

ROZPRAWA DOKTORSKA

**Koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa
sportowych imprez niemasyowych
na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych**

mgr Dariusz MACIEJEWSKI

Promotor: **prof. dr hab. Bogusław JAGUSIAK**

Promotor pomocniczy: **dr Wiesława ZAŁOGA**

Strona celowo pozostawiona pusta

STRESZCZENIE

Wyniki badań naukowych przedstawionych w niniejszej dysertacji posłużyły do opracowania autorskiej koncepcji usprawnienia systemu zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych. Główną przesłanką podjęcia badań była praktyczna wiedza oraz doświadczenie zawodowe autora, zdobyte w trakcie realizacji zadań z zakresu ochrony ładu i porządku publicznego podczas zabezpieczania tego typu wydarzeń, a także zidentyfikowane dysfunkcje organizacyjne, braki legislacyjne oraz problemy sygnalizowane przez instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne w analizowanym obszarze.

Praca doktorska wpisuje się w nurt nauk o bezpieczeństwie nie tylko poprzez wskazanie nowych kierunków badawczych, będących rezultatem refleksji autora opartych na doświadczeniu zawodowym, analizie literatury przedmiotu oraz materiału empirycznego, lecz również dzięki podjętej próbie przedstawienia autorskiej koncepcji zmian bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym.

Struktura dysertacji obejmuje część teoretyczną i empiryczną, a całość składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisów rysunków i tabel oraz załączników.

W rozdziale pierwszym, *Podstawy metodologiczne badań*, zaprezentowano przesłanki podjęcia badań, problem główny, szczegółowe problemy badawcze oraz cel badań naukowych. Wskazano hipotezę główną oraz hipotezy pomocnicze, podmiot i cel badań, zmienne zależne, zmienne niezależne, jak również ograniczenia badań. Przedstawiono krytyczną analizę literatury przedmiotu, metody, techniki i narzędzia badawcze.

Główny problem badawczy dysertacji sformułowano w pytaniu:

Jak zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych oraz usprawnić współdziałanie podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ramach tzw. „siatki bezpieczeństwa”?

Dla sformułowanych problemów badawczych oraz celu dysertacji i na podstawie stanu wiedzy, analizy literatury i prognozowanych zmian przyjęto główną hipotezę badawczą:

Na poprawę poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym w sytuacjach kryzysowych mają wpływ odpowiednie regulacje formalno-prawne (w tym definicja imprezy niemasowej, zakres obowiązków organizatora oraz zadania właściwych podmiotów), rozwiązania o charakterze strukturalno-organizacyjnym, a także kompetencje instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie bezpieczeństwem tych imprez.

W drugim rozdziale, *Typologia i uwarunkowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych*, zdefiniowano pojęcie bezpieczeństwa imprezy sportowej poprzez wskazane pojęcia, celu, funkcji i struktury. Określono prawne, organizacyjne i infrastrukturalne wyznaczniki imprezy sportowej o charakterze masowym i o charakterze niemającej tego statusu. Przedstawiono zagrożenia występujące przy organizacji imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej.

W rozdziale trzecim, *Regulacje prawne w zakresie organizacji imprez sportowych wybranych państw Unii Europejskiej*, wskazano prawne regulacje przyjęte w Unii Europejskiej w obszarze imprez sportowych oraz dokonano oceny i charakterystyki rozwiązań systemowych w obszarze imprez sportowych przyjętych przez Republikę Federalną Niemiec, Republikę Słowacką i Republikę Czeską.

W rozdziale czwartym, *Bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych – badania własne*, przeprowadzona została charakterystyka grupy badawczej oraz przedstawione wyniki badań obejmujące rozwiązania prawne, organizacyjne i infrastrukturalne organizacji sportowych imprez niemasowych.

W rozdziale piątym, *Koncepcja systemu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatu*, zaprezentowano cele i zadania oraz projekcję rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych.

W rozdziale szóstym, *Możliwość implementacji koncepcji zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych z uwzględnieniem potencjału organizacyjno-wykonawczego zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym*, przedstawiono analizę uwarunkowań wdrożenia proponowanej koncepcji oraz ocenę potencjalnych skutków jej implementacji. W oparciu o wyniki przeprowadzonych badań empirycznych zaprezentowano dwa scenariusze, obrazujące możliwe kierunki praktycznej realizacji koncepcji.

Każdy rozdział kończy się podsumowaniem będącym wynikiem weryfikacji przyjętych twierdzeń. Sformułowano również końcowe wnioski odnoszące się do rozpatrywanego problemu badawczego, stanowiące podsumowanie przeprowadzonych analiz.

Dysertacja w sposób kompleksowy podejmuje i wyczerpuje główne zagadnienie badawcze, opierając się na szczegółowej oraz pogłębionej analizie literatury przedmiotu i materiału empirycznego, a także doбором odpowiednich metod badawczych. W treści pracy szeroko i wnikliwie omówiono zagadnienia związane z bezpieczeństwem sportowych imprez niemasowych, w kontekście funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym.

Przedstawiona innowacyjna koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych uwzględnia kompleksowe rozwiązania prawne, organizacyjne oraz funkcjonalne, dedykowane sportowym imprezom niemasowym. Proponowane mechanizmy przyczyniają się do zwiększenia skuteczności działań służb, inspekcji i straży odpowiedzialnych za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa publicznego, a także precyzują zakres odpowiedzialności organizatora sportowych imprez tego typu. W efekcie mogą one realnie wpłynąć na podniesienie standardów bezpieczeństwa w omawianym obszarze.

Słowa kluczowe: sportowa impreza niemasowa, impreza sportowa, bezpieczeństwo, zagrożenia bezpieczeństwa, zarządzanie kryzysowe.

ABSTRACT

The results of the scientific research presented in this dissertation served as the foundation for developing an original concept aimed at improving the crisis management system at the county level in the area of ensuring the safety of non-mass sporting events. The primary premise for undertaking this research was the author's practical knowledge and professional experience, acquired during the implementation of tasks related to maintaining public order and safety while securing such events, as well as the identification of organizational disfunctions, legislative gaps, and problems reported by institutions responsible for public safety in the analyzed area.

This doctoral dissertation contributes to the field of security studies not only by identifying new research directions resulting from the author's professional reflections, literature review, and empirical material analysis but also through an attempt to present an original concept for improving the safety of non-mass sporting events within the crisis management system at the county level.

The structure of the dissertation includes both theoretical and empirical parts, and the entire work consists of an introduction, six chapters, a conclusion, bibliography, lists of figures and tables, and appendices.

Chapter One, *Methodological Foundations of the Research*, presents the rationale behind the undertaken study, the main research problem, detailed research questions, and the objective of the scientific inquiry. It outlines the main hypothesis and supporting hypotheses, the research subject and objectives, dependent and independent variables, as well as the research limitations. A critical review of the relevant literature is presented, along with the research methods, techniques, and tools.

The main research problem of the dissertation is framed as the following question:

How can the safety of participants at non-mass sporting events at the county level be effectively improved during crisis situations, and how can the cooperation of entities responsible for public safety within the so-called "safety network" be enhanced?

Based on the research problems, dissertation objectives, the current state of knowledge, literature review, and anticipated changes, the main research hypothesis was formulated as follows:

Improving the safety level of non-mass sporting events at the county level in crisis situations is influenced by appropriate formal and legal regulations (including the definition of a non-mass event, the scope of the organizer's responsibilities, and the roles of competent entities), structural and organizational solutions, as well as the competencies of institutions responsible for managing the safety of such events.

Chapter Two, *Typology and Determinants of Safety in Non-Mass Sporting Events*, defines the concept of safety in sporting events through their purpose, function, and structure. It outlines the legal, organizational, and infrastructural indicators of sporting events, both those classified as mass events and those without the mentioned status. The threats associated with organizing non-mass sporting events are also discussed.

Chapter Three, *Legal Regulations Regarding the Organization of Sporting Events in Selected EU Countries*, presents the legal frameworks adopted in the European Union concerning sporting events and evaluates systemic solutions implemented by the Federal Republic of Germany, the Slovak Republic, and the Czech Republic.

Chapter Four, *Safety of Non-Mass Sporting Events – Original Research*, provides a profile of the research group and presents the findings regarding legal, organizational, and infrastructural solutions used in organizing non-mass sporting events.

Chapter Five, *A Concept for the Safety System of Non-Mass Sporting Events in County-Level Crisis Management*, outlines the goals and tasks, along with a proposed projection of legal, organizational, and infrastructural solutions to ensure the safety of non-mass sporting events.

Chapter Six, *The Possibility of Implementing the Concept for Ensuring the Safety of Non-Mass Sporting Events Considering the Organizational and Operational Potential of County-Level Crisis Management*, presents an analysis of the conditions for implementing the proposed concept and evaluates the potential outcomes of its implementation. Based on the results of empirical research, two scenarios are presented, illustrating possible directions for the practical realization of the concept.

Each chapter concludes with a summary reflecting the verification of the adopted assumptions. Final conclusions are also drawn, addressing the central research problem and summarizing the conducted analyses.

The dissertation thoroughly addresses the core research issue, based on a detailed and in-depth analysis of the literature and empirical data, combined with an appropriate selection of research methods. The text extensively and insightfully discusses issues related to the safety of non-mass sporting events within the context of the county-level crisis management system.

The proposed innovative concept for ensuring the safety of non-mass sporting events incorporates comprehensive legal, organizational, and functional solutions tailored to such events. The proposed mechanisms contribute to enhancing the effectiveness of actions undertaken by services, inspections, and guards responsible for maintaining public order and safety. Additionally, they clarify the scope of responsibilities borne by organizers of such events. As a result, they can significantly influence the improvement of safety standards in this area.

Keywords: non-mass sporting event, sporting event, safety, safety threats, crisis management.

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	3
ABSTRACT.....	6
SPIS SKRÓTÓW.....	11
WSTĘP	12

ROZDZIAŁ I. PODSTAWY METODOLOGICZNE BADAŃ

1.1. Uzasadnienie celowości podjęcia badań	17
1.2. Przedmiot i cel badań	22
1.3. Problem główny oraz szczegółowe problemy badawcze	24
1.4. Zmienne zależne i niezależne oraz wskaźniki.....	25
1.5. Hipoteza główna oraz hipotezy szczegółowe.....	27
1.6. Metody, techniki i narzędzia badawcze	28
1.7. Proces i ograniczenia badań	31
1.8. Analiza krytyczna literatury przedmiotu	34

ROZDZIAŁ II. TYPOLOGIA I UWARUNKOWANIA BEZPIECZEŃSTWA SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH

2.1. Teoriopoznawcze ujęcie bezpieczeństwa imprezy sportowej	42
2.1.1. Impreza sportowa: pojęcia, cele, funkcje i struktura imprezy sportowej	48
2.1.2. Prawne, organizacyjne i infrastrukturalne wyznaczniki imprezy sportowej o charakterze masowym i niemasowym	67
2.2. Charakterystyka atrybutów sportowej imprezy niemasowej.....	89
2.3. Zagrożenia bezpieczeństwa sportowej imprezy niemasowej.....	93
2.4. Pojęcie i istota bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych.....	95
2.5. Wnioski	98

ROZDZIAŁ III. REGULACJE PRAWNE W ZAKRESIE ORGANIZACJI IMPREZ SPORTOWYCH WYBRANYCH PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ

3.1. Analiza i ocena regulacji prawnych w Unii Europejskiej na obszarze imprez sportowych	101
3.2. Charakterystyka i ocena regulacji prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych w Republice Federalnej Niemiec	108
3.3. Charakterystyka i ocena regulacji prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych w Republice Czeskiej	116
3.4. Charakterystyka i ocena regulacji prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych w Republice Słowackiej	122
3.5. Wnioski	128

ROZDZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH – BADANIA WŁASNE

4.1. Charakterystyka grupy badawczej.....	130
4.2. Rozwiązania prawne.....	132
4.3. Rozwiązania organizacyjne.....	144
4.4. Rozwiązania infrastrukturalne.....	157
4.5. Wnioski	161

ROZDZIAŁ V. KONCEPCJA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH W ZARZĄDZANIU KRYZYSOWYM NA POZIOMIE POWIATOWYM

5.1. Uwarunkowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym: cele, zadania	164
5.2. Projekcja rozwiązań prawnych, organizacyjnych, infrastrukturalnych zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych	171
5.3. Określenie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym.....	177
5.4. Wnioski	187

ROZDZIAŁ VI. MOŻLIWOŚĆ IMPLEMENTACJI KONCEPCJI ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH Z UWZGLĘDNIENIEM POTENCJAŁU ORGANIZACYJNO-WYKONAWCZEGO ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO NA POZIOMIE POWIATOWYM

6.1. Charakterystyka możliwości implementacji i antycypowane skutki wdrożenia koncepcji.....	189
6.2. Ocena implementacyjności koncepcji według scenariusza pierwszego na podstawie przeprowadzonych badań	193
6.3. Ocena implementacyjności koncepcji według scenariusza drugiego na podstawie przeprowadzonych badań	197
6.4. Wnioski	200

ZAKOŃCZENIE	203
BIBLIOGRAFIA	212
SPIS RYSUNKÓW	231
SPIS TABEL.....	233
ZAŁĄCZNIKI	234

SPIS SKRÓTÓW

AED – ang. Automated External Defibrillator - automatyczny defibrylator zewnętrzny

KMP – Komenda Miejska Policji

KWP – Komenda Wojewódzka Policji

LZPN - Lubuski Związek Piłki Nożnej

LZPR - Lubuski Związek Piłki Ręcznej

LZPS - Lubuski Związek Piłki Siatkowej

OSiM – ochrona osób i mienia

OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji

OSiW – Ośrodek Sportu i Wypoczynku

PSP – Państwowa Straż Pożarna

PZPN – Polski Związek Piłki Nożnej

PZPS - Polski Związek Piłki Siatkowej

RM – ratownictwo medyczne

UM ZK – Urząd Miasta, Wydział Zarządzania Kryzysowego

UoBIM – Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych
(t.j. Dz. U z 2023 r. poz. 616)

ZPRP - Polski Związek Piłki Ręcznej

WSTĘP

Zapewnienie bezpieczeństwa ludności pozostaje jedną z nadrzędnych funkcji państwa, która wpisuje się w strukturę sił i środków zdolnych do realizacji tych zadań.

Rozpatrywanie i ujmowanie bezpieczeństwa stanowi potrzebę człowieka oraz grup społecznych i wydaje się nie tylko koniecznością w sensie subiektywnego odczucia potrzeb spokoju i komfortu, ale również element stosunku emocjonalnego i indywidualnego oceny zachodzących zmian.

Wydarzenia, które miały miejsce w ostatnich latach na terenie Europy, w tym rosnące zagrożenie terroryzmem oraz wybuch wojny na Ukrainie, a także napięta sytuacja na wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej, unaocznily nam, w jak dynamicznie zmieniającym się, nieprzewidywalnym i pełnym ryzyka świecie przyszło nam żyć. W czasie naszych codziennych aktywności bierzemy udział w różnych inicjatywach, jakie oferują nam organizatorzy imprez artystycznych, rozrywkowych, okolicznościowych, tematycznych, firmowych, edukacyjnych, ale również sportowych. Jako uczestnicy imprez sportowych nie zastanawiamy się, czy i w jaki sposób oraz kto dba o nasze bezpieczeństwo w czasie ich trwania. Autor dysertacji, na podstawie swojego doświadczenia zawodowego zauważył, iż o ile impreza sportowa posiadająca status imprezy masowej, ma ustawowe ramy zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom to w sytuacji, kiedy takiego statusu nie ma, występuje wiele braków w zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasowych. Bezpieczeństwo uczestników tych imprez sportowych istotne jest z kilku powodów, zwłaszcza w kontekście niepewności związanej z dynamicznym rozwojem zagrożeń spowodowanych działaniem sił natury oraz działalnością człowieka. Tymi argumentami mogą być m.in.:

- dynamiczny rozwój lokalnych wydarzeń sportowych obserwowany w zawiązku ze wzrastającą popularnością różnych dyscyplin sportowych, co ma bezpośredni wpływ na liczbę uczestników tych wydarzeń sportowych. Zwiększone zainteresowanie wiąże się z wyższą frekwencją, a co za tym idzie z większym ryzykiem zaistnienia zagrożeń, co wymaga odpowiednich środków bezpieczeństwa,
- niepewność dotycząca liczby uczestników – podczas organizacji imprez masowych liczba ta jest zazwyczaj przewidywalna, wynikająca m.in. ze sprzedaży karnetów, biletów czy też pojemności obiektu sportowego. Przy organizacji imprez niemających tego statusu występuje niepewność

co do liczby uczestników, nie tylko lokalnych, ale również przyjezdnych zainteresowanych udziałem w imprezie sportowej, co może mieć wpływ na potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa,

- ryzyka związane z incydentami – imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej narażone są na różne ryzyka zaistnienia zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników, od wypadków zawodników w czasie trwania imprezy sportowej, sytuacje związane z zachowaniem noszące znamiona wybryku chuligańskiego, zagrożenia wywołane działaniem natury czy katastrofami budowlanymi,
- zaufanie społeczności – bezpieczeństwo jest kluczowe dla budowania zaufania w społeczności lokalnej. Jeśli uczestnicy imprezy sportowej czują się bezpiecznie, są bardziej skłonni brać udział w takich wydarzeniach. Z drugiej zaś strony w sytuacji nieakceptowanych społecznie zachowań jej uczestników mogą wpłynąć na negatywne postrzeganie takich imprez, a w konsekwencji nikt nie będzie w nich uczestniczył,
- edukacja – wprowadzenie odpowiednich procedur bezpieczeństwa. Edukacja w kontekście prawidłowych zachowań w sytuacjach zagrożeń może zwiększyć ogólną świadomość. To ważny krok w budowaniu kultury bezpieczeństwa w sporcie.

Sytuacji kryzysowa, która może zaistnieć w czasie organizacji sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej, może mieć wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników, a tym samym bezpośrednio zagrozić życiu, zdrowiu jej uczestników lub mieniu w znacznych rozmiarach. Brak odpowiedniej wiedzy na temat zagrożeń, jakie mogą zaistnieć, może wywołać dezorientację i panikę wśród uczestników imprez sportowych tego rodzaju. Aby skutecznie zapobiegać możliwości zaistnienia sytuacji kryzysowej jeszcze przed jej wystąpieniem, ważnym elementem jest zainicjowanie nowych rozwiązań w tym zakresie poprzez opracowanie wytycznych umożliwiających skonstruowanie koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej, które mogą stanowić przyczynek do podejmowania odpowiednich działań zapobiegawczych przez instytucje państwowe odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa, we współpracy ze stowarzyszeniami sportowymi zrzeszonymi w związki sportowe. Zasadność takich założeń wynikających nie tylko z doświadczeń autora, ale przede wszystkim z podejmowanych badań i wniosków, stanowić będzie wartość dodaną prezentowanego obszaru badawczego.

Możliwość prognozowania przyszłych zdarzeń oraz zrozumienie zjawisk zachodzących w środowisku ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasowych.

Celem rozprawy jest nie tylko wzbogacenie wiedzy teoretycznej i praktycznej w obszarze zarządzania bezpieczeństwem sportowych imprez niemasowych poprzez zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń związanych z ich organizacją na poziomie powiatu, ale przede wszystkim wypracowanie nowych rozwiązań w tym zakresie. Prezentowane wnioski *de lege ferenda* stanowią przyczynek do dyskusji i możliwości opracowania zasad zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom takich imprez. Założenia te realizowane będą również przez analizę obowiązujących regulacji prawnych i standardów dotyczących bezpieczeństwa imprez sportowych oraz efektywności i skuteczności działań w sytuacji zaistnienia zagrożeń. Rozwiązania takie pozwolą zwiększyć świadomość związków sportowych, organizatorów, uczestników oraz służb, inspekcji i straży odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Przygotowanie kompleksowej koncepcji zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych, uwzględniającej procedury postępowania oraz propozycje rozwiązań, przyczyni się do wypełnienia luki praktyczno-teoretycznej.

Na podstawie badań przeprowadzonych z ekspertami reprezentującymi administrację rządową (Państwową Straż Pożarną, Policję), administrację samorządową (Wydziały Zarządzania Kryzysowego, Ośrodki Sportu i Rekreacji/ Wypoczynku), związki sportowe (Lubuski Związek Piłki Nożnej, Lubuski Związek Piłki Siatkowej, Lubuski Związek Piłki Ręcznej) i kluby sportowe, podmioty prywatne (ratownictwo medyczne, firmy ochrony osób i mienia) oraz własnego doświadczenia autora wynikającego ze służby w Policji (Naczelnik Sztabu Policji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim), zaproponowana została autorska koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych. Sugerowane rozwiązania, wnioski i rekomendacje przedstawione w końcowej części dysertacji wynikają z przeprowadzonych badań – zostały pozytywnie ocenione przez ekspertów. Wartością prezentowanej tematyki pozostaje również jej innowacyjność. Wypełnia ona bowiem przestrzeń badawczą w tym zakresie, która oprócz ukazanego procesu badawczo-teoretycznego wzbogacona została o element praktyczny. Takie połączenie praktyki z teorią jest niewątpliwie trudne, jednakże oparte o proponowane założenia metodologiczne możliwe do zrealizowania.

Dysertacja składa się ze wstępu i zakończenia, podbudowana została wykazem literatury i materiałami pomocniczymi, w tym wykazem rysunków, tabel, załączników oraz użytych w pracy skrótów. Każdy rozdział kończy się syntetycznym podsumowaniem. W tekście odniesiono się nie tylko do prezentowanego materiału, lecz również udzielono odpowiedzi na postawione problemy i pytania badawcze.

Tematyka i zakres dysertacji umiejscowione są w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie.

W rozdziale pierwszym przedstawiona została metodologia badań własnych. Uzasadniono celowość ich podjęcia, określono przedmiot oraz cel badań, wskazano problem główny, problemy szczegółowe, w tym zmienne zależne i niezależne, a także hipotezę główną oraz hipotezy pomocnicze. Zaprezentowano przebieg procesu badawczego oraz zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze. Ponadto dokonano krytycznej analizy literatury przedmiotu.

W rozdziale drugim zaprezentowano teoretyczne rozważania nad teorio-poznawczą kwestią pojęcia bezpieczeństwa. Scharakteryzowano pojęcie, cele, funkcje oraz struktury imprezy sportowej, jej atrybuty i potencjalne zagrożenia. Wskazano również prawne, organizacyjne i infrastrukturalne wyznaczniki sportowej imprezy niemasowej.

W rozdziale trzecim przedstawiono uwarunkowania organizacji imprez sportowych na obszarze Unii Europejskiej oraz przeprowadzono analizę i oceny regulacji systemowych w wybranych państwach europejskich.

W rozdziale czwartym zidentyfikowano problemy związane z badaniami własnymi. Dokonano charakterystyki grupy badawczej oraz analizy przeprowadzonych wywiadów eksperckich. Na podstawie udzielonych przez respondentów odpowiedzi dokonano oceny rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych. Zwrócono także uwagę na przebieg struktur pionowych i poziomych.

W rozdziale piątym zidentyfikowano i oceniono uwarunkowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym, ze wskazaniem celów i zadań. Dokonano również projekcji rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz określono ich status w kontekście w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym.

W rozdziale szóstym zawarta została ocena implementacyjności opracowanej koncepcji z uwzględnieniem danych z badań własnych oraz skutki wdrożenia koncepcji na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

W pracy podjęto próbę odpowiedzi na kluczowe pytania związane z bezpieczeństwem sportowych imprez niemasowych, których rozwiązanie może przyczynić się do eliminacji istniejących obecnie luk systemowych. Zagadnienie to stosunkowo niedawno stało się przedmiotem zainteresowania nauk społecznych, co powoduje, że literatura przedmiotu wciąż znajduje się na etapie rozwoju. Dotychczasowe opracowania koncentrują się głównie na imprezach masowych, natomiast brakuje szczegółowych analiz dotyczących wydarzeń o mniejszych skali, które nie spełniają kryteriów sportowej imprezy masowej, ale wiążą się z określonymi wyzwaniem w zakresie bezpieczeństwa. Istniejące publikacje najczęściej dotyczą imprez masowych, pozostawiając imprezy o mniejszej frekwencji nieokreślone, bez odpowiedniego ujęcia klasyfikacyjnego, w tym zarządzania ryzykiem. Do momentu opracowania niniejszej dysertacji nie sformułowano jednoznacznie definicji „sportowej imprezy niemasowej”, co stanowiło utrudnienie w precyzyjnym rozróżnianiu tego typu wydarzeń oraz opracowaniu adekwatnych procedur bezpieczeństwa. Zagadnienie to, mimo istotnego charakteru i aktualności, nadal nie zostało wyczerpująco opisane w literaturze przedmiotu. Wskazuje to na potrzebę prowadzenia dalszych badań i pogłębionej dyskusji w celu wypracowania spójnych definicji oraz narzędzi zarządzania bezpieczeństwem w odniesieniu do różnorodnych form imprez sportowych, zwłaszcza tych, które nie mają statusu imprezy masowej.

Praca zakończona jest całościowym podsumowaniem i wnioskami, które wynikają z analizy literatury przedmiotu oraz ze zrealizowanego procesu badawczego.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWY METODOLOGICZNE BADAŃ

1.1. Uzasadnienie celowości podjęcia badań

Każdego dnia doświadczamy zjawisk powszechnie występujących, definiowanych jako sytuacje kryzysowe, które w zależności od skali, czasu trwania, sposobu zaistnienia kształtują środowisko człowieka, czy to poprzez działania nieprzewidywalnych sił natury, czy to przez działalność człowieka, czy też również awarie techniczne. Zawężając obszar zainteresowania do działalności człowieka, która to może mieć bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo i porządek publiczny poprzez uleganie ciągłym, nieuniknionym procesom zmian, które w konsekwencji permanentnie oddziałują na służby, inspekcje i straże funkcjonujące w systemie zarządzania kryzysowego, autor poddał to zjawisko analizie. Bezpieczeństwo i porządek publiczny to zadanie państwa. Znalazło to wyraz w najważniejszym akcie normatywnym, w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”.

W dniu 26 kwietnia 2007 roku uchwalona została ustawa o zarządzaniu kryzysowym², która w sposób szczegółowy definiuje, że „zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu, przygotowaniu, reagowaniu i usuwaniu skutków”. Na podstawie tych elementów zarządzania kryzysowego opracowany został Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego³, który zawiera ponad 190 modułów, obejmujących spektrum działań realizowanych przez administrację rządową na poziomie centralnym i wojewódzkim. Każdy z poszczególnych modułów zawiera w sobie zestawienie szczegółowych przedsięwzięć i sposobu ich realizacji. Jednocześnie w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego, w siatce bezpieczeństwa zidentyfikowano dziewiętnaście zagrożeń:

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz.U. nr 78 poz.483, art. 5).

² Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz.U. 2023 Nr 122).

³ Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa – Portal Gov.pl. [dostęp: 25.10.2023 r.].

- epidemia,
- epifitoza,
- epizootia,
- huragan,
- intensywne opady śniegu,
- katastrofa morska,
- powódź,
- pożar wielkopowierzchniowy,
- silny mróz,
- skażenie chemiczne,
- skażenie radiacyjne,
- susza, upał,
- zakłócenie funkcjonowania systemów i usług telekomunikacyjnych,
- zakłócenie w funkcjonowaniu sieci i systemów informatycznych,
- działania hybrydowe,
- zakłócenie w systemach energetycznych, paliwowych, gazowych,
- zbiorowe zakłócenie porządku publicznego,
- zdarzenie o charakterze terrorystycznym.

W opracowanym Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego brak jest wskazania imprez sportowych jako zagrożenia. Po przeprowadzonej analizie wymienionych powyżej zagrożeń, z uwagi na celowość badań, autor dysertacji zidentyfikował spośród nich dwa:

- zagrożenie identyfikowane jako zbiorowe zakłócenie porządku publicznego, rozumiane jako nielegalny strajk, nielegalne zgromadzenie lub zbiorowe łamanie prawa podczas legalnego strajku lub zgromadzenia. W szczegółach opracowania określono obszar występowania wskazanych zagrożeń – są to miejsca organizacji imprez masowych,
- zagrożenie identyfikowane jako zdarzenie o charakterze terrorystycznym, które jako cele ataku wskazuje miejsca z uwagi na przebywanie w nich dużej liczby ludzi, w szczególności masowe obiekty sportowe i najbardziej popularne centra handlowe.

W Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego, opracowanym na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, nie wzięto pod uwagę

zagrożeń, niebezpieczeństw występujących przed, w czasie oraz po zakończonych imprezach sportowych nieposiadających statusu imprezy masowej.

W dniu 20 marca 2009 roku została uchwalona ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych⁴ (dalej zwana UoBIM), która określa:

- zasady postępowania konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych,
- warunki bezpieczeństwa imprez masowych,
- zasady i tryb wydawania zezwoleń na przeprowadzanie imprez masowych,
- zasady przetwarzania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych, w tym danych osobowych,
- zasady odpowiedzialności organizatorów za szkody wyrządzone w związku ze zorganizowaniem imprez masowych.

Ponadto ustawodawca w art. 3 ust. 3 UoBIM, w słowniczku pojęć, zdefiniował masową imprezę sportową, którą należy rozumieć jako imprezę masową mającą na celu współzawodnictwo sportowe lub popularyzowanie kultury fizycznej, organizowaną na:

- stadionie lub w innym obiekcie niebędącym budynkiem, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000, a w przypadku hali sportowej lub innego budynku umożliwiającego przeprowadzenie imprezy masowej – nie mniej niż 300,
- terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób wynosi nie mniej niż 1000,
- meczu piłki nożnej – należy przez to rozumieć masową imprezę sportową mającą na celu współzawodnictwo w dyscyplinie piłki nożnej, organizowaną na stadionie lub w innym obiekcie sportowym, na którym liczba udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustalona zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynosi nie mniej niż 1000⁵.

⁴ UoBIM.

⁵ art. 3 ust. 3 lit. a i b UoBIM.

Poprzez takie ujęcie pojęcia imprezy masowej ustawodawca spowodował, że zdecydowana większość imprez sportowych, organizowanych przez związki lub stowarzyszenia sportowe na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzanych jest poza unormowaniami UoBIM oraz ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Status imprez sportowych niemających status imprezy masowej nie jest określony ani nie został zdefiniowany. Dysproporcja pomiędzy organizowanymi imprezami sportowymi mającymi status imprezy masowej, a imprezami sportowymi niemającymi tego statusu jest bardzo duża. Uwidacznia się to w rozgrywkach piłkarskich, gdzie status imprezy masowej mają rozgrywki realizowane w ramach Ekstraklasy i I ligi. Pozostałe ligi klas rozgrywek II, III, IV ligi i lig okręgowych odbywają się poza unormowaniami UoBIM. Podobna dysproporcja występuje przy organizacji piłki siatkowej, koszykowej, ręcznej, zawodów żużlowych, zawodów łuczniczych, w podnoszeniu ciężarów i wielu innych (tabela nr 1).

Przy obecnym stanie prawnym brak jest regulacji obejmujących swoim zasięgiem imprezy sportowe organizowane poza unormowaniami UoBIM. Tym samym brak jest szczegółowych regulacji prawnych, organizacyjnych, technicznych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom takich imprez. Regulacje te pozostawiono związkom i stowarzyszeniom sportowym realizującym zawody sportowe na podstawie własnych regulacji⁶.

Na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w ciągu roku kalendarzowego odbywa się szereg imprez sportowych realizowanych poza unormowaniami UoBIM. Angażują one w znaczący sposób wyspecjalizowane służby, inspekcje i straże działające w systemie zarządzania kryzysowego. Instytucje te prowadzą na bieżąco rozpoznawanie poszczególnych imprez sportowych, w zakresie generowania przez nie zagrożeń dla jej uczestników oraz otoczenia, gdzie odbywa się impreza sportowa. Jednocześnie przeprowadzane są analizy ryzyka w celu zidentyfikowania zagrożeń dla bezpieczeństwa imprezy. Taka analiza ryzyka realizowana jest również w zakresie miejsca, w którym impreza sportowa się odbywa, tras, jakimi przemieszczają się kibice oraz jakimi środkami transportu się poruszają. Na organizatorze takich imprez nie spoczywa obowiązek informowania organu gminy o planowanej imprezie sportowej. Tym samym nie prowadzi on żadnych lub prawie żadnych przygotowań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom takiej imprezy. Mało tego, uczestnicy bardzo często nie mają świadomości, że biorą udział

⁶ Załącznik nr 1, nr 2, nr 3 i nr 4 do dysertacji.

w imprezie niemającej statusu imprezy masowej i że nikt nie dba o ich bezpieczeństwo, łącznie ze służbami, inspekcjami i strażami, których nie ma w obiekcie ani na terenie przynależnym do niego, w czasie obywatnia się imprezy.

Policja prowadzi statystyki wyłącznie z zakresu bezpieczeństwa imprez masowych poprzez Krajowy Punkt Informacyjny ds. imprez masowych⁷. Wciąż brakuje danych na temat liczby sportowych imprez niemasowych odbywających się na terenie kraju oraz związanych z nimi zagrożeń. Nie dysponujemy również informacjami dotyczącymi czynów zabronionych popełnianych przez uczestników biorących w nich udział.

Dysproporcja w zakresie zarządzania kryzysowego (fazy) zauważalna jest zwłaszcza w fazie reagowania. W większości przypadków zabezpieczeń sportowych imprez niemasowych nie są realizowane zadania wynikające z dwóch pierwszych faz zarządzania kryzysowego: fazy zapobiegania i fazy przygotowania. Znaczna liczba tych imprez jest zabezpieczana w sytuacji zaistnienia zagrożenia lub już zaistniałej sytuacji kryzysowej, np. w sytuacji przybycia na zawody sportowe kibiców ze sobą zantagonizowanych, o których służby, inspekcje i straże ani organizator nie posiadali informacji. O tyle ma to szczególne znaczenie, gdyż zadania realizowane przez służby, inspekcje i straże koncentrują się wokół algorytmów wynikających z opracowanych siatek bezpieczeństwa, które to wskazują podmiot wiodący i podmioty współdziałające w czasie zaistnienia sytuacji kryzysowej.

Obserwowana na przestrzeni lat liczba imprez masowych zabezpieczanych przez Policję, w stosunku do liczby imprez niemających takiego statusu, a zabezpieczanych przez Policję z uwagi na generowane zagrożenia, wskazuje na luki prawne w UoBIM umożliwiające organizację imprez sportowych, a tym samym przyczynia się do wzrostu zagrożenia. Ponadto zauważalny jest brak działań w obszarze wdrożenia rozwiązań prawnokarnych, organizacyjnych, systemowych oraz technicznych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom tych imprez.

⁷Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Sportowych - Portal polskiej Policji (policja.gov.pl) [dostęp: 25.10.2023 r.].

Tabela 1. Wykaz liczbowy sportowych imprez realizowanych w formule imprezy masowej zgodnie z UoBIM i sportowych imprez niemasowych

Rok	Imprezy masowe – UoBIM ¹		Imprezy niemasowe ²	
	Sportowych z wyłączeniem meczów piłki nożnej	Mecze piłki nożnej	Sportowych z wyłączeniem meczów piłki nożnej	Mecze piłki nożnej
2010	22	2103	28	760
2011	2327	2088	37	558
2012	2202	1634	29	731
2013	2128	1475	51	1081
2014	2470	1078	61	1634
2015	2493	1043	185	2582
2016	2469	1041	236	2711
2017	2698	1125	365	3109
2018	2629	1067	445	3216
2019	2529	1102	466	3414
2020	1104	395	359	2413
2021	1175	494	653	3502
2022	2257	861	418	3255
2023	2612	1018	369	3245
2024	2764	971	496	3478

Źródło: odpowiedź BKSiOP KGP pismo l.dz. Kwo-2022/21/JK z dnia 18 października 2021 roku, odpowiedź BKSiOP KGP l.dz. Kwo-944/23/PM z dnia 29 maja 2023 roku, odpowiedź KGP z dnia 16.04.2025 roku – uzyskane w ramach dostępu do informacji publicznej², oraz Dane statystyczne - Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Sportowych - Portal polskiej Policji (policja.gov.pl)¹[dostęp: 05.04.2025 r.].

Uwzględniając tematykę dysertacji, należy zwrócić uwagę, że autor nie napotkał pozycji, w której omawiano by problematykę bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych. Natomiast jeżeli już bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemasowych poddawane jest analizie na płaszczyźnie naukowej, to zazwyczaj ogranicza się do bardzo wąskiego przedstawienia tego zagadnienia.

1.2. Przedmiot i cel badań

Biorąc pod uwagę doświadczenie zawodowe autora dysertacji, które w znaczący sposób przyczyniło się do wyboru tematu, jak również przedstawioną powyżej argumentację przyjęto, że przedmiotem badań jest bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych.

Głównym celem badań było opracowanie koncepcji systemu bezpieczeństwa imprez sportowych niemasowych dającą możliwość eliminacji zidentyfikowanych dysfunkcji oraz doskonalenie procesu zarządzania kryzysowego sportowych imprez niemasowych.

Celem poznawczym jest zidentyfikowanie zagrożeń i ryzyk, doskonalenie procedur bezpieczeństwa oraz podniesienie świadomości uczestników sportowych imprez niemasowych, a także wypracowanie skutecznych sposobów reagowania na sytuacje kryzysowe.

Celem utylitarnym jest wdrożenie koncepcji poprawy bezpieczeństwa i jakości organizacji niemasowych imprez sportowych, przez opracowanie i zastosowanie kompleksowych rozwiązań obejmujących zarówno aspekty organizacyjne, jak i proceduralne. Działania te mają na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa uczestników wydarzeń, usprawnienie przebiegu imprez, poprawę wykorzystania dostępnych zasobów ludzkich i technicznych, a także przygotowanie skutecznych planów i procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych. Ponadto, wdrożenie proponowanych rozwiązań ma wspierać organizatorów w spełnianiu obowiązujących wymogów prawnych, co nie tylko minimalizuje ryzyko poniesienia konsekwencji prawnych, ale także podnosi ogólny standard zarządzania wydarzeniami tego typu, przyczyniając się do budowy pozytywnego wizerunku i zaufania społecznego.

Celami szczegółowymi badań zidentyfikowanymi przez autora rozprawy były:

1. Przedstawienie terminologii z zakresu problematyki bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz uwarunkowań ich organizowania.
2. Analiza i porównanie regulacji normatywnych organizacji imprez sportowych w wybranych państwach Unii Europejskiej.
3. Empiryczna weryfikacja poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz identyfikacja wyzwań w tym obszarze. Opracowanie procedur współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa niemasowych imprez sportowych na poziomie powiatowym.
4. Opracowanie autorskiej koncepcji systemu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w kontekście zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu.
5. Ocena możliwości praktycznej implementacji proponowanej koncepcji z uwzględnieniem istniejących struktur z poziomu powiatowym.

Podjęty przez autora dysertacji temat jest oparty na doświadczeniu zawodowym, zainteresowaniu naukowym oraz potrzebach badawczych. Odpowiedź na powyższe pytania pozwoli na zbadanie obszarów będących w zainteresowaniu autora dysertacji i da możliwość stworzenie kompleksowego obrazu bezpieczeństwa na sportowych imprezach niemasowych oraz umożliwi opracowanie skutecznej koncepcji bezpieczeństwa imprez tego rodzaju. Rozwiązania problemów badawczych są ściśle zorientowane na realizację założonych celów rozprawy. Są to problemy ważne z naukowego i praktycznego punktu widzenia, ponieważ są aktualne oraz mocno osadzone w rzeczywistości. Dysertacja przy obecnych założeniach metodologicznych uporządkuje materię aktualnie całkowicie pomijaną, a jeżeli jest poruszana to w marginalnym zakresie.

1.3. Problem główny oraz szczegółowe problemy badawcze

Głównym problemem badawczym sformułowany został w postaci pytania:

Jak zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych oraz usprawnić współdziałanie podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ramach tzw. „siatki bezpieczeństwa”?

Rozstrzygnięcie głównego problemu badawczego znalazło swoje odzwierciedlenie w odpowiedzi na szczegółowe problemy badawcze sformułowane w następujących pytaniach:

1. Jakie są podstawy teoretyczne i praktyczne definiowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym?
2. W jakim stopniu rozwiązania prawne w wybranych państwach Unii Europejskiej wspierają skutecznie zapewnienie bezpieczeństwa sportowych imprez?
3. Jakie wyzwania, w tym zagrożenia i słabości istnieją w obowiązujących regulacjach normatywnych dotyczące sportowych imprez niemasowych i jak one wpływają na ich poziom bezpieczeństwa?
4. Jakie rozwiązania systemowe i organizacyjne są najskuteczniejsze w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym?
5. Jakie zmiany należy wprowadzić do obecnych struktury organizacyjno-wykonawczych na poziomie powiatowym, aby skutecznie wdrożyć autorską koncepcję bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych?

Sformułowany główny problem badawczy oraz szczegółowe problemy badawcze wyznaczyły główny kierunek badań, umożliwiając dobór odpowiednich metod badawczych, narzędzi badawczych oraz sposobów interpretacji zgromadzonych danych empirycznych. Jednocześnie dały podstawę do przeprowadzenia pogłębionych, wielowymiarowych analiz, umożliwiających sformułowanie autorskich propozycji rozwiązań teoretyczno-praktycznych, dostosowanych do współczesnych zagrożeń w obszarze badań.

1.4. Zmienne zależne i niezależne oraz wskaźniki

W dysertacji poszczególnym problemom badawczym autor przyporządkował zmienne zależne i zmienne niezależne w celu ich potwierdzenia bądź odrzucenia i rozwiązania przyjętego głównego problemu badawczego oraz wskaźniki.

W głównym problemie badawczym zmienną zależną *jest bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych*, natomiast zidentyfikowana zmienna niezależna to *koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym* – koncepcja autorska składająca się z dwóch scenariuszy.

1. Wskaźniki dla zmiennej zależnej:

- a) liczba zakłóceń ładu i porządku publicznego podczas trwania sportowej imprezy niemasowej np. ilość interwencji służb organizatora, podmiotów odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- b) liczba zaistniałych zagrożeń bezpieczeństwa np. technicznych, naturalnych,

2. Wskaźniki dla zmiennej niezależnej:

- a) zakres kompetencji służb, inspekcji i straży oraz administracji samorządowej w zakresie zabezpieczania sportowych imprez niemasowych,
- b) ocena skuteczności koncepcji na podstawie badań eksperckich.

Rozpatrując pierwszy szczegółowy problem badawczy zmienną zależną jest *zakres pojmowania i stosowania pojęcia – bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych*, w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatu, a zmienna niezależna to *źródła wiedzy teoretycznej i praktycznej wykorzystywane przez podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych oraz organizatora*.

1. Wskaźniki dla zmiennej zależnej:

- a) liczba, rodzaj dokumentów urzędowych, w których występuję definicja lub odniesienie do bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych,
- b) stosowanie jednolitej definicji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w dokumentacji planistycznej.

2. Wskaźniki dla zmiennej niezależnej:

- a) typ wykorzystywanych źródeł (np. akty normatywne, procedury wewnętrzne, literatura naukowa)
- b) liczba szkoleń, programów edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych realizowanych na poziomie powiatu.

W drugim szczegółowym problemie badawczym zmienną zależną jest *poziom bezpieczeństwa sportowych imprez*, a zmienna niezależna to *rozwiązania normatywne obowiązujące w wybranych krajach Unii Europejskiej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez*.

1. Wskaźniki dla zmiennej zależnej:
 - a) zakres współpracy między służbami a organizatorem sportowej imprezy uregulowany w przepisach normatywnych.
 - b) stopień jednoznaczności przepisów normatywnych dotyczących obowiązku organizatora sportowej imprezy.
2. Wskaźniki dla zmiennej niezależnej:
 - a) zakres regulacji normatywnych dotyczących bezpieczeństwa sportowych imprez (np. obowiązki organizatora, wymogi dotyczące planów zapewnienia bezpieczeństwa)
 - b) poziom implementacji przepisów wybranych państw Unii Europejskiej do prawa krajowego.

W trzecim szczegółowym problemie badawczym zmienną zależną jest *poziom bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych wynikający z regulacji normatywnych*, a zmienna niezależna to *jakość regulacji normatywnych dotyczących bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych*.

1. Wskaźniki dla zmiennej zależnej:
 - a) poziom przygotowania służb i organizatorów sportowych imprez niemasowych do realizacji zadań wynikających z regulacji normatywnych,
 - b) ocena stopnia organizacji sportowych imprez niemasowych.
2. Wskaźniki dla zmiennej niezależnej:
 - a) stopień szczegółowości i jednoznaczności przepisów normatywnych dotyczących bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych,
 - b) zakres obowiązków przypisanym organizatorom sportowych imprez niemasowych i służbom w przepisach prawa.

W przypadku czwartego szczegółowego problemu badawczego zmienną zależną jest *poziom skuteczności zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu*, a zmienna niezależna to *rodzaj i jakość zastosowanych rozwiązań systemowych i organizacyjnych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatu*.

1. Wskaźniki dla zmiennej zależnej:
 - a) reakcja służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publicznych na sytuacje kryzysowe zaistniałe w czasie sportowych imprez niemasowych,
 - b) poziom zaangażowania organizatora w zapewnienie bezpieczeństwa sportowej imprezy niemasowej.
2. Wskaźniki dla zmiennej niezależnej:
 - a) liczba funkcjonujących planów i procedur kryzysowych zawierających elementy dotyczące sportowych imprez niemasowych,
 - b) poziom współpracy służb, inspekcji i straży i organizatora sportowej imprezy niemasowej.

W piątym szczegółowym problemie badawczym zmienną zależną jest *stopień możliwości wdrożenia autorskiej koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu*, a zmienna niezależna to *zakres proponowanych zmian w strukturach organizacyjno-wykonawczych na poziomie powiatu*.

1. Wskaźniki dla zmiennej zależnej:
 - a) poziom zgodności istniejących struktur z założeniami autorskiej koncepcji,
 - b) możliwości implementacji zaproponowanych rozwiązań w strukturach powiatowych.
2. Wskaźniki dla zmiennej niezależnej:
 - a) wymagania czasowe i finansowe związane z pełnym wdrożeniem koncepcji,
 - b) rodzaj zmian – organizacyjne, proceduralne, legislacyjne.

1.5. Hipoteza główna oraz hipotezy szczegółowe

Hipoteza główna jest następująca:

Na poprawę poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym w sytuacjach kryzysowych mają wpływ odpowiednie regulacje formalno-prawne rozwiązania o charakterze strukturalno-organizacyjnym, a także kompetencje instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie bezpieczeństwem tych imprez.

Sformułowano ponadto hipotezy szczegółowe, które stanowią próbę odpowiedzi na szczegółowe problemy badawcze. W związku z powyższym założono, że:

1. W literaturze przedmiotu istnieją definicje sportowych imprez niemasyowych, jednak brak ustawowej regulacji utrudnia jednoznaczne określenie obowiązków podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo
2. Państwa posiadające zintegrowane i dedykowane regulacje normatywne osiągają wyższy poziom skuteczności w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez.
3. Występują istotne różnice w poziomie przygotowania i zabezpieczenia sportowych imprez niemasyowych w zależności od przyjętych wewnętrznych regulacji związkowych oraz doświadczenia organizatora
4. Zintegrowana koncepcja obejmująca elementy prawne, organizacyjne i infrastrukturalne zwiększa skuteczność działań w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiat
5. Wdrożenie koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasyowych jest możliwe po wcześniejszych konsultacjach społecznych, zmianach legislacyjnych, zintegrowaniu służb, inspekcji i straży na poziomie powiatu.

1.6. Metody, techniki i narzędzia badawcze

Praca ma charakter teoretyczno-empiryczny. Dla udzielenia odpowiedzi na przyjęte pytania (problemy) badawcze i zweryfikowania postawionych hipotez zastosowane zostały różne metody, techniki i narzędzia badawcze⁸.

Metoda badawcza jak podaje Ryszard Adam Podgórski to: normatywny wzorzec powtarzających się i wzajemnie powiązanych czynności, które prowadzą do gromadzenia i postępu wyników nauki⁹.

Technika badawcza zdaniem Ryszarda Adama Podgórskiego to: szczegółowy sposób wykonania danego rodzaju zadań badawczych, sposób gromadzenia materiałów i jest elementem metody¹⁰.

Narzędzie badawcze według Ryszarda Adama Podgórskiego to: przedmiot, za pomocą którego realizuje się daną technikę zbierania materiału badawczego¹¹.

⁸ Bociany M., *Etapy procesu badań nad bezpieczeństwem*, [w:] red. Ściborek Z., Zamiar Z., *Teoretyczne i metodologiczne podstawy problemów z zakresu bezpieczeństwa – podręcznik akademicki*, Toruń 2016, str. 248.

⁹ Podgórski R.A., *Metodologia badań socjologicznych. Kompendium wiedzy metodologicznej dla studentów*, Bydgoszcz-Olsztyn 2007, str. 56-58.

¹⁰ tamże, str. 190.

¹¹ tamże, str. 202.

W części teoretycznej pracy zastosowano zestaw metod jakościowych o charakterze teoretyczno-analitycznym, które umożliwiły określenie naukowego kontekstu badań oraz zbudowanie ram pojęciowych odnoszących się do problematyki bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych. W szczególności wykorzystano metodę analizy porównawczej, służącą zestawieniu i ocenie różnic oraz podobieństw między regulacjami prawnymi i rozwiązaniami organizacyjnymi w różnych jednostkach terytorialnych oraz związkach sportowych. Zastosowano także analizę systemową i strukturalną w celu uchwycenia powiązań między poszczególnymi elementami systemu zarządzania bezpieczeństwem oraz identyfikacji jego kluczowych komponentów. Ponadto wykorzystano syntezę dla integracji rozproszonych informacji oraz tworzenia spójnych ujęć teoretycznych, abstrahowanie – w celu wyodrębnienia cech istotnych dla zjawisk badanych, uogólnianie – w celu formułowania ogólnych prawidłowości i zależności, klasyfikowanie – do porządkowania zjawisk według określonych kryteriów, oraz wnioskowanie dedukcyjne i indukcyjne – dla wyprowadzenia logicznych konkluzji z przeprowadzonych analiz. Zastosowanie powyższych metod pozwoliło na usystematyzowanie wiedzy teoretycznej oraz przygotowanie gruntu pod część empiryczną badania.

Część empiryczna pracy opiera się na podejściu metodologicznym integrującym metody jakościowe i ilościowe, co pozwoliło na wszechstronną analizę badanego problemu. W ramach metod jakościowych wykorzystano analizę treści dokumentów urzędowych, w tym aktów prawnych, regulaminów wewnętrznych organizatorów imprez sportowych. Przeprowadzono również wywiady eksperckie z przedstawicielami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz osobami zaangażowanymi w organizację wydarzeń sportowych (metoda badawcza – jakościowa metoda badań społecznych; technika badawcza – wywiad ekspercki; narzędzie badawcze – kwestionariusz wywiadu eksperckiego) oraz debaty z przedstawicielami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (metoda badawcza – jakościowa metoda – metoda grupowej dyskusji; technika badawcza – debata moderowana; narzędzie badawcze – scenariusz debaty – zestaw pytań oraz protokół obserwacyjny). Uzupełnieniem była metoda studium przypadku, polegająca na szczegółowej analizie wybranych sytuacji kryzysowych oraz działań podejmowanych w ich ramach. Z kolei wśród metod ilościowych zastosowano analizę danych statystycznych dotyczących ilości sportowych imprez niemasowych zabezpieczanych przez Policję. Dodatkowo wykorzystano metodę badań nad badaniami (*research-on-research*), umożliwiającą krytyczną ocenę

istniejącego dorobku naukowego w kontekście zarządzania bezpieczeństwem w tego typu wydarzeniach. Całość badań została wsparta technikami ewaluacyjnymi, służącymi ocenie skuteczności obecnie stosowanych procedur oraz identyfikacji potencjalnych obszarów do ich usprawnienia.

Zakres przedmiotowy badań nad bezpieczeństwem uczestników sportowych imprez niemasowych powiązany jest z następującymi obszarami:

1. Zarządzanie ryzykiem - badania dotyczące identyfikacji, analizy i oceny ryzyk związanych z organizacją sportowych imprez niemasowych.
2. Prawo i regulacje prawne - analiza przepisów prawnych dotyczących organizacji imprez sportowych niemasowych, bezpieczeństwa publicznego, w tym jej uczestników.
3. Bezpieczeństwo publiczne - współpraca ze służbami porządkowymi oraz ratowniczymi w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasowych.
4. Infrastruktura sportowa: analiza prawa i regulacji prawnych obiektów sportowych, ich przygotowania do przebywania w nich ludzi oraz zabezpieczeń technicznych.
5. Zarządzanie kryzysowe: analiza opracowanych planów reakcji na sytuacje kryzysowe oraz incydenty.
6. Technologie bezpieczeństwa – wykorzystanie nowoczesnych technologii w celu zwiększenia bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych, w tym: monitoring, systemy alarmowe.
7. Społeczność lokalna – analiza wpływu imprez sportowych niemasowych na społeczność lokalną oraz jej zaangażowanie w organizację i bezpieczeństwo wydarzeń tego rodzaju.
8. Zawody sportowe i ich charakterystyka – badanie specyfiki różnych rodzajów imprez sportowych i ich wpływu na ryzyko bezpieczeństwa.

Zakres podmiotowy badań nad bezpieczeństwem uczestników sportowych imprez niemasowych jest powiązany z następującymi obszarami:

1. Uczestnicy – analiza postaw, zachowań i potrzeb uczestników, sportowców oraz ich rodzin w kontekście bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych.
2. Organizatorzy – ocena działań podejmowanych przez organizatorów sportowych imprez niemasowych w zakresie planowania, zarządzania i zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom.

3. Służby ochrony – ocena przygotowania do zabezpieczenia, opracowanie planów na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej lub incydentu, wyposażenia i przygotowania.
4. Zabezpieczenie medyczne – badanie dostępności, efektywności, skuteczności zabezpieczenia medycznej podczas sportowych imprez niemasowych.

Zakres przestrzenny badań nad bezpieczeństwem uczestników sportowych imprez niemasowych obejmuje swoim zasięgiem różne aspekty, które można wskazać, dzieląc je na kilka kluczowych obszarów:

1. Lokalizacja, umiejscowienie wydarzenia sportowego – uwarunkowania urbanistyczne, takie jak drogi dojazdowe i ich bliska lokalizacja, parkingi, dostępność służb ratowniczych oraz infrastruktura transportowa – komunikacja miejska, rozmieszczenie punktów gastronomicznych.
2. Obiekt sportowy – stan techniczny obiektu, w tym np.: drogi i wyjścia ewakuacyjne i ich oznaczenie, trybuny dla publiczności, infrastruktura sanitarna, systemy alarmowe, wizyjne, czy zabezpieczenie przeciwpożarowe.
3. Zarządzanie ruchem podczas organizacji wydarzenia sportowego – planowanie i organizacja ruchu pieszych i pojazdów w obrębie obiektu sportowego i jego okolicy.

1.7. Proces i ograniczenia badań

Autor dysertacji proces badań oparł na kilku kluczowych aspektach:

- wiarygodności i rzetelności – badania bazują na dostępnej literaturze, solidnych danych i wiarygodnych informacjach uzyskanych w czasie wywiadu eksperckiego z osobami zajmującymi się bezpośrednio lub pośrednio organizacją lub zabezpieczeniem sportowych imprez niemasowych, jak również uczciwości i przejrzystości,
- etyce badacza – obejmującej przestrzeganie zasad etycznych poprzez poszanowanie praw uczestników badania, uzyskanie ich zgody na przeprowadzenie badania oraz ochrony poufności i prywatności pozyskanych informacji,
- innowacyjności – przeprowadzone badania oraz wyciągnięte z nich wnioski mogą przyczynić się do wprowadzenia innowacyjności rozwiązań oraz udoskonaleń w badanej problematyce.

Punktem wyjścia do przeprowadzenia badań, jak również ich podstawą był Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego Wojewody Lubuskiego¹², który precyzyjnie opisuje koordynację działań i reakcję w sytuacjach kryzysowych podmiotów terenowej administracji rządowej zespolonej i niezespolonej. Jest to kompleksowy dokument, który ma na celu zapobieganie, zarządzanie, reagowanie na różnego rodzaju sytuacje kryzysowe, zapewniając koordynację działań i ochronę ludności oraz odbudowę po ustaniu zagrożenia.

Autor dysertacji jest świadomy, że zagrożenia, jakie są identyfikowane przy organizacji sportowych imprez niemasowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, są podobne, jak nie takie same. Zaliczyć do nich można między innymi:

- zbiorowe zakłócenie ładu i porządku publicznego,
- panikę wywołaną fałszywym alarmem,
- zagrożenia terrorystyczne,
- pożar,
- bójki, pobicia, rozboje,
- przestępczość pospolitą.

Identyfikacja zagrożeń, jakie może generować impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, umożliwiła autorowi wytypować do badania imprezy sportowe odznaczające się największym zainteresowaniem kibiców w nich uczestniczących, tym samym generujących największe zagrożenia dla ich bezpieczeństwa, są to: piłka nożna, piłka siatkowa i piłka ręczna.

Po przeprowadzonej w dniu 18 maja 2023 roku, w Gorzowie Wielkopolskim I Debacie SafeZone „Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej¹³” oraz dokonanej analizy dokumentów, w tym planów zarządzania kryzysowego szczebla powiatowego, zawartych w nich zidentyfikowanych zagrożeniach, również po wielogodzinnych rozmowach z przedstawicielami służb, inspekcji i straży reprezentujących poziom wojewódzki oraz powiatowy, z uwagi na dostępność do danych i infrastruktury badawczej, jak również na różnorodność demograficzną i społeczną, wytypowano trzy powiaty leżące w województwie lubuskim, które w ocenie autora są reprezentatywne do oceny bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych. Są to: powiat gorzowski, powiat zielonogórski

¹² Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego – część I – Plan główny – AKTUALIZACJA 2023 r. [dostęp: 15.09.2023 r.].

¹³ Załącznik nr 7 do dysertacji.

i powiat międzyszecki. Na obszarze wytypowanych powiatów działają kluby sportowe (piłka nożna, piłka siatkowa, piłka ręczna), które zostały wzięte pod uwagę z faktu ich działania i funkcjonowania w środowisku lokalnym. Wskazane dyscypliny sportowe charakteryzują się podobnymi zagrożeniami dotyczącymi bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych, a w związku z tym występuje podobna skala zagrożeń, czego dowodem są wyniki badań przeprowadzone przez autora dysertacji. Istotnym czynnikiem, który autor dysertacji wziął pod uwagę przy wyborze powiatów, na których przeprowadzone zostały badania był fakt, iż są to największe powiaty w województwie lubuskim. Jeden z nich jest siedzibą wojewody (powiat gorzowski), jeden z nich był kiedyś miastem wojewódzkim (powiat zielonogórski – przed rokiem 1999), a wszystkie trzy są jednymi z największych powiatów w województwie. Na obszarach nie wszystkich powiatów funkcjonują kluby sportowe reprezentujące dyscypliny sportu wytypowane przez autora dysertacji do badań. Stąd też wybór świadomy wskazanych powiatów, na podstawie przyjętych powyżej opisanych kryteriów, a nie losowy, przypadkowy.

Autor dysertacji wytypował ekspertów z uwagi na przedmiot badań, ich wiedzę specjalistyczną oraz doświadczenie zawodowe. W trakcie prowadzonych badań wypowiedzi ekspertów były merytoryczne, trwające niekiedy po kilka godzin. Uświadomiło to autorowi skalę braków rozwiązań regulujących problem bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych.

Po wytypowaniu powiatów oraz imprez sportowych zbadany został system zarządzania kryzysowego sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym. Rozwiązania, które zaproponowane zostały przez autora dysertacji pozwolą na udoskonalenie procesów poprzez eliminację zaobserwowanych dysfunkcji oraz umożliwią zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich uczestników tych imprez.

Jednocześnie, aby dokonać porównawczej analizy prawnej obejmującej swoim zainteresowaniem bezpieczeństwo w sporcie oraz bezpieczeństwo jej uczestników, autor dysertacji dokonał analizy różnych systemów prawnych, które umożliwiły identyfikację najlepszych praktyk, w tym skutecznych rozwiązań, które można zaimplementować na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Zidentyfikowane różnice w podejściu do bezpieczeństwa imprez sportowych w innych krajach mogą wskazać na potencjalne obszary do poprawy. Ponadto poszerzenie badań o kontekst europejski umożliwiło autorowi dysertacji wzbogacenie wiedzy teoretycznej na temat bezpieczeństwa imprez sportowych. Dało również podwaliny pod powstanie nowych

pomysłów, rozwiązań i zmian oraz przyczyniło się do dostarczenia argumentów do modernizacji współczesnych założeń w tym zakresie.

Autor dysertacji do badań wytypował trzy państwa europejskie: Republikę Federalną Niemiec, Republikę Czeską oraz Republikę Słowacką. W ocenie autora dysertacji wytypowane państwa są reprezentatywne w zakresie określenia poziomu bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez z uwagi na fakt, iż są to państwa:

- leżące w Europie Środkowej – sąsiadujące ze sobą od zachodniej i południowej granicy, co powoduje, że mają wspólne wyzwania i problemy społeczne,
- mające wspólną historię i wpływy polityczne wynikające z wielowiekowych kontaktów, w tym były częścią bloku wschodniego (Niemiecka Republika Demokratyczna do 1990 roku),
- posiadające zbliżony system prawa kontynentalnego, tzw. system prawa cywilnego, który jest oparty na normach spisanych w kodeksach i ustawach, w przeciwieństwie do systemu anglosaskiego opartego na precedensach,
- należące do Unii Europejskiej.

Ponadto celem przeprowadzenia badań i analizy zastosowanych rozwiązań jest zwiększenie świadomości wszystkich podmiotów zaangażowanych, w tym uczestników sportowych imprez niemasowych. Wykorzystując tradycyjne narzędzia badawcze, m.in.: wywiady z ekspertami, studium przypadków, analizę statystyczną, metody heurystyczne, które mogą przyczynić się do ograniczenia skutków zagrożeń, jakie mogą zaistnieć w czasie trwania sportowych imprez niemasowych, zintensyfikowana zostanie świadomość sytuacyjna obywateli oraz ich bezpieczeństwo.

1.8. Analiza krytyczna literatury przedmiotu

Do opracowania niniejszej dysertacji wykorzystano literaturę krajową, która nie jest zbyt obszerna, artykuły z czasopism naukowych oraz akty normatywne. Pozyskano również informacje od instytucji państwowych i samorządowych a także od służb, inspekcji i straży.

Podczas analizy literatury przedmiotu autor nie napotkał pozycji, która odnosiłaby się do problematyki bezpieczeństwa imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej. Może wynikać to z faktu, iż jest ona niezdefiniowana, nieokreślona i nie ma umocowania w żadnym akcie normatywnym. Autor dysertacji przeprowadził

analizę dostępnych dokumentów, w tym algorytmów postępowania opracowanych przez stowarzyszenia i związki sportowe, wytycznych, standardów i regulaminów¹⁴.

Spośród publikacji dotyczących bezpieczeństwa Słownik języka polskiego¹⁵ hasło „bezpieczeństwo” uściśla jako stan niezagrożenia, spokoju, pewności. Obecnie wyróżnia się m.in.: bezpieczeństwo globalne, regionalne, narodowe, bezpieczeństwo militarne, ekonomiczne, polityczne, publiczne, wewnętrzne, społeczne, bezpieczeństwo fizyczne, psychiczne, socjalne, bezpieczeństwo strukturalne i personalne¹⁶. Zgodnie z poglądami Abrahama Maslova bezpieczeństwo to pierwotna, egzystencjalna potrzeba człowieka. Zajmuje ono w opracowanej teorii drugie miejsce zaraz po potrzebach fizjologicznych. Potrzebę tę można określić jako potrzebę: pewności, stabilności, oparcia, opieki, wolności od strachu, lęku i chaosu, porządku, prawa i granic¹⁷. Krzysztof Ficoń podkreślił, że bezpieczeństwo to pojęcie o charakterze uniwersalnym i bardzo szerokim zakresie, jest pojęciem wieloznacznym i dlatego też trudno definiowalnym. Najogólniej pojęcie bezpieczeństwa może być rozpatrywane w kategoriach jakościowych jako zdeterminowany, ale niewymierny stan oraz w kategoriach ilościowych jako pewien proces z natury stochastyczny, cechujący się dużą zmiennością w czasie¹⁸. Ponadto wskazuje on, że szeroko rozumiane bezpieczeństwo, odnosi się zarówno do możliwości, niezagrożonej egzystencji podmiotu, jak i jego swobodnego rozwoju w czasie i przestrzeni¹⁹. Jerzy Stańczyk dodaje, że bezpieczeństwo potrzebne jest człowiekowi podobnie jak zdrowie. Jednocześnie zdefiniowanie bezpieczeństwa nastręcza aż tak dużo trudności z uwagi na wielość i różnorodność określających go zmiennych. W dużym stopniu pojęcie to pozostaje wciąż wieloznaczne²⁰. Inaczej pojęcie bezpieczeństwa rozumiane jest przez Joannę Woźniak, Katarzynę Chudy-Laskowską i Dominika Zimon. Utrzymują oni, że samo pojęcie bezpieczeństwa jest dość skomplikowane i można je zdefiniować jako obiektywny stan rzeczy polegający na braku niebezpieczeństwa odczuwalnego subiektywnie przez jednostki lub grupy. Jako przedmiot badań ma charakter wielowymiarowy i jest czymś więcej niż sumą zagrożeń²¹.

¹⁴ Załącznik nr 1, nr 2, nr 3 i nr 4 do dysertacji.

¹⁵ *Słownik języka polskiego*, 2021, Warszawa, str. 46.

¹⁶ *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, 2008. Wyd. 6, AON, Warszawa, str. 14.

¹⁷ Maslov A., *Motywacja i osobowość*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2006, str. 66.

¹⁸ Ficoń K., *Logistyka kryzysowa. Procedury, potrzeby, potencjał*, Warszawa 2011, str. 83.

¹⁹ Ficoń K., *Propedeutyka bezpieczeństwa. Filozofia, nauka, fenomen*, Bel-Studio, Warszawa 2020, str. 125.

²⁰ Stańczyk J., *Formułowanie kategorii pojęciowej bezpieczeństwa*, Poznań 2017, str. 240.

²¹ Woźniak J., Zimon D., Chudy-Laskowska K., *Analiza wpływu wybranych aspektów organizacji imprezy masowej na bezpieczeństwo uczestników*, 2018, International Journal for Quality Research 13 (1).

Wśród publikacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych, pomimo obowiązywania UoBIM, jak zauważa Cezary Kąkol, w literaturze przedmiotu z uwagi na krótką historię tej materii, jest mała liczba publikacji naukowych. Poza kilkoma opracowaniami, stricte komentarzami, autorzy koncentrują się przede wszystkim na aspektach kryminologicznych, kryminalistycznych i socjologicznych²².

Poza regulacją prawną ujętą w UoBIM ustawodawca unormował bezpieczeństwo imprez sportowych również w innych aktach normatywnych i tak:

- w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, w art. 65-65j, zajęcie drogi w sposób szczególny, ustawodawca zawarł unormowania w zakresie organizacji rajdów, wyścigów, zawodów sportowych, w tym biegów ulicznych oraz innych imprez organizowanych na drodze. Sposób organizacji przedmiotowych zabezpieczeń zaczerpnięty został wprost z unormowań zawartych w UoBIM, z tą różnicą, że za bezpieczeństwo uczestników tych imprez sportowych odpowiada Policja, natomiast w UoBIM jej organizator,
- w ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, w art. 4 ust. 1 pkt 1, który brzmi: „zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na: dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji”. Poza przedmiotowym zapisem brak jest zapisów mówiących o bezpieczeństwie uczestników imprez sportowych, w tym bezpieczeństwa widzów, jak również brak jest unormowań w zakresie prawnokarnej odpowiedzialności organizatora takiej imprezy sportowej,
- w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze, w art. 123 ust. 1e, który brzmi: „pokazy lotnicze odbywają się z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych”. Jednakże przedmiotowy zapis odnosi się do imprezy masowej, co oznacza, że będzie ona obowiązywała w sytuacji, kiedy organizator przedmiotowego pokazu udostępni teren dla co najmniej 1000 jej uczestników. W innej sytuacji UoBIM nie będzie obowiązywała,

²² Kąkol C., *Prawnokarne aspekty bezpieczeństwa imprez masowych*, Warszawa 2019, str. 7.

- w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach, w art. 29 ust. 4, który brzmi: „Imprezy sportowe oraz inne imprezy o charakterze masowym organizowane w lesie wymagają zgody właściciela lasu”. Poza przedmiotowym zapisem brak jest jakichkolwiek regulacji dotyczących obowiązków organizatora takiej imprezy. Nie przewidziano również sankcji za zorganizowanie imprezy bez zgody właściciela lasu,
- w Rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 maja 2013r. w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych, w par. 8 ust. 2, który brzmi: „Do programu pokazu lotniczego, organizator pokazu lotniczego dołącza: oświadczenie o powiadomieniu o zamiarze przeprowadzenia pokazu lotniczego właściwych miejscowo ze względu na miejsce przeprowadzania pokazu lotniczego komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji, komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, dysponenta zespołów ratownictwa medycznego i państwowego inspektora sanitarnego”. Z przedmiotowego zapisu wynika, że na organizatorze spoczywa obowiązek poinformowania o zamiarze przeprowadzenia pokazu lotniczego, jednakże żaden z wymienionych w zapisie normatywnym organ nie ma uprawnień wynikających z UoBIM, w tym wydania opinii²³, w sytuacji, kiedy organizator pokazu lotniczego nie udostępni terenu dla uczestników powyżej 1000.

Ilustruje to Tabela nr 2:

²³ Art.25 ust.1 pkt.1 UoBIM.

Tabela 2. Zakres obowiązywania aktów normatywnych przy organizacji imprezy sportowej

Lp.	Akt normatywny	Zakres obowiązywania	Odpowiedzialność organizatora
1	Art. 65 – 65j ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym	Zajęcie drogi w sposób szczególny - organizacja rajdów, wyścigów, zawodów sportowych, w tym biegów ulicznych oraz innych imprez organizowanych na drodze.	Obowiązki oraz odpowiedzialność organizatora nie zostały spenalizowane
2	Art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych	Analiza zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.	Obowiązki oraz odpowiedzialność organizatora nie zostały spenalizowane
3	Art. 123 ust. 1e ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze	Pokazy lotnicze odbywają się z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych.	Obowiązki oraz odpowiedzialność organizatora nie zostały spenalizowane
4	Art. 29 ust. 4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	Imprezy sportowe oraz inne imprezy o charakterze masowym organizowane w lesie wymagają zgody właściciela lasu.	Obowiązki oraz odpowiedzialność organizatora nie zostały spenalizowane
5	Par. 8 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 maja 2013 r. w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych	Organizator dołącza: oświadczenie o powiadomieniu, o zamiarze przeprowadzenia pokazu lotniczego właściwych miejscowo ze względu na miejsce przeprowadzania pokazu lotniczego komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji, komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, dysponenta zespołów ratownictwa medycznego i państwowego inspektora sanitarnego	Obowiązki oraz odpowiedzialność organizatora nie zostały spenalizowane

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc powyższe pod uwagę, można wysunąć wniosek, iż bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej jest przedmiotem rozważań tylko w kilku obszarach – na drodze, na wodzie i w przestrzeni powietrznej. W przypadku organizacji imprez w innych strefach, w tym na stadionach piłkarskich, lekko-atletycznych, stadionach żużlowych, halach sportowych, na których rozgrywane są mecze piłki siatkowej, koszykowej, ręcznej, jak również na otwartych przestrzeniach, w tym w parkach, skwerach oraz w wielu innych, brak jest unormowań prawnych regulujących kwestie w obszarach obowiązków organizatorów tych imprez, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestników, nie tylko będących w roli zawodników, sędziów, ale przede wszystkim w roli obserwatora/widza/ uczestnika. Ponadto, brak jest unormowanych prawnokarnych obszarów odpowiedzialności – uczestników takiej imprezy, organizatora imprezy, członków służby porządkowej oraz podmiotów zobowiązanych do przekazywania informacji z zakresu bezpieczeństwa takiej imprezy. Organizacja imprezy niemającej statusu imprezy masowej odbywa się obecnie w większości przypadków bez wiedzy organu gminy, na którym jest ona realizowana oraz bez wiedzy służb, inspekcji i straży odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Poddając analizie kwerendę literatury autor napotkał publikacje odnoszące się do organizacji imprez niemających statusu imprezy masowej artystycznych lub rozrywkowych odbywających się poza regulacją UoBIM, a organizowanych na podstawie ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Na podstawie art. 34 -37 cytowanej ustawy organizator imprezy niemającej statusu imprezy masowej, zobowiązany został do zawiadomienia organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy artystycznej lub rozrywkowej nie później niż 30 dni przed planowanym terminem jej rozpoczęcia. Na stronach internetowych urzędów miast i gmin autor dysertacji napotkał przedmiotowe zgłoszenia. Jednym z nich jest Zgłoszenie²⁴ przygotowane przez Urząd Miasta w Gorzowie Wielkopolskim. Najczęściej przedmiotowe publikacje odnoszą się do kwestii organizacji imprezy artystycznej lub rozrywkowej na styku cytowanych wyżej dwóch ustaw, w czasie, kiedy doszło do sytuacji kryzysowych podczas ich trwania. Jedną z nich jest publikacja dotycząca imprezy artystycznej pod nazwą „*Start Party*”, która zorganizowana została przez samorząd studencki w roku 2015 na terenie Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. Impreza nie została zgłoszona jako impreza masowa. W czasie trwania wydarzenia artystycznego z uwagi na zgromadzoną dużą liczbę osób przebywających na łączniku i schodach doszło do zatoru, a w następstwie do paniki. W wyniku zdarzenia udzielono kilkudziesięciu osobom pomocy medycznej na miejscu. Skutkiem tego tragicznego zdarzenia była śmierć 3 studentów, 15 studentów zaś doznało ciężkiego naruszenia czynności ciała. Organizatorom postawiono zarzut nieumyślnego spowodowania niebezpieczeństwa dla życia wielu osób poprzez niezapewnienie bezpieczeństwa masowej imprezy²⁵. Najgłośniejszą imprezą artystyczno-rozrywkową zorganizowaną na styku wyżej cytowanych ustaw, był koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, który odbył się w roku 2019 na terenie miasta Gdańska. W czasie trwania koncertu, podczas finału wieńczącego, tak zwanym „*Światelkiem do nieba*”, mężczyzna wtargnął na scenę, a następnie za pomocą noża zaatakował Prezydenta Miasta Gdańska Pawła Adamowicza. W wyniku doznanych obrażeń Prezydent zmarł w dniu następnym. Po tych wydarzeniach

²⁴https://bip.wrota.lubuskie.pl/umgorzow/procedury/85/494/Organizowanie_imprezy_artystycznej_lub_rozrywkowej__28niebedacej_impreza_masowa_29/ [dostęp: 22.12.2023 r.].

²⁵ Struniawski J., *Organizacja imprez (nie) masowych przez uczelnie wyższe*, Poznań 2017, str. 201-210.

prokuratura wszczęła śledztwo dotyczące organizacji imprezy²⁶. Wydarzenia te jednak nie wpłynęły na zmiany legislacyjne w obszarze bezpieczeństwa.

Tymczasem biorąc pod uwagę fakt, że większość imprez sportowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej organizowana jest poza regulacjami UoBIM, istnieje potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa również w tym obszarze.

Według informacji uzyskanych z Komendy Głównej Policji, sportowych imprez niemasowych w roku 2022 zabezpieczonych przez Policję było 3673²⁷. Dla porównania w tym samym roku zabezpieczonych przez Policję sportowych imprez masowych odbyło się 3126¹⁹.

Jednocześnie z informacji przekazanych przez Komendę Główną Policji wynika, że Policja nie jest zobowiązana do gromadzenia danych dotyczących sportowych imprez niemasowych, a w związku z tym dane te nie odpowiadają rzeczywistej liczbie imprez odbywających się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej²⁸.

Biorąc to pod uwagę, autor dysertacji wywnioskował, że Policja zabezpiecza tylko te imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej, których organizacja – jak wynika z przeprowadzonej analizy ryzyka lub uzyskanych informacji – niesie potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego lub też takich zawodów sportowych, w trakcie których doszło do zakłócenia bezpieczeństwa i porządku publicznego, na przykład poprzez udział w nich zantagonizowanych grup kibiców. Do takiej sytuacji doszło m.in. w trakcie meczu piłkarskiego V ligi, na stadionie w Gdańsku, gdzie na stadion, w czasie meczu wtargnęła grupa osób, która dokonała pobicia trzech kibiców, w tym osoby nieletniej²⁹ lub podczas meczu ligi okręgowej piłki nożnej w Konopiskach, gdzie w czasie meczu, na stadion wdarła się grupa zamaskowanych osób i zaatakowała rodziny z dziećmi przebywające na trybunach stadionu³⁰. O zaistniałych incydentach Policja była informowana po ucieczce sprawców z obiektu, a służby organizatora nie podjęły skutecznych działań. Na zagrożenia tego

²⁶ <https://www.prawo.pl/samorzad/organizacja-imprez-niemasowych-brakuje-przepisow,356785.html> [dostęp: 15.10.2023 r.].

²⁷ Odpowiedź BKSiOP KGP pismo l.dz. Kwo-2022/21/JK z dnia 18 października 2021 roku, odpowiedź BKSiOP KGP l.dz. Kwo-944/23/PM z dnia 29 maja 2023 roku – uzyskane w ramach dostępu do informacji publicznej² oraz Dane statystyczne - Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Sportowych – Portal polskiej Policji (policja.gov.pl)¹ [Dostęp: 25.10.2023 r.].

²⁸ Odpowiedź BKSiOP KGP l.dz. Kwo-944/23/PM z dnia 29 maja 2023 roku – uzyskane na podstawie art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

²⁹ <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-10-05/bojka-na-meczu-v-ligi-chuligani-wbiegli-na-murawe/> [dostęp: 05.10.2024 r.].

³⁰ <https://gol24.pl/skandal-na-meczu-okregowki-w-konopiskach-pseudokibice-przerwali-mecz/ar/c1-18780165> [dostęp: 03.09.2024 r.].

rodzaju zwracał uwagę w czasie wywiadu eksperckiego – Ekspert19, tj. nagłe przybycie na stadion, w czasie meczu piłki nożnej, kibiców klubu żużlowego Fabulaz Zielona Góra. Zwracał na to również uwagę Ekspert 5 w czasie Debaty SafeZone – agresywne zachowanie jednej czy dwóch osób w czasie trwania zawodów sportowych skutecznie może zakłócić jej przebieg i spowodować realne zagrożenie dla jej uczestników.

Brak regulacji prawnych w zakresie bezpieczeństwa sportowych imprez nie-masowych może prowadzić do różnych problemów i niejednoznaczności w interpretacji zaistniałych sytuacji. Jednocześnie trudno jest określić, jakie zachowania są dozwolone przez organizatora oraz uczestników takiej imprezy sportowej, a jakie nie. Może to prowadzić do trudności w zakresie określenia, wskazania odpowiedzialności prawnej organizatora imprezy (w tym odpowiedzialności odszkodowawczej) oraz odpowiedzialności jej uczestników. Ponadto może to utrudnić stosowanie standardów bezpieczeństwa.

ROZDZIAŁ II

TYPOLIGIA I UWARUNKOWANIA BEZPIECZEŃSTWA SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH

W przedmiotowym rozdziale autor dysertacji scharakteryzował bezpieczeństwo imprezy sportowej poprzez wskazanie jej wyznaczników, atrybutów, zagrożeń oraz zaprezentował przyjęty w Polsce model działalności stowarzyszeniowej na rzecz sportu. Analiza literatury przedmiotu oraz aktów normatywnych sprowadza się do odpowiedzi na szczegółowy problem badawczy wyrażonych w pytaniu:

Jakie są podstawy teoretyczne i praktyczne definiowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym?

Odpowiedzią na wskazany powyżej szczegółowy problem badawczy jest charakterystyka przyjętego modelu funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Polsce, określenie pojęcia i istoty bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych, wskazanie jakie, kryzysy mogą zagrozić jej bezpieczeństwu oraz analiza imprezy sportowej poprzez wskazanie jej pojęcia, celów, funkcji, jakie pełni oraz struktury.

W przyjętym procesie badawczym autor opiera się głównie na analizie dostępnej literatury przedmiotu. Poddaje ją gruntownej analizie, wykorzystując technikę analizy jakościowej, porównania, syntezy, uogólnienia oraz wnioskowania dedukcyjnego.

2.1. Teoriopoznawcze ujęcie bezpieczeństwa imprezy sportowej

Pojęcie bezpieczeństwo etymologicznie wywodzi się z określenia łacińskiego „*Securit as*”, które to pochodzi od określenia „*Sine Cura*” oznaczającego „*bez pieczy*”, „*bez troski*”. Słownik języka polskiego³¹ hasło „bezpieczeństwo” uściśla jako stan niezagrożenia, spokoju, pewności. Obecnie wyróżnia się m.in.: bezpieczeństwo globalne, regionalne, narodowe, bezpieczeństwo militarne, ekonomiczne, polityczne, publiczne, wewnętrzne, społeczne, bezpieczeństwo fizyczne, psychiczne, socjalne, bezpieczeństwo strukturalne i personalne³².

Podstawowym i najważniejszym zadaniem państwa³³, jako organizacji politycznej, jest zapewnienie bezpieczeństwa swoim obywatelom. Znalazło to odzwierciedlenie w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi: „Rzeczpospolita Polska

³¹ Słownik języka polskiego, 2021, Warszawa, str. 46.

³² Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, 2008, Wyd. 6, AON, Warszawa, str.14.

³³ Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, 2008, Wyd. 6, AON, Warszawa, str. 95.

strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju³⁴.

Zgodnie z poglądami Abrahama Masłowa: bezpieczeństwo” to pierwotna, egzystencjalna potrzeba człowieka. Zajmuje ono w opracowanej teorii drugie miejsce zaraz po potrzebach fizjologicznych. Potrzebę tę można określić jako potrzebę: pewności, stabilności, oparcia, opieki, wolności od strachu, lęku i chaosu, porządku, prawa i granic³⁵.

W naukach społecznych bezpieczeństwo, w najogólniejszym znaczeniu, obejmuje zaspokojenie takich potrzeb jak istnienie, przetrwanie, całość, tożsamość, niezależność, spokój, posiadanie i pewność rozwoju. Jego brak wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia³⁶.

Jak zauważa Witold Pokruszyński przechodząc do określenia pojęcia „bezpieczeństwa”, warto zauważyć, że jest to zadanie niełatwe, gdyż samo bezpieczeństwo nie występuje w swojej czystej postaci. Obejmuje ono bowiem różne dziedziny i specjalności naukowe. W literaturze krajowej i zagranicznej można znaleźć co najmniej kilkanaście różnych definicji tego pojęcia, odnoszących się do różnych aspektów. Każda z nich podkreśla, że bezpieczeństwo, podobnie jak pokój, nie jest trwałym stanem, lecz procesem, który wymaga ciągłej troski i działań³⁷.

Włodzimierz Fehler podkreśla, iż w myśleniu o bezpieczeństwie, jednym z najbardziej pożądanym i cenionym przez ludzkość dóbr, można wyróżnić dwie zasadnicze strategie. Pierwsza z nich koncentruje się na działaniach przygotowujących do ochrony przed zagrożeniami, druga zaś skupia się na takim kształtowaniu otoczenia, aby oddalić i minimalizować możliwości pojawienia się ich³⁸. Dwie zaprezentowane strategie podejścia do bezpieczeństwa są ze sobą powiązane, jednakże wymagają odmiennych środków i podejść. Z jednej strony przedstawione jest podejście klasyczne do reagowania na zagrożenia, z drugiej zaś strony nowoczesne, ukierunkowane na zapobieganie im. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że efektywność tych strategii zależy od kontekstu ich zastosowania, a pełne bezpieczeństwo wymaga ich wzajemnej integracji.

³⁴ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

³⁵ Maslov A., *Motywacja i osobowość*, 2006, Wyd. Naukowe PWN-Warszawa, str. 66.

³⁶ Zięba R., *Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego*, 2004, Warszawa, str. 27.

³⁷ Pokruszyński W., *Bezpieczeństwo, teoria i praktyka – podręcznik akademicki*, Józefów 2012, str. 62.

³⁸ Fehler W., *Zagrożenie – kluczowa kategoria teorii bezpieczeństwa*, [w:] Jałoszyński K., Wiśniewski B., Wojtuszek T. (red.), *Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa*, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko-Biała 2007, str. 34-35.

Waldemar Kitler utrzymuje, że „bezpieczeństwo”, rozumiane ogólnie, to wewnętrzna ufność, spokój i poczucie pewności w obliczu lęków i obaw jednostki. Jest to także przekonanie, które może mieć różny poziom uzasadnienia, że mimo trudności, zagrożeń i wyzwań, możliwe jest poczucie bezpieczeństwa, czyli bycie wolnym od zagrożeń, chronionym przed nimi, pewnym niezakłóconego bytu i rozwoju, a także zdolnym do twórczego działania na rzecz utrzymania tego stanu³⁹.

Jerzy Stańczyk dodaje, że „bezpieczeństwo” potrzebne jest człowiekowi podobnie jak zdrowie. Jednocześnie zdefiniowanie bezpieczeństwa nastęrcza, aż tak dużo trudności z uwagi na wielość i różnorodność określających go zmiennych. W dużym stopniu pojęcie to pozostaje wciąż wieloznaczne⁴⁰. Ponadto dodaje on, iż uzasadnionym jest wprowadzenie podziału bezpieczeństwa: na bezpieczeństwo wewnętrzne i bezpieczeństwo zewnętrzne. Bezpieczeństwo wewnętrzne to: stabilność i harmonijność danego organizmu bądź systemu (podmiotu zbiorowego), bezpieczeństwo zewnętrzne to: brak zagrożenia ze strony innych podmiotów. Łącznie oba aspekty składają się na ogólne bezpieczeństwo danego podmiotu⁴¹.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Krzysztofa Ficonia „bezpieczeństwo” to pojęcie o charakterze uniwersalnym i bardzo szerokim zakresie. Jest pojęciem wieloznacznym i dlatego też trudno definiowalnym. Najogólniej pojęcie bezpieczeństwa może być rozpatrywane w kategoriach jakościowych jako zdeterminowany, ale niewymierny stan oraz w kategoriach ilościowych jako pewien proces z natury stochastyczny, cechujący się dużą zmiennością w czasie⁴². Ponadto wskazuje on, że szeroko rozumiane bezpieczeństwo, odnosi się zarówno do możliwości, niezagrożonej egzystencji podmiotu, jak i jego swobodnego rozwoju w czasie i przestrzeni⁴³.

Zgodnie z poglądami Janusza Faleckiego „bezpieczeństwo” najczęściej definiowane jest jako stan⁴⁴ i proces⁴⁵, w którym instytucje i mieszkańcy określonego terytorium mają zapewnioną ochronę przed zagrożeniami wynikającymi z działania innych osób, zjawisk przyrody czy awarii technicznych. Jego uzupełnieniem jest

³⁹ Kitler W., *Bezpieczeństwo narodowe RP: podstawowe kategorie: uwarunkowania, system*, Warszawa 2011, str. 22-23.

⁴⁰ Stańczyk J., *Formułowanie kategorii pojęciowej bezpieczeństwa*, Poznań 2017, str. 240.

⁴¹ Stańczyk J., *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1996, str. 18.

⁴² Ficoń K., *Logistyka kryzysowa. Procedury, potrzeby, potencjał*, Warszawa 2011, str. 83.

⁴³ Ficoń K., *Propedeutyka bezpieczeństwa. Filozofia, nauka, fenomen*, Bel-Studio, Warszawa 2020, str. 125.

⁴⁴ Stan – całokształt okoliczności, warunki, w jakich ktoś lub coś się znajduje, w jakimś istnieje w jakimś czasie, poziom ilość czegoś – Słownik języka polskiego, Warszawa, 2021, str. 1198.

⁴⁵ Proces – przebieg następujących po sobie i powiązanych przyczynowo określonych zmian, rozwijanie się, przeobrażanie się czegoś - Słownik języka polskiego, Warszawa, 2021, str. 934.

porządek publiczny rozumiany jako zespół zasad regulujących zachowania osób w miejscach publicznych⁴⁶. Ponadto dodaje, że o złożoności pojęcia „bezpieczeństwo” świadczy również różnorodność kryteriów jego klasyfikacji oraz ilość rodzajów bezpieczeństwa, wyodrębnianych w wielu analizowanych typologiach. Podkreśla ponadto, że do najczęściej stosowanych kryteriów klasyfikacji bezpieczeństwa zaliczamy: podmiotowe, przedmiotowe, przestrzenne, czasowe, sposobu organizowania oraz źródeł zagrożeń. W zależności od przyjętego kryterium wyróżnia się rodzaje bezpieczeństwa. Ich zbiór jest otwarty i nie można przyjmować, która z analizowanych typologii jest optymalna. Jednocześnie analiza typologii bezpieczeństwa wskazuje na tendencję powstawania nowych przedmiotowych rodzajów bezpieczeństwa, uwzględniających czynniki ekonomiczne, ekologiczne, żywnościowe, demograficzne, energetyczne, informacyjne czy społeczne⁴⁷.

Według Stanisława Kozieja „bezpieczeństwo”, na które zwraca uwagę, podlega dynamizmowi, a poprzez swoją aktywność zmierza do zapewnienia przetrwania, rozwoju i swobody realizacji interesów w danych uwarunkowaniach poprzez wykorzystywanie szans, podejmowanie wyzwań, redukcję ryzyka oraz przeciwdziałanie wszelkiego rodzaju zagrożeniom dla podmiotu i jego interesów. W jego opinii bezpieczeństwo przejawia się we wszystkich dziedzinach aktywności podmiotu, a jego brak wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Jednocześnie bezpieczeństwo obejmuje swoim zasięgiem zaspokojenie następujących potrzeb: istnienia, przetrwania, całości, tożsamości, niezależności, spokoju, posiadania, pewności rozwoju i stabilizacji⁴⁸.

Agata Tyburska dodaje, że dynamiczny charakter bezpieczeństwa wynika w znacznej mierze ze zmieniających się wartości, które dana społeczność uznaje za cenne, istotne, a tym samym wymagające specjalnej ochrony. Zmianie ulegają poszczególne elementy, stanowiące o istocie bezpieczeństwa⁴⁹.

Zbigniew Ciekanowski i Sławomir Żurawski utrzymują, że współczesne postrzeganie bezpieczeństwa polega na działaniach, które mają na celu głównie niedopuszczenie do sytuacji kryzysowej, przygotowanie się do jej wystąpienia,

⁴⁶ Falecki J., *Dylematy zarządzania kryzysowego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Sosnowiec 2016, str. 26-27.

⁴⁷ Falecki J., *Dylematy zarządzania kryzysowego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Sosnowiec 2016, str. 34-35.

⁴⁸ Koziej S., *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Toruń 2006, str. 26.

⁴⁹ Tyburska A., *Bezpieczeństwo w dobie współczesnych zagrożeń – wybrane aspekty działań hybrydowych*, [w:] *Sytuacje kryzysowe spowodowane działaniami o charakterze hybrydowym*, red. R. Jakubczak, Szczepa 2023, str.8.

przejmowanie kontroli w trybie zaplanowanych i przygotowanych działań, jak również powrót do stanu pierwotnego⁵⁰.

Juliusz Piwowarski utrzymuje, że terminem „bezpieczeństwo” określamy możliwość zaspokojenia różnych potrzeb, jakie mają indywidualne i grupowe podmioty bezpieczeństwa, na czele tych potrzeb lokuje się potrzeba rozwoju podmiotu bezpieczeństwa⁵¹.

Ryszard Jakubczak podnosi, iż pojęcie „bezpieczeństwo” jest jednym z najpowszechniej stosowanych pojęć w życiu codziennym, organizacji i funkcjonowaniu życia społecznego i państwowego oraz w nauce. Ta powszechność według niego rodzi jego wieloznaczność, stąd współcześnie dla dokładnego określenia dziedziny, obszaru bezpieczeństwa dodaje się przymiotniki – osobiste, publiczne, energetyczne, narodowe itd.⁵²

Bogusław Jagusiak wskazuje, że termin „bezpieczeństwo” jest stosowany do opisu zarówno pojęcia, jak i sposobu podejścia do ochrony i obrony narodu. Jednocześnie dodaje, że bezpieczeństwo nie ma jednej spójnej definicji⁵³.

Józef Marczak uważa, że zdefiniowanie pojęcia „bezpieczeństwo” jest trudne ze względu na ogromny, wszechogarniający zakres kategorii bezpieczeństwa, bardzo trudny, a chyba wręcz niemożliwy do zwięzłego opisanie i zdefiniowania⁵⁴.

Ryszard Wróblewski akcentuje, iż „bezpieczeństwo” jako termin ogólny, oznacza pewność trwania i rozwoju podmiotu referencyjnego, a zatem odnosi się do momentu jego trwania, kiedy natężanie tej cechy osiąga poziom pewności. Jednakże warunki te pod wpływem różnych czynników podlegają zamianie⁵⁵.

Natomiast Jarosław Struniawski podkreśla, że z względu na wielość kryteriów typologicznych bezpieczeństwa i ich niejednorodny charakter, trudno wyspecyfikować jeden katalog tego bezpieczeństwa. Biorąc pod uwagę różnorodność jego składowych, nie jest możliwe rozdzielnego ich usystematyzowanie. Ich zakresy są często wspólne i krzyżują się, ponieważ dotyczą podobnych materii. Zatem, w zależności od przyjętego

⁵⁰ Ciekankowski Z., Żurawski S., *Państwowa Straż Pożarna jako grupa dyspozycyjna w systemie zarządzania kryzysowego*, [w:] *Aviation and security issues*, nr 1, Warszawa 2022, str. 29.

⁵¹ Piwowarski J., *Fenomen bezpieczeństwa. Pomiędzy zagrożeniem a kulturą bezpieczeństwa*, Kraków 2015, str. 18-19.

⁵² Jakubczak R., *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, Warszawa 2003, str. 58-59.

⁵³ Jagusiak B., *Bezpieczeństwo społeczne współczesnego państwa*, 2015, Warszawa, str. 14.

⁵⁴ Marczak J., *Współczesny charakter, potrzeby i organizacja bezpieczeństwa narodowego*, [w:] *Wojskowe wsparcie władz cywilnych i społeczeństwa – założenia przygotowania i użycie*, red. W. Kitler, A. Skrabacz, Warszawa 2004, str. 20.

⁵⁵ Wróblewski R., *Wprowadzenie do nauk o bezpieczeństwie*, Siedlce 2017, str. 85.

kryterium, można wyróżnić wiele rodzajów, dziedzin, sektorów, działów i obszarów bezpieczeństwa⁵⁶.

Maciej Tołwiński natomiast „bezpieczeństwo” rozumie jako kategorię antropocentryczną i antropogeniczną, co oznacza, że twórcą bezpieczeństwa jest człowiek i bezpieczeństwo człowiekowi ma służyć⁵⁷.

W literaturze międzynarodowej autor rozpoczął badania od najbardziej podstawowej definicji bezpieczeństwa, zawartej w dokumencie opracowanym pod auspicjami UNESCO tj. w „Słowniku nauk społecznych”, który zawiera następującą treść: „w najbardziej dosłownym znaczeniu: bezpieczeństwo jest identyczne z pewnością i oznacza brak zagrożenia albo ochronę przed nim”⁵⁸.

Narodowy Instytut Santé Publique du Québec definiuje bezpieczeństwo (aktualizacja 17 sierpnia 2018 roku) jako stan, w którym zagrożenia i warunki prowadzące do szkód fizycznych, psychicznych lub materialnych są kontrolowane w celu zachowania zdrowia i dobrego samopoczucia jednostek i społeczności. Jest to podstawowy zasób do codziennego życia, potrzebny jednostkom i społecznościom do realizacji ich aspiracji⁵⁹.

John Simpson oraz Edmund Weiner w opracowanym przez siebie słowniku zawarli uniwersalną definicję, gdzie określili bezpieczeństwo jako: stan lub uczucie, że jest się bezpiecznym⁶⁰.

Barry Buzan, Ole Wæver i Jaap de Wilde’a, definiowali bezpieczeństwo jako proces, w którym istnieje zagrożenie, które może podważyć integralność, stabilność lub funkcjonalność pewnej jednostki lub systemu⁶¹.

Robert J. Fischer, Edward P. Halibozek oraz David C. Walters w sporządzonym przez siebie, już po raz dziesiąty „Wprowadzeniu do bezpieczeństwa”, bezpieczeństwo określili jako „stabilne, względnie przewidywalne środowisko, w którym jednostka lub grupa może realizować swoje cele bez zakłóceń lub szkód oraz bez obawy o zakłócenia lub obrażenia”⁶².

⁵⁶ Struniawski J., *Bezpieczeństwo zorganizowanych zbiorowości społecznych*, Szczepiński 2018, str. 156-157.

⁵⁷ Tołwiński M., *Kategorie wojny i pokoju w koncepcjach bezpieczeństwa społecznego Ericha Fromma i Bertranda Russella*, Siedlce 2021, str. 25-26.

⁵⁸ Dictionary of the Social Sciences, London 1964, str. 629.

⁵⁹ <https://www.inspq.qc.ca/en/quebec-collaborating-centre-safety-promotion-and-injury-prevention/definition-concept-safety> [dostęp: 20.12.2024 r.].

⁶⁰ Simpson J. A., Weiner E. S. C., *The Oxford Dictionary*, Oxford 1991, str. 749.

⁶¹ Buzan, B., Wæver, O., de Wilde, J. *Security: A New Framework for Analysis*, Lynne Rienner Publishers 1998, str. 21 – 23.

⁶² Fischer R., Halibozek E., Walters D., *Introduction to Security – Tenth Edition*, Oxford 2019, str. 3.

Paul D. Williams i Matt McDonald wskazują, iż bezpieczeństwo jest najczęściej kojarzone z łagodzeniem zagrożeń dla cenionych wartości. Zwłaszcza tych, które, jeśli nie zostaną powstrzymane, zagrażają przetrwaniu określonego obiektu referencyjnego w najbliższej przyszłości⁶³.

Większość badaczy problematyki zgodnie przyznaje, że brak jest podstawowej, obowiązującej reguły określającej przedmiot badań, co skutkuje tym, że w teorii pojawia się wiele definicji samego bezpieczeństwa⁶⁴.

Poszukiwania optymalnej, najpełniejszej definicji bezpieczeństwa w aspekcie zarządzania kryzysowego ukierunkowały autora na definicję Ryszarda Zięby, który bezpieczeństwo określił jako:

„pewność istnienia i przetrwania, stanu posiadania oraz funkcjonowania i rozwoju podmiotu. Pewność jest wynikiem nie tylko braku zagrożeń, ale powstaje także wskutek kreatywnej działalności danego podmiotu i jest zmienna w czasie, czyli ma naturę procesu społecznego”⁶⁵.

Na podstawie rozważań oraz na podstawie przeprowadzonych badań nad pojęciem „bezpieczeństwo” autor doszedł do wniosku, że w literaturze przedmiotu można znaleźć wiele definicji tego pojęcia. Idea ta definiowana jest jako stan, jak również jako proces. Badając definicje bezpieczeństwa, można zaobserwować, że jest to pojęcie wieloznaczne, wieloaspektowe, stosowane do opisu podmiotów bezpieczeństwa. Jednocześnie pomimo swojej uniwersalności nie jest zbiorem zamkniętym. Ulega ciągłym zmianom wraz ze zmianami podmiotu bezpieczeństwa wynikającego przede wszystkim z ciągłego i nieprzerwanego postępu cywilizacyjnego, który powoduje również powstawanie nowych, wcześniej nieznanymi typów zagrożeń.

2.1.1. Impreza sportowa: pojęcia, cele, funkcje i struktura imprezy sportowej

Sport wyewoluował z różnorodnych potrzeb ludzkich związanych z ich nieproduktywną aktywnością fizyczną. Pierwsze oznaki sportu pojawiły się jako forma rozrywki, służąca do interakcji między jednostkami lub grupami, mająca na celu wspólną zabawę, wyrażenie siebie poprzez ciało oraz inne doznania płynące z aktywności fizycznej. Stopniowo sport przekształcił się w formę rywalizacyjną. Ostatecznie stał się formą walki, konkurencją między jednostkami, zespołami, a nawet

⁶³ Williams, P. D., McDonald, M., *Security Studies: An Introduction*. London 2017, str. 5.

⁶⁴ Dworczyk A., Jurczak J., Łuka P., *Metody, techniki, narzędzia nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa 2019, str. 17.

⁶⁵ Zięba R., *O tożsamości nauk o bezpieczeństwie*, „Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej” 2012, nr 1(86), str. 8.

narodami, stając się istotnym elementem strategii militarnej⁶⁶. W potocznym rozumieniu sport to ćwiczenia i gry mające na celu rozwijanie sprawności fizycznej i dążenie we współzawodnictwie do uzyskania jak najlepszych wyników⁶⁷. Ale również, sport to świadoma, dobrowolna działalność człowieka podejmowana głównie dla zaspokojenia potrzeb zabawy, popisu, walki, a także wewnętrznego doskonalenia się w drodze systematycznego rozwoju cech fizycznych i umysłowych. W zależności od przewagi danej funkcji można wydzielić dwie główne postacie sportu:

- sport wyczynowy – dominującym czynnikiem jest tu dążenie do osiągnięcia najwyższego wyniku lub zwycięstwa w zawodach, prestiżu – na poziomie regionalnym, krajowym, światowym, olimpijskim,
- sport rekreacyjny – w którym na osiągnięcie wyniku kładzie się nacisk umiarkowany, a większy na utrzymanie sprawności fizycznej, odprężenie psychiczne, dobre samopoczucie⁶⁸.

Praktyka ukształtowała dwa rodzaje zawodów, tj. towarzyskie i o mistrzostwo. Zawody towarzyskie najczęściej mają charakter propagandowy lub szkoleniowy. W zawodach o randze mistrzowskiej najważniejsza jest rywalizacja – w konkretnych dyscyplinach sportowych i z konkretnie ustalonymi rywalami – wówczas mogą one mieć zasięg lokalny, regionalny, ogólnokrajowy lub międzynarodowy. Mogą dotyczyć również specyficznych środowisk, np. akademickiego, wojskowego, policyjnego itp. W rozgrywkach rangi mistrzowskiej rywalizacja toczy się w ramach specjalnie wydzielonych klas (lig) grupujących sportowców (zespoły) o podobnym poziomie umiejętności sportowych⁶⁹.

W Rezolucji Parlamentu Europejskiego, dotyczącego Białej Księgi na temat sportu⁷⁰, zwrócono uwagę na znaczenie sportu dla integracji społecznej, zdrowia publicznego oraz gospodarki. Wskazane zostały w niej cele polityki sportowej, w tym m.in. promowanie wartości sportowych, walki z dopingiem, zapewnienia równego dostępu do sportu wszystkich grup społecznych oraz wspierania sportu w edukacji.

⁶⁶ Nowocień J., *Sport jako istotny składnik interakcyjności społeczno – kulturowej*, [w:] *Kultura fizyczna w interakcyjnej perspektywie*, red. Z. Dziubiński, Z. Mazur, Warszawa 2021, str. 236.

⁶⁷ Słownik języka polskiego PWN, Warszawa 2021, str. 1185.

⁶⁸ Mała encyklopedia sportu, Tom 2, Warszawa 1986, str. 439-440.

⁶⁹ Ryba B., *Organizowanie imprez sportowych*, [w:] *Organizacja imprez sportowych*, red. B. Ryba, Warszawa 1998, str.37.

⁷⁰ Biała księga na temat sportu Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu (2007/2261(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2009 r. poz. 271) – akt nienormatywny (cechą tego dokumentu jest to, że nie wyrażają one wiążących zasad postępowania, lecz służą podaniu do publicznej wiadomości jakiejś informacji lub stanowiska danego organu w jakiej kwestii).

Podkreślono w Rezolucji znaczenie sportu amatorskiego i jego roli w promocji zdrowego trybu życia oraz konieczność walki z rasizmem, ksenofobią i nietolerancją w sporcie. Nie zdefiniowano natomiast w Rezolucji, czym sport jest. Zdefiniowanie pojęcia sport pozostawiono w gestii poszczególnych państw.

W polskim prawodawstwie ustawodawca zdefiniował sport jako „wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach⁷¹”. Poza skodyfikowaną definicją sportu funkcjonuje również potoczne rozumienie tego pojęcia: sport to świadoma, dobrowolna działalność człowieka podejmowana głównie dla zaspokojenia potrzeb zabawy, popisu, walki, a także wewnętrznego doskonalenia się w drodze systematycznego rozwoju cech fizycznych i umysłowych. W zależności od przewagi danej funkcji można wydzielić dwie główne postacie sportu:

- sport wyczynowy – dominującym czynnikiem jest tu dążenie do osiągnięcia najwyższego wyniku lub zwycięstwa w zawodach o prestiżu – na poziomie regionalnym, krajowym, światowym, olimpijskim;
- sport rekreacyjny – w którym na osiągnięcie wyniku kładzie się nacisk umiarkowany, a większy na utrzymanie sprawności fizycznej, odprężenie psychiczne, dobre samopoczucie⁷².

Sport jest dziedziną wielowymiarową, która podlega permanentnym zmianom, wynikającym z rozwoju cywilizacji, przemian społecznych, technologicznych czy ekonomicznych⁷³.

W literaturze przedmiotu wyróżniono trzy koncepcje sportu:

- koncepcja ludyczna, w której uznaje się sport za zabawę, która jest działaniem wolnym i nie zawiera elementu przymusu,
- koncepcja agonistyczna – istota sportu nie polega na zabawie, lecz na walce z przestrzenią, czasem, siłami przyrody i przeciwnikiem. Walka ta odbywa się według określonych reguł, których zadaniem jest zapewnienie równości szans uczestników,
- koncepcja pedagogiczna – celem sportu jest wychowanie i wykształcenie takich wartości, jak: tolerancja, wytrwałość i solidarność⁷⁴.

⁷¹ Art. 2 Ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048).

⁷² Mała encyklopedia sportu, Tom 2, Warszawa 1986, str. 439-440.

⁷³ Kania K., *Wybrane wyzwania prawne klubów sportowych w kontekście sekcji e-sportowych*, [w:] *Wybrane prawne i ekonomiczne uwarunkowania sportu*, red. B. Załuska-Stępień, Rzeszów 2018, str. 119.

Ponadto w literaturze przedmiotu można znaleźć modele regulacji i organizacji sportu. Wyróżnić można najbardziej rozpowszechnione spośród nich, tzn. model interwencjonistyczny i nieinterwencjonistyczny. Zasadnicza różnica pomiędzy tymi modelami rysuje się w stopniu interwencji państwa, w tym władz państwowych, w działalność sportową. Część państw stoi na stanowisku, że należy dopuścić daleko idącą swobodę i autonomię związków sportowych. Natomiast państwa niepodzielające tego stanowiska uważają, że interwencja państwa jest istotna i potrzebna.

Model interwencjonistyczny to taki system prawnej regulacji sportu, w ramach którego rozwój i administrowanie sportem jest uważane za pozostające w zakresie kompetencji administracji publicznej. A skoro tak, to państwo ma zarówno prawo, jak i obowiązek, żeby o sport dbać, regulować kwestie z nim związane, jak również nadzorować. Takie stanowisko można zaobserwować w krajach południa i wschodu Europy. W ramach tego modelu organizacje sportowe są licencjonowane i finansowane z budżetu państwa. Kraje, które stosują model interwencjonistyczny, stoją na stanowisku, że w tego rodzaju modelu możliwe jest osiągnięcie jednolitej regulacji, lepszego nadzoru i większego związania życia sportowego z opinią publiczną i społeczeństwem. Przykładami państw stosujących ten model są m.in. Polska, Czechy, Słowacja, Francja⁷⁵

Model nieinterwencjonistyczny to taki system prawnej regulacji sportu, w którym sport nie jest traktowany jak część administracji państwowej czy samorządowej, lecz raczej jako część prywatnego życia obywateli. Wychodząc z takiego założenia, można przyjąć, że w podejściu państw stosujących tego rodzaju koncepcję zorganizowanego sportu, uprawnienia organizacji sportowych nie wynikają z mandatu udzielonego przez państwo ani nie mają bezpośredniego oparcia w przepisach. Kompetencje organizacji sportowych są oparte na dobrowolnej zgodzie i umowie zawartej pomiędzy nimi a ich członkami. Model ten obejmuje swoim zasięgiem kraje północnej i zachodniej Europy. Przykładami państw stosujących ten model są m.in. Niemcy i Wielka Brytania⁷⁶.

Rozpatrując przyjęty przez Polskę system organizacji i zarządzania sportem, można go określić, nie tylko jako interwencjonistyczny, ale również jako scentralizowany, nieskonsolidowany oraz biurokratyczny. Przyjęty system charakteryzuje się

⁷⁴ Uliasz B., *Wykonywanie i organizowanie sportu w Polsce. Studium administracyjno-prawne*, Toruń 2019, str. 21.

⁷⁵ Krześniak E., *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim na tle rozwiązań zagranicznych*, Warszawa 2016, str. 73.

⁷⁶ Tamże, str. 77.

kompleksową regulacją kwestii związanych ze sportem na poziomie ustawowym⁷⁷ oraz rozległymi nadzorczymi i kontrolnymi kompetencjami administracji publicznej⁷⁸. Nie są znane przesłanki przemawiające za przyjęciem takiego modelu sportu w Polsce. Przyjmuje się, że ma to swoje korzenie w niedokończonej transformacji mechanizmów ukształtowanych za rządów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, gdzie dążono do całkowitego podporządkowania sportu polityce państwa oraz oparciu działalności sportowej na finansowaniu przez podmioty⁷⁹ tworzące sektor finansów publicznych⁸⁰.

Ustawodawca w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie jako podstawowy podmiot działalności sportowej wskazał klub sportowy. Powyżej nad nim umiejscowił związek sportowy⁸¹, a następnie polskie związki sportowe. Nad wszystkimi tymi podmiotami umiejscowiony został Polski Komitet Olimpijski, który jest związkiem stowarzyszeń zrzeszającym, m.in.: polskie związki sportowe, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej lub osoby fizyczne⁸².

Nad nimi wszystkimi nadzór sprawuje właściwy minister do spraw kultury fizycznej.

Rysunek nr 1 ilustruje tę podległość:

Rysunek 1. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Polsce

Źródło: opracowanie własne.

⁷⁷ Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048).

⁷⁸ M.in.: UoBIM.

⁷⁹ Art. 9 ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).

⁸⁰ Krześniak E., *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim na tle rozwiązań zagranicznych*, Warszawa 2016, str. 102.

⁸¹ Art. 6, Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048) – Kluby sportowe, w liczbie co najmniej 3, mogą tworzyć związki sportowe.

⁸² Tamże, art. 24.

Ustawodawca, przyjmując taki model jako podstawowy w strefie sportu, określił przede wszystkim organizację sportu, w sportach zespołowych⁸³. Jednocześnie nie wykluczył prowadzenia działalności sportowej „w szczególności” poza klubem, przez zawodników niezrzeszonych. Należy więc przyjąć, że możliwe jest prowadzenie działalności sportowej w innej formie organizacyjnej niż klub sportowy, na przykład przez osobę fizyczną, będącą przedsiębiorcą. Wydaje się to być przydatne w szczególności w sportach indywidualnych, spośród których wymienić można: tenis, tenis stołowy, lekkoatletyka⁸⁴. Uczestnictwo w sportach zespołowych wymusza zrzeszanie się zawodników w klubach sportowych.

Pojęcie „impresa” w literaturze przedmiotu określane jest jako przedsięwzięcie, zazwyczaj jednorazowe, najczęściej z udziałem publiczności i wówczas jest to widowisko o różnym charakterze, czyli: zawody sportowe, zabawa, koncert, spotkanie itp.⁸⁵ W potocznym rozumieniu tego pojęcia „impresa” to widowisko, koncert, zabawa, bal, zawody sportowe, organizowane w celach rozrywkowych, propagandowych lub dochodowych⁸⁶.

Impresa sportowa, spotkanie sportowe, zawody sportowe (m.in. w systemie rozgrywek ligowych), lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe, stałe lub okolicznościowe, przygotowane przez klub, związek, stowarzyszenie sportowe, specjalny komitet lub inną organizację pełniącą rolę gospodarza. Organizator imprezy sportowej działa zgodnie ze statutem sportowym, regulaminem sportowym, przepisami obowiązującymi w danej dyscyplinie sportu⁸⁷.

Dyscyplina sportowa to forma działalności sportowej określona ściśle normami (m.in. statutowymi, regulaminowymi itp.). Są to np.: boks, lekkoatletyka, bieg. W niektórych dyscyplinach sportowych wyróżnia się konkurencje sportowe np. lekkoatletyczny bieg na 100 m⁸⁸. Kategorie dyscyplin sportowych:

- lekkoatletyka, w której można wyróżnić: biegi krótkie, biegi średnie i długie, rzuty, skoki, chód sportowy,
- sporty wodne, w których można wyróżnić: pływanie, skoki do wody, piłkę wodną, wioślarstwo, kajakarstwo – kanadyjki, żeglarstwo,

⁸³ Tamże, art. 3 ust. 1.

⁸⁴ Krześciak J., *Ustawa o sporcie – Komentarz*, Warszawa 2020, str. 59.

⁸⁵ Ryba B. (red.), *Organizacja imprez sportowych*, Wydanie III, Warszawa 2001, str. 51.

⁸⁶ Słownik języka polskiego PWN, Warszawa 2021, str. 315.

⁸⁷ Mała encyklopedia sportu, Tom 1, Warszawa 1985, str. 224.

⁸⁸ Matyi D (red.) *Leksykon PWN – Sport*, Warszawa 2000, str. 19.

- gimnastyka, w której można wyróżnić: gimnastykę przyrządową, akrobatykę sportową, gimnastykę artystyczną,
- gry sportowe: w których można wyróżnić: tenis, rugby, piłkę siatkową, piłkę ręczną, piłkę koszykową, piłkę nożną,
- sporty zimowe, w których można wyróżnić: łyżwiarstwo szybkie i figurowe, hokej, bojler, narciarstwo, skoki narciarskie, biegi narciarskie, saneczkarstwo,
- sporty walki i obrony, w których można wyróżnić: łucznictwo, strzelectwo, podnoszenie ciężarów, zapasy, szermierka, boks, judo,
- sporty lokomocyjne, w których można wyróżnić: motocyklowy sport żużlowy, kolarstwo, jeździectwo⁸⁹.

Na podstawie badań przeprowadzonych w roku 2020, najbardziej popularnymi dyscyplinami sportu budzącymi największe zainteresowanie Polaków, były w kolejności:

- piłka nożna – 72%,
- skoki narciarskie 71%,
- piłka siatkowa – 67%,
- lekkoatletyka – 52%,
- piłka ręczna – 49% badanych respondentów⁹⁰.

Z badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny (badania przeprowadzane co dwa lata) w Polsce w roku 2022 działało 14476 klubów sportowych, w których ćwiczyło ponad 1,1 mln osób. Najpopularniejszym sportem uprawianym na terenie Polski, w klubach sportowych była:

- piłka nożna, w którą trenowało 35,9% osób,
- na drugim miejscu uplasowało się strzelectwo sportowe, 7,2% ćwiczących w sekcjach sportowych,
- na trzecim miejscu znalazła się piłka siatkowa – 5,9% ćwiczących osób⁹¹.

Autor dysertacji z uwagi na mnogość występowania dyscyplin sportowych⁹², ich charakter, różnorodność oraz różnice w organizacji, a przede wszystkim z uwagi na popularność poszczególnych dyscyplin sportowych mających swoje odzwierciedlenie

⁸⁹ Łobożewicz T., *Bezpieczeństwo, higiena i ochrona zdrowia w sporcie, wychowaniu fizycznym i turystyce*, Warszawa 1978, str. 6.

⁹⁰ <https://brief.pl/polacy-kochaja-sport-wyniki-badania/> [dostęp: 12.04.2024 r.].

⁹¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/sport/sport/kultura-fizyczna-w-latach-2021-i-2022,1,7.html> – Raport Głównego Urzędu Statystycznego – data publikacji 30.11.2023 [dostęp: 12.04.2024 r.].

⁹² Łobożewicz T., *Bezpieczeństwo, higiena i ochrona zdrowia w sporcie, wychowaniu fizycznym i turystyce*, Warszawa 1978, str. 6.

w badaniach ilości uczestników biorących czynny udział w zawodach sportowych oraz zainteresowania osób oglądających w telewizji zmagania zawodników, wziął pod uwagę w czasie badań dyscypliny sportowe będące w największym zainteresowaniu Polaków, tj. piłkę nożną, piłkę siatkową i piłkę ręczną.

Polski Związek Piłki Nożnej (dalej zwany PZPN) w sezonie 2023/2024 prowadzi rozgrywki piłki nożnej mężczyzn (seniorów), dokonując ich podział na Ligę zawodową⁹³ (Ekstraklasa, I, II i III Liga) i Ligę amatorską (IV Liga, Klasa Okręgowa, Klasy A, B i C):

- Ekstraklasa (18 drużyn),
- I liga (18 drużyn), II liga (18 drużyn),
- III liga (72 drużyny – rywalizujące w czterech grupach: północno-wschodnia – 18 drużyn, północno-zachodnia – 18 drużyn, południowo-zachodnia – 18 drużyn i południowo-wschodnia – 18 drużyn),
- IV liga (299 drużyn),
- Klasa okręgowa (47 grup – 749 drużyn),
- Klasa A oraz Klasa Okręgowa (114 grup – 1613 drużyn),
- Klasa B (158 grup – 1908 drużyn),
- Klasa C (46 grup – 524 drużyny)⁹⁴.

Poza wskazanymi powyżej prowadzonymi rozgrywkami piłki nożnej PZPN zarządza również rozgrywki piłki nożnej: juniorów U – 19, juniorów młodszych U- 17, trampkarzy U – 15 oraz kobiet w następujących klasach rozgrywek: Ekstraliga, I liga, II liga. Rozgrywki młodzieżowe kobiet PZPN pozostawił decyzji Piłkarskiego Kobiecego PZPN.

PZPN w ramach własnych regulacji⁹⁵ określił zasady w sprawie uzyskania licencji sportowej dla klubów poszczególnych lig rozgrywek, wskazując w nich wymagania, jakie wnioskodawca (klub) musi spełnić, by otrzymać licencję. Zazwyczaj obejmują one kryteria brane pod uwagę, m.in.: kryteria prawne, kryteria sportowe, kryteria finansowe, kryteria dotyczące personelu oraz kryteria infrastrukturalne. Celem wprowadzenia przez PZPN systemu licencyjnego obejmującego ligę zawodową i amatorską jest, m.in.:

⁹³ Art.60, https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/47Statut%20Polskiego%20Związku%20Piłki%20Nożnej.pdf [dostęp: 11.02.2024 r.].

⁹⁴ 5127-Uchwała nr IX140 z 3 i 7 lipca 2008 r. - organizacja rozgrywek w piłkę nożną tj 21.02.2023.pdf (pzpn.pl) [dostęp: 10.02.2024 r.].

⁹⁵ <https://pzpn.pl/federacja/dokumenty> [dostęp: 11.02.2024 r.].

- propagowanie i stała poprawa standardów we wszelkich aspektach funkcjonowania piłki nożnej,
- adaptacja infrastruktury sportowej klubów umożliwiająca udostępnienie zawodnikom oraz widzom bezpiecznych i estetycznych obiektów,
- zapewnienie, że klub posiada odpowiedni poziom zarządzania i organizacji,
- poprawa ekonomicznych i finansowych możliwości klubów, zwiększenie przejrzystości finansów oraz wiarygodności klubów⁹⁶.

W ramach ligi zawodowej, by klub uzyskał licencję⁹⁷ (pkt. 7 nr I.02 kat. A) na rozgrywki w ramach swoich rozgrywek, musi przedłożyć zezwolenia wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce przeprowadzanie zawodów sportowych dotyczące spełnienia wymogów imprezy masowej⁹⁸. Bez tego zezwolenia klub starający się o uzyskanie licencji nie uzyska jej. Zapis ten nie dotyczy klubów sportowych 3.ligi, które w zapisach licencyjnych nie mają takiego zapisu⁹⁹ (pkt 6.3. lp. I.02 kat. A). Takiego zapisu w przepisach licencyjnych¹⁰⁰ nie ma liga amatorska (liga IV i klasy niższe). Taki stan unormowań wewnętrznych PZPN powoduje, iż kluby te, mając dowolność wyboru, organizują zawody sportowe poza regulacjami UoBIM jako imprezy niemające statusu imprezy masowej.

PZPN wprowadził szereg unormowań w zakresie piłki nożnej, w tym min. statut PZPN, dokumentację dotyczącą: rozgrywek piłkarskich w Polsce, spraw dyscyplinarnych, systemu licencyjnego, spraw sędziowskich, dobrego zarządzania, organizacji imprez, bezpieczeństwa i infrastruktury, Piłkarskiego Sądu Polubownego, regulaminu systemów informatycznych¹⁰¹ oraz przepisów gry¹⁰². Poza tymi uregulowaniami wprowadził również szczegółowe regulacje w zakresie poszczególnych klas rozgrywek sportowych, w tym:

⁹⁶ <https://pzpn.pl/rozgrywki-klubowe/licencje-klubowe/dokumenty> [dostęp:21.03.2024 r.].

⁹⁷ https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/1065/5626-Podrecznik%20Licencyjny%20dla%20Klubów%20Ekstraklasy%20na%20sezon%202023_2024%20i%20następne.pdf [dostęp:21.03.2024 r.].

⁹⁸ Art. 24, UoBIM.

⁹⁹ 4981-Uchwała Licencyjna dla Klubów III ligi na sezon 2022_2023.pdf (pzpn.pl) [dostęp:21.03.2024 r.].

¹⁰⁰ https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/4415-3403-Podrecznik%20Licencyjny%20dla%20klubów%20IV%20ligi%20i%20niższych%20klas%20na%20sezon%202020_2021%20i%20następne.pdf [dostęp:21.03.2024 r.].

¹⁰¹ <https://pzpn.pl/federacja/dokumenty> [dostęp:20.03.2024 r.].

¹⁰² https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/941/4725-Przepisy%20Gry%202022-23.pdf [dostęp:20.03.2024 r.].

- regulamin rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo Ekstraklasy na sezon 2023/2024 i następne¹⁰³, który reguluje sprawy z zakresu: uczestników rozgrywek, licencji i wymogów prawnych, prowadzonych rozgrywek i ich systemu, kolejności w tabeli, uprawnień i ewidencji, terminów zawodów, spraw dyscyplinarnych, obowiązków klubów (art. 20), utrzymania porządku i bezpieczeństwa (art. 21), organizacji meczu (art. 21), reguluje też sprawy sędziowskie – przedmiotowy regulamin w wielu zapisach odwołuje się wprost do zapisów ustawy z dnia 20 marca 2009r. o bezpieczeństwie imprez masowych,
- regulamin rozgrywek o mistrzostwo 1.Ligi, 2.Ligi i 3.Ligi na sezon 2023/2024¹⁰⁴, który podobnie jak wcześniejszy regulamin określa uczestników poszczególnych lig, awanse i spadki, kolejność w tabeli, marketing i prawa TV oraz obowiązki organizatora wydarzenia sportowego, w tym utrzymanie porządku na boisku i w jego obrębie (art.19 ust.1), zapewnienie zabezpieczenia medycznego, ale dotyczy tylko organizacji meczów w ramach 1. i 2. ligi (art. 19 ust. 2 lit. e), zapewnienia odpowiedniej liczby porządkowych, stewardów oraz spikera zawodów – ten zapis odnosi się wprost do terminologii imprezy masowej. W przypadku organizacji imprez poza unormowaniami ustawy z dnia 20 marca 2009 r. *o bezpieczeństwie imprez masowych* – zapisy te nie obowiązują (art. 19 ust. 2 lit. i oraz j). Dotyczy to w szczególności klubów sportowych rywalizujących w ramach 3.ligi, które – nie posiadając wymogu licencyjnego, organizują zawody sportowe jako imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej,
- regulamin rozgrywek o mistrzostwo IV. Ligi i niższych klas rozgrywkowych Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024¹⁰⁵, najbardziej rozbudowany regulamin ze wszystkich wcześniej omówionych, zawiera regulacje opisane na 59 stronach formatu A4. Dla porównania regulamin Ekstraklasy opisany jest na 30 stronach, natomiast regulamin 1. Ligi, 2. Ligi i 3. Ligi na stronach 36. Regulamin ten określa, min.: cel i uczestników rozgrywek, strukturę rozgrywek, zgłaszanie klubów do rozgrywek, licencje

¹⁰³ https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/5422-Regulamin%20Ekstraklasy%202023-2024%20z%20dn.%2027.03.2023.pdf [dostęp: 20.03.2024 r.].

¹⁰⁴ https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/5368-Regulamin%201.%20Ligi,%202.%20Ligi%20i%203.%20Ligi%20na%20sezon%202023-2024.pdf [dostęp: 21.03.2024 r.].

¹⁰⁵ Załącznik nr 3 – do dysertacji.

klubowe, miejsce zawodów – boiska, status zawodników, zasady i tryb zgłaszania zawodników, zasady i tryb przynależności klubowej, zasady przeprowadzania transferów, uprawnienia do gry zawodników cudzoziemców, zasady ustalania ekwiwalentu za wyszkolenie zawodników i zawodników młodzieżowych, dokumentację meczową, tożsamość zawodnika i jej weryfikację, trenerów, sędziów – ich uprawnienia i obowiązki, w tym m.in.: otrzymania do wglądu dokumentacji z zakresu przygotowania boiska, zabezpieczenia medycznego (art. 18 ust.8), organizatora, zasady rozgrywek, awanse i spadki, obowiązki gospodarza zawodów (art.20). Należą do nich np. wyznaczenie odpowiedniej liczby służb informacyjnych i porządkowych (art. 20 ust. 2 lit. c), przy czym zapis ten odnosi się do zapisów art. 3 ust. 12 i 13 UoBIM i nie ma zastosowania przy imprezach niemających; opieka zdrowotna – zapewnienia lekarza, ratownika medycznego lub innej osoby posiadającej uprawnienia w zakresie udzielania pierwszej pomocy (art. 20 ust. 2 lit. e); sprawy dyscyplinarne; protesty i odwołania. Regulamin wprowadził pojęcia klubowej służby informacyjnej oraz służby technicznej (art. 20 ust. 6), wskazując jednocześnie ich ilość w zależności od klasy rozgrywek, przy czym nie określił ich zadań, obowiązków i uprawnień. Regulamin, pomimo swojej obszerności, zaledwie w kilku punktach odnosi się do zadań organizatora zawodów sportowych, wskazując w nich obowiązki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wydarzenia sportowego,

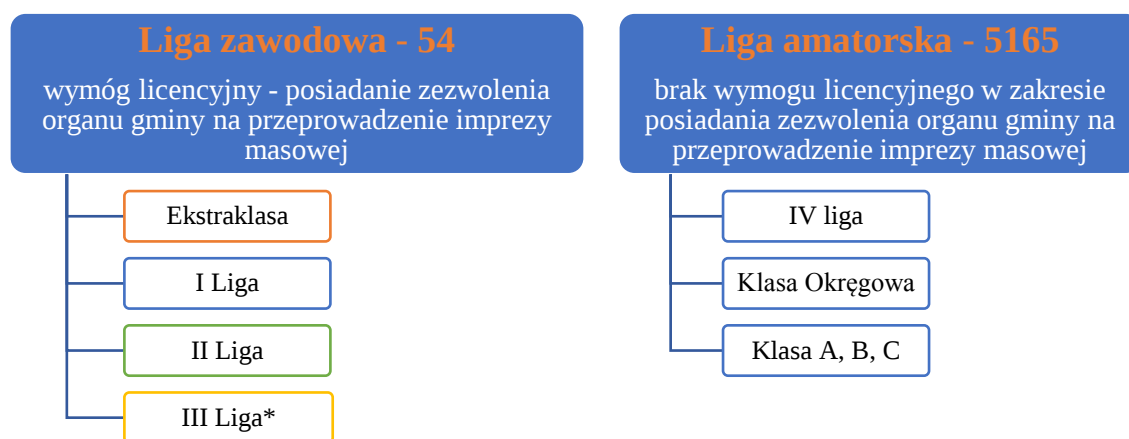
- regulamin meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową organizowanego na terenie województwa lubuskiego¹⁰⁶ - jedyny taki regulamin wprowadzony przez związek sportowy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, który w sposób kompleksowy określa sposób organizacji meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową, w tym zobowiązuje organizatora imprezy do, m.in.: opracowania planu zabezpieczenia (pkt 2 ust. 2.2), wyznaczenia kierownika do spraw bezpieczeństwa (pkt 2 ust. 2.8) - niestety nie posiada on uprawnień, określonych w art. 3 ust. 11 UoBIM, zapewnienia odpowiedniej liczby osób do zapewnienia bezpieczeństwa (pkt 2 ust. 2.9) – przy czym nie określa żadnych kryteriów co do ich ilości, aby zapewnić opiekę medyczną (pkt 2 ust. 2.10). Ponadto określa obowiązki uczestnika meczu piłki nożnej,

¹⁰⁶ Załącznik nr 4 – do dysertacji.

warunki uczestnictwa, rejestracji obrazu i dźwięku podczas przebiegu meczu piłki nożnej na rzecz transmisji na żywo lub z odtworzenia, zakres stosowania oraz jako załącznik do regulaminu w formie jednostronicowego zbioru zasad z najważniejszymi regulacjami, w tym elementów graficznych, które są umieszczane przy każdym wejściu na teren stadionu tak, by każdy uczestnik wchodzący na teren obiektu miał możliwość zapoznania się z zakresem obostrzeń w nim zawartych.

Obecnie w ramach ligi zawodowej grają 54 zespoły, natomiast w lidze amatorskiej 5165 drużyn na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedmiotowy podział systemu ligowych rozgrywek piłkarskich ilustruje rysunek nr 2:

* brak wymogu licencyjnego – mecze odbywają się poza regulacjami ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych.

Rysunek 2. Struktura ligi zawodowej i ligi amatorskiej Polskiego Związku Piłki Nożnej w zakresie wymogów licencyjnych dotyczących posiadania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej wydanej przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy sportowej

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym sportem poddanym analizie jest piłka ręczna, reprezentowana przez Polski Związek Piłki Ręcznej (zwany dalej ZPRP). ZPRP w sezonie 2023/2024 prowadził rozgrywki piłki ręcznej mężczyzn, dokonując podziału owych rozgrywek na: najwyższą klasę rozgrywek Orlen Superligę, Ligę centralną i ligi niższego szczebla (I, II) oraz pozostałe rozgrywki organizowane przez zarządy wojewódzkie liga (III, juniorów, juniorów młodszych, młodzików):

- Orlen Superliga (14 drużyn)¹⁰⁷,
- Liga Centralna (15 drużyn)¹⁰⁸,
- I liga (51 drużyn – rywalizujące w czterech grupach A, B, C i D)¹⁰⁹,
- II liga (16 drużyn – rywalizujące w czterech grupach I, II, III, IV)¹¹⁰,
- III liga¹¹¹,
- liga juniorów, liga juniorów młodszych, liga młodzików, liga chłopców (liczba drużyn jest zmienna i zależy od zgłoszeń klubów w ramach poszczególnych lig)¹¹².

Poza wskazanymi powyżej rozgrywkami piłki ręcznej ZPRP zarządza również rozgrywkami: ligi juniorów, juniorów młodszych, młodzików oraz kobiet w następujących klasach rozgrywek: Orlen Superliga (10 drużyn), Liga Centralna (15 drużyn), I liga (rywalizujące w trzech grupach A, B, C – 28 drużyn), II liga (rywalizujące w trzech grupach I, II, III – 12 drużyn), III liga, liga junierek, liga junierek młodszych, liga młodziczek, liga dziewcząt.

ZPRP w ramach własnych regulacji¹¹³ określił zasady w sprawie przygotowania boiska do gry, organizacji gry w piłkę ręczną, w tym: czasu gry, sygnałów końcowych, zatrzymania czasu gry, zmiany zawodników, wyposażenia zawodników, pola bramkowego bramkarza, gry pasywnej, fauli i niesportowych zachowań, zdobycia bramki, rzutów – rozpoczynających grę (z linii bocznej, od bramki, wolny, karny) mierzony czas, sygnalizację, sędziów, regulamin strefy zmian. Regulamin ten odnosi się tylko do organizacji zawodów sportowych, nie określa zadań i obowiązków organizatora imprezy sportowej wobec uczestników (kibiców) na żadnym ze szczebli rozgrywek. Dopiero poszczególne regulaminy rozgrywek piłki ręcznej odnoszą się do kwestii bezpieczeństwa, w tym obowiązków organizatora zawodów sportowych i tak:

- regulamin dla klubów Orlen Superligi na sezon 2023/2024 – określa: przepisy prawa, na podstawie których prowadzone są rozgrywki, wskazuje podmiot prowadzący rozgrywki, sędziów i ich obowiązki, w tym obowiązek

¹⁰⁷ https://orlen-superliga.pl/wp-content/uploads/2023/08/Regulamin_rozgrywek_Superliga_23_24.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

¹⁰⁸ https://zprp.pl/wp-content/uploads/2024/04/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-Ligi-Centralnej-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-aktualny.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

¹⁰⁹ https://zprp.pl/wp-content/uploads/2024/04/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-I-ligi-kobiet-i-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-aktualny.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

¹¹⁰ https://zprp.pl/wp-content/uploads/2023/08/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-II-ligi-kobiet-i-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-1.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

¹¹¹ Załącznik nr 1 – do dysertacji.

¹¹² Tamże.

¹¹³ https://zprp.pl/wp-content/uploads/2016/12/Przepisy_gry_pilka_reczna_2016.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

weryfikacji zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej przed zawodami lub oświadczenia Zarządu Klubu o bezpieczeństwie zawodów w przypadku, gdy nie mają one charakteru imprezy masowej (§ 7 ust. 7 pkt 2 ppkt 2 lit. b) oraz zgodności z obowiązującymi przepisami zabezpieczenia medycznego (§ 15), obowiązków klubu – gospodarza zawodów, który odnosi się do zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom zawodów, w tym zabezpieczenia medycznego i wskazuje rozwiązania wynikające wprost z zapisów z ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych¹¹⁴,

- regulamin rozgrywek w piłce ręcznej Ligi Centralnej mężczyzn w sezonie 2023/2024 określa takie same elementy z wyżej opisanym regulaminem, brak w nim zapisów dotyczących sędziów zawodów – zawartych w §7 regulaminu Orlen Superligi i wynikających z tego uprawnień i obowiązków; obowiązki nałożone na gospodarza zawodów sportowych, w tym, m.in. przygotowanie obiektu do rozgrywek zgodnie z UoBIM oraz zabezpieczenie medyczne (§13 ust. 2 pkt 2 i §14 regulaminu), ponadto przedłożenie przez organizatora dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia imprezy masowej lub oświadczenia zarządu klubu gdy impreza nie ma charakteru imprezy masowej¹¹⁵,
- regulamin rozgrywek w piłce ręcznej I ligi kobiet i mężczyzn w sezonie 2023/2024 – określa podobne rozwiązania opisane we wcześniejszych regulaminach,
- regulamin rozgrywek w piłce ręcznej II ligi kobiet i mężczyzn w sezonie 2023/2024 – określa podobne rozwiązania opisane we wcześniejszych regulaminach,
- regulamin rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon 2023/2024 (III liga i ligi niższe) – określa podobne rozwiązania opisane we wcześniejszych regulaminach, jednakże nie nakłada na organizatora imprezy sportowej tak rygorystycznych obowiązków, jak we wcześniejszych rozwiązaniach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom oraz zabezpieczenia medycznego. W regulaminie tym wskazano jedynie, że

¹¹⁴ §7 ust. 2 lit. b i c, §14, §15 https://orlen-superliga.pl/wp-content/uploads/2023/08/Regulamin_rozgrywek_Superliga_23_24.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

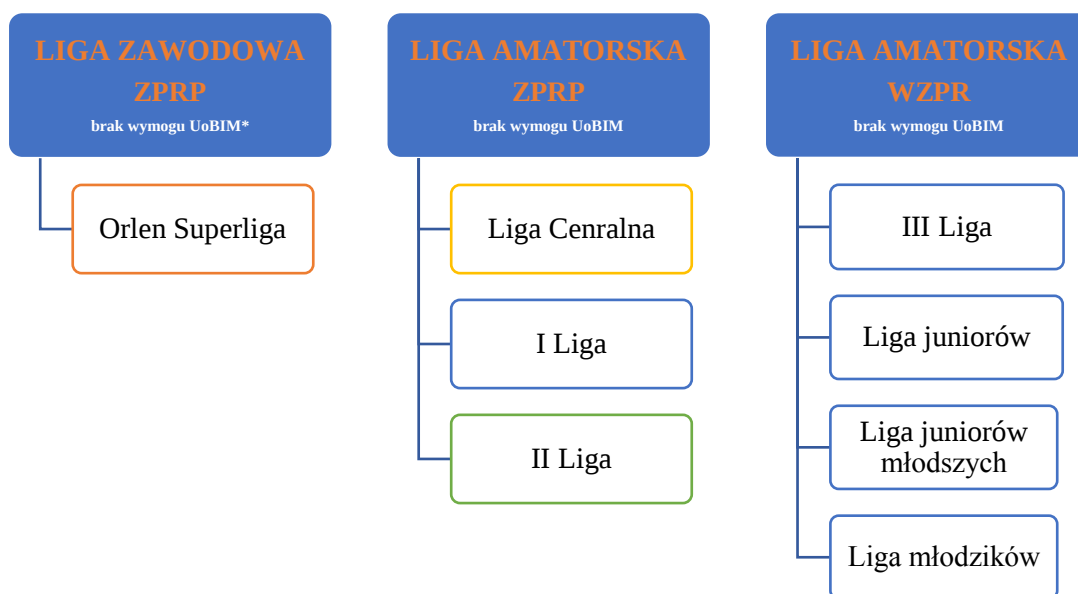
¹¹⁵ §13 ust. 8 https://zprp.pl/wp-content/uploads/2024/04/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-Ligi-Centralnej-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-aktualny.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

organizator ma stosować się do ustaleń, zasad podmiotu prowadzącego rozgrywki oraz „Przepisów gry w piłkę ręczną”¹¹⁶.

W ani jednym wskazanym powyżej regulaminie (Orlen Superliga, Liga Centralna, I liga, II liga, III liga i niższe) związek sportowy (krajowy, wojewódzki) nie nałożył obowiązku organizacji imprezy sportowej w ramach UoBIM, pozostawiając to w gestii organizatora wydarzenia sportowego. Jedynie w regulaminie Orlen Superligi nałożone zostały szczegółowe obowiązki w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom na organizatora wydarzenia sportowego, w pozostałych regulaminach nałożono na organizatora drobne obowiązki zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom, skupiając się bardziej na samej organizacji zawodów sportowych.

Obecnie w ramach wszystkich lig piłki ręcznej w pięciu najwyższych klasach rozgrywek ligowych zarejestrowanych jest 418 klubów oraz 18984 zawodników (zespołów kobiecych i męskich)¹¹⁷, które biorą udział w wydarzeniach sportowych poza unormowaniami UoBIM.

Przedmiotowy podział systemu ligowych rozgrywek piłkarskich ilustruje rysunek nr 3:

* UoBIM – Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

Rysunek 3. Struktura ligi zawodowej i ligi amatorskiej Związku Polskiego Ręcznej Piłki w zakresie wymogów posiadania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej wydanej przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy sportowej

Źródło: opracowanie własne.

¹¹⁶ §13 ust. 14 i 16 - Załącznik nr 1 – do dysertacji.

¹¹⁷ <https://g.co/kgs/n6dHzXe> [dostęp: 26.02.2024 r.].

Ostatnim analizowanym przez autora dysertacji sportem zespołowym jest piłka ręczna zrzeszona w ogólnopolskim związku Polski Związek Piłki Siatkowej (zwanym dalej PZPS). PZPS w sezonie 2023/2024 prowadził rozgrywki piłki ręcznej mężczyzn, dokonując podziału na najwyższą klasę rozgrywek PlusLiga, Tauron 1. Liga, II liga oraz pozostałe rozgrywki piłki ręcznej organizowane przez zarządy wojewódzkie – ligi (III seniorów, juniorów, juniorów młodszych, młodzików):

- PlusLiga (16 drużyn)¹¹⁸,
- Tauron 1.Liga (16 drużyn)¹¹⁹,
- II liga (27 drużyn rywalizujących w czterech grupach: I – 7 drużyn, II – 5 drużyn, III – 8 drużyn, IV – 7 drużyn - liczba drużyn jest zmienna i zależy od zgłoszeń klubów w ramach poszczególnych związków)¹²⁰,
- III liga (102 drużyny rywalizujące w poszczególnych województwach: dolnośląskim – 9 drużyn, kujawsko-pomorskim i pomorskim – 6 drużyn, lubelskim – 4 drużyny, lubuskim i zachodniopomorskim – 7 drużyn, łódzkim – 6 drużyn, małopolskim – 8 drużyn, mazowiecko-warszawskim – 10 drużyn, opolskim – 5 drużyn, podkarpackim – 10 drużyn, podlaskim – 4 drużyny, śląskim - 12 drużyn, świętokrzyskim – 10 drużyn, warmińsko-mazurskim – 5 drużyn, wielkopolskim – 14 drużyn)¹²¹,
- liga juniorów, liga juniorów młodszych, liga młodzików¹²².

PZPS zarządza i prowadzi również rozgrywki piłki siatkowej: kobiet w następujących klasach rozgrywek: Tauron Liga (12 drużyn), II liga (40 drużyn), III liga (34 drużyny), liga junierek, liga junierek młodszych, liga młodziczek.

Realizując postanowienia statutowe¹²³, PZPS wprowadził regulacje:

- oficjalne przepisy gry w piłkę siatkową 2021 - 2024¹²⁴, w których zawarł szereg elementów charakteryzujących grę, w tym: filozofię przepisów gry i sędziowania zawodów, warunków gry i wyposażenia, uczestników zawodów, struktury gry, sytuacji w grze, przerw i opóźnień gry, zawodnika

¹¹⁸ https://www.pls.pl/dl/615491/a93195/Regulamin_Profesjonalnego_Wspolzawodnictwa_w_Pilce_Siatkowej.pdf [dostęp: 28.02.2024 r.].

¹¹⁹ https://www.pls.pl/dl/615492/ed210d/Regulamin_rozgrywek_I_Ligi_w_pilce_siatkowej_mezczyzn.pdf [dostęp: 28.02.2024 r.].

¹²⁰ <https://lzps.pl/wp-content/uploads/2023/09/regulamin-rozgrywek-o-wejscie-do-ii-ligi-kobiet-i-mezczyzn-na-sezon-2023-2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].

¹²¹ Załącznik nr 2 – do dysertacji.

¹²² Tamże.

¹²³ http://www.pzps.home.pl/page.php?id=1_10 [dostęp: 28.02.2024 r.].

¹²⁴ <https://szps.pl/wp-content/uploads/2023/08/przepisy-gry-2021-2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].

- Libero, zachowanie uczestników zawodów – sankcjonując niewłaściwe zachowania zawodników wobec sędziów, działaczy, przeciwników, członków swojego zespołu lub publiczności, sędziów i ich obowiązków,
- przepisy Sportowo Organizacyjne Polskiego Związku Piłki Siatkowej¹²⁵ określają: jak mają być prowadzone rozgrywki, wskazują przepisy organizacyjne, przepisy sportowe oraz obowiązki organizatora i uczestnika rozgrywek, gdzie PZPS zobowiązał organizatora do „przestrzegania regulaminów i przepisów PZPS oraz regulacji powszechnie obowiązujących oraz zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia uczestników” (§ 63 ust.1 pkt 1 i 2), jak również nałożył na organizatora obowiązek zapewnienia zabezpieczenia medycznego i sanitarnego zawodów – jeżeli impreza sportowa jest imprezą masową w rozumieniu UoBIM to zgodnie z jej regulacjami nałożonymi na organizatora. Natomiast na zawodnych niezgłoszonych jako impreza masowa – zapewnienie lekarza medycyny, ratownika medycznego, pielęgniarki lub ratownika (§ 68 ust. 3 pkt. 1 lit. a i b).

Uregulowania te nie określają szczegółowo obowiązków organizatora wydarzenia sportowego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom (kibicom), a jeżeli już nakładają taki obowiązek, to zalecenia są lakoniczne i nieprecyzyjne.

PZPS – podobnie jak opisywane wcześniej przez autora dysertacji związki sportowe – nakłada regulacje odnoszące się do zapewnienia przez organizatora wydarzenia sportowego warunków do bezpiecznego w nich uczestniczenia kibiców sportowych i tak:

- regulamin Profesjonalnego Współzawodnictwa w Piłce Siatkowej¹²⁶ (dot. PlusLiga) precyzuje takie elementy, jak: przedmiot regulacji, zakres rozgrywek, rozgrywki i zawody profesjonalne – udział w lidze, system rozgrywek, organizację zawodów, obiekty sportowe, bezpieczeństwo zawodów, sędziów, weryfikację meczów, Puchar Polski, Superpuchar Polski, dysponowanie prawami związanymi z prowadzeniem rozgrywek i zawodów sportowych, zmiany przynależności klubowej zawodników profesjonalnych, zasady wynagradzania zawodników, rozstrzyganie sporów, odpowiedzialność dyscyplinarną, odpowiedzialność regulaminową oraz postępowanie w zakresie

¹²⁵ <https://lzps.pl/wp-content/uploads/2023/09/Przepisy-Sportowo-Organizacyjne-PZPS-2023.2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].

¹²⁶ https://www.pls.pl/dl/615491/a93195/Regulamin_Profesjonalnego_Wspolzawodnictwa_w_Pilce_Siatkowej.pdf [dostęp: 28.02.2024 r.].

stosowania postanowień regulaminowych. Na organizatora wydarzenia sportowego w regulaminie nałożono, m.in. obowiązek: zapewnienia przed, w trakcie oraz bezpośrednio po zawodach, zarówno na obiekcie, jak i jego najbliższym otoczeniu - porządku oraz bezpieczeństwa (§23 ust. 1 lit. e), zapewnienia opieki medycznej na czas rozgrywania zawodów (§23 ust. 1 lit. f). Ponadto trybuny w miejscu rozgrywania meczów powinny zapewnić: w przypadku rozgrywek męskich co najmniej 1500, natomiast w przypadku rozgrywek żeńskich co najmniej 1000 miejsc siedzących dla publiczności (§26 ust.2). Zobowiązano też organizatora do okazania przez zawodami zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej, wydanego przez odpowiedni organ wykonawczy gminy właściwy ze względu na miejsce odbywania się imprezy (§23 ust. 1 lit. d),

- regulamin rozgrywek I ligi w piłce siatkowej mężczyzn¹²⁷ (dot. Tauron 1. Ligi) – regulamin ten zawiera: zasady oraz warunki rozgrywek o mistrzostwo I ligi, zasady dysponowania prawami wynikającymi z uprawnień do organizacji rozgrywek o mistrzostwo I ligi, zasady i warunki udziału zawodników w systemie rozgrywek I ligi, zasady i tryb transferu oraz wypożyczenia do klubu sportowego zawodników, zasady wynagradzania zawodników uczestniczących w rozgrywkach I ligi, określenie właściwości organów, zasad odpowiedzialności. W regulaminie na organizatora nałożono obowiązek w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom przed, w trakcie oraz bezpośrednio po zawodach, zarówno na obiekcie, jak i jego najbliższym otoczeniu bezpieczeństwa i porządku, a także zapewnienia opieki medycznej na czas rozgrywania zawodów (§21 ust. 1 lit. f i g),
- regulamin rozgrywek o wejście do II ligi kobiet i mężczyzn – sezon 2023/2024¹²⁸, regulamin określa: podział województw na grupy, system rozgrywek, podział na grupy półfinałowe przed wejściem do II ligi, terminy rozgrywek, przepisy sportowe i obowiązki organizatora. Na organizatora imprezy sportowej w regulaminie nie nałożono żadnych obowiązków w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom (kibicom) w czasie trwania zawodów sportowych,

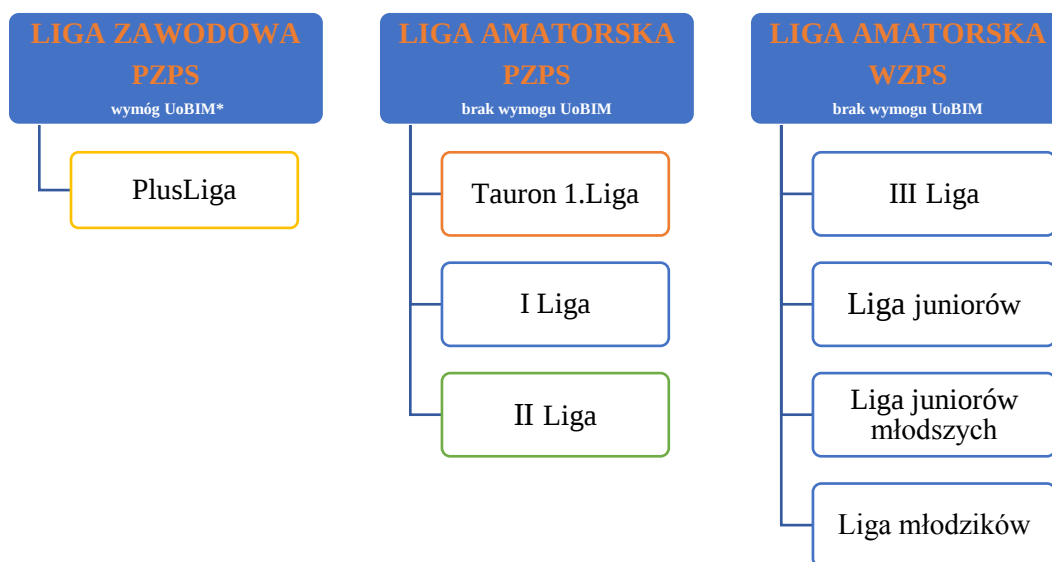
¹²⁷ https://www.pls.pl/dl/615492/ed210d/Regulamin_rozgrywek_I_Ligi_w_pilce_siatkowej_mezczyzn.pdf [dostęp: 28.02.2024 r.].

¹²⁸ <https://lzps.pl/wp-content/uploads/2023/09/regulamin-rozgrywek-o-wejscie-do-ii-ligi-kobiet-i-mezczyzn-na-sezon-2023-2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].

- regulamin rozgrywek LZPS w piłce siatkowej na sezon 2023/2024 wprowadzony do użytku Uchwałą Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej¹²⁹, regulamin szczegółowo określa – jaki jest cel rozgrywek oraz ich podział w kategoriach wiekowych, punktację i weryfikację wyników, wskazuje kluby biorące udział w rozgrywkach, zawodników – ich prawa i obowiązki, sędziów, postanowienia finansowe, nagrody i kary. Na organizatora imprezy sportowej w regulaminie nie nałożono żadnych obowiązków w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom (kibicom) w czasie trwania zawodów sportowych.

PZPS ramach wszystkich lig piłki siatkowej na poziomie krajowym i wojewódzkim ma zarejestrowane 1403 kluby sportowe (zespołów kobiecych i męskich)¹³⁰.

Przedmiotowy podział systemu ligowych rozgrywek piłkarskich ilustruje rysunek nr 4:

*UoBIM – Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

Rysunek 4. Struktura ligi profesjonalnej i ligi amatorskiej Związku Polskiego Piłki Siatkowej w zakresie wymogów posiadania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej wydanej przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy sportowej

Źródło: opracowanie własne.

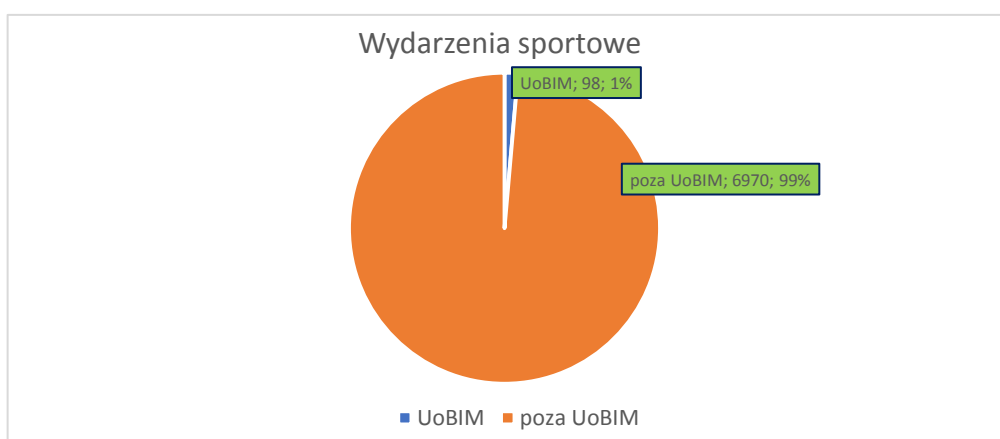
Autor dysertacji – na podstawie przeanalizowanych dokumentów, regulacji, uchwał oraz regulaminów opracowanych przez związki sportowe, tj. PZPN, PZPS i ZPRP – doszedł do wniosku, iż w realizowanych rozgrywkach sportowych łącznie 84 klubu sportowe (przy założeniu, że Orlen SuperLiga – 14 klubów – piłka ręczna –

¹²⁹ Załącznik nr 2 – do dysertacji.

¹³⁰ <https://pzps-rejestracja.pl/klub> [dostęp:28.02.2024 r.].

bo takiego obowiązku nałożonego przez macierzysty związek sportowy nie ma, jest ich łącznie 98) realizują swoje spotkania w formule imprezy masowej¹³¹, w ramach unormowań UoBIM. Pozostałe rozgrywki, czy to organizowane przez związki krajowe (nie dotyczy PZPN), czy wojewódzkie na terenie kraju odbywają się jako imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej. Klubów sportowych, które prowadzą rozgrywki w tej formule, na terenie kraju jest 6970.

Przedmiotową zależność pomiędzy rozgrywkami sportowymi realizowanymi w formule UoBIM lub poza jej regulacjami ilustruje rysunek nr 5:

UoBIM – Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

Rysunek 5. Stosunek liczby odbywających się wydarzeń sportowych realizowanych w formule imprezy masowej zgodnie z regulacjami UoBIM do liczby wydarzeń sportowych odbywających się poza regulacjami UoBIM

Źródło: opracowanie własne.

W ramach rywalizacji sportowej tych dyscyplin sportowych w ciągu roku odbywa się tysiące spotkań (meczy) sportowych, w których jako zawodnicy/ zawodniczki bierze udział grupa zawodników zrzeszona krajowych, wojewódzkich związkach sportowych oraz nieokreślona grupa kibiców oglądających zmagania zawodników/ zawodniczek na boiskach, obiektach, halach sportowych o których bezpieczeństwo w miejscu i czasie trwania spotkania sportowego nie dba ich organizator.

2.1.2. Prawne, organizacyjne i infrastrukturalne wyznaczniki imprezy sportowej o charakterze masowym i niemasowym

Bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych odnosi się do zapewnienia przez jej organizatora bezpieczeństwa i ochrony wszystkich uczestników, w tym zawodników, trenerów, sędziów, obsługi technicznej, widzów, którzy nabyli bilet

¹³¹ Art. 3 ust. 3, UoBIM.

wstępu, jeżeli impreza była biletowana. Obejmuje również działania podejmowane przez właściciela budynku¹³² oraz budowli¹³³, w której odbywają się zawody sportowe. Ponadto wymaga to od jej organizatora podejmowania różnorodnych działań mających na celu minimalizację ryzyka zaistnienia wypadków, incydentów czy innych zdarzeń zagrażających życiu lub zdrowiu jej uczestników.

Pojęcie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych odnosić się będzie do wydarzeń sportowych, takich jak: rozgrywki piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, na których ich organizator udostępnił nie więcej niż 999 miejsc na obiekcie sportowym oraz które nie przyciągają dużej liczby widzów. Ustawodawca dość dobrze określił bezpieczeństwo imprez masowych w UoBIM¹³⁴, przede wszystkim poprzez wskazanie organizatora takiej imprezy, na którym spoczywa obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa osobom obecnym na imprezie oraz porządku podczas jej trwania¹³⁵. Ustawodawca nie określił takich prawnych obowiązków dla organizatora imprezy, która nie ma statusu imprezy masowej.

Istota bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oparta jest zatem na kilku ważnych elementach:

- planowaniu – organizator imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej przygotowując się do wydarzenia sportowego, powinien starannie zaplanować każdy aspekt, w tym lokalizację, punkty wejść i wyjść, drogi dojścia, drogi ewakuacyjne, zaplecze medyczne, ocenić, liczbę, wyposażenie, oznakowanie potrzebnych do sprawnego przeprowadzenia zawodów sportowych pracowników ochrony osób i mienia,
- bezpieczeństwie infrastruktury – realizowane poprzez regularne kontrole infrastruktury wynikające nie tylko z terminów zawartych w przepisach prawa, ale również z bieżących, doraźnych remontów, w tym np. stanu instalacji elektrycznej, instalacji i zaplecza sanitarnego, trybun, oznaczenia dróg dojścia, dróg ewakuacyjnych, stanu budynku itp.,

¹³² Art.3 ust. 2, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

¹³³ Art.3 ust. 3, tamże.

¹³⁴ Rozdział 2 (obejmujący zagadnienia z zakresu: ogólna odpowiedzialności organizatora za bezpieczeństwo, obowiązki organizatora – liczebność służb porządkowych i informacyjnych, obowiązki osób uczestniczących w imprezie masowej, sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych, legitymowanie podczas sprzedaży biletów, odmowa wstępu na imprezę i przebywania na niej, zasady utrwalania przebiegu imprezy masowej, wojewódzki zespół interdyscyplinarny do spraw bezpieczeństwa imprez masowych) UoBIM.

¹³⁵ P. Suski, *Zgromadzenia i imprezy masowe*, Warszawa 2014, str. 317.

- bezpieczeństwie medycznym – realizowane poprzez zapewnienie obecności wykwalifikowanego personelu medycznego, w tym zaplecza medycznego dedykowanego nie tylko zawodnikom biorącym udział w wydarzeniu sportowym, ale dla wszystkich uczestników, tak aby szybko i skutecznie móc zareagować w sytuacji zaistnienia nagłego wydarzenia skutkującego zagrożeniem życia i zdrowia uczestników lub innych potrzeb wymagających reakcji personelu medycznego,
- bezpieczeństwie publicznym, fizycznym – realizowane poprzez upewnienie się organizatora, że miejsce odbywania się zawodów sportowych jest bezpieczne dla jej uczestników, zapewnienie odpowiednio wyposażonych i przeszkolonych pracowników ochrony osób i mienia, których zadaniem powinno być zapobieganie zagrożeniom związanym z agresywnym zachowaniem się uczestników zawodów sportowych, zarówno po stronie zawodników, jak i widzów, reagowanie na zachowania niezgodne z prawem, w taki sposób, by uczestnicy w czasie trwania wydarzenia sportowego czuli się bezpiecznie,
- komunikacji – realizowana poprzez wypracowanie algorytmów komunikacyjnych pomiędzy organizatorem, a wszystkimi uczestnikami biorącymi udział w wydarzeniu sportowym, w tym postępowania w sytuacji zaistnienia zagrożenia skutkującego np. potrzebą przeprowadzenia ewakuacji uczestników wydarzenia sportowego z zagrożonego obszaru.

Ponadto, by lepiej przedstawić istotę bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz spojrzeć na nią pod różnymi postaciami, autor dokonał kwerendy literatury przedmiotu bezpieczeństwa, które w piśmiennictwie rozpatrywane jest w trzech zasadniczych ujęciach, tj. w ujęciu podmiotowym, w ujęciu przedmiotowym oraz w ujęciu funkcjonalnym (procesualnym)¹³⁶.

Rozpatrując pierwsze z wyżej wymienionych ujęć bezpieczeństwa – ujęcie podmiotowe – zaznaczyć należy, że odnosi się ono do szeroko rozumianych uczestników życia społecznego. Mogą być to jednostki mające własne interesy, mogą to być pojedynczy ludzie, różne grupy społeczne, narody, społeczności międzynarodowe, jak również cała ludzkość¹³⁷. Inaczej zdefiniował to Jerzy Stańczyk, określając je jako bezpieczeństwo jednostki, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe¹³⁸. Waldemar

¹³⁶ Zięba R. (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie*, Warszawa 2008, str. 16-17.

¹³⁷ Koziej S., *Miedzy pieklem a rajem: szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Toruń 2006, str. 8-9.

¹³⁸ Stańczyk J., *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1996, str. 11.

Kitler wskazał natomiast, iż podmiotem rozważań o bezpieczeństwie jest zawsze człowiek, którego pewność wolności od zagrożeń oraz niezakłóconego bytu i rozwoju, wiąże się z wielopoziomowymi i wielowarstwowymi sposobami zabezpieczenia potrzeb w tym zakresie. Wyodrębnił on w swoich rozważaniach dwa kluczowe podmioty bezpieczeństwa narodowego, wskazując na państwo i wzajemne powiązania wartości z jednostką/ grupą społeczną. Uściślając, jednostka/ grupa społeczna podzielona została na: tożsamość narodową, prawa człowieka i obywatela, kulturę i zwyczaje, życie i zdrowie, wolność, styl i jakość życia oraz rozwój.¹³⁹

W ujęciu przedmiotowym bezpieczeństwo oznacza pewność istnienia i przetrwania danego uczestnika życia społecznego¹⁴⁰. W ujęciu przedmiotowym bezpieczeństwo rozpatrywane jest w różnych sferach, chronionych wartościach, metodach i kierunkach realizowanej polityki bezpieczeństwa. Jednocześnie oznacza pewność stanu posiadania (w tym tożsamości) i szans (swobód) rozwojowych uczestnika życia społecznego¹⁴¹. Ponadto kryterium to jest na tyle szerokie, iż można je rozpatrywać w różnych aspektach: bezpieczeństwa militarnego, ekonomicznego, ekologicznego i innych¹⁴². Waldemar Kitler¹⁴³, podobnie jak Ryszard Zięba¹⁴⁴ oraz Jerzy Stańczyk¹⁴⁵, ujęcie przedmiotowe rozpatruje w aspekcie określania rodzajów bezpieczeństwa, dzieląc je na bezpieczeństwo: polityczne, militarne, ekonomiczne, społeczne, kulturowe, ideologiczne, ekologiczne. W ostatnim rozpatrywanym wymiarze funkcjonalnym (procesualnym) – bezpieczeństwo rozumiane jest jako zmienność w czasie subiektywnych i obiektywnych aspektów bezpieczeństwa, tj. pewność przetrwania, funkcjonowania i rozwoju danego podmiotu¹⁴⁶. Jak również jako proces dynamiczny, zmieniający się w czasie, wynikający z postępu cywilizacyjnego oraz ewolucji myśli społeczno-politycznej¹⁴⁷.

Poniższa tabela zawiera usystematyzowane i definiowaną przez różnych autorów istotę bezpieczeństwa:

¹³⁹ Kitler W., *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System*, Warszawa 2011, str. 24-28.

¹⁴⁰ Fałdowski M., *Współczesny wymiar bezpieczeństwa*, Zeszyty Naukowe SGSP 2018, Nr 66 (tom 2), str. 114.

¹⁴¹ Tamże, str. 18.

¹⁴² Tamże, str. 11.

¹⁴³ Kitler W., *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System*, Warszawa 2011, str. 24.

¹⁴⁴ Zięba R. (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie*, Warszawa 2008, str. 17-18.

¹⁴⁵ Tamże, str. 11.

¹⁴⁶ Zięba R. (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe XXI wieku*, Warszawa 2018, str. 18.

¹⁴⁷ Tamże, str. 115.

Tabela 3. Istota bezpieczeństwa w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i funkcjonalnym

Istota bezpieczeństwa w ujęciu			
	Podmiotowe	Przedmiotowe	Funkcjonalne (procesualne)
Jerzy Stańczyk	jednostki	militarne	miejscowe
	lokalne	polityczne	lokalne
	międzynarodowe	ekonomiczne	subregionie
	globalne	ekologiczne	regionalne
		kulturowe	globalne
		społeczne	
Stanisław Koziej	pojedynczy ludzie	polityczne	
	grupy społeczne	militarne	
	narody	ekonomiczne	
	społeczności międzynarodowe	społeczne	
	cała ludzkość		
Ryszard Zięba	pojedyncze państwa	polityczne	wyzwania i zagrożenia
	społeczności	militarne	percepcja społeczna
	narody	ekonomiczne	koncepty rozwiązania
		społeczne	działania i oddziaływania państw oraz instytucji międzynarodowych zmierzających do budowania pewności przetrwania, posiadania i swobód rozwojowych
		kulturowe	
		ideologiczne	
		ekologiczne	
Waldemar Kitler	człowiek jako jednostka	polityczne	
	grupy ludzi	militarne	
	różne organizacje tworzone przez ludzi	ekonomiczne	
	sformalizowane i terytorialnie rozpoznawane struktury, takie jak np. gmina, powiat, województwo, państwo, grupa państw	społeczne	
		kulturowe	
		ideologiczne	
		ekologiczne	

Źródło: opracowanie: własne na podstawie omówionej literatury.

Każde z wyżej opisanych ujęć bezpieczeństwa jest istotne, by zrozumieć, a następnie zarządzać różnymi aspektami bezpieczeństwa podczas sportowych imprez niemasowych. Jest to kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa, komfortu i ochrony wszystkich zaangażowanych stron, infrastruktury i otoczenia miejsca odbywania się imprezy sportowej oraz opracowania odpowiednich algorytmów, procedur, szkoleń. Rozpatrując istotę bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych, autor dysertacji wziął pod uwagę ujęcie przedmiotowe, ujęcie podmiotowe i ujęcie funkcjonalne, uszczegóławiając je o ten zakres bezpieczeństwa.

Autor dysertacji uszczegółowił ujęcie podmiotowe i odniósł je do osób i grup odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz indywidualnych osób (uczestników), których bezpieczeństwo powinno być chronione. Obejmuje ono:

- organizatora imprezy – osoba prowadząca działalność sportową¹⁴⁸, właściciel obiektu/terenu sportowego¹⁴⁹, osoba prawna¹⁵⁰, osoba fizyczna¹⁵¹,
- uczestników – zawodników – profesjonalistów oraz amatorów, trenerów, asystentów trenerów, fizjoterapeutów, sędziów zawodów, głównych, liniowych, technicznych¹⁵², komisarzy zawodów, spikerów, personel techniczny, przedstawicieli mediów: komentatorów sportowych, fotografów, operatorów kamer, dziennikarzy¹⁵³,
- pracowników ochrony¹⁵⁴ zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowa zlecenie¹⁵⁵) lub/ oraz pracowników klubu sportowego – wewnętrzne regulacje związków sportowych, bez sprecyzowanej liczby pracowników, zadań, obowiązków i uprawnień.

Poniższa tabela zawiera regulację tego zagadnienia w regulaminach poszczególnych związków sportowych:

Tabela 4. Wewnętrzne regulacje związków sportowych w zakresie zapewnienia porządku w czasie trwania imprezy niemającej statusu imprezy masowej

Lubuski Związek		
Piłki Nożnej ¹⁵⁶	Piłki Ręcznej ¹⁵⁷	Piłki Siatkowej ¹⁵⁸
Wyznaczenie odpowiedniej ilości służb porządkowych i informacyjnych ¹⁵⁹ (ubranych w kamizelki), które czuwać mają nad zachowaniem się publiczności, a w razie nagłej potrzeby usuwać widzów naruszających ład i spokój na obiekcie sportowym – jedyny związek sportowy, który opracował regulację na wzór UoBIM¹⁶⁰ .	Zapewnienie porządku na obiekcie sportowym przed, w trakcie i po zawodach zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczestników zawodów.	Nie uregulowano.

Źródło: opracowanie: własne na podstawie regulaminów związków sportowych (PZPN, PZPS, ZPRP).

¹⁴⁸ Rozdział II, ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048).

¹⁴⁹ Art. 7 ust. 10, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.).

¹⁵⁰ Dział II, ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.).

¹⁵¹ Art. 11, tamże.

¹⁵² Art. 18 Regulaminu Rozgrywek Piłkarskich o mistrzostwo IV ligi i niższych klas rozgrywkowych oraz drużyn młodzieżowych na sezon 2023/2024.

¹⁵³ Rozdział 2, ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

¹⁵⁴ Pracownik ochrony - osoba wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, i wykonującą zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, lub osobę wykonującą zadania ochrony, w zakresie niewymagającym wpisu na te listy, na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia - art. 2 pkt. 6 Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1995).

¹⁵⁵ Art. 734 -751, ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.).

¹⁵⁶ Art. 20 §39 pkt. 1 i 2 lit. c - Regulaminu rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo IV i niższych klas rozgrywkowych Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024.

¹⁵⁷ §13 pkt. 2 – Regulaminu rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon zatwierdzony na posiedzeniu Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej w dniu 19.06.2023 r.

¹⁵⁸ Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej – Regulamin rozgrywek w piłce siatkowej na sezon 2023/2024.

¹⁵⁹ Art. 3 pkt. 12 i 13 UoBIM.

¹⁶⁰ Regulamin meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową organizowanego na terenie woj. lubuskiego wprowadzony uchwałą nr 18/2021 Zarządu Lubuskiego ZPN z 27.04.2021 r.

- zabezpieczenie medyczne.

Poniższa tabela zawiera regulację tego zagadnienia w regulaminach poszczególnych związków sportowych:

Tabela 5. Wewnętrzne regulacje związków sportowych w zakresie zapewnienia zabezpieczenia medycznego imprezy niemającej statusu imprezy masowej

Lubuski Związek		
Piłki Nożnej ¹⁶¹	Piłki Ręcznej ¹⁶²	Piłki Siatkowej ¹⁶³
Gospodarz zawodów zobowiązany jest do zapewnienia podczas całego meczu opieki medycznej w osobach: lekarza, ratownika medycznego lub innej osoby posiadającej uprawnienia w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej, w tym legitymującej się ukończeniem kursu opieki przedmedycznej. Gospodarze zawodów mają obowiązek posiadania na obiekcie sportowym przenośnej apteczki, noszy i koca, umożliwiających udzielenia pierwszej pomocy lekarskiej. Gospodarze zawodów są obowiązani zapewnić odpowiedni środek lokomocji, jeżeli zaistnieje konieczność odwiezienia do szpitala zawodnika lub innej osoby.	Obowiązkiem gospodarza zawodów jest zapewnienie opieki medycznej i obecności, co najmniej 15 minut przed ich rozpoczęciem, w czasie zawodów i nie krócej niż 15 minut po ich zakończeniu lekarza medycyny lub ratownika medycznego lub pielęgniarki bądź ratownika.	Opieka medyczna musi stawić się na zawodach co najmniej 15 minut przed planowanym rozpoczęciem spotkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie regulaminów związków sportowych (PZPN, PZPS, ZPRP).

- wolontariuszy¹⁶⁴ – osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenie,
- widzów¹⁶⁵ – kibice miejscowi, kibice drużyny gości, rodziny zawodników biorących udział w zawodach sportowych, VIP-y, goście specjalni.

W ujęciu przedmiotowym autor dysertacji skupił się na konkretnych elementach i zasobach niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa podczas sportowych imprez niemających. Obejmuje ono:

- infrastrukturę fizyczną – stan obiektu sportowego, dróg dojazdowych, parkingi dla pojazdów, ścieżki rowerowe i piesze, drogi ewakuacyjne, znaki bezpieczeństwa przeznaczone do celów zapobiegania wypadkom, ochrony przeciwpożarowej, informacji o zagrożeniu zdrowia i ewakuacji w sytuacji zagrożenia¹⁶⁶, linie energetyczne i stacje transformatorowe, sieci kablowe,

¹⁶¹ Art. 20 §39 pkt. 2 lit. e oraz art. 21 §40 pkt. 8 – 10 – Regulaminu rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo IV i niższych klas rozgrywkowych Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024.

¹⁶² §13 pkt. 16 – Regulaminu rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon zatwierdzony na posiedzeniu Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej w dniu 19.06.2023 r.

¹⁶³ Rozdział III pkt. 7 Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej – Regulamin rozgrywek w piłce siatkowej na sezon 2023/2024.

¹⁶⁴ Art. 2 ust. 3, ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

¹⁶⁵ Regulamin meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową organizowanego na terenie woj. lubuskiego – uchwałą nr 18/2021 Zarządu Lubuskiego ZPN z 27.04.2021 r.

¹⁶⁶ Symbole graficzne, barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa, zarejestrowane znaki bezpieczeństwa - PN-EN ISO 7010:2020-07 - wersja polska (pkn.pl) [dostęp: 12.04.2024 r.].

- sieci wodociągowe, system kanalizacyjny, regularne przeglądy i konserwacja obiektu/terenu przez właściciela lub zarządcę obiektu terenu¹⁶⁷,
- sprzęt bezpieczeństwa – systemy rejestracji obrazu i dźwięku, systemy alarmowe, sprzęt medyczny – w tym AED¹⁶⁸, sprzęt przeciwpożarowy – gaśnice, hydranty, przeszkolenia dla personelu pod kątem obsługi posiadanego sprzętu na obiekcie/terenie,
 - procedury bezpieczeństwa: regulamin obiektu/ terenu, regulamin imprezy sportowej, plany ewakuacji, plany postępowania w czasie wystąpienia sytuacji kryzysowej, kontrola dostępu – bilety, kontrola wejść i wyjść z obiektu sportowego w celu zapobieżenia wstępowi na obiekt/ teren osoby nieuprawnionej, strefy o ograniczonym dostępie dla uczestników imprezy sportowej, wyznaczone miejsca wyznaczone na zbiórki podczas ewakuację,
 - komunikacja - opracowanie planu komunikacji w sytuacjach kryzysowych, systemy komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej, megafony, radiostacje, informowanie uczestników, zawodników, widzów o procedurach bezpieczeństwa i zachowania w razie zaistnienia sytuacji kryzysowej za pomocą dostępnych systemów komunikacji,
 - szkolenia – dla personelu, wolontariuszy z zakresu procedur postępowania w czasie zaistnienia sytuacji kryzysowej, regularne ćwiczenia ewakuacyjne z obiektu/ terenu,
 - zarządzanie tłumem – ustalenie miejsc udostępnionych przez organizatora dla osób uczestniczących w imprezie sportowej niemającej statusu imprezy masowej (nie więcej niż 999 miejsc – na stadionie lub innym obiekcie niebędącym budynkiem oraz nie więcej niż 299 miejsc – na hali sportowej lub innym budynku – przekroczenie tych limitów powoduje wejście w unormowania UoBIM¹⁶⁹), ustalenie limitów udostępnionych miejsc dla osób uczestniczących w określonych strefach, kontrola przepływu – ruchu osób w celu uniknięcia tłoku – sytuacji kryzysowej, wyznaczenie miejsc dla osób niepełnosprawnych.

Natomiast w ujęciu funkcjonalnym autor dysertacji skoncentrował się na działaniach i procesach związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa podczas sportowych imprez niemasyowych. Obejmują one:

¹⁶⁷ Rozdział 6 - ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 725 z późn. zm.).

¹⁶⁸ AED - ang. Automated External Defibrillator – automatyczny defibrylator zewnętrzny.

¹⁶⁹ Art. 3 ust. 3, UoBIM.

- planowanie i przygotowanie: ocena czynników ryzyka mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo imprezy sportowej, przygotowanie i opracowanie planów działania w sytuacji zaistnienia sytuacji kryzysowej na podstawie zidentyfikowanych czynników ryzyka, zaplanowanie cyklicznych szkoleń dla pracowników,
- monitorowanie – prowadzenie lustracji obiektu/ terenu, na których odbywać będzie się impreza sportowa pod kątem identyfikacji zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo przed każdą imprezą, bieżąca obserwacja zachowań osób uczestniczących w imprezie sportowej przez systemy monitoringu – rejestracja obrazu i dźwięku, patrolowanie obiektu/ terenu imprezy sportowej przez pracowników ochrony w celu identyfikacji osób próbujących wejść na obiekt/ teren w sposób nieuprawniony, komunikaty bezpieczeństwa spikera zawodów na przewidywane zagrożenia na podstawie analizy ryzyka¹⁷⁰,
- reakcja na zagrożenia: szybka i skuteczna reakcja na zagrożenia, ewakuacja uczestników imprezy sportowej we wskazane – przygotowane uprzednio miejsce, udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym, minimalizacja skutków, powiadomienie państwowych służb o zagrożeniu (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne) za pomocą dedykowanego numeru alarmowego 112¹⁷¹,
- edukacja – prowadzenie akcji informacyjnych oraz kampanii edukacyjnych przez związki sportowe, kluby sportowe o zasadach bezpieczeństwa na obiekcie/ terenie, na którym odbywa się impreza sportowa za pomocą skutecznej komunikacji¹⁷².

Każde z ujęć przedstawionych i opisanych przez autora dysertacji pomaga zrozumieć specyfikę sportowych imprez niemających z różnych punktów zarządzania bezpieczeństwem, co jest istotne, ważne i kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa przed, w trakcie i po jej zakończeniu wszystkim uczestnikom sportowych imprez niemających.

Rysunek nr 6 przedstawia tę zależność:

¹⁷⁰ https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/4798-1349-2016_03_30_Regulamin_pracy_Spikera_zawodow_piłki_nożnej_szczębla_centralnego.pdf [12.04.2024 r.].

¹⁷¹ <https://www.gov.pl/web/numer-alarmowy-112> [12.04.2024 r.].

¹⁷² Komunikacja – jest procesem organizowania wiadomości w celu stworzenia znaczenia, Morreal S.P., Spitzberg B.H., Barge J.K., Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności, Warszawa 2007, str. 31-61.

Rysunek 6. Zależność ujęć przedmiotowych, podmiotowych i funkcjonalnych w aspekcie bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

Źródło: opracowanie własne.

Za obiekt sportowy¹⁷³ uznawany jest samodzielny, zwarty zespół budynków oraz urządzeń terenowych przeznaczonych do celów sportowych i rekreacyjnych, w tym m.in. do zbiorowego lub indywidualnego doskonalenia sprawności i kultury fizycznej oraz czynnego odpoczynku i rozrywki. Na podstawie tej definicji można poprzez kryterium ich przeznaczenia wyodrębnić obiekty sportowe, są to np. hale widowiskowo – sportowe, hale wielofunkcyjne, boiska do gry w piłkę nożną, boiska do piłki siatkowej, boiska do piłki ręcznej, boiska do piłki koszykowej, boiska gruntowe, boiska ze sztuczną nawierzchnią tzw. orliki, zespoły boisk, stadiony sportowe, stadiony żużlowe, korty tenisowe, ale również baseny, kryte pływalnie, przystanie wodne, sztuczne lodowiska, skocznie, stoki narciarskie. W Polsce obiekty sportowe w większości stanowią własność publiczną i w przeważającej części należą do samorządów gminnych. Niektóre są własnością Skarbu Państwa np. Stadion Narodowy w Warszawie¹⁷⁴, mogą być również własnością podmiotów prywatnych.

Cele działania właściciela obiektu sportowego w przypadku podmiotu publicznego wynikają z zadań własnych gminy, tj. zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym m.in. sprawy obejmujące kulturę fizyczną i turystykę, tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe¹⁷⁵; ze sposobu, w jaki jednostki samorządu terytorialnego mogą oddziaływać na sport tj. wykonywanie przez nie samodzielnej działalności zarobkowej¹⁷⁶ oraz z regulacji zawartych w ustawie z dnia 25 czerwca

¹⁷³ Mała encyklopedia sportu, Tom 2, Warszawa 1986, str. 210.

¹⁷⁴ <https://www.pgenarodowy.pl/o-stadionie/operator-stadionu-pl2012/o-pl2012> [dostęp:10.02.2024 r.].

¹⁷⁵ Art. 7 ust. 1 pkt 10, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.).

¹⁷⁶ Art. 10 ust. 3, ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 679).

2010 r. o sporcie, która poszerza katalog zadań własnych gminy i określa te zadania jako tworzenie warunków, w tym organizacyjnych sprzyjających rozwojowi sportu¹⁷⁷. Ponadto cele właściciela obiektu sportowego wynikać mogą z dokumentów, w tym m.in. z uzasadnienia uchwały rady miasta o utworzeniu obiektu, ze statutu obiektu, ze strategii rozwoju lokalnego, z misji i wizji obiektu sportowego. Cele obiektu sportowego przykładowo mogą obejmować:

- zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- inicjowanie, organizację, koordynowanie i propagowanie działań w zakresie kultury fizycznej, sportu i turystyki.

W przypadku właściciela prywatnego priorytetem funkcjonowania obiektu sportowego będzie działanie komercyjne nastawione na zysk.

W imieniu samorządu gminnego, będącego właścicielem obiektu sportowego, operatorem (zarządcą) może być wyodrębniona komórka powołana uchwałą rady miasta, której celem jest, m.in. administrowanie obiektami sportowo – rekreacyjnymi będącymi własnością samorządu np. Ośrodek Sportu i Rekreacji¹⁷⁸. Operator obiektu sportowego sprawuje zarząd w imieniu właściciela nad majątkiem obiektu sportowego, dbając o jego utrzymanie. Majątek obiektów sportowych działających na zasadzie jednostek samorządowych mogą stanowić nieruchomości zabudowane i niezabudowane wykorzystywane jako obiekty sportowe i rekreacyjne będące własnością samorządu terytorialnego. Operator obiektu w celu realizacji zadań własnych właściciela może zawrzeć umowę z klubem sportowym realizującym działalność statutową¹⁷⁹.

Rysunek nr 7 ilustruje tę zależność:

Rysunek 7. Realizacja zadań własnych gminy w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. realizowanego poprzez budowę obiektów sportowych

Źródło: opracowanie własne.

¹⁷⁷ Art. 27, ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048).

¹⁷⁸ <http://www.bip.osir.gorzow.pl/index.php?k=4> – uchwalenie Statutu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gorzowie Wlkp. [dostęp: 10.01.2024].

¹⁷⁹ <https://prawosportowe.pl/a/umowy-zawierane-przez-kluby-sportowe> [dostęp: 10.02.2024].

W ostatnich latach na terenie Polski wybudowano nowoczesne hale mające charakter sportowo – widowiskowy. Budowa hali sportowo – widowiskowej wymaga oprócz miejsca, gdzie zostanie wybudowana wraz z infrastrukturą, funduszy, spełnienia określonych norm i wymagań, a przede wszystkim powinna być zaprojektowana zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa. Przystępując do projektowania obiektu budowlanego¹⁸⁰, należy spojrzeć na niego jako całość, ale także poszczególne jego części. Należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym przepisach techniczno-budowlanych oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając:

- spełnienie podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych dotyczących:
 - nośności i stateczności konstrukcji,
 - bezpieczeństwa pożarowego,
 - higieny, zdrowia i środowiska,
 - bezpieczeństwa użytkowania i dostępności obiektów,
 - ochrony przed hałasem,
 - oszczędności energii i izolacyjności cieplnej,
 - zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych;
- warunki użytkowe zgodne z przeznaczeniem obiektu, w szczególności w zakresie:
 - zaopatrzenia w wodę i energię elektryczną oraz odpowiednio do potrzeb – w energię cieplną i paliwa, przy założeniu efektywnego wykorzystania tych czynników,
 - usuwania ścieków, wody opadowej i odpadów¹⁸¹;
- możliwość dostępu do usług telekomunikacyjnych, w szczególności w zakresie szerokopasmowego dostępu do internetu.

W katalogu Polskiego Komitetu Normalizującego autor dysertacji zidentyfikował 428 norm¹⁸², które muszą zostać spełnione, aby obiekt sportowy – hala została oddana do użytku. Wśród tych norm, 115 dotyczy wymagań dla obiektu

¹⁸⁰ Art.3 ust., tamże.

¹⁸¹ Załącznik I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 88 z 04.04.2011, str. 5, z późn. zm.).

¹⁸¹ <https://www.pkn.pl> [dostęp: 11.12.2023 r.].

¹⁸² <https://www.pkn.pl> [dostęp: 11.12.2023 r.].

sportowego, 114 norm dotyczy sprzętu i wyposażenia dla sportów uprawianych w pomieszczeniach zamkniętych, pozostałe 161 norm odnosi się do dla sportów wodnych i uprawianych na wolnym powietrzu. Normy budowy hali sportowo – widowiskowej obejmują m.in. miejsca rozgrywek, widownię, oświetlenie, odpowiedni sprzęt w zależności od przeznaczenia hali, powinny być zgodne z normą i tak np.:

- PN-EN 13000-1:2005 - widownie i trybuny halowe,
- PN-EN 12193 – oświetlenie stosowane w obiektach sportowych – projektowane oświetlenie w hali sportowej,
- PN-EN 14903.2018 – nawierzchnie terenów sportowych – systemy podłogowe do wielu dyscyplin sportowych do użytku w pomieszczeniach,
- PN-EN 16837.2018 - określenie liniowego tarcia buta o powierzchnię.

Można by było wobec powyższego założyć, iż pierwszym etapem zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez sportowych, jest spełnienie rygorystycznych norm już na etapie projektowania obiektu sportowego.

Idąc dalej takim tokiem rozumowania, drugim etapem jest spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego – tzn. uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu¹⁸³. Aby inwestor uzyskał pozwolenie na użytkowanie obiektu, powinien zawiadomić o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Straż Pożarną¹⁸⁴. Organy te po zajęciu stanowiska w sprawie zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym pod względem ochrony przeciwpożarowej oraz wymagań higienicznych i zdrowotnych wydają opinię. Jednocześnie inwestor, aby mógł użytkować obiekt budowlany, zobowiązany jest zawiadomić organ nadzoru budowlanego o zakończeniu budowy obiektu budowlanego oraz musi wystąpić z wnioskiem o udzielenie pozwolenia na użytkowanie¹⁸⁵. Do przedmiotowego wniosku inwestor obowiązany jest dołączyć szereg dokumentów, w tym m.in:

- oryginał dziennika budowy prowadzonego w postaci papierowej,
- projekt techniczny,
- oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami:

¹⁸³ Art. 55, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

¹⁸⁴ Art. 56, tamże.

¹⁸⁵ Art. 57, tamże.

- art. 3, art. 23-29 Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416),
- roz. 4, Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 320),
- art. 3-6, art. 12 Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 275),
- Dział V, Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.),
- art. 15 ust. 1 pkt 1, art. 17 ust. 1 pkt 3, art. 17 ust. 1 pkt 5, art. 45 ust. 1 pkt 2, art. 118 Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.),
- ogólnie Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 633 z późn. zm.),
- ogólnie, Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1483),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 sierpnia 2023 r. w sprawie uzgadniania projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego, projektu technicznego oraz projektu urządzenia przeciwpożarowego pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. poz. 1563),
- Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać kanały technologiczne i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 1039),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030),
- o doprowadzenie do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także – w razie korzystania - drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu, oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania;
- protokoły badań i sprawdzeń:

- przyłączy i instalacji, zapewniających użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przeznaczeniem, sporządzone przez osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności lub osoby, o których mowa w art. 62 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.),
- o których mowa w art. 14 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1622), o ile dotyczy,
- decyzję zezwalającą na eksploatację urządzenia technicznego, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym, o ile dotyczy,
- dokumentację geodezyjną, zawierającą wyniki geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, w tym mapę, o której mowa w art. 2 pkt 7b ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1752), oraz informację o zgodności usytuowania obiektu budowlanego z projektem zagospodarowania działki lub terenu lub odstępstwach od tego projektu sporządzone przez osobę posiadającą odpowiednie uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii,
- potwierdzenie, zgodnie z odrębnymi przepisami, odbioru wykonanych przyłączy:
 - Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 537 z późn. zm.),
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych (Dz. U. Nr 16, poz. 92),
 - Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. poz. 819 z późn. zm.),
- kopię świadectwa charakterystyki energetycznej przekazanego w postaci papierowej albo wydruk świadectwa charakterystyki energetycznej przekazanego w postaci elektronicznej – w przypadku budynków, z wyłączeniem budynków, o których mowa w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (Dz. U. z 2024 r. poz. 101),

- zaświadczenie wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 37 i ust. 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977), o ile jest wymagane,
- zgodności wykonania budynku z projektem budowlanym oraz przepisami techniczno-budowlanymi,
- ponadto inwestor jest obowiązany dołączyć do wniosku oświadczenia o braku sprzeciwu lub uwag ze strony organów: Państwowa Straż Pożarna, Państwowa Inspekcja Sanitarna¹⁸⁶.

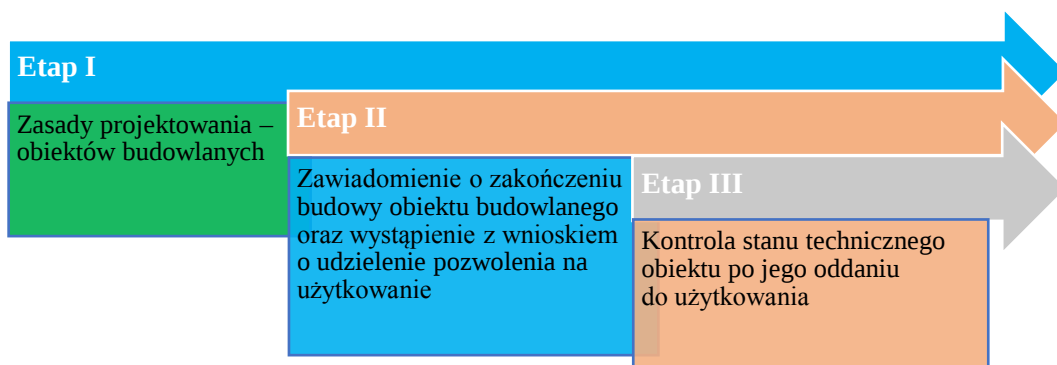
Etapem trzecim brany pod uwagę przez autora dysertacji jest etap obejmujący obowiązki właściciela obiektu sportowego po oddaniu go do użytkowania, a wynikających z przepisów prawa dotyczących przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego. Z przepisów tych wynika, że obiekty budowlane w czasie ich użytkowania powinny być poddawane przez ich właściciela kontroli:

- okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:
 - elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
 - instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
 - instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinywych i wentylacyjnych);
- okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia. Kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów¹⁸⁷.

Rysunek nr 8 ilustruje ten stan rzeczy:

¹⁸⁶ Rozdział 5c, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

¹⁸⁷ Art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

Rysunek 8. Zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprezy sportowej przez właściciela obiektu sportowego na etapie projektowania, budowy oraz kontroli stanu technicznego po odbiorze obiektu sportowego

Źródło: opracowanie własne.

Poza powyżej opisanymi przez autora dysertacji etapami związanymi z zapewnieniem bezpieczeństwa uczestnikom imprez sportowych, na obiektach sportowych jeszcze przed udostępnieniem obiektu uczestnikom, na właścicielu, zarządcy spoczywają obowiązki wynikające z zapisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, w tym m.in.:

- utrzymanie i użytkowanie obiektu w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywanie w należytym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami,
- zapewnienie, dochowując należytej staranności, bezpiecznego użytkowania obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, pożary, powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska¹⁸⁸.

Oprócz unormowań prawa powszechnie obowiązującego właściciela, zarządcę (operatora, najemcę) obiekt sportowy ma szereg zadań stojących przed nim: od realizacji, w tym m.in.: organizacja obiektu sportowego, ogólne zasady zarządzania, planowanie

¹⁸⁸ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

zarządzaniem obiektu, gospodarka finansowa, zagadnienia prawne, zarządzanie substancją techniczną, marketing obiektów sportowych i najważniejsze bezpieczeństwo korzystania z obiektu. Na potrzeby dysertacji, autor skupił się na zadaniach właściciela, zarządcy (operatora, najemcy) obiektu sportowego, w zakresie zapewnienia bezpiecznego korzystania z obiektu przez jego użytkowników. Właściciel, zarządca (operator, najemca) obiektu sportowego szczególną uwagę powinien zwrócić na:

- zarządzanie ryzykiem – istotę ryzyka, jego identyfikację oraz źródła możliwego do wystąpienia ryzyka, poprzez opracowanie i wdrożenie metod przeciwdziałania tym zidentyfikowanym czynnikom ryzyka poprzez podjęcie działań mających na celu ich eliminację już w chwili ich zidentyfikowania lub dążenie do minimalizacji ich wystąpienia. Zarządzanie ryzykiem powinno być procesem ciągłym, wymagającym bieżącego monitorowania otoczenia obiektu sportowego w celu podnoszenia, a przynajmniej utrzymania stałego poziomu bezpieczeństwa. Zarządzanie ryzykiem przez właściciela, zarządcę realizowane powinno na obszarach, m.in.: identyfikacja obszarów ryzyka (np. ryzyko fizyczne, zdrowotne, ekonomiczne, prawne), identyfikacja źródeł ryzyka (zbadanie środowiska, używanego wyposażenia, sposobu działania), ocena ryzyka (jakie szkody mogą wywołać, kto jest zagrożony, czy trzeba liczyć się z długotrwałymi represjami, jakie jest prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka), kontrola ryzyka (środki ochrony, zmiana procedur, podniesienie kompetencji, świadomości), ponowny przegląd (efekty dotychczasowego wdrożenia, identyfikacja nowych zagrożeń, potrzeba ewentualnych modyfikacji), zidentyfikowanie regulacji prawnych i środowiskowych, zapewnienie wykwalifikowanego i doświadczonego personelu administracyjnego i sportowego, znajomość specyfiki obiektu i jego otoczenia, opracowanie polityki i pakietu procedur, w tym regulaminów, instrukcji, wytycznych odnoszących się do sfer działania obiektu jak np. sprawowanie nadzoru nad aktywnościami sportowymi, ewakuacja osób¹⁸⁹, postępowanie w razie wypadków i awarii, przeszkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, wdrożenie procedur, sprawdzenie praktycznej znajomości oraz okresowe ćwiczenia

¹⁸⁹ §15, Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 822).

- z realizacji procedur, opracowanie kompletu dokumentów stosowanych w kontaktach z klientami (umowy najmu), określenie z firmą ubezpieczeniową zakresu ryzyka możliwego do ubezpieczenia oraz zawarcie umów zapewniających ochronę ubezpieczeniową obiektu¹⁹⁰ (ubezpieczenie jest nieobowiązkowe), osób nim kierujących oraz osób korzystających z obiektu,
- ciągłość operacyjną – właściciel, zarządca obiektu sportowego powinien dbać, aby obiekt funkcjonował w sposób niezakłócony i odporny na możliwość wystąpienia ryzyka, w tym m.in. poprzez: zidentyfikowanie scenariuszy ryzyk i konsekwencji, opracowanie procedur postępowania w poszczególnych przypadkach awaryjnych (np. przerwa w dostawie energii elektrycznej, niekontrolowany wypływ, wyciek wody, rozlanie się płynów, ulatnianie się gazu, pojawienie się nienaturalnych woni), zapoznanie personelu z tymi procedurami i przećwiczenie ich działania (np. segregator awaryjny z kompletem aktualnych procedur, lista kontaktów do personelu obiektu, lokalizacja i oznaczenie bezpieczników, zaworów, kluczy, podstawowe środki ochrony osobistej, ustalenie jak komunikować, kogo wezwać, kto jest za to odpowiedzialny,
 - poczucie bezpieczeństwa – zapewnienie wszystkim osobom będącym w otoczeniu lub w samym obiekcie sportowym poczucia bezpieczeństwa poprzez m.in.: bezpieczne i dobrze oświetlone oraz nadzorowane (np. poprzez kamery monitoringu) miejsca do parkowania samochodu, dojścia do budynku, korytarze prowadzące do szatni. Oddzielenie szatni i toalet damskich od części męskiej¹⁹¹, należycie doświetlony i zapewniony odpowiedni poziom sanitarno-higieniczny. Również czyste i estetyczne wnętrze obiektu sportowego, podjazdy i udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, czystość i higiena pomieszczeń, wygodne i schludne szafki na rzeczy osobiste, dziennik serwisu toalet (co określony czas, potwierdzone podpisem), oddzielenie (zamknięcie) aktualnie nieużywanych części obiektu, oświetlenie awaryjne¹⁹², dobre oznaczenie dróg i wyjść awaryjnych, dostępne wyposażenie przeciwpożarowe,

¹⁹⁰ Art. 4, ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2500). W sytuacji organizacji imprezy masowej takie ubezpieczenie jest obowiązkowe, art. 53 ust. 1, UoBIM.

¹⁹¹ Rozdział 6, Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).

¹⁹² Art. 181, Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).

w tym: urządzenia dźwiękowego systemu ostrzegawczego (DSO), system sygnalizacji pożaru (SSP), stałe urządzenia gaśnicze (SUG)¹⁹³, apteczki¹⁹⁴, defibrylatory (AED)¹⁹⁵, dobrze wyeksponowany regulamin korzystania z obiektu sportowego¹⁹⁶, instrukcje obsługi urządzeń, wyznaczone miejsca gromadzenia się osób podczas ewakuacji itp.,

- ochrona przed zagrożeniami – właściciel, zarządca obiektu sportowego, prócz zabezpieczenia obiektu przed zagrożeniem pożarowym, powinien przygotować i zabezpieczyć obiekt na wypadek innych zdarzeń mogących stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, mienia lub środowiska. Można w tym miejscu wskazać takie zagrożenia, jak: zagrożenia budowlane (zniszczenia lub uszkodzenia obiektu, jego części i elementów), zagrożenia chemiczne (uwolnienie do otoczenia niebezpiecznych materiałów chemicznych), zagrożenia ekologiczne (powodujące na skutek działalności człowieka lub sił natury naruszenie środowiska naturalnego), zagrożenia infrastruktury komunalnej obiektu (uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń i instalacji w szczególności gazowych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych, energetycznych, dźwigowych), zagrożenia od sił przyrody, np. od silnych wiatrów (uszkodzenie lub zerwanie dachu, obróbek dekarских, urządzeń reklamowych), przyboru wód, opadów deszczu i śniegu, zagrożenia medyczne (sytuacje, w których występuje zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego i konieczne jest udzielanie przedlekarskiej lub lekarskiej pomocy medycznej), zagrożenia spowodowane działalnością człowieka (zbiorowe zakłócenia ładu i porządku publicznego na obiekcie lub w jego otoczeniu, terrorystyczne i inne),
- ryzyko urazu¹⁹⁷ – eksploatacja obiektu sportowego niesie pewne ryzyko związane z poniesieniem urazu, niezależnie od tego, w jakim charakterze osoba znajduje się na jego terenie, czy jest zawodnikiem, obsługą techniczną, administracyjną, czy jedynie obserwatorem aktywności sportowych.

¹⁹³ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 822).

¹⁹⁴ §44, Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.).

¹⁹⁵ Art. 209, ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

¹⁹⁶ Regulamin-Obiektu.pdf (arenagorzow.pl) [dostęp: 10.03.2024 r.].

¹⁹⁷ Rozumiane jako: uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego, art. 2 pkt 13, ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2189 z późn. zm.).

Zachorowania i obrażenia jakie mogą powstać w czasie wydarzenia sportowego, typowe dla pomocy doraźnej, takie jak: bóle głowy, skręcenia, zwichnięcia, naderwanie mięśni, zadrapania, a także schorzenia poważniejsze, np.: ostre incydenty kardiologiczne, niewydolność oddechowa, złamania, poważne obrażenia. Ponadto ciężkie zachorowania i obrażenia będące następstwem np. katastrof prowadzące do trwałego kalectwa lub śmierci¹⁹⁸,

- ochrona zdrowia i życia - personel obiektu sportowego nie jest w stanie zapobiec mogącym zaistnieć zagrożeniom oraz stale monitorować zachowania osób z niego korzystających. Właściciel, zarządca obiektu może jednak i powinien dopilnować, aby obiekt tworzył bezpieczne środowisko do uprawiania aktywności fizycznej poprzez np. opracowanie i wdrożenie polityki bezpieczeństwa uprawiania sportu, stosowanie się do odpowiednich przepisów i norm regulujących zagadnienia techniczne i organizacyjne związane z uprawianiem aktywności fizycznej, używanie sprawnego i prawidłowo serwisowanego sprzętu posiadającego odpowiednie atesty i świadectwa przeglądów, zadbanie o właściwe umocowanie elementów wyposażenia, zapewnienie mat i wykładziny zabezpieczających przed skutkami upadku lub przed poślizgiem,
- ochrona ubezpieczeniowa – ochrona ubezpieczeniowa obiektu sportowego dotyczy zwykle czterech podstawowych sfer: ubezpieczenia mienia, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC), ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczeń szczególnych, np. imprez masowych¹⁹⁹.

Zapewnienie bezpieczeństwa sportowym imprezom niemasowym jest istotne, choć zadania stojące przed jej organizatorem są zdecydowanie mniejsze niż przy zapewnieniu bezpieczeństwa na masowej imprezie sportowej. Jednak przed jej organizatorem stoją podobne wyzwania, obawy i troski dotyczące bezpieczeństwa, w szczególności ochrona życia i zdrowia jej uczestników. Kluczowym elementem różniącym obie imprezy jest to, ile organizator imprezy sportowej udostępni miejsc na podstawie przepisów prawa budowlanego i przepisów przeciwpożarowych na obiekcie sportowym²⁰⁰, na którym odbywają się zawody. Zatem kryterium imprezy masowej lub niemającej statusu takiej imprezy jest odniesienie nie do liczby faktycznie

¹⁹⁸ Gaszyński W., *Intensywna terapia i medycyna ratunkowa: wybrane zagadnienia*, Warszawa 2018, str. 360.

¹⁹⁹ *Najlepsze praktyki zarządzania obiektami sportowymi*%20(13).pdf, str. 33-36 [dostęp: 12.12.2023 r.].

²⁰⁰ Art. 3 ust. 7, UoBIM.

uczestniczących osób w imprezie sportowej na obiekcie, ale do liczby udostępnionych przez organizatora miejsc np. krzesełek, siedzisk. Jest to o tyle istotna kwestia, iż decyduje o tym, czy impreza sportowa zostanie zakwalifikowana jako impreza masowa, czy też nie²⁰¹. Na obiektach sportowych np. w Gorzowie Wielkopolskim, na stadionie Ośrodka Sportu i Rekreacji, przy ul. Olimpijskiej, pomimo pojemności stadionu dla 5000 widzów²⁰² zawody sportowe (piłka nożna), odbywają się w formule sportowych imprez niemasywowych. Podobna sytuacja ma miejsce w Zielonej Górze na stadionie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ul. Sulechowskiej, pojemność obiektu dla 7000 widzów²⁰³ oraz na stadionie Miejskiego Ośrodka Sportu i Wypoczynku w Międzyrzeczu przy ul. Mikuły, pojemność obiektu dla 2000 widzów²⁰⁴. Dotyczy to również hal sportowych, innych obiektów niebędących budynkami, jak również terenów, na których organizowane są zawody sportowe. Taka sytuacja ma miejsce na terenie całego kraju.

Reasumując, inwestor (właściciel) obiektu sportowego, zanim jeszcze udostępni obiekt sportowy, by mogły odbywać się w nim wydarzenia sportowe spełnić musi szereg wymagań projektowych, infrastrukturalnych, technicznych, prawnych, organizacyjnych obejmujących swoim zasięgiem spełnienie 428 norm prawnych określonych przez Polski Komitet Normalizujący oraz regulacje zawarte w około 20 przepisach prawa powszechnie obowiązującego, w tym prawa międzynarodowego. Ponadto po uzyskaniu zgody na użytkowanie obiektu sportowego na jego właścicielu, zarządcy (operatorze) spoczywa szereg obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym m.in.: okresowe kontrole stanu technicznego obiektu, utrzymanie i bezpieczne użytkowanie obiektu zgodnie z przeznaczeniem oraz szereg obowiązków organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem obiektu sportowego, w tym m.in. bezpiecznego korzystania z obiektu sportowego przez jego użytkowników.

Zapewnienie odpowiednich standardów przestrzegania przepisów prawa, jak i norm technicznych jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa na obiekcie sportowym, dzięki czemu możliwa jest minimalizacja ryzyka zaistnienia wypadków. Tylko poprzez skrupulatne przestrzeganie wszystkich wymogów wynikających z regulacji prawnej możliwe jest stworzenie bezpiecznego środowiska, w którym realizowane będą cele właściciela obiektu sportowego. Poza etapami związanymi ze spełnieniem rygorystycznych norm i przepisów prawa powszechnie obowiązującego, dotyczącymi

²⁰¹ Kąkol C., *Bezpieczeństwo imprez masowych – komentarz*, Wolters Kluwer 2020, str. 89-90.

²⁰² Stadion OSiR Gorzów Wielkopolski (Stadion GKP Gorzów) – Stadiony.net [dostęp: 10.02.2024 r.].

²⁰³ MOSiR Zielona Góra - Stadion - Boisko główne [dostęp: 10.02.2024 r.].

²⁰⁴ <https://mosiw.pl/stadion-miejski/> [dostęp: 10.02.2024 r.].

bezpieczeństwa obiektu i jego infrastruktury, przed właścicielem postawione zostały zadania wynikające z celów jednostki samorządowej w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty. Zadania te jednostka samorządowa realizuje poprzez wyodrębnienie w swojej strukturze podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie obiektami sportowymi (Ośrodek Sportu i Rekreacji), który to następnie po zawarciu umowy cywilnoprawnej z klubem sportowym, realizuje te cele. I o ile właściciel obiektu zadbał o to, by obiekt sportowy i jego otoczenie było bezpieczne dla użytkowników, to już na najemcę – realizującego misję samorządu gminnego – nie nałożono prawnego obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej, pozostawiając jego decyzji czy imprezy sportowe będą realizowane w formule UoBIM, czy też nie.

2.2. Charakterystyka atrybutów sportowej imprezy niemasyowej

Ostatnie dziesięciolecie doświadczało społeczeństwo różnymi zagrożeniami, które przyczyniły się do zmian w środowisku bezpieczeństwa Polski. Pojawiły się nowe wyzwania, czynnikami ryzyka, zagrożenia, które mają bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Trwa konflikt zbrojny (wojna w Ukrainie), pojawiły się zagrożenia asymetryczne, zagrożenia hybrydowe (m.in. Białoruś), groźba wystąpienia zdarzeń o charakterze terrorystycznym, zagrożeń w cyberprzestrzeni²⁰⁵ (od dnia 28 lutego 2022 roku w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzone zostały obowiązujące do dzisiaj, a aktualizowane co trzy miesiące przez Prezesa Rady Ministrów, stopnie alarmowe²⁰⁶), zagrożenia odnoszące się do różnych newralgicznych sektorów bezpieczeństwa, w tym m.in.: sektora społecznego, gospodarczego, ekonomicznego, ekologicznego.

Można by było założyć, iż sytuacja taka wynika, między innymi, z prognoz rosnącego tempa przeobrażeń cywilizacyjnych i naturalnych, dynamicznie wzrastającej turbulencji zmienności środowiska bezpieczeństwa – kształtowaniu się nowego ładu świata²⁰⁷.

Współcześnie zmieniała się rola państwa (jego władzy publicznej) wobec społeczeństwa, a także zakres zadań demokratycznego państwa prawnego. Takie państwo,

²⁰⁵ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 92 z późn. zm.).

²⁰⁶ <https://www.gov.pl/web/mswia/dotychczas-wprowadzane-stopnie-alarmowe-i-stopnie-alarmowe-crp-na-terytorium-rp> [dostęp: 10.10.2024 r.].

²⁰⁷ Zieliński M., *Nauki o bezpieczeństwie a sfera dydaktyki*, [w:] Przegląd Europejski tom 2020, nr 2, Warszawa 2020, str. 193.

a ściślej organy jego władzy, nie stoją tylko na straży suwerenności, integralności terytorialnej, nienaruszalności granic i porządku konstytucyjnego jako tradycyjnych równoważników bezpieczeństwa państwa w ogóle, lecz mają na względzie wolności i prawa jednostki, jej życie i zdrowie, prawo do niezależnego i bezstronnego sądu, prawo do uczestniczenia w życiu politycznym państwa wedle własnych przekonań i szereg innych wartości gwarantowanych w normach stanowionych przez większość, ale uwzględniających dobro jednostki²⁰⁸.

Dokonując charakterystyki atrybutów wydarzenia sportowego, imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej, autor na podstawie obowiązujących regulacji normatywnych²⁰⁹ wyszczególnił i doprecyzował, że jest to wydarzenie sportowe, które ze względu na swoją skalę, tj. liczbę uczestników, a precyzyjniej, liczbę udostępnionych przez organizatora miejsc dla osób, ustaloną zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej²¹⁰, nie spełnia formalnych kryteriów określających imprezę masową zdefiniowaną w UoBIM²¹¹. Imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej organizowane są na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w większości przypadków i różnią się one od imprez sportowych odbywających się zgodnie z unormowaniami UoBIM pod względem: liczby uczestników, organizacyjnym, logistycznym, bezpieczeństwa, charakteru wydarzenia sportowego, zasięgu medialnego, w tym promocji, wymogów prawnych i administracyjnych, reakcji organizatora na sytuacje kryzysowe, kontroli dostępu, w tym do miejsc wyłączonych z użytkowania. Różnią się także pod względem odpowiedzialności organizatora oraz odpowiedzialności uczestników za popełnione czyny niedozwolone. Odmienne jest też przygotowanie infrastruktury obiektu, w tym zobligowanie do przeprowadzenia lustracji przed wydarzeniem sportowym.

Poniżej autor dokonał charakterystyki zidentyfikowanych atrybutów sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej:

- atrybut – liczba uczestników – zgodnie z regulacją UoBIM, by impreza miała status sportowej imprezy masowej, jej organizator musi udostępnić miejsca dla osób na stadionie lub innym obiekcie niebędącym budynkiem, które zostały

²⁰⁸ Kitler W., *Bezpieczeństwo wewnętrzne w świetle współczesnych wyzwań, teorii i praktyki problemu*, [w:] „Wiedza Obronna”, Tom nr 1, Warszawa 2023, str.145.

²⁰⁹ Art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

²¹⁰ Art. 3 ust. 3 Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

²¹¹ Art. 3, tamże.

ustalone zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, w tym przypadku nie mniej niż 1000, a w przypadku hali sportowej nie mniej niż 300. Dla imprez sportowych, gdzie organizator nie udostępnia dla publiczności miejsc powyżej wskazanych wartości, imprezy sportowe odbywają się poza unormowaniami UoBIM, a w związku z tym jej organizator nie jest zobowiązany do spełnienia tych rygorystycznych, prawnych wymogów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom²¹²,

- atrybut – zakres organizacji i logistyki – organizacja imprez sportowych poza regulacjami UoBIM²¹³ nie wymaga od jej organizatora podejmowania żadnych kroków w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom, a jej przygotowanie jest dużo prostsze i łatwiejsze. Prostota i łatwość organizacji wynikają z faktu, iż organizator imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej nie jest zobowiązany do: zatrudnienia specjalistycznych służb ochrony osób i mienia, kierownika do spraw bezpieczeństwa, przygotowania planów reakcji na sytuacje kryzysowe, zapewnienia obsługi ratownictwa medycznego, przygotowania infrastruktury obiektu,
- atrybut – bezpieczeństwo i analiza ryzyka – w przypadku organizacji imprez sportowych poza regulacjami UoBIM ryzyko związane z bezpieczeństwem jest zazwyczaj mniejsze. Oznacza to mniejsze zagrożenie zamachami terrorystycznymi, wypadkami masowymi np. panika, problemami wynikającymi z zarządzaniem tłumem. A z uwagi na brak regulacji nakładających na organizatora sportowych imprez niemasywowych obowiązków tego rodzaju, tj. przeprowadzania analiz ryzyka i przygotowywania się na sytuacje kryzysowe, powoduje, że organizatorzy – nie robią tego, pozostawiając tę przestrzeń niezdiagnozowaną, a w związku z tym nie są przygotowani na podjęcie skutecznej reakcji na takie wydarzenie²¹⁴,
- atrybut – wymogi prawne – organizator imprezy niemającej statusu imprezy masowej nie jest zobowiązany do spełnienia wymogów wynikających z regulacji UoBIM, a w związku z tym podlega on mniej rygorystycznym przepisom prawa powszechnie obowiązującego, co w konsekwencji

²¹² Art. 3 ust. 3 lit. a i b tamże.

²¹³ Art. 5 ust. 1 tamże.

²¹⁴ Art. 7 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

przejawia się tym, iż nie musi spełniać wielu wymogów administracyjnych (m.in. otrzymania decyzji organu gminy na organizację imprezy²¹⁵) czy prawnych,

- atrybut – odpowiedzialność organizatora – organizator poza regulacjami prawa powszechnie obowiązującego (m.in. kodeks karny, kodeks wykroczeń, kodeks cywilny²¹⁶) nie ponosi żadnych konsekwencji prawnych w sytuacji zaistnienia zdarzenia kryzysowego w czasie trwania wydarzenia sportowego np. zakłócenie ładu i porządku publicznego przez zantagonizowane grupy kibiców,
- atrybut – odpowiedzialność uczestników za popełnione czyny niedozwolone – uczestnik imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej nie podlega tak rygorystycznym przepisom, jakie są w UoBIM, w tym m.in. nie podlega kontroli przed wejściem na obiekt z uwagi na brak takiej kontroli. Innymi słowy, może taki uczestnik wnieść wszystko, co chce, np. alkohol, środki pirotechniczne, pożarniczo – niebezpieczne itd. Wobec braku wystarczającej liczby pracowników ochrony organizatora lub jej całkowitego braku uczestnik – nawet jeśli popełni czyn zabroniony – nie zostanie zidentyfikowany, a jeżeli zostanie zidentyfikowany, taka sytuacja podlega pod regulacje prawa powszechnie obowiązującego, tj. kodeks karny, kodeks wykroczeń²¹⁷, które nie sankcjonują zakazu wstępu na imprezy sportowe.

Autor zidentyfikował zestaw atrybutów charakteryzujących sportowe imprezy nieposiadające statusu imprezy masowej, koncentrując się na kilku kluczowych aspektach organizacyjnych. Zidentyfikował liczbę uczestników jako główny wskaźnik wydarzenia sportowego, podkreślając jej kluczowe znaczenie w planowaniu imprezy. Zajmował się również kwestią poziomu złożoności organizacyjnej oraz logistycznej imprez tego rodzaju, wskazując na trudności związane z ich realizacją. Zwrócił szczególną uwagę na bezpieczeństwo uczestników, omawiając ryzyka związane z przebiegiem imprezy oraz wskazując potencjalne zagrożenia związane z przebiegiem imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej. Jednocześnie autor podkreślił, jak ważne i konieczne jest przestrzeganie norm prawnych. Zidentyfikowane przez autora atrybuty stanowią fundament efektywnego zarządzania wydarzeniem sportowym, zapewniając jego płynne i sprawne oraz zgodne z regulacjami prawnymi przeprowadzenie.

²¹⁵ Art. 24, UoBIM.

²¹⁶ Art. 361 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 z późn. zm.).

²¹⁷ Np. art. 51 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 734).

2.3. Zagrożenia bezpieczeństwa sportowej imprezy niemassowej

Zdrowie i życie człowieka to najcenniejsza wartość, która powinna być chroniona z najwyższą starannością przez służby, inspekcje i straż powołane w ramach administracji rządowej. Nieodłącznymi elementami organizacji imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej są różnego rodzaju zagrożenia, czy to spowodowane działalnością człowieka, czy też poprzez działania sił natury, ale również awarie techniczne, które to mogą spowodować zagrożenie dla uczestników biorących w niej udział.

Definicja zawarta w „Słowniku języka polskiego” słowo „zagrożenie” określa jako sytuację lub stan, które komuś zagrażają lub w których ktoś czuje się zagrożony, także ktoś, kto stwarza taką sytuację²¹⁸. „Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego”²¹⁹ definiuje „zagrożenie” następująco: z jednej strony: to pewien stan psychiczny lub świadomościowy wywołany postrzeganiem zjawisk, które subiektywnie ocenia się jako niekorzystne lub niebezpieczne, a z drugiej - czynniki obiektywne powodujące stany niepewności i obaw.

Ryszard Chrobak uściśla, że pojęcia „bezpieczeństwo i zagrożenie” są ze sobą ściśle związane, przy czym zagrożenie jest przeciwieństwem bezpieczeństwa. Pojmowanie bezpieczeństwa jest nierozdzielnie związane z zagrożeniami, ponieważ w najprostszym przełożeniu brak zagrożenia stanowi istotny (choć nie jedyny) aspekt bezpieczeństwa²²⁰.

Według Krzysztofa Ficońa „zagrożenie” rozumiane jest jako zdarzenie spowodowane przyczynami losowymi (naturalnymi) lub nie losowymi (celowymi), które wywierają negatywny wpływ na funkcjonowanie danego systemu lub powodują niekorzystne (niebezpieczne) zmiany w jego otoczeniu wewnętrznym lub zewnętrznym, w szczególności prowadząc do powstania sytuacji kryzysowej²²¹.

Ryszard Zięba dodaje, że zagrożenie to również pewien stan psychiki lub świadomości wywołany postrzeganiem zjawisk, które oceniane są jako niekorzystne lub niebezpieczne²²².

²¹⁸ Słownik języka polskiego, 2021, Warszawa, str. 1542.

²¹⁹ Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, 2009, Warszawa, str.162.

²²⁰ Chrobak R., *Analiza strategicznego środowiska bezpieczeństwa Polski w kontekście inicjatywy Smart Defence*, [w:] M. Kubiński, R. Chrobak, D. Smolny (red.), „Inteligentna obrona – Smart Defence” strategiczne podejście do osiągania zdolności obronnych państwa i sojuszu, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2016, str. 37.

²²¹ Ficoń K., *Logistyka kryzysowa. Procedury, potrzeby, potencjał*, Warszawa 2011, str.98.

²²² Zięba R., *Kategoria bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych*, [w:] Bobrow D.B., Halizak E., Zięba R. (red.), *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe u schyłku XX wieku*, Wydawnictwo Scholar, Warszawa 1997, str. 4

Natomiast Stefan Korycki definiuje „zagrożenie” jako pewien stan psychiczny lub świadomościowy wywołany postrzeganiem zjawisk, które subiektywnie ocenia się jako niekorzystne lub niebezpieczne oraz jako czynniki obiektywne powodujące stany niepewności i obaw²²³.

Jak podkreśla Janusz Falecki, pojęcie „zagrożenie” jest różnie przedstawiane w rozważaniach poświęconych problemom bezpieczeństwa. Podkreśla jednocześnie, że znaczenie tego pojęcia ewoluuje w czasie, podobnie jak zmienia się ich charakter i jak powstają nowe rodzaje zagrożeń. W aspekcie zarządzania kryzysowego na bezpieczeństwo ludzi, mienia i środowiska wpływają z mniejszym lub większym natężeniem zarówno zagrożenia wewnętrzne podmiotu bezpieczeństwa, jak i zewnętrzne, które charakteryzują się zmiennością, niepewnością, wielowymiarowością, złożonością charakteru, trudną do przewidzenia skalą, różną dynamiką przebiegu i form eskalacji²²⁴.

Józef Flis i Ryszard Jakubczak dodają, że „zagrożenia” mogą być rozpatrywane według następujących kryteriów:

- miejsca zagrożenia (wewnętrzne, zewnętrzne),
- dynamiki rozwoju (dynamiczne, pełzające),
- zasięgu zagrożenia (globalne, kontynentalne, regionalne, subregionalne, lokalne),
- skali zagrożeń (światowe, międzynarodowe, państwa, jednostki administracyjnej),
- skutków zagrożeń (fizyczne, psychiczne),
- charakteru stosunków społecznych (konfliktowe, niekonfliktowe),
- środowiska (przyrodnicze, społeczne, polityczne, gospodarcze, naukowo-techniczne),
- źródeł zagrożeń (naturalne, techniczne, ustrojowe, demograficzne, ideologiczne, gospodarcze, edukacyjne, psychologiczne, kulturowe i inne),
- przedmiotowe (polityczne, militarne, ekonomiczne, społeczne, ekologiczne)²²⁵.

Na zagrożenia należy spojrzeć również poprzez kryterium intensywności – siły sprawczej, a w związku z tym można dokonać ich podziału na:

- zagrożenia potencjalne o minimalnym poziomie intensywności bez większego wpływu na bezpieczeństwo podmiotu i jego otoczenia,

²²³ Korycki S., *System bezpieczeństwa Polski*, AON, Warszawa 1994, str. 54.

²²⁴ Falecki J., *Dylematy zarządzania kryzysowego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Sosnowiec 2016, str. 41.

²²⁵ Flis J., Jakubczak R., *Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI wieku*, Warszawa 2006, str. 460.

- zagrożenia realne cechujące się znacznym potencjałem, który ma duży wpływ na bezpieczeństwo podmiotu i jego otoczenie²²⁶.

Ocena zagrożeń dokonywana przez powołane do tego podmioty opiera się na ocenie ryzyka, zaistnienia zidentyfikowanego zagrożenia, które może ewaluować z poziomu zagrożeń potencjalnych do zagrożeń realnych.

„Ryzyko” według „Słownika języka polskiego” to prawdopodobieństwo, że coś się nie uda, którego wynik jest niepewny²²⁷.

Krzysztof Ficoń dodaje, że „ryzyko” w mowie potocznej oznacza najczęściej jakąś miarę, ocenę stopnia zagrożenia czy niebezpieczeństwa wynikającego albo z prawdopodobnych zdarzeń od nas niezależnych, albo z możliwych konsekwencji podjęcia określonych decyzji²²⁸.

Jak podkreśla Janusz Falecki, w definicjach „ryzyka” akcentuje się najczęściej takie jego atrybuty, jak: prawdopodobieństwo oraz wielkość możliwej straty, iloczyn prawdopodobieństwa straty i jej wielkości (znaczenia dla podmiotu), a także względną częstość wyników negatywnych i pozytywnych. Straty lub szkody mogą być konsekwencją celowej lub przypadkowej aktywności podmiotu, powstawać w wyniku działań innych ludzi bądź stanowić rezultat działania sił przyrody²²⁹.

2.4. Pojęcie i istota bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych

Podkreślenia wymaga fakt, że ustawodawca nie zdefiniował pojęcia imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej, która wpisuje się w unormowania definicyjnego pojęcia wyrażonego w UoBIM. Tym samym pozostawił tę kwestię niedookreśloną, płynną, bez wskazanych zakresów obowiązków wynikających z organizacji takiej imprezy, stanu infrastruktury obiektu/ terenu, na którym jest ona przeprowadzana, odpowiedzialności za popełnione czyny zabronione (przez organizatora, służby ochrony organizatora, uczestników).

Punktem odniesienia mogą być informacje statystyczne²³⁰ z zakresu zabezpieczenia przez Policję masowych imprez sportowych (1499 – w tym meczów piłki nożnej 395 - w roku 2020), oraz sportowych imprez niemasowych (2772 – w tym meczów piłki nożnej 2413 – w roku 2020). Przy czym należy w tym miejscu zaznaczyć,

²²⁶ Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str. 18.

²²⁷ Słownik języka polskiego, Warszawa, 2021, str.1108.

²²⁸ Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str. 111.

²²⁹ Falecki J., *Dylematy zarządzania kryzysowego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Sosnowiec 2016, str. 42.

²³⁰ Odpowiedź na zapytanie w ramach dostępu do informacji publicznej Biura Kadr i Szkolenia Komendy Głównej Policji, pismo l.dz. Kwo-2022/21/JK z dnia 18 października 2021 roku.

że przekazane przez Komendę Główną Policji dane statystyczne dotyczące sportowych imprez niemasowych, są w jej posiadaniu wyłącznie z faktu, iż Policja z uwagi na potencjalne zagrożenia wynikające z analizy zagrożeń lub realne zagrożenie, zabezpieczała je w przyjętej formie działań policyjnych²³¹.

Należy zaakcentować, że zagrożenia, jakie mogą zaistnieć podczas organizacji sportowych imprez niemasowych (przed jej rozpoczęciem, w czasie jej trwania oraz po jej zakończeniu) mogą mieć wpływa na:

- życie i zdrowie osób uczestniczących w imprezie sportowej, ale również na osoby postronne nieuczestniczące w wydarzeniu sportowym np. na przechodniów lub osoby przejeżdżające pojazdem mechanicznym w jej obrębie,
- zniszczenie mienia, w tym znacznych rozmiarów,
- infrastrukturę obiektu lub terenu, na którym organizowana jest impreza sportowa,
- infrastrukturę otoczenia obiektu lub terenu, w tym: drogi, chodniki, budynki,
- życie i zdrowie funkcjonariuszy publicznych zaangażowanych w zabezpieczenie (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne, inne).

Rozważania nad istotą zagrożeń i ryzyk umożliwiły autorowi dysertacji określenie klasyfikacji zagrożeń oraz ich uporządkowanie.

Wobec mnogości różnych kategoryzacji zagrożeń przyjęty został modelowy systemem klasyfikacji zagrożeń poprzez wyodrębnienie źródeł ich powstawania:

- zagrożenia naturalne – spowodowane fizycznymi zjawiskami natury, przyrody, kosmosu,
- zagrożenia techniczno-technologiczne związane z rozwojem cywilizacyjnym i postępem naukowo-technicznym społeczeństwa,
- zagrożenia społeczne generowane w sposób mniej lub bardziej celowy przez różne jednostki, grupy, organizacje społeczne,
- zagrożenia ekologiczne skierowane na zasoby przyrodnicze, będące wtórnym efektem społeczno-gospodarczej działalności człowieka²³².

Ponadto użytecznym kryterium wziętym pod uwagę było kryterium siły sprawczej, na podstawie którego dokonano podziału zagrożeń mogących zaistnieć w czasie trwania sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej na:

²³¹ §3 ust. 1, Zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowywania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi.

²³² Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str. 28.

- naturalne – spowodowane fizycznymi zjawiskami natury, przyrody, kosmosu, w tym m.in.:
 - katastrofa geologiczna, np. zapadlisko,
 - niekorzystne zjawisko atmosferyczne, np. gwałtowne opady deszczu, gradu, silny wiatr, wyładowania atmosferyczne,
 - upadek meteorytu²³³,
- techniczne – związane z rozwojem cywilizacyjnym, w tym m.in.:
 - zakłócenia w systemie mediów, np. brak prądu, wody, kanalizacji, internetu, telewizji,
- społeczne – generowane w sposób celowy lub niecelowy przez różne jednostki, grupy, organizacje społeczne, w tym m.in.:
 - atak terrorystyczny, np. z wykorzystaniem broni palnej, broni białej, pojazdu,
 - eksplozja materiału wybuchowego (produkcji własnej, pochodzenia wojskowego, górniczego itp.),
 - panika wywołana fałszywym alarmem,
 - pożar materiałów stałych (papier, plastik, drewno i inne),
 - pożar cieczy palnych (benzyna, alkohole, lakiery, oleje i inne),
 - pożar wielkoobszarowy,
 - zagrożenie biologiczne, chemiczne, jądrowe, radiacyjne, eksplozją (CBRN²³⁴),
 - sytuacja zakładnicza,
 - terror kryminalny,
 - zbiorowe zakłócenie porządku publicznego²³⁵.

Reasumując, istotnym czynnikiem jest posiadanie wiedzy o zagrożeniach i ich skutkach, która warunkuje możliwość postępowania z nimi. Umożliwia to tworzenie odporności na potencjalne zagrożenia poprzez przygotowanie systemów ograniczających możliwość ich wystąpienia, a w sytuacji zaistnienia – przejęcie kontroli nad ich przebiegiem i w konsekwencji przywrócenie stabilnych warunków sprzed wystąpienia zagrożenia.

²³³ Upadek około 30 lat temu w okolicy Warszawy – 15kg meteorytu <https://tech.wp.pl/w-polsce-mamy-ogromny-slad-po-uderzeniu-meteorytu-geolog-wyjasnia-skad-pochodzi,7024233431305152a> [dostęp: 24.10.2024 r.].

²³⁴ <https://alert.rcb.gov.pl> [dostęp: 10.10.2024 r.].

²³⁵ Szczegółowy podział zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi przedstawiają szczegółowo, wraz z opisem plany zarządzania kryzysowego, gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe.

2.5. Wnioski

W przedmiotowym rozdziale autor poszukiwał odpowiedzi na pierwszy szczegółowy problem badawczy:

Jakie są podstawy teoretyczne i praktyczne definiowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemających na poziomie powiatowym?

W efekcie przeprowadzonych rozważań dokonano próby charakterystyki pojęcia bezpieczeństwa, która w literaturze przedmiotu występuje pod wieloma definicjami. Pojęcie to jest wieloznaczne, wieloaspektowe, stosowane do opisu podmiotów bezpieczeństwa i nie jest „zbiorem” zamkniętym. Ponadto w efekcie przeprowadzonych rozważań autor dysertacji dokonał oceny prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych wyznaczników imprezy sportowej o charakterze masowym oraz charakterze imprezy niemającej tego statusu. Przedstawił również pojęcie, cele, funkcje, struktury imprezy sportowej. Ze względu na charakter omawianej problematyki autor przedstawił różne grupy czynników mających wpływ na bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających.

Podjęta problematyka analizowana była w następujących obszarach badawczych:

- charakterystyka i analiza atrybutów sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej poprzez przedstawienie przyjętego w Polsce modelu sportu;
- określenie genezy i istoty sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej;
- analiza roli i zadań ustawodawcy w zakresie wymagań dopuszczenia budynku do użytkowania, tak by sam budynek, jak i jego otoczenie zapewniły bezpieczeństwo osobom w nich przebywającym.

Analiza tematyki we wskazanych obszarach badawczych pozwoliła autorowi dysertacji na sformułowanie następujących wniosków:

- sportowa impreza niemająca statusu imprezy masowej to wydarzenie sportowe, które nie spełnia kryteriów określonych w UoBIM. Jej organizacja nie wiąże się z koniecznością zastosowania szczególnych środków bezpieczeństwa, które obowiązują w przypadku organizacji imprez masowych. Z tego względu organizatorzy takich imprez nie mają nałożonych żadnych obowiązków i nie są zobowiązani do przestrzegania wymogów UoBIM. Niemniej jednak wprawdzie nadal są zobowiązani zapewnić odpowiedni

- poziom bezpieczeństwa w obrębie organizowanego wydarzenia sportowego wynikającego z wewnętrznych regulacji związków sportowych,
- nie ma jednej definicji określającej, czym jest bezpieczeństwo i jak je zapewnić,
 - brak jest unormowań prawnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemasowych nakładającej określone obowiązki na organizatora imprezy sportowej tego rodzaju,
 - w zakresie rozwiązań organizacyjnych związki sportowe opracowały swoje regulacje dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa uczestników w czasie trwania sportowych imprez niemasowych, jednak regulacje te są nieprecyzyjne, dają dużą swobodę interpretacyjną organizatorom,
 - w zakresie rozwiązań funkcjonalnych na organizatorów sportowych imprez niemasowych nie został nałożony obowiązek przeprowadzania oceny ryzyka, aby zidentyfikować potencjalne zagrożenia związane z organizacją i przebiegiem wydarzenia sportowego, nie zostały również nałożone żadne obowiązki wynikające z zabezpieczenia infrastruktury obiektu sportowego,
 - na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej działają związki sportowe, zrzeszone w stowarzyszenia, które w zdecydowanej większości rozgrywek sportowych realizują je poza regulacjami UoBIM;
 - na organ gminy, ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, nakłada określone obowiązki, również te związane z kultura fizyczną i zaspokajaniem zbiorowych potrzeb wspólnoty poprzez urządzenia sportowe²³⁶, co ma swoje odzwierciedlenie w postaci budowania infrastruktury przeznaczonej do uprawiania sportu (boiska, hale sportowe). O ile organ gminy na podstawie obowiązujących przepisów prawa spełnia wszystkie wymogi bezpieczeństwa (projektowe, infrastrukturalne, techniczne, prawne, organizacyjne), to na organizatorze imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej nie spoczywa żaden obowiązek z tego zakresu;
 - istnieją różne źródła powstawania zagrożeń i można dokonać ich klasyfikacji. Ponadto można wyodrębnić kryterium, na podstawie którego możliwe jest dokonanie podziału zagrożeń, których zaistnienie w czasie trwania sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej jest

²³⁶ Art. 7 ust. 1 pkt 10, Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.).

prawdopodobne. Wiedza o jej zagrożeniach i możliwych skutkach, jakie mogą powstać, umożliwia tworzenie odporności na nie poprzez tworzenie systemów ograniczających ich wystąpienie.

– Przyjęta pierwsza szczegółowa hipoteza badawcza:

W literaturze przedmiotu istnieje wiele definicji sportowych imprez niemasowych, jednak brak ustawowej regulacji utrudnia jednoznaczne określenie obowiązków podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

W toku przeprowadzonych badań została zweryfikowana pozytywnie.

ROZDZIAŁ III

REGULACJE PRAWNE W ZAKRESIE ORGANIZACJI IMPREZ SPORTOWYCH WYBRANYCH PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ

Niniejszy rozdział autor dysertacji poświęcił udzieleniu odpowiedzi na szczegółowy problem badawczy wyrażony w pytaniu:

W jakim stopniu rozwiązania prawne w wybranych państwach Unii Europejskiej wspierają skutecznie zapewnienie bezpieczeństwa sportowych imprez?

Aby udzielić odpowiedzi na pytanie, przeprowadzono analizę i ocenę regulacji prawnych obejmujących swoim zasięgiem obszar Unii Europejskiej oraz charakterystykę organizacji sportowych imprez w wybranych państwach Europy.

W zaprezentowanym procesie badawczym autor dysertacji przyjął metodę badania literatury przedmiotu, a w niej technikę analizy jakościowej, porównania, syntezy, uogólnienia oraz wnioskowania dedukcyjnego.

3.1. Analiza i ocena regulacji prawnych w Unii Europejskiej na obszarze imprez sportowych

Jednym z podstawowych zadań Unii Europejskiej jest stworzenie wspólnego rynku. Zatem celem²³⁷ zatem powstałej na mocy porozumień międzynarodowych Unii Europejskiej jest umożliwienie osobom na jej terenie przebywającym studiowanie, mieszkanie, robienie zakupów, pracowanie, przechodzenie na emeryturę, a także zapewnienie nieograniczonego dostępu do produktów z całej Europy. Stąd też wynika fakt gwarantowany przez Unię Europejską w zakresie swobodnego przepływu towarów, usług, kapitału i osób²³⁸. W dniu 1 maja 2004 roku podpisując Traktat Ateński²³⁹, Rzeczypospolita Polska przystąpiła do Unii Europejskiej. Wstępując do wspólnoty europejskiej, tym samym przyłączyła się do wspólnego rynku kierującego się

²³⁷ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_pl [dostęp: 21.08.2024 r.].

²³⁸ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/single-market_pl [dostęp: 21.08.2024 r.].

²³⁹ Traktat między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej, podpisany w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 z późn. zm.).

m.in. zasadą swobodnego obrotu. Według stanu na dzień 21 sierpnia 2024 roku Unia Europejska zrzesza 27 państw kontynentu europejskiego²⁴⁰.

Kwestia sportu na obszarze Unii Europejskiej nie była poruszana w żadnym akcie Unii (rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia, opinie)²⁴¹, aż do czasu Traktatu z Lizbony podpisanego przez Radę Europejską w dniu 13 grudnia 2007 r.²⁴² Dopiero po wejściu w życie tego Traktatu, wprowadzono zmiany dotyczące sportu, w tym m.in., zapis, że: „Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną²⁴³”. Zmiany zapisów Traktatu z Lizbony dały podstawy do uchwalenia Rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 roku w sprawie białej księgi na temat sportu. Można zatem wyodrębnić i zaliczyć do źródeł prawa sportowego w prawie europejskim wskazane poniżej unormowania prawne. Przy czym w tym miejscu należy zaznaczyć, iż część poniżej wskazanych unormowań prawnych ma charakter aktu nienormatywnego, którego cechą podstawową jest to, że nie wyrażają one wiążących zasad postępowania, lecz służą podaniu do publicznej wiadomości jakieś informacji lub stanowiska danego organu w jakiejś kwestii:

- art. 165 Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej²⁴⁴,
- Traktat o Unii Europejskiej²⁴⁵,
- art. 149 Traktatu z Lizbony²⁴⁶,
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu²⁴⁷,
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie europejskiego wymiaru sportu²⁴⁸,

²⁴⁰ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/structure_pl [dostęp: 21.08.2024 r.].

²⁴¹ Art. 288, Traktat Ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.).

²⁴² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=OJ%3AC%3A2007%3A306%3ATOC> [dostęp: 21.08.2024 r.].

²⁴³ Art. 149, Traktatu z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569).

²⁴⁴ Preambuła - Traktat Ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.).

²⁴⁵ Preambuła - Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.).

²⁴⁶ Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569).

²⁴⁷ Biała Księga na temat sportu Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu (2007/2261(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2009 r. poz. 271) – akt nienormatywny.

- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie zintegrowanego podejścia do polityki w dziedzinie sportu: dobre zarządzanie, dostępność i uczciwość²⁴⁹,
- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie kluczowych cech europejskiego modelu sportu²⁵⁰,
- Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 lipca 2024 r. - 31 grudnia 2027 r.)²⁵¹,

oraz dyrektywy, poświęcone poszczególnym dziedzinom sportu, w tym np.:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/555 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni²⁵².

Pierwszym aktem Unii Europejskiej, który obejmował zagadnienie sportu, była Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie Białej Księgi na temat sportu (dalej zwana Białą Księgą). Dzięki działaniom zaproponowanym w Białej Księdze określono szereg celów do realizacji w przyszłości na obszarze państw członkowskich. Najważniejsze cele wskazane w Rezolucji to:

- uznanie specyfiki sportu w prawie Unii Europejskiej, w tym jego społecznej, edukacyjnej i kulturowej wartości oraz zastosowanie zasady pomocniczości, umożliwiającej państwom członkowskim decydowanie o polityce sportowej zgodnie z ich specyfiką i tradycją,
- promocja zdrowia i integracji społecznej przez sport,
- rozwój edukacji na temat sportu, również wśród młodzieży poprzez promowanie wartości sportowych, takich jak *fair play*, współpraca i poszanowanie przeciwnika,
- zwalczanie dopingu poprzez współpracę międzynarodową w zakresie wymiany informacji i najlepszych praktyk w walce z dopingiem,

²⁴⁸ Europejski wymiar sportu Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie europejskiego wymiaru sportu (2011/2087(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2013 r. poz. 239) – akt nienormatywny.

²⁴⁹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie zintegrowanego podejścia do polityki w dziedzinie sportu: dobre zarządzanie, dostępność i uczciwość (2016/2143(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2018 r. Nr 252, str. 2) – akt nienormatywny.

²⁵⁰ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie kluczowych cech europejskiego modelu sportu (2021/C501/01) (Dz. U. UE. C. z 2021 r. Nr 501, str. 1).

²⁵¹ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 lipca 2024 r. - 31 grudnia 2027) (Dz. U. UE. C. z 2024 r. poz. 3527) - akt nienormatywny.

²⁵² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/555 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (tekst jednolity) (Dz. U. UE. L. z 2021 r. Nr 115, str. 1).

- zapewnienie uczciwości i przejrzystości w zarządzaniu sportem poprzez wspieranie dobrego zarządzania w organizacjach sportowych oraz przeciwdziałanie korupcji, ustawianiu wyników i innym nadużyciom w sporcie,
- ochrona praw sportowców poprzez zapewnienie, m.in. bezpieczeństwa zdrowotnego,
- wzmacnianie roli sportu w gospodarce poprzez promowanie inwestycji w infrastrukturę sportową oraz uznanie sportu jako ważnego sektora gospodarki, który tworzy miejsca pracy i generuje dochody,
- uznanie autonomii organizacji sportowych oraz struktur reprezentacyjnych²⁵³.

Ponadto Rezolucja Parlamentu Europejskiego uwydatnia i podkreśla znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz zaangażowania różnych podmiotów, takich jak organizacje sportowe, instytucje edukacyjne i rządy krajowe, w realizację tych celów²⁵⁴.

Kolejnym istotnym z punktu widzenia Unii Europejskiej aktem normatywnym regulującym kwestie sportu na jej obszarze jest Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie zintegrowanego podejścia do polityki w dziedzinie sportu: dobre zarządzanie, dostępność i uczciwość, która w swojej treści zawiera szereg kluczowych postanowień, które mają na celu poprawę zarządzania, dostępności i uczciwości w sporcie. Rezolucja ta stanowi wytyczne dla państw członkowskich Unii Europejskiej oraz organizacji sportowych w zakresie realizacji zintegrowanej polityki sportowej, kładąc szczególny nacisk na transparentność, uczciwość, dostępność oraz ochronę praw człowieka w sporcie. Autor dysertacji poniżej dokonał wskazania najważniejszych z nich:

- dobre zarządzanie w sporcie poprzez zachętę do wprowadzenia i egzekwowania zasad właściwego zarządzania w organizacjach sportowych, obejmujących przejrzystość, odpowiedzialność, uczciwość i demokrację oraz wspieranie samoregulacji organizacji sportowych, jak również współpracę z instytucjami publicznymi i sektorem prywatnym,
- walka z korupcją i manipulacją wynikami sportowymi poprzez szczególne podkreślenie potrzeby współpracy międzynarodowej w zwalczaniu tych zjawisk, w tym współpracy z Interpołem i Europolą na tej płaszczyźnie,

²⁵³ Biała księga na temat sportu Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu (2007/2261(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2009 r. poz. 271).

²⁵⁴ Opinia Komitetu Regionów "Biała księga na temat sportu" (Dz. U. UE. C. z 2008 r. Nr 105, str. 40).

- prawa człowieka i ochrona sportowców wyartykułowane wezwaniem do poszanowania praw człowieka w kontekście sportu, w tym ochrony sportowców przed dyskryminacją, mobbingiem i nadużyciami w jakiegokolwiek formie,
- dostępność sportu poprzez podkreślenie znaczenia sportu jako narzędzia służącego inkluzji społecznej, jak również poprzez zachęcanie państw członkowskich do promowania równego dostępu do sportu, bez względu na płeć, wiek, status społeczny czy sprawność fizyczną,
- rola sportu w edukacji i zdrowiu publicznym, gdzie celem jest zwrócenie uwagi na znaczenie sportu w edukacji oraz jego rolę w promowaniu zdrowego trybu życia i prewencji chorób,
- wsparcie dla zrównoważonego rozwoju w sporcie poprzez popieranie wszelkich działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w sporcie, w tym ekologicznych rozwiązań podczas organizacji wydarzeń sportowych oraz zachęcanie organizacji sportowych do przestrzegania zasad ochrony środowiska.

Ostatnim poddanym analizie aktem Unii Europejskiej na temat sportu jest Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na okres 1 lipca 2024 r. – 31 grudnia 2027 r.²⁵⁵ Przedmiotowa Rezolucja koncentruje się na kilku kluczowych celach związanych z rozwojem sportu na obszarze Unii Europejskiej, w tym celach przewodnich:

- wzmocnienie w Unii Europejskiej bezpiecznego sportu opartego na uczciwości i wartościach,
- wsparcie zrównoważonej i opartej na dowodach polityki sportowej,
- zwiększenie uczestnictwa w sporcie i prozdrowotnej aktywności fizycznej we wszystkich grupach wiekowych oraz poprawa ich dostępności dla grup szczególnie wrażliwych, w celu promowania aktywnego i przyjaznego dla środowiska stylu życia, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej,
- wspieranie dobrowolnego sportu masowego w celu zwiększenia uczestnictwa w takim sporcie i prozdrowotnej aktywności fizycznej,
- wspieranie, dalsze analizowanie i kontynuowanie odbywających się obecnie dyskusji na temat kluczowych cech europejskiego modelu sportu,
- wzmocnienie i propagowanie dobrego zarządzania w sporcie,

²⁵⁵ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 lipca 2024 r. - 31 grudnia 2027) (Dz. U. UE. C. z 2024 r. poz. 3527) - akt nienormatywny.

- zachęcanie do inwestowania w sektor sportu, w tym w zrównoważoną i dostępną infrastrukturę sportową i rekreacyjną, między innymi w celu ograniczenia śladu węglowego tego sektora²⁵⁶.

Jednocześnie w omawianej Rezolucji opracowany został Załącznik²⁵⁷ wskazujący obszary priorytetowe do osiągnięcia przez kraje członkowskie Unii Europejskiej, takie jak:

- I obszar priorytetowy – uczciwości i wartości w sporcie, obejmujący dziesięć kluczowych zagadnień do realizacji, w tym m.in.: bezpieczne środowisko dla sportu, walka z nawoływaniem do nienawiści, zwalczanie dopingu, sport i edukacja,
- II obszar priorytetowy – społeczno-gospodarczy wymiar sportu, obejmujący siedem kluczowych zagadnień, w tym m.in.: innowacje i cyfryzacja, zrównoważony sport, zrównoważone obiekty sportowe i planowanie przestrzenne, duże imprezy sportowe, wzmacnianie odporności sektora sportu – poprzez opracowanie strategii, wymianę najlepszych praktyk i analizę sytuacji w obszarze odporności sportu masowego, zrównoważonego finansowania oraz zarządzania ryzykiem oraz roli administracji publicznej,
- III obszar priorytetowy – uprawianie sportu i prozdrowotna aktywność fizyczna, obejmujący trzy kluczowe zagadnienia, w tym: promowanie aktywności fizycznej, zdrowie psychiczne i dobrostan w sporcie.

Rezolucja jest odpowiedzią na szereg wyzwań i zagrożeń, które sygnatariusze dostrzegli w sporcie na poziomie europejskim. Dokument ten identyfikuje kluczowe cele oraz wyznacza obszary priorytetowe, na które Unia Europejska, a tym samym jej państwa członkowskie, muszą zwrócić uwagę, aby promować zdrowy i zrównoważony rozwój sportu. Do ich realizacji zaangażowane są państwa członkowskie, instytucje Unii Europejskiej, organizacje sportowe oraz inni interesariusze, którzy współpracują w ramach implementacji planu, dzieląc się swoją wiedzą fachową i doświadczeniem z zakresu wszystkich omawianych sektorów, aby zapewnić synergę, a tym samym wzmocnić politykę sportową Unii Europejskiej i promować europejski wymiar sportu.

²⁵⁶ Pkt 15, Rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 lipca 2024 r. - 31 grudnia 2027) (Dz. U. UE. C. z 2024 r. poz. 3527) - akt nienormatywny.

²⁵⁷ Załącznik Nr 1 do Rezolucji Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 lipca 2024 r. - 31 grudnia 2027) (Dz. U. UE. C. z 2024 r. poz. 3527) - akt nienormatywny.

Komisja Europejska w dokumencie „Rozwój i perspektywy dla działań wspólnotowych w dziedzinie sportu z dnia 29 września 1998²⁵⁸” użyła sformułowania „europejski model sportu” na opisanie systemu organizacyjnego w sporcie opartego na piramidzie, na podstawie którego sport jest zorganizowany w krajach członkowskich Unii Europejskiej. W dokumencie z KE z 1998 wskazano, iż u podstawy piramidy znajdują się kluby, kolejnym poziomem są związki regionalne. Najczęściej wszystkie regionalne federacje są członkami związku krajowego. Federacje te regulują wszystkie ogólne kwestie, które dotyczą danej dyscypliny sportu, a jednocześnie reprezentują swój kraj w strukturach europejskich oraz międzynarodowych. Na szczycie piramidy znajdują się federacje europejskie (międzynarodowe), zorganizowane podobnie jak federacje krajowe²⁵⁹.

Podsumowując, unormowania dotyczące sportu w Unii Europejskiej oparte są w wyżej wskazanych i omówionych przez autora dysertacji dokumentach (nie wyczerpują one wszystkich – autor dysertacji skupił się na dokumentach najistotniejszych z punktu widzenia regulacji prawnych w sporcie na obszarze Unii Europejskiej). Dokumenty te obejmują szereg kluczowych aspektów określających ogólne ramy dla polityki sportowej Unii Europejskiej. Zakładają one, że Unia Europejska wspiera, koordynuje, wzmacnia spójność społeczną i gospodarczą oraz promuje współpracę międzynarodową. Dokonując porównania kompetencji, jakie posiada Unia Europejska w stosunku do państw członkowskich w zakresie sportu, zawiera się ona w kompetencjach mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie²⁶⁰. Jednocześnie wskazują na potrzebę działania na poziomie Unii Europejskiej w zakresie regulacji prawnych i dobrego zarządzania sportem oraz uzupełnia działania państw członkowskich w dziedzinie sportu. Ponadto, unormowania te podkreślają znaczenie sportu dla integracji społecznej, zdrowia publicznego, edukacji oraz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom. Są narzędziem do wzmacniania wartości europejskich i promowania zdrowego trybu życia. Istotnym aspektem akcentowanym we wszystkich tych dokumentach jest bezpieczeństwo w sporcie, zarówno w kontekście ochrony zdrowia sportowców (profesjonalistów, amatorów), jak i zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałania przestępstwom i nadużyciom w sporcie (np. doping).

²⁵⁸ https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/doc252_en.pdf [dostęp: 14:10:2024 r.].

²⁵⁹ Krześniak J., *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim na tle rozwiązań zagranicznych*, Wolters Kluwer, 2016, str. 53-54.

²⁶⁰ Art. 6 lit. e, Traktatu Ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.).

Na obszarze Unii Europejskiej głównym inicjatorem nowych aktów – w formule nienormatywnej - była Rada Europy, która poprzez swoich reprezentantów dostrzegła narastającą tendencję do przemocy na obiektach sportowych, wzrost popularności spotkań (meczów) międzynarodowych, do których przyczyniły się m.in. organizowane przez federacje sportowe turnieje międzynarodowe. Można tu wspomnieć o tendencji do przemieszczania się zorganizowanych grup kibiców za swoimi drużynami na obszarze całej Europy. Zmiany legislacyjne Unii Europejskiej przyczyniają się do zmian legislacyjnych w krajach członkowskich. Ma to swoje odzwierciedlenie m.in. w utworzonych strukturach podległości zrzeszonych sportowców w klubach sportowych na wzór piramidy, gdzie na jej samym dole są sportowcy, a na samej górze, szczycie piramidy, rząd danego państwa, który finansuje sport, nie tylko poprzez budowę obiektów sportowych, ale również przez bezpośrednie finansowanie zawodników. Poza taką rolę regulacji Unii Europejskiej wskazuje ona również kierunki w zakresie regulacji prawnych i dobrego zarządzania sportem oraz uzupełnia działań państw członkowskich w dziedzinie sportu. Jednocześnie, wpływając na integrację społeczną, zdrowie publiczne i edukację przeciwdziała negatywnym zjawiskom poprzez zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

3.2. Charakterystyka i ocena regulacji prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych w Republice Federalnej Niemiec

Zasadniczą różnicą pomiędzy systemem organizacji i zarządzania sportem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, a przyjętym przez Republikę Federalną Niemiec jest brak wyodrębnionej ustawy o sporcie. Brak jest również rozwiniętego systemu prawnego zajmującego się tą materią, tym samym jest on całkowicie odmienny od przyjętego w Polsce porządku prawnego. Kolejną różnicą pomiędzy prawodawstwem polskim, a porządkiem prawnym Republiki Federalnej Niemiec jest fakt, iż w Polsce funkcjonuje ustawa obejmująca zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa imprez masowych²⁶¹, natomiast w Republice Federalnej Niemiec nie ma jej odpowiednika, całość tego zakresu oparto na ustawie cywilnej. W Republice Federalnej Niemiec przyjęto model nieinterwencyjny, w którym działalność państwowa jest ograniczona do niezbędnego minimum (o tym systemie autor dysertacji wspomniał we wcześniejszych rozdziałach).

²⁶¹ UoBIM.

Na obszarze Republiki Federalnej Niemiec najważniejszym aktem normatywnym jest Ustawa Zasadnicza dla Republiki Federalnej Niemiec z dnia 23 maja 1949 r.²⁶² W rozdziale pierwszym Konstytucji ustawodawca zawarł Prawa Podstawowe, określając w art. 8 swobodę zgromadzeń oraz w art. 9 swobodę tworzenia stowarzyszeń i koalicji, dając tym samym umocowanie prawne w zakresie organizacji sportowych.

Od roku 1993 w Republice Federalnej Niemiec funkcjonuje Narodowa Koncepcja Sportu i Bezpieczeństwa (zwana dalej MKSS) przyjęta przez Stałą Konferencję Ministrów i Senatorów Spraw Wewnętrznych Krajów Związkowych w celu poprawy bezpieczeństwa podczas imprez sportowych. MKSS zawierała rekomendacje dotyczące działań na rzecz wsparcia kibiców w ramach pracy socjalnej, regulamin stadionowy, zakazy stadionowe, służby bezpieczeństwa, bezpieczeństwo stadionu oraz współpracę wszystkich zaangażowanych stron. Na przestrzeni lat MKSS była wielokrotnie aktualizowana²⁶³.

Sport w Republice Federalnej Niemiec zorganizowany jest przede wszystkim w formie stowarzyszeń (*Verein*) mających podstawę prawną w ustawie o stowarzyszeniu²⁶⁴. Inną formą, możliwą do realizacji w ramach przyjętych rozwiązań prawnych, jest zarejestrowanie stowarzyszenia pozagospodarczego uregulowanego w kodeksie cywilnym²⁶⁵, gdzie cel funkcjonowania stowarzyszenia nie jest ukierunkowany na komercyjną działalność gospodarczą (tzw. *eingetragene nichtwirtschaftliche Verein, mające swój skrót w formie e.V.*). Wobec braku regulacji ustawowych organizacji sportu doktryna i judykatura²⁶⁶ Republiki Federalnej Niemiec wypracowała niemal wszystkie rozwiązania obecnie funkcjonujące samodzielnie, bazując na ogólnych zasadach prawa cywilnego, administracyjnego, prawa konkurencji oraz przepisów prawa karnego²⁶⁷.

Struktury organizacji sportu w Republice Federalnej Niemiec kształtują się podobnie jak regulacje przyjęte w Polsce, opierając się na schemacie piramidalny. Najniżej w hierarchii, u podstawy piramidy znajdują się zawodnicy (czyli członkowie stowarzyszeń) zrzeszeni w stowarzyszenia, nad nimi – wyżej – są kluby sportowe,

²⁶²<https://www.bundestag.de/resource/blob/638146/ea71a8b8146df94129de6127f318e3f3/ley.pdf> [dostęp: 06.10.2024 r.]

²⁶³ <https://polizei.nrw/artikel/nationales-konzept-sport-und-sicherheit-1> [dostęp: 08.10.2024 r.].

²⁶⁴ Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts (Vereinsgesetz) vom. 5 August 1964 Jahr (BGBl.I s. 593).

²⁶⁵ Art. 21, Bürgerliches Gesetzbuch vom.18 August 1896 Jahr (BGBl.2024 I nr 240).

²⁶⁶ Ogół decyzji jednego bądź wielu sądów i innych organów państwa. Przy czym pod pojęciem orzeczenia rozumie się tu zarówno stan faktyczny i prawny rozstrzygniętej sprawy, jak i sentencję wyroku oraz samo jej uzasadnienie.

²⁶⁷ Krześniak J., *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim na tle rozwiązań zagranicznych*, Wolters Kluwer, 2016, str.84.

funkcjonujące w formacie e.V., powyżej umiejscowione są Związki Sportowe Krajowe danego landu²⁶⁸, na samym zaś szczycie piramidy znajdują się Związki Sportowe Federalne²⁶⁹. Z uwagi na charakter federacyjny Republiki Federalnej Niemiec w wyniku judykatury wypracowana została zasada: jeden sport – jeden związek. Zasada ta oparta jest na doktrynie wyrażonej w założeniu, iż jeden związek krajowy ze wskazanego landu, przyjmuje tylko jeden związek sportowy federalny²⁷⁰.

Rysunek nr 9 ilustruje tę podległość:

Rysunek 9. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Republice Federalnej Niemiec

Źródło: opracowanie własne.

Pomimo wielu różnic podobnie jak w Polsce, w Republice Federalnej Niemiec za bezpieczeństwo podczas trwania wydarzenia sportowego odpowiada właściciel/najemca stadionu/ obiektu/ hali lub jej organizator wydarzenia sportowego²⁷¹. Na właściciela/ najemcę lub organizatora wydarzenia sportowego w Republice Federalnej Niemiec ustawodawca nie nałożył obowiązku ubiegania się o zezwolenie na organizację wydarzenia sportowego²⁷², jak to jest uregulowane w prawie polskim, tj. wystąpienie przez organizatora z wnioskiem do organu gminy o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej, po wcześniejszym uzyskaniu opinii wskazanych podmiotów

²⁶⁸ Rozdział II, Władze federalne i kraje związkowe, Ustawy Zasadniczej z dnia 23 maja 1949 roku dla Republiki Federalnej Niemiec - RFN dzieli się na 16 krajów związkowych tj. Landów. Każdy z Landów posiada dużą autonomię i własną konstytucję.

²⁶⁹ Korff N., *Sportrecht*, 2014, str. 11.

²⁷⁰ Haas U., Martens D., *Sportrecht - Eine Einführung in die Praxis*, 2012, str. 38-39.

²⁷¹ §38 ust. 1 Verordnung über Bau und Betrieb von Sonderbauten (Sonderbauverordnung – SBauVO) (Artikel 1 der Verordnung vom 2. Dezember 2016 (GV. NRW. 2017 S. 2).

²⁷² Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J., *Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich*, Szczytno 2018, str. 54.

odpowiedzialnych za bezpieczeństwo²⁷³, ale zobowiązał organizator wydarzenia sportowego do opracowania Koncepcji Bezpieczeństwa (o czym w dalszej części)²⁷⁴. Jednocześnie organizator wydarzenia sportowego zobowiązany został do jego zarejestrowania w organie gminy właściwym z uwagi na miejsce organizacji wydarzenia²⁷⁵.

Autor dysertacji z uwagi na federacyjny stan rzeczy w Republice Federalnej Niemiec, podział na kraje związkowe, które stanowią swoje Konstytucje, wyodrębnił i wziął pod uwagę jeden land – Brandenburgię. W ocenie autora wytypowany land jest reprezentatywny do oceny bezpieczeństwa uczestników wydarzeń sportowych z uwagi na fakt, iż:

- omawiane zagadnienia są tożsame, zbliżone lub podobne na terenie pozostałych landów,
- land ten graniczy od zachodu z obszarem Rzeczypospolitej Polskiej i jednocześnie z województwem lubuskim, w którym autor dysertacji mieszka,
- bliskie sąsiedztwo, wspólną historię regionu, kulturę, wpływy polityczne i wielopokoleniowe relacje.

Land Brandenburgia jako kraj związkowy w dniu 20 sierpnia 1992 roku uchwalił swoją Konstytucję²⁷⁶, gdzie w art. 35 dał legitymację prawną w zakresie sportu, w którym ustanawia się, że sport to część życia, którą warto wspierać. Ponadto stwierdza się w niej, że Brandenburgia jest państwem członkowskim Republiki Federalnej Niemiec i w związku z tym częścią Unii Europejskiej.

Jedną z podstawowych regulacji prawnych obowiązujących na obszarze landu Brandenburgia w zakresie bezpieczeństwa osób w miejscach spotkań²⁷⁷ jest Rozporządzenie w sprawie budowy i eksploatacji budynków specjalnych z dnia 2 grudnia 2016 r. (zwane dalej SBauVO)²⁷⁸, które jest modelowym rozporządzeniem w sprawie miejsc spotkań, opracowanym przez rząd federacyjny, które to zostało następnie przyjęte przez większość krajów związkowych jako podstawę swoich

²⁷³ Art. 25 ust. 1, UoBIM.

²⁷⁴ Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J., *Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich*, Szczytno 2018, str. 54.

²⁷⁵ Pawlas M., *Wybrane aspekty organizacji imprez masowych w Niemczech i na Słowacji na tle polskich regulacji*, w „Gubernaculum et Administratio” 2 (26), Częstochowa 2022, str. 89.

²⁷⁶ Verfassung des Landes Brandenburg vom. 20. August 1992 (GVBl. I S.298).

²⁷⁷ Miejscami spotkań są obiekty lub części obiektów przeznaczone do jednoczesnego przebywania wielu osób na imprezach, w szczególności o charakterze oświatowym, gospodarczym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, politycznym, sportowym lub rozrywkowym, a także bary i restauracje – §2 ust. 1 Verordnung über Bau und Betrieb von Sonderbauten (Sonderbauverordnung – SBauVO) (Artikel 1 der Verordnung vom 2. Dezember 2016 (GV. NRW. 2017 S. 2).

²⁷⁸ Tamże.

przepisów związkowych. Tak też uczynił to omawiany przez autora dysertacji kraj związkowy. Rozporządzenie SBauVO określa szereg elementów, w tym doprecyzowuje, czym są miejsca spotkań, w zakresie obowiązywania rozporządzenia i tak:

- §1 ust. 1 pkt 1 - miejsca spotkań posiadające sale konferencyjne przeznaczone indywidualnie dla więcej niż 200 osób. Mają one zastosowanie również do miejsc spotkań posiadających kilka sal konferencyjnych, które są przeznaczone dla łącznie ponad 200 osób, jeżeli te sale spotkań mają wspólne drogi ewakuacyjne,
- §1 ust.1 pkt 2 – miejsca spotkań plenerowych wraz ze scenami, których strefa zwiedzania przeznaczona jest dla ponad 1000 osób i składa się w całości lub w części z budynków,
- §1 ust.1 pkt 3 – stadiony sportowe i otwarte obiekty sportowe wraz z trybunami niebędącymi obiektami tymczasowymi i przeznaczone dla łącznej liczby widzów powyżej 5000 osób.

Ustawodawca zawarł tym zapisem zakres obowiązywania SBauVO, gdzie wyznacznikiem jest „wielkość” wydarzenia, w szczególności ilu uczestników może zmieścić się w miejscu spotkania. Tak jak w prawodawstwie polskim maksymalna liczba osób odwiedzających miejsce spotkań (stadion, halę) określona jest się na podstawie pozwolenia na użytkowanie budynku oraz koncepcji ochrony przeciwpożarowej. Ponadto w prawodawstwie Republiki Federalnej Niemiec w przeciwieństwie do regulacji polskich nie mówi się o miejscach udostępnionych przez operatora²⁷⁹/ najemcę lub organizatora (dalej zwanego organizatorem) na podstawie przepisów prawa budowlanego i ochrony przeciwpożarowej²⁸⁰, ale o łącznej liczbie osób odwiedzających obiekt imprezy sportowej w czasie trwania wydarzenia sportowego, tzn. liczy się każdy odwiedzający wydarzenie, nawet jeżeli tylko wszedł na chwilę i zaraz opuścił obiekt – taki odwiedzający jest wliczany do łącznej liczby odwiedzających imprezę sportową.

Według prawodawstwa Republiki Federalnej Niemiec wydarzenia sportowe są wydarzeniami jak każde inne. Specyfika prawna tych wydarzeń wynika w szczególności ze sportowego charakteru. Rozporządzenie – poza regulacjami wskazanymi powyżej przez autora dysertacji definiuje w §2 ust. 12 SBauVO – pojęcie „stadiony sportowe” jako miejsca spotkań wyposażone w trybuny dla odwiedzających i odkrytymi

²⁷⁹ Operator – właściciel stadionu/ hali/ terenu sportowego – analogicznie jak w Polsce właścicielem obiektu sportowego może być miasto, w obszarze którego posadowiony jest obiekt sportowy lub może to być właściciel prywatny.

²⁸⁰ Art. 3 ust. 3 i 4, UoBIM.

terenami sportowymi oraz §2 ust. 12 SBauVO - pojęcie „sal wielofunkcyjnych” które są zadaszonymi miejscami spotkań dla różnego rodzaju wydarzeń, w tym sportowych. W przedmiotowej regulacji prawnej określone zostało, iż w przypadku organizacji wydarzenia w miejscu spotkań, jeżeli wymaga tego rodzaj wydarzenia, operator musi opracować koncepcję bezpieczeństwa i ustanowić usługę ochrony²⁸¹ w przypadku, gdy w miejscu spotkań jest więcej niż 5000 miejsc, operator musi opracować koncepcję bezpieczeństwa w porozumieniu z organami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek, w szczególności z Policją, Strażą Pożarną, służbą ratowniczą oraz ustanowić usługę ochrony²⁸². Jednakże z uwagi na fakt, iż wydarzenia odbywają się również przy mniejszej liczbie uczestników, w miejscu spotkań organizator, by uniknąć odpowiedzialności cywilno-prawnej, sam przygotowuje koncepcję bezpieczeństwa. Ponadto rozporządzenie to szczegółowo określa zakres dotyczący pomieszczeń dla Policji, Straży Pożarnej, barier ochronnych i urządzeń ochronnych, toalet, miejsc parkingowych, systemów zasilania awaryjnego, systemów grzewczych i wentylacyjnych, systemów oświetlenia, nagłośnienia, obrazu i sterowania, systemów i sprzętu gaśniczego, kurtyn ochronnych, miejsc osłony przeciwpożarowej, pomieszczeń dla służb ratowniczych, dróg ewakuacyjnych, miejsc użycia materiałów pirotechnicznych, otwartego ognia, systemów laserowych, wejść, przejść, stref ruchu oraz wejść dla straży pożarnej i wiele innych regulacji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa.

Nie został określony jeden wzór koncepcji bezpieczeństwa wymagany przy organizacji wydarzeń sportowych jako obowiązujący akt normatywny. Skupia ona w jednym dokumencie ważne informacje, w tym plany organizatora. Poszczególne landy, w tym omawiany przez autora dysertacji land, przedstawiły swoje propozycje w celu ułatwienia organizatorowi przygotowania wymaganego dokumentu tj. koncepcji bezpieczeństwa²⁸³. Przygotowany wzór koncepcji bezpieczeństwa zawiera w swojej propozycji wymagane elementy, których organizator wydarzenia sportowego nie może pominąć, w tym datę i autora, nazwę wydarzenia, cel ochrony, opis wydarzenia, w tym, ile miejsc jest w miejscu spotkań, obowiązki i zadania organizatora, ocena ryzyka, opis scenariuszy i procedur oraz załączniki np. plan komunikacji w okolicy miejsca odbywania się imprezy sportowej. Koncepcja bezpieczeństwa to skomplikowany dokument, by przyszły organizator wiedział, jakie elementy powinny być w niej

²⁸¹ §43 ust. 1, Verordnung über Bau und Betrieb von Sonderbauten (Sonderbauverordnung – SBauVO) (Artikel 1 der Verordnung vom 2. Dezember 2016 (GV. NRW. 2017 S. 2).

²⁸² §43 ust. 2, tamże.

²⁸³ https://www.im.nrw/system/files/media/document/file/or_ivsicherheitskonzepte.pdf [dostęp:11.10.2024 r.].

wskazane i wyszczególnione poza wyżej wymienionymi przez autora dysertacji przykładami jej przygotowania. Swoją koncepcję bezpieczeństwa przygotowała również Straż Pożarna jako „Akusz informacyjny Straży Pożarnej dotyczący stworzenia i testowania koncepcji bezpieczeństwa imprez zewnętrznych”²⁸⁴. Jest to kompletny dokument zawierający wszystkie elementy niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa w czasie wydarzenia sportowego.

W 2006 roku z połączenia Niemieckiej Konfederacji Sportu i Narodowego Komitetu Olimpijskiego Niemiec powstała Niemiecka Konfederacja Sportów Olimpijskich (Der Deutsche Olympische Sportbund²⁸⁵ - dalej zwana DOSB), która jest pozarządową organizacją patronacką dla niemieckiego sportu. Zgodnie z przyjętą ideą DOSB kieruje się: wydajnością, zdrowiem, radością życia i nauczaniem wartości. DOSB jest centralną instytucją skupiającą menadżerów i działaczy sportowych w autonomicznym ruchu sportowym w kwestiach związanych z zarządzaniem sportem i rozwojem sportu. Do jej głównych zadań należy: rozwijanie umiejętności menadżerskich, pomaganie organizacją stowarzyszeniowym w ich rozwoju oraz promowanie ogólnokrajowej wymiany informacji z zakresu najlepszych praktyk i projektów w obszarze rozwoju sportu²⁸⁶. DOSB zrzesza 101 organizacji członkowskich, które dzielą się na krajowe federacje sportowe (16), elitarne związki sportowe (68) i stowarzyszenia o szczególnych zadaniach (17). W stowarzyszeniach tych zrzeszonych jest ponad 27 milionów członków i około 87000 klubów gimnastycznych i sportowych.

Na stronach klubów sportowych nie znajdziemy zaleceń czy też dokładnych wytycznych dotyczących przestrzegania wymogów bezpieczeństwa, gdyż ta kompetencja nie leży w ich gestii. Można znaleźć ewentualnie informacje dotyczące kwestii stadionowych, jeżeli drużyna takowy stadion posiada. Tak więc każdy stadion sportowy ma swój regulamin, zawierający warunki korzystania z obiektu, tzw. *Stadionordnung*. Przykładem jest regulamin stadionu BVB w Dortmundzie²⁸⁷. Co ciekawe, na obszarze Republiki Federacji Niemiec funkcjonuje tylko jeden regulamin obejmujący swoim zasięgiem ujęte w regulacji polskiej elementy zawarte w regulaminie obiektu oraz w regulaminie imprezy masowej.

²⁸⁴ https://www.im.nrw/system/files/media/document/file/or_merkblatt_dus_sk.pdf [dostęp:11.10.2024 r.].

²⁸⁵ <https://www.dosb.de> [dostęp:14.10.2024 r.].

²⁸⁶ Breuer C., Nowy T., *Germany: Autonomy, Partnership and Subsidiarity*, [w:] *Sport Federations a Cross-National Perspective*, red. Scheerder J., Willem A., Claes E., Belgium 2017, str. 173.

²⁸⁷ <https://www.bvb.de/de/de/signal-iduna-park/stadionbesuch/stadionordnung.html> [dostęp:14.10.2024 r.].

Prawo uchwalone przez land może posiadać zapisy co do ingerencji w poszczególne sfery bezpieczeństwa. Przeważnie dzieje się jednak tak, iż gdy uczestnik wydarzenia, w miejscu spotkań złamie regulamin, to może zostać wydany z obiektu. Jeżeli nie zastosuje się on do poleceń wydawanych przez pracowników ochrony w miejscu spotkania/ń, zostają wobec niego zastosowane przepisy kodeksu karnego (StGB – Strafgesetzbuch), przykładowo §123 StGB²⁸⁸ - odpowiednik regulacji Polskiej – §193 kodeksu karnego²⁸⁹ - zakłócenie miru domowego.

Policja landu Brandenburgia na podstawie Ustawy o zadaniach, uprawnieniach, organizacji i odpowiedzialności Policji w kraju związkowym Brandenburgia (ustawa o policji brandenburskiej – BbgPolG)²⁹⁰, w §10 uzyskuje uprawnienia, iż w celu zażegnania konkretnego zagrożenia dla bezpieczeństwa lub porządku publicznego (niebezpieczeństwa) w indywidualnym przypadku może podjąć niezbędne środki. Na tej podstawie organ, korzystając ze swoich uprawnień, może zakazać organizacji wydarzenia sportowego. Ponadto Policja aktywnie uczestniczy w procesie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu spotkań, zgodnie z przepisami (§43 SBauVO), opiniuje wniosek na przeprowadzenie wydarzenia sportowego – jej przedstawiciel wchodzi w skład lokalnej komisji ds. bezpieczeństwa²⁹¹.

Poza organizatorem wydarzenia sportowego w miejscu spotkań odpowiedzialność ponoszą również stowarzyszenia kibiców, w tym także za zachowania swoich członków, do których dochodzi poza miejscem odbywającej się imprezy sportowej w miejscu spotkań²⁹².

Opisanie relacji pomiędzy podmiotami rządowymi a stowarzyszeniami z teoretycznego punktu widzenia jest niezwykle skomplikowane, ponieważ system sportowy w Republice Federalnej Niemiec jest na tyle złożony, że nie można go sklasyfikować jako czystą relację współzrędną lub jako relację zleceńodawca – agent²⁹³.

Przyjęty w Republice Federalnej Niemiec model zapewnienia bezpieczeństwa podczas trwania wydarzeń sportowych oparty jest na stowarzyszeniach, na których to spoczywa wiele obowiązków. Utrwalony model nieinterwencyjny powoduje,

²⁸⁸ https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_123.html [dostęp:15.10.2024 r.].

²⁸⁹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.).

²⁹⁰ <https://bravors.brandenburg.de/gesetze/bbgpolg#31> [dostęp:14.10.2024 r.].

²⁹¹ Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J., *Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich*, Szczytno 2018, str. 59.

²⁹² Pawlas M., *Wybrane aspekty organizacji imprez masowych w Niemczech i na Słowacji na tle polskich regulacji*, w „Gubernaculum et Administratio” 2 (26), Częstochowa 2022, str. 89.

²⁹³ Breuer C., Nowy T., *Germany: Autonomy, Partnership and Subsidiarity*, [w:] *Sport Federations a Cross-National Perspective*, red. Scheerder J., Willem A., Claes E., Belgium 2017, str. 163.

iz działalność państwowa jest ograniczona do niezbędnego minimum. Poza tym brak jednej regulacji ustawowej obejmującej swoim zasięgiem bezpieczeństwo imprez sportowych powoduje, iż regulacje, na których opiera się bezpieczeństwo uczestników, zawarte są w wielu aktach normatywnych, w tym w orzeczeniach sądów. Niemniej jednak, autor dysertacji doszedł do wniosku, iż dobrym rozwiązaniem jest Koncepcja Bezpieczeństwa przygotowywana przez organizatora wydarzenia sportowego i oceniana przez służby ratownicze, zawierająca szereg elementów mających wpływ na bezpieczeństwo, w tym np. układ komunikacyjny w obrębie wydarzenia sportowego – co w polskim prawodawstwie pozostawiono w gestii organów bezpieczeństwa i porządku publicznego – Policji – bez udziału organizatora.

3.3. Charakterystyka i ocena regulacji prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych w Republice Czeskiej

W latach 1990-1992 tendencje dezintegracyjne były na tyle silne, że doprowadziło to do procesu, którego nie udało się zatrzymać, a który w konsekwencji spowodował rozpad Czechosłowacji i wyodrębnienia się samodzielnego państwa Republiki Czeskiej²⁹⁴.

W dniu 16 grudnia 1992 roku Parlament Czeski uchwalił Konstytucję Republiki Czeskiej²⁹⁵, tym samym dopełniając proces oddzielenia się i usamodzielnienia państwa w postkomunistycznej Europie, a w dniu 1 stycznia 1993 roku zaistniało w nowej demokratycznej rzeczywistości (art. 113 Konstytucji Republiki Czeskiej).

W dniu 1 maja 2004 roku Republika Czeska stała się państwem wspólnotowym Unii Europejskiej, dołączając do grona państw wyznających wspólne, demokratyczne wartości²⁹⁶. Podobnie jak Polska – Republika Czeska przyjęła model interwencyonistyczny w zakresie zarządzania sportem (o tym systemie autor dysertacji wspominał we wcześniejszych rozdziałach).

Do roku 1989 do upadku systemu komunistycznego w Czechosłowacji kwestia sportu nie była uregulowana żadnym aktem normatywnym z uwagi na fakt, iż sport zawodowy praktycznie nie istniał z oczywistych powodów. Wszyscy sportowcy uprawiający sport uważani byli za amatorów, tym samym nie było potrzeby wprowadzania regulacji ustawodawczych w tym zakresie. Po tym okresie, na przestrzeni dziesięciu lat (1990-2000) na obszarze Republiki Czeskiej przedstawiano różne

²⁹⁴ Żarna K., *Przed rozwojem. Sytuacja polityczna na Słowacji w ramach Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej (1990-1992)*, Poznań, 2018 (2), str. 36 – 37.

²⁹⁵ Czechy_pol_010811.pdf [dostęp: 20.10.2024 r.].

²⁹⁶ Czechy – Informacje o kraju UE | Unia Europejska [dostęp: 20.10.2024 r.].

koncepty w dziedzinie prawa sportowego. Jednak zamiast zjednoczonego wysiłku na rzecz ukonstytuowania nowoczesnej polityki sportowej i ustawodawstwa sportowego pojawiły się grupy niebędące zainteresowane tym aspektem. W ich zainteresowaniu znalazły się restytucje mienia²⁹⁷. Do dziś w Republice Czeskiej toczy się dyskusja na temat autonomii sportu i oddzielenia sportu od prawa ma to swoje odzwierciedlenie w wyrażonej opinii: „Kiedy prawo wkracza w bramy stadionów, sport przestaje być sportem”²⁹⁸. Stąd też można wysnuć wniosek, iż pomimo dynamicznie zmieniających się zagrożeń, jakie generują kibice sportowi na obiektach sportowych (bójki na stadionach, pirotechnika itp.), ustawodawca Republiki Czeskiej nie zdecydował się na ustanowienie jednej regulacji obejmującej swoim zasięgiem bezpieczeństwo w sporcie.

W wyniku prowadzonych wewnątrz rządu rozmów dotyczących zmian legislacyjnych w ramach prawodawstwa Unii Europejskiej, w Republice Czeskiej uchwalona zostaje obejmująca swoją regulacją normatywną dziedzinę sportu Ustawa z dnia 28 lutego 2001 w sprawie promowania sportu²⁹⁹. Przedmiotowa regulacja w obszarze obowiązywania ma w swoim zainteresowaniu: sport, organizacje sportowe, definicję sportowca, obiekty sportowe, kategorie wydarzeń sportowych, Narodową Agencję Sportu i jej zadania (§3), system informacji służący do przechowywania danych o organizacjach, zawodnikach, obiektach sportowych i trenerach – rejestr jest ogólnodostępny, również w sposób zdalny (§3f). Ponadto: Krajowy Sąd Arbitrażowy ds. sportu, zadania dla pozostałych organów administracji publicznej tj. Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Sportu, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, których zadaniem jest stworzenie warunków do rozwoju sportu, przygotowania do państwowej reprezentacji sportowej i rozwijania talentów sportowych. Poszczególne ministerstwa tworzą swoje wydziałowe ośrodki sportowe i zapewniają ich działalność (§4). Ważną częścią omawianej ustawy jest część poświęcona regionom i gminom, gdzie zawarte zostały zadania z zakresu sportu, plany określające cele polityki państwa w obszarze sportu, wsparcie sportu z budżetu państwa. Co ciekawe w ustawie ujęte zostały elementy zawierające obowiązki właściciela lub operatora obiektu sportowego (§7a) w postaci:

- zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia na obiekcie sportowym,
- podjęcia niezbędnych działań w celu zapewnienia porządku w trakcie imprezy sportowej,

²⁹⁷ Králík M., *Sportovní legislativa a její význam v současném právním světě*, Právní rozhledy, 1/2001, str. 23.

²⁹⁸ Králík M., *Právo ve sportu*. 1. vydání. Praha, 2001, str. 105.

²⁹⁹ Zákon ze dne 28. února 2001 o podpoře sportu, č.115/2001Sb.

- wydania i opublikowania regulaminu uczestnictwa w wydarzeniu sportowym.

Jednocześnie w omawianym paragrafie ujęta została odpowiedzialność finansowa organizatora w zakresie pokrycia kosztów w sytuacji, kiedy Policja Republiki Czeskiej zostanie zmuszona do przywrócenie ładu i porządku publicznego. Ostatnim elementem ustawy są sankcje karne za nieprzestrzeganie regulacji prawnej czy to przez właściciela obiektu, operatora wydarzenia sportowego, czy przez organizację sportową.

W przedmiotowej regulacji prawnej nie została wprost wyartykułowana kwestia podległości związków sportowych w sposób piramidalny, jak to ma miejsce w regulacji polskiej czy Unii Europejskiej. Na podstawie analizy przedmiotowego aktu normatywnego autor dysertacji wyodrębnił poszczególne jej elementy. Dużą rolę w zakresie sportu wzięło na siebie państwo będące na szczycie piramidy. Niższym stopniem piramidy jest Narodowa Agencja Sportu, której zadaniem jest m.in. obsługa sportu, turystyki i reprezentacji sportowej państwa (§3). Kolejnym stopniem piramidy są organy administracji państwowej, tworzące resortowe ośrodki sportowe i zapewniające ich działalność (§4), na niższym stopniu znajdują się organizacje sportowe/ kluby sportowe. Na najniższym stopniu usytuowany został sportowiec³⁰⁰ (§2 ust3).

Rysunek nr 10 ilustruje tę podległość:

Rysunek 10. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Republice Czeskiej
Źródło: opracowanie własne.

Republika Czeska nie posiada w swoim ustawodawstwie regulacji w sposób szczególny obejmującej swoim zainteresowaniem bezpieczeństwo w sporcie na wzór regulacji polskiej tj. UoBIM³⁰¹. Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych unormowane zostało w wielu aktach normatywnych, w tym m.in.:

³⁰⁰ Sportowcem w rozumieniu tej ustawy jest każda osoba fizyczna, która w danym roku kalendarzowym faktycznie wykonuje działalność sportową, dla której jest zarejestrowana w organizacji sportowej.

³⁰¹ Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

- Kodeks cywilny³⁰² – §1012 – prawa własności – powstrzymywanie się od wszystkiego, co mogłoby przeszkadzać innej osobie, poza tym, co jest rozsądne w danych okolicznościach lub co mogłoby poważnie zagrozić korzystaniu z jej praw §2900 – 2902 – w celu zapobieżenia szkodzie (szkodzie wolności, życiu, zdrowiu lub mieniu innej osoby), obowiązek zapobieżenia szkodzie na rzecz tych, którzy są zagrożeni szkodą,
- Ustawa o Policji Republiki Czeskiej³⁰³ – §14, §18 – udzielanie rzeczowej i osobistej pomocy lub współpracy w celu wykonania określonego zadania policyjnego §114 – zastosować się do wezwania lub polecenia bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie lub zastosować się do wezwania policji lub funkcjonariusza policji,
- Kodeks Karny³⁰⁴ - §76 – zakaz wstępu na wydarzenia sportowe, kulturalne i inne wydarzenia społeczne zagrożony karą do 10 lat, jeżeli sprawca popełnia umyślnie przestępstwo w związku z uczestnictwem w takim wydarzeniu,
- Ustawa o niektórych przestępstwach³⁰⁵ – §7 – nie zakłócać współżycia obywatelskiego przez rozmyślne czyny lub inne niewłaściwe zachowanie oraz nie wyrządzać szkód ze względów dyskryminacyjnych,
- Kodeks postępowania karnego³⁰⁶ – §350i – określający działalność sądów po wejściu w życie kary zakazu wstępu na imprezy sportowe, kulturalne i inne wydarzenia społeczne,
- Ustawa w sprawie odpowiedzialności za wykroczenia administracyjne i postępowań z tym związanych³⁰⁷ – §52 – środki ograniczające w zakresie zakazu uczestnictwa w imprezach sportowych, kulturalnych i innych imprez sportowych,
- Ustawa o zintegrowanym systemie ratownictwa³⁰⁸ – §25 ust. 2 – udzielanie pomocy osobistej lub rzeczowej na wniosek burmistrza gminy lub dowódcy interwencji,

³⁰² Zákon ze dne 3 února 2012 občanský zákoník, č. 89/2012 Sb.

³⁰³ Zákon ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, č. 273/2008 Sb.

³⁰⁴ Zákon ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník, č. 40/2009 Sb.

³⁰⁵ Zákon ze dne 15. června 2016 některých přestupcích, č. 251/2016 Sb.

³⁰⁶ Zákon ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád), č. 141/1961 Sb.

³⁰⁷ Zákon ze dne 12. července 2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, č. 250/2016 Sb.

³⁰⁸ Zákon ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, č. 239/2000 Sb.

- Ustawa w sprawie ochrony przeciwpożarowej³⁰⁹ – §76 – ustanowić prewencyjny patrol przeciwpożarowy, jeśli tak stanowi rozporządzenie regionalne lub ogólnie obowiązujące rozporządzenie gminne. Przestrzegać warunków lub instrukcji związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym produktów lub działań. Wykonywać polecenia i stosować się do zakazów przeciwpożarowych w wyznaczonych miejscach. Utrzymać wolne drogi dojazdowe i obszary dojazdowe dla sprzętu przeciwpożarowego, drogi ewakuacyjne i zapewnić swobodny dostęp do wyjść ewakuacyjnych, urządzeń dystrybucji energii elektrycznej, wody, gazu, odcięć grzewczych i rurociągów produktowych, materialnych środków ochrony przeciwpożarowej oraz ręcznego sterowania urządzeniami przeciwpożarowymi,
- Ustawa o Straży Miejskiej³¹⁰ – §7 – wykonywanie poleceń interweniującego strażnika.

Zakaz wstępu na imprezy sportowe, jest sankcją przyjętą w prawodawstwie Republiki Czeskiej stosunkowo od niedawna, bo dopiero od 2010 roku. Prowadzona debata w tym zakresie przyczyniła się do wniosków, iż stosowana sankcja i jej prewencyjne oddziaływanie skierowane przeciwko środowisku, w którym występuje działalność przestępcza i w stosunku, do którego ryzyko kryminogenne może być sytuacyjnie zmniejszone, spełnia swoje zadanie³¹¹.

Zadania władzy publicznej w Republice Czeskiej wykonują gminy działające w terenie. Jest to podobne rozwiązanie, jakie zostało zastosowane w Republice Federalnej Niemiec, gdzie poszczególne landy w ramach swoich unormowań prawnych stanowią prawo, które może różnić się do praw w pozostałych landach.

W kwestii zadań stawianych gminom ustawodawca Republiki Czeskiej przyjął zasadę domniemania kompetencji na rzecz gminy, co oznacza, że wszystkie sprawy lokalne, które nie są prawem przyznane jakiemuś organowi władzy, są zadaniem gminy³¹². Kompetencjami tym są kompetencje niezależne, w tym m.in. wspieranie finansowe sportu, budowa i eksploatacji obiektów sportowych, wydawanie zarządzeń w zakresie organizowania, przebiegu i zakończenia imprez sportowych³¹³. Na podstawie

³⁰⁹ Zákon České národní rady ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně, č. 133/1985 Sb.

³¹⁰ České národní rady ze dne 6. prosince 1991 o obecni policii, č. 553/1991 Sb.

³¹¹ Chroby J., *Devět let s trestem zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce*, Trestněprávní revue 6/2019, str. 119.

³¹² Kubas S., *Samorząd terytorialny w Republice Czeskiej. Kwestie ustrojowe i społeczne odbiór funkcjonowania samorządu*, Warszawa, 2022 str. 4 - 6.

³¹³ Staša J., *Právní slovník*, 3. vydání, 2009.

otrzymanych kompetencji gminy³¹⁴ w ramach swoich zadań wydają zarządzenia z zakresu organizowania, przebiegu i zakończenia imprez sportowych, ustalając wiążące warunki w zakresie niezbędnym do zapewnienia porządku publicznego na podstawie rekomendacji metodologicznych, ujednolicających sposób wydawania tych zarządzeń na terenie Republiki Czeskiej, które to zostały przygotowane i udostępnione na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych³¹⁵.

Autor dysertacji nie znalazł w literaturze obcojęzycznej opracowań naukowych, które za cel badań wzięłoby kwestie bezpieczeństwa uczestników imprez sportowych w Republice Czeskiej. Znalazł za to dużo opracowań naukowych dotyczących sportowców, ich samozatrudnienia, odpowiedzialności organizatora imprezy sportowej za kontuzje sportowca³¹⁶ itp. Z uwagi na taki stan rzeczy autor dysertacji dokonał analizy prawnej regulacji gminnych miasta Karvina, na obszarze, którego swoje rozgrywki prowadzi klub piłkarski MFK Karvina³¹⁷, na stadionie miejskim o pojemności 8000 osób. Klub sportowy na swoich stronach internetowych umieścił dwa regulaminy:

- Regulamin uczestnictwa w meczach piłkarskich MFK Karvina³¹⁸,
- Regulamin funkcjonowania dla zwiedzających Stadion Miejski w Karvinie – przygotowywany przez gminę w formie Dekretu³¹⁹.

Regulacje te mają podobne zadanie, jak regulacje polskie tego rodzaju to tzn. jeden regulamin jest odpowiednikiem regulaminu obiektu, drugi zaś odpowiednikiem regulaminu imprezy masowej.

Miasto Karvina na swoich ogólnodostępnych stronach internetowych opublikowało dwa Dekrety:

- ogólnie wiążące rozporządzenie ustawowe miasta Karvina w sprawie ustalenia obowiązujących warunków organizacji, przebiegu i zakończenia publicznie dostępnych wydarzeń sportowych i kulturalnych działalności gospodarczej, w tym imprez tanecznych i dyskotek, w zakresie niezbędnym do zapewnienia porządku publicznego (5-2021 OZV o stanovení závazných podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték³²⁰),

³¹⁴ §10, Zákon ze dne 12. dubna 2000 o obcích, č. 128/2000 Sb.

³¹⁵ <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicky-material-c-24.aspx> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³¹⁶ Hamerník P., *Sportovní právo*, Praha 2012, str. 65 – 66.

³¹⁷ <https://www.mfkkarvina.cz/> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³¹⁸ <https://www.mfkkarvina.cz/zobraz.asp?id=navstevni-rad> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³¹⁹ <https://www.mfkkarvina.cz/zobraz.asp?id=provozni-rad> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³²⁰ <https://www.karvina.cz/file/7292/> [dostęp: 15.10.2024 r.].

- w którym zawarło obowiązek dla organizatorów imprez w zakresie informowania organu gminy o planowanych imprezach sportowych,
- dekret ogólnie obowiązujący statutowe miasto Karvina, przepisy przeciwpożarowe Statutowego Miasta Karvina (3/2004 Obecně závazná vyhláška Statutárního města Karviné požární řád Statutárního města Karviné³²¹) uszczegóławiający obowiązki organizatora imprezy sportowej.

W omówionych powyżej aktach normatywnych, jak również w literaturze przedmiotu nie zostało wyartykułowane pojęcie w zakresie stosowania prawa co do liczby uczestników imprezy sportowej. Tym samym autor dysertacji wysnuł wniosek, iż w Republice Czeskiej nie dokonano podziału, jak to ma miejsce w polskim prawodawstwie, na imprezy masowe³²². Przyjęto, iż nie ma znaczenia, ilu uczestników będzie na obiekcie sportowym w czasie odbywania się zawodów sportowych, wszyscy oni podlegają pod obowiązujące prawo i odpowiadają za popełnione czyny zabronione, czy to będzie organizator imprezy, zawodnik, czy kibic.

Ustawodawstwo Republiki Czeskiej w znacznej części różni się od prawodawstwa polskiego. W przyjętym systemie prawnym Republika Czeska w zdecydowanej większości sprawuje kontrolę nad sportem poprzez utworzoną Narodową Agencję Sportu oraz Resortowe Ośrodki Sportu. Wspólną cechą obu państw jest stosunkowo młode ustawodawstwo regulujące ten zakres, co powoduje sytuację ciągłej debaty w zakresie uregulowania niektórych kwestii w bardziej restrykcyjny sposób. W Republice Czeskiej nie ma jednego aktu normatywnego regulującego bezpieczeństwo imprez sportowych, przepisy te są usankcjonowane w różnych aktach prawnych, poczynając od ustawodawstwa krajowego, aż po unormowania tych kwestii na poziomie gminnym, co powoduje, iż są one nieczytelne i rozmyte.

3.4. Charakterystyka i ocena regulacji prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych w Republice Słowackiej

Republika Słowacka z dniem 1 stycznia 1993 roku wyodrębniła się jako samodzielne państwo, wcześniej będąc składową Czechosłowacji jako państwa jednorodnego³²³. W maju 2004 roku Słowacja przystąpiła do Unii Europejskiej³²⁴, stając się krajem wspólnotowym, wyznającym kumulatywne wartości europejskich

³²¹ <https://www.karvina.cz/file/2706/> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³²² Art. 3 ust. 3, UoBIM.

³²³ Żarna K., *Przed rozwojem. Sytuacja polityczna na Słowacji w ramach Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej (1990-1992)*, Poznań, 2018 (2), str. 35-36.

³²⁴ Słowacja – Informacje o kraju UE | Unia Europejska (europa.eu) [dostęp: 15.10.2024 r.].

krajów demokratycznych. Podobnie jak w Polsce i Czechach, Słowacja przyjęła model interwencyjny w zakresie zarządzania sportem (o tym systemie autor dysertacji wspominał we wcześniejszych rozdziałach).

Po przemianach społeczno-politycznych na Słowacji w roku 1989 kluby sportowe przeszły poważną transformację. Było to związane zarówno z profesjonalizacją sportu, ale również z implementacją nowych form podmiotów prawnych do prawa prywatnego, a także w związku z wdrożeniem m.in. zasad licencjonowania czy zasad finansowania sportu³²⁵.

Sportem narodowym na Słowacji jest hokej na lodzie, na mecze drużyn klubowych, jak i reprezentacji przychodzą całe rodziny. Wydarzenia sportowe nie generują zagrożeń dla bezpieczeństwa osób w nich uczestniczących, uważa się je za bezpieczne. Zagrożenia dla bezpieczeństwa wydarzenia sportowego, jak i dla jej uczestników, tak jak w większości krajów europejskich rodzą mecze piłki nożnej³²⁶.

Podobnie jak w Polsce na Słowacji uchwalona została obejmująca swoją regulacją normatywną dziedzinę sportu tj. Ustawa z dnia 26 listopada 2015 roku o sporcie oraz o zmianie niektórych ustaw³²⁷ (dalej nazywana Ustawą o sporcie). Przedmiotowa regulacja na obszarze obowiązywania ma w swoim zainteresowaniu: sport, osoby uprawiające sport, stosunki prawne w działalności sportowej, kompetencje władz publicznych i organów administracji publicznej w zakresie sportu, działania zapobiegające negatywnym zjawiskom w sporcie, w tym odpowiedzialność za popełnione przestępstwa oraz prowadzenie systemu informacji sportowej, w którym zarejestrowane są wszystkie podmioty prawne (stowarzyszenia, związki, kluby sportowe), osoby fizyczne (zawodnicy, trenerzy) oraz rejestr umów³²⁸.

Poza regulacjami dotyczącymi kwestii organizacji sportu Ustawa o sporcie na podobieństwo polskiej regulacji oraz regulacji Unii Europejskiej, określa podległość stowarzyszeń i związków sportowych, w tym sportowców w układzie piramidalnym. Ustawa o sporcie wprowadza szczegółowy podział na sportowca uprawiającego sport określając go jako zawodowy sportowiec, sportowca amatora i niezorganizowanego sportowca – definiując te pojęcia (§4 ust. 1 omawianej Ustawy), czego nie ma w polskim prawodawstwie. Kolejnym szczeblem piramidy jest Klub Sportowy, który

³²⁵ Ferenc, P., Varmus, M., *Public security in field of sport*, "Public Security and Public Order" 2018, (20), str. 56-57.

³²⁶ Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J., *Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich*, Szczytno 2018, str. 128.

³²⁷ <https://novy.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/440/20240201> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³²⁸ <https://sport.iedu.sk/> [dostęp: 15.10.2024 r.].

jest organizacją sportową, mającą za zadanie tworzenie odpowiednich warunków do uprawiania sportu, organizowania zawodów oraz przygotowania i udziału w zawodach jednostek lub drużyn (§15 omawianej Ustawy). Nad nim posadowiony jest Krajowy Związek Sportowy, który jest m.in. członkiem międzynarodowej organizacji o ogólnoświatowym zasięgu w danej dyscyplinie sportowej, posiada co najmniej pięć konkurujących i zarejestrowanych klubów sportowych (§16 omawianej Ustawy). Następnym szczeblem piramidy jest Krajowa Organizacja Sportowa, która skupia w sobie organizacje i jest członkiem międzynarodowej organizacji sportowej o zasięgu ogólnoświatowym, są to Słowacki Komitet Olimpijski i Sportowy, Słowacki Komitet Paraolimpijski (§24 omawianej Ustawy). Na szczycie piramidy, analogicznie jak w polskim prawodawstwie, posadowiony jest Minister Turystyki i Sportu, którego zadaniem jest m.in. przygotowanie propozycji koncepcji rozwoju sportu na okres co najmniej pięciu lat, zapewnienie finansowania sportu z budżetu państwa, wspieranie budowy infrastruktury sportowej (§58 omawianej Ustawy).

Rysunek nr 11 ilustruje tę podległość:

Rysunek 11. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Republice Słowackiej

Źródło: opracowanie własne.

Ponadto przedmiotowa regulacja normuje kwestie dotyczące wykonywania kontroli w organizacjach sportowych, będących beneficjentami środków publicznych, a w sytuacji, kiedy przez dwa kolejne lata wysokość otrzymywanych środków finansowych przekracza 50 tys Euro, organizacja sportowa ma obowiązek ustanowić stanowisko kontrolera, sprawującego kontrole nad efektywnością, celowością wydawania otrzymanych środków finansowych.

Od dnia 5 listopada 2008 roku w Słowacji obowiązywała ustawa w sprawie organizacji publicznych imprez wychowania fizycznego, imprez sportowych i imprez turystycznych oraz w sprawie zmiany niektórych ustaw³²⁹, niestety jej uregulowania okazały się niewystarczające. Przyczyną zmiany nastawienia Rządu Republiki Słowackiej w tym zakresie i wprowadzenia nowej regulacji ustawowej były zamieszki, jakie zostały wywołane przez kibiców polskich w Bratysławie w ramach rozgrywek piłkarskich eliminacji do Mistrzostw Świata w roku 2008³³⁰. Po tych wydarzeniach rząd słowacki uchwalił Ustawę z dnia 4 grudnia 2013 roku w sprawie organizacji publicznych imprez sportowych oraz o zmianie niektórych ustaw³³¹ (zwana dalej Ustawą o imprezach sportowych), w pełni regulując ten obszar. Ustawa o imprezach sportowych swoim obszarem prawnym obejmuje zagadnienia, które również są w zainteresowaniu polskiej regulacji tj. ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych. Ustawa o imprezach sportowych reguluje warunki organizacji imprez sportowych, uprawnienia i obowiązki jej organizatorów, uprawnienia i obowiązki służb porządkowych, zadań gminy i Policji, obowiązki uczestników imprezy sportowej, warunki zapewnienia bezpieczeństwa, ochrony i obsługi imprezy oraz odpowiedzialności i sankcji za naruszenie obowiązków określonych w ustawie³³². Ustawodawca Słowacki wyróżnił cztery rodzaje wydarzeń sportowych, tj.:

- wydarzenie – określając je jako konkurs, turniej, wyścig, imprezę turystyczną lub inną imprezę związaną z aktywnością fizyczną i rekreacją osób fizycznych w dziedzinie sportu;
- wydarzenie międzynarodowe – wydarzenie, w którym biorą udział zespoły lub kilku zawodników z różnych krajów;
- wydarzenie ryzykowne – jest to wydarzenie uznawane za ryzykowne przez organizatora, związek sportowy, gminę lub Policję ze względu na zagrożenie zakłócenia porządku publicznego albo zagrożenie bezpieczeństwa, zdrowia, moralności, mienia lub środowiska;

³²⁹ https://novy.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/479/vyhlasene_znenie.html#paragraf-7.odsek-2 [dostęp: 15.10.2024 r.].

³³⁰ Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J., *Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich*, Szczytno 2018, str. 117.

³³¹ 1/2014 Z.z. - Zákon o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (slov-lex.sk) [dostęp: 15.10.2024 r.].

³³² Pawlas M., *Wybrane aspekty organizacji imprez masowych w Niemczech i na Słowacji na tle polskich regulacji*, w „Gubernaculum et Administratio” 2 (26), Częstochowa 2022, str. 93.

- wydarzenie o specjalnym reżimie – spotkanie piłkarskie lub hokejowe dwóch najwyższych rozgrywek w kategorii dorosłych lub cztery ostatnie rundy rozgrywek pucharowych w piłce nożnej i hokeja na lodzie w kategorii dorosłych; wydarzenie, w którym oczekuje się udziału 4000 lub więcej widzów oraz wydarzenie, w przypadku którego przewidywane jest zapełnienie obiektu sportowego o pojemności ponad 90%, w ponad 90%, mogącego pomieścić 2000 i więcej widzów³³³.

Ponadto Słowacki Związek Piłki Nożnej (odpowiednik Polskiego Związku Piłki Nożnej) w ramach wydanych przez siebie Rekomendacji metodycznych dla zarządzających bezpieczeństwem klubów piłkarskich³³⁴ wyodrębnił poza wyżej wymienionymi wydarzeniami sportowymi jeszcze:

- tzw. małe wydarzenia – w których zakłada się udział mniej niż 300 widzów pod warunkiem, że nie jest to impreza ryzykowna lub impreza poza obiektem sportowym;
- tzw. zwyczajne wydarzenia – w których przewidywany jest udział od 300 do 4000 widzów;
- tzn. wydarzenia organizowane poza obiektem sportowym – za zgodą właściciela.

Zasadniczą różnicą między prawodawstwem polskim a słowackim w tej materii jest to, że Ustawa o imprezach sportowych nie określa, nie definiuje, nie rozgranicza oraz nie dzieli imprezy sportowe na masowe³³⁵ i niemające takiego statusu.

Ustawodawca słowacki nałożył na organizatora imprezy sportowej obowiązek zgłoszenia do organu gminy zamiaru jej zorganizowania w formie pisemnej lub elektronicznej, jednocześnie zaznaczając, iż w przypadku organizacji wydarzenia ryzykownego o szczególnym rygorze lub imprezy międzynarodowej organizator takiej imprezy zgłasza ten fakt również Policji i właściwemu związkowi sportowemu³³⁶. Uzyskanie zgody na przeprowadzenie imprezy sportowej od organu gminy następuje w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa lokalnego, co z kolei przypomina rozwiązania niemieckie. W niewielkim zakresie upodobniono również do rozwiązań niemieckich procedurę rejestracji wydarzenia sportowego³³⁷.

³³³ §2 lit. A- D 1/2014 Z.z., Zákon o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (slov-lex.sk) [dostęp: 15.10.2024 r.].

³³⁴ <https://www.futbalbfz.sk/wp-content/uploads/dokumenty/Prirucka-BM-WEB.pdf> [dostęp: 15.10.2024 r.].

³³⁵ Art. 3 ust. 1, 2 i 4, UoBIM.

³³⁶ §4 1/2014 Z.z. – Zákon o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (slov-lex.sk) [dostęp: 15.10.2024 r.].

³³⁷ Pawlas M., *Wybrane aspekty organizacji imprez masowych w Niemczech i na Słowacji na tle polskich regulacji*, w „Gubernaculum et Administratio” 2 (26), Częstochowa 2022, str. 93.

Organ gminy może określić imprezy sportowe, które nie będą objęte obowiązkiem zgłoszenia oraz może ograniczyć jego zakres (§ 1 ust. 2 ustawy o imprezach sportowych). Ponadto ustawy nie stosuje się do imprezy sportowej, której organizatorem jest osoba prawna albo osoba fizyczna, przedsiębiorca, a uczestnikami imprezy są osoby fizyczne pozostające z organizatorem w stosunku prawnym, w szczególności uczniowie, studenci, zatrudnieni oraz bliscy³³⁸. Biorąc pod uwagę, iż organizator w czasie przygotowań do imprezy sportowej musi zastanowić się, jakim warunkom prawnym podlega to wydarzenie sportowe, a następnie wybrać właściwy kierunek działań³³⁹, by nie narazić się na odpowiedzialność – wynikającą z treści § 24 ust. 2 ustawy o imprezach sportowych, tj. za wykroczenie wynikające m.in. z faktu niezgłoszenia wydarzenia sportowego do organu gminy (§ 4 ust. 1) lub nieprzekazanie wszystkich informacji we wniosku (§ 4 ust. 3) za wykroczenia te może zostać nałożona kara grzywny do 2000 euro, jeżeli dotyczyłoby to imprezy objętej specjalnym nadzorem, wówczas może zostać nałożona kara w wysokości do 4000 euro, a w przypadku wydarzenia ryzykownego do 50000 euro (§ 24 ust. 2).

Ustawa o imprezach sportowych ponadto określa, jakie należy spełnić warunki, by uzyskać certyfikat ukończenia szkolenia w zakresie pełnienia funkcji kierownika do spraw bezpieczeństwa, głównego organizatora. Ustawa wskazuje również zasady oznakowania terenu monitorowanego przez system kamer bezpieczeństwa (*Dekret Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z dnia 8 októbra 2014 o špecifických podmienkach systému bezpečnosti kamer 274.2014Z.z.*³⁴⁰) oraz korzystania z nagrań. Ważnym elementem organizacji wydarzeń sportowych jest bezpieczeństwo medyczne uczestników (§ 20 ust.5). Ustawa określa precyzyjną liczbę punktów pomocy medycznej, w zależności od rodzaju imprezy sportowej oraz skład osobowy takiego punktu medycznego³⁴¹.

Dokonana przez autora dysertacji analiza porównawcza ustawodawstwa Republiki Słowackiej i norm prawnych obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej pozwala wysnuć wniosek o wielu zbieżnościach w zakresie aktów prawnych regulujących bezpieczeństwo podczas trwania wydarzeń sportowych. Należy również dodać, że ustawodawca słowacki jest, w tym zakresie niezwykle precyzyjny, nie pozostawiając niedookreślonych przestrzeni w organizacji wydarzeń sportowych. Ponadto poprzez bardzo rygorystyczne sankcje wobec organizatorów (do 50000 euro

³³⁸ Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J., *Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich*, Szczytno 2018, str. 117-118.

³³⁹ Tlučáková L., *Organizácia športových podujatí*, Preszów 2020, str. 11-13.

³⁴⁰ https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/274/vyhlasene_znenie.html [dostęp: 15.10.2024 r.].

³⁴¹ Tlučáková L., *Organizácia športových podujatí*, Preszów 2020, str.11-12.

grzywny) zobowiązał ich do profesjonalnego podejścia do kwestii organizacji wydarzenia sportowego, a co za tym idzie eliminacji zagrożeń już na etapie planowania. Takie podejście państwa do spraw bezpieczeństwa nastąpiło po sytuacji kryzysowej, do jakiej doszło, co w konsekwencji przyczyniło się do debaty społecznej, a następnie korzystnych zmian legislacyjnych w tej materii.

3.5. Wnioski

W rozdziale tym autor dysertacji podjął się próby scharakteryzowania podejścia do sportu na obszarze Unii Europejskiej oraz w wybranych państwach europejskich.

Na podstawie analizy literatury przedmiotu, aktów normatywnych, rozmów z prawnikami oraz przeprowadzonych rozważań autor dysertacji dokonał oceny prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych wyznaczników wydarzenia sportowego, w tym charakterystyki wydarzenia sportowego. Ponadto autor przedstawił różne podejście do zagadnienia sportu i organizacji poprzez zdefiniowanie pojęć, określenie celów, funkcji oraz struktur przyjętych w poszczególnych wybranych krajach europejskich. Z uwagi na szeroki zakres omawianej problematyki autor dysertacji przedstawił różne grupy czynników mających wpływ na bezpieczeństwo uczestników wydarzeń sportowych.

Podjęta przez autora dysertacji problematyka analizowana była w następujących obszarach badawczych:

- przyjęte regulacje w sporcie przez Unię Europejską w zakresie unormowań prawnych, modeli w sporcie,
- charakterystyka i analiza wydarzenia sportowego/ imprezy sportowej w wybranych krajach europejskich,
- przyjęte modele sportu w wybranych krajach europejskich i ich wpływ na regulacje normatywne, w tym rolę państwa,
- analiza aktów normatywnych oraz przyjętych rozwiązań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wydarzeń sportowych w wybranych krajach europejskich,
- określenie statusu wydarzenia sportowego, a w związku z tym zadań organizatora.

Z uwagi na złożoność problematyki badawczej niezbędne było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie:

W jakim stopniu rozwiązania prawne w wybranych państwach Unii Europejskiej wspierają skutecznie zapewnienie bezpieczeństwa sportowych imprez?

Analiza tematyki we wskazanych obszarach pozwoliła autorowi na sformułowanie następujących wniosków:

- na obszarze Unii Europejskiej prowadzona jest wspólna polityka w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w sporcie, jednakże są to regulacje prawne w większości mające charakter aktów nienormatywnych,
- w różnych krajach europejskich przyjęty został różny model ingerencji państwa w sprawy sportu (model nieinterwencyjny lub interwencyjny), co ma wpływ na ustawodawstwo z zakresu bezpieczeństwa wydarzeń sportowych,
- unormowania prawne w omawianych krajach europejskich różnią się od siebie w znaczący sposób, czy to w aspekcie uzyskania zgody na organizację wydarzenia sportowego, wymaganych dokumentów, ponoszonych odpowiedzialności, sankcji karnych, unormowań regulaminowych itp.,
- na organizatorze wydarzenia sportowego spoczywa obowiązek poinformowania organu gminy właściwego ze względu na miejsce jego organizacji o zamiarze zorganizowania takiego wydarzenia sportowego (bez względu na przewidywaną liczbę uczestników lub z uwagi na pojemność obiektu sportowego przyjętą na podstawie przepisów budowlanych i przeciwpożarowych). Organ gminy może określić wydarzenia sportowe, które nie są objęte obowiązkiem zgłaszania (Republika Słowacka),
- we wziętych pod uwagę państwach europejskich ustawodawca, tylko w jednym przypadku (Republika Słowacji) wydał akt normatywny regulujący kwestię bezpieczeństwa wydarzeń sportowych na wzór regulacji polskiej,
- jedno wydarzenie mające znamiona sytuacji kryzysowej może przyczynić się do debaty publicznej, a następnie zmian systemowych oraz prawnych w danym kraju (Republika Słowacji),
- Koncepcja Bezpieczeństwa przygotowywana przez organizatora wydarzenia sportowego, w Republice Federalnej Niemiec jest kompleksowym spojrzeniem na kwestię bezpieczeństwa, nie tylko w obszarze odbywającego się wydarzenia sportowego, ale również w jego otoczeniu.

Przyjęta druga szczegółowa hipoteza badawcza:

Państwa posiadające zintegrowane i dedykowane regulacje normatywne osiągają wyższy poziom skuteczności w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez.

W toku przeprowadzonych badań została zweryfikowana pozytywnie.

ROZDZIAŁ IV

BEZPIECZEŃSTWO SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH – BADANIA WŁASNE

W przedmiotowym rozdziale autor przedstawił wyniki badań empirycznych, zrealizowanych w formie wywiadów eksperckich, w celu uzyskania wiedzy od osób zajmujących się zawodowo organizacją, przygotowaniem, zabezpieczeniem sportowych imprez niemasowych. Zebrane zostały propozycje zmian w tym obszarze, które mogą się przyczynić do skuteczniejszej realizacji na każdym poziomie polityki bezpieczeństwa uczestników imprez sportowych tego rodzaju.

Analiza wywiadów eksperckich realizowanych w ramach badań własnych sprowadza się do odpowiedzi problem szczegółowy wyrażonych w pytaniu:

Jakie wyzwania, w tym zagrożenia i słabości istnieją w obowiązujących regulacjach normatywnych dotyczące sportowych imprez niemasowych i jak one wpływają na ich poziom bezpieczeństwa?

W przeprowadzonym procesie badawczym autor dysertacji przyjął metodę wywiadu ustrukturalizowanego, a w nim technikę: pogłębienia, parafrazowania, pytań otwartych.

4.1. Charakterystyka grupy badawczej

Autor dysertacji grupę badawczą wyłonił spośród osób posiadających różne specjalizacje, doświadczenie, umiejętności i kompetencje z zakresu planowania, zabezpieczania sportowych imprez niemasowych, co było podstawowym kryterium w doborze respondentów do badań³⁴². Pozwoliło to na spojrzenie na badane zagadnienie z różnej perspektywy. Zebrane opinie ekspertów autor dysertacji wykorzystał w doprecyzowaniu ostatecznej weryfikacji danych uzyskanych w przeprowadzonym procesie badawczym. Biorący udział w badaniu eksperci są przedstawicielami reprezentującymi:

- zespoloną administrację rządową;
- Policję – ekspertów zajmujących się zabezpieczaniem imprez sportowych (funkcjonariuszy dowodzących zabezpieczeniami, w tym planujących przedmiotowe zabezpieczenie reprezentujących sztab Policji – szczebla powiatowego),

³⁴² Załącznik nr 6 do dysertacji.

- Państwową Straż Pożarną – ekspertów zajmujących się zabezpieczaniem imprez sportowych (Naczelników Wydziałów operacyjno/kontrolno-rozpoznawczych szczebla powiatowego),
- administrację samorządową:
 - Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta – ekspertów realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego w imieniu Prezydenta/ Burmistrza,
 - Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji (Wypoczynku – w miejscowości Międzyrzecz) Urzędów Miast – ekspertów mających w swoim zarządzie obiekty i tereny należące do miasta, a będące wynajmowane, użyczane klubom sportowym na określony w umowie czas,
- podmioty prywatne biorące bezpośredni udział w zabezpieczaniu sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej:
 - przedstawiciele firm ochrony osób i mienia – eksperci zajmujący się bezpośrednią ochroną fizyczną oraz zabezpieczeniem technicznym,
 - ratownictwa medycznego – właściciele firm, którzy na podstawie umowy cywilno-prawnej realizują zadania z zakresu ratownictwa medycznego,
- związki sportowe:
 - przedstawiciele Lubuskiego Związku Piłki Nożnej, Piłki Ręcznej i Piłki Siatkowej (Prezes, Dyrektor i Sekretarz Związku),
- kluby sportowe:
 - przedstawiciele klubów sportowych piłki nożnej, piłki ręcznej i piłki siatkowej (Prezes, Dyrektor, Menadżer, Trener).

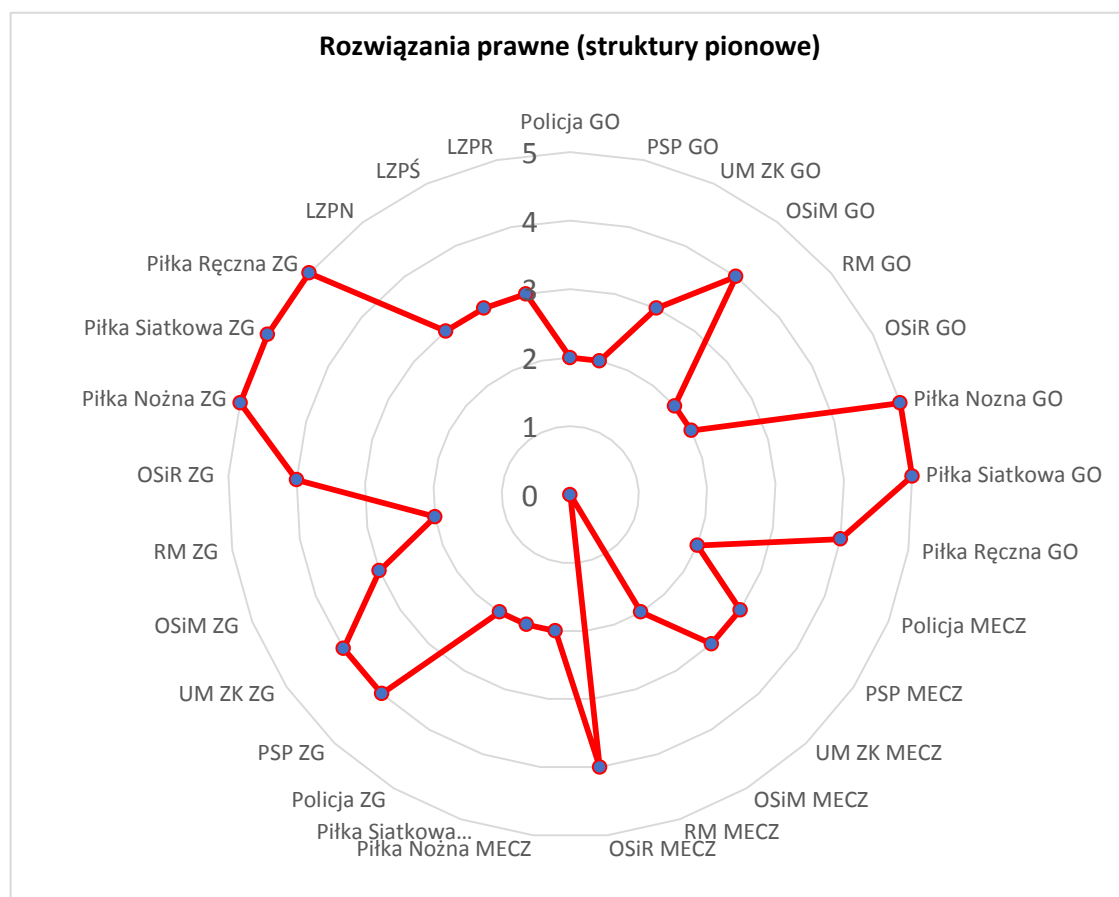
Z każdym ekspertem autor przeprowadził wywiad ekspercki na podstawie przygotowanego uprzednio kwestionariusza wywiadu eksperckiego z zachowaniem standardów etycznych, uczciwości, rzetelności oraz bezpieczeństwa z zachowaniem wiarygodności wyników badań.

Łącznie autor dysertacji przeprowadził 28 wywiadów eksperckich na obszarze trzech powiatów województwa lubuskiego: powiatu gorzowskiego, międzyrzeckiego i zielonogórskiego, w okresie od 23 czerwca 2023 roku do 27 września 2023 roku w kontakcie bezpośrednim.

4.2. Rozwiązania prawne

Biorąc pod uwagę rozwiązania prawne sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej, należy zwrócić uwagę, iż mogą istnieć różnice w zakresie wymagań prawnych dotyczących bezpieczeństwa jej uczestników w porównaniu do imprez mających status imprezy masowej na podstawie UoBIM z uwagi m.in. na to, iż brak jest regulacji w aktach prawa powszechnie obowiązującego. Zagadnienie to pozostawione zostało przez ustawodawcę związkom sportowym, które to poprzez wewnętrzne zbiory przepisów, zasad i wytycznych w postaci regulaminów związków sportowych określają sposoby działania i organizacji danej dyscypliny sportowej. Najczęściej regulują one: zasady gry, zasady uczestnictwa, zasady bezpieczeństwa, kary, organizację związku oraz turnieje i rozgrywki.

Ocena bezpieczeństwa zapewnianego przez organizatora sportowych imprez niemających jej uczestnikom.

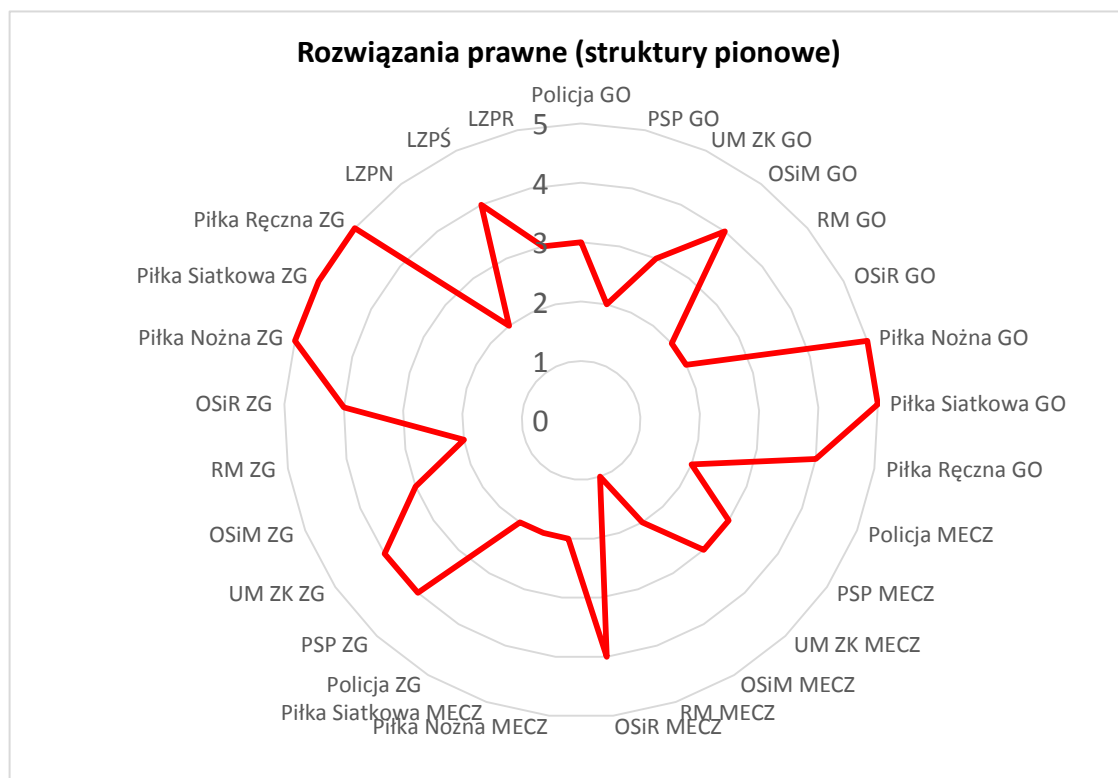
Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 12. Ocena bezpieczeństwa zapewnianego przez organizatora sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej jej uczestnikom

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Dokonując analizy odpowiedzi na pytanie, jak zapewniane jest bezpieczeństwo uczestnikom (osobom niebiorącym udziału w zawodach sportowych, będącymi widzami w miejscu do tego przeznaczonym, po wcześniejszym zakupieniu biletu – pod warunkiem, że impreza sportowa była biletowana) sportowych imprez niemasowych przez jej organizatora, autor zwrócił uwagę na oceny bezpieczeństwa uczestników dokonane przez organizatorów imprez sportowych (piłka nożna, siatkowa, ręczna). W dwóch powiatach: gorzowskim i zielonogórskim – prawie wszyscy organizatorzy ocenili bezpieczeństwo, jakie zapewniają w czasie trwania zawodów sportowych najwyższą oceną 5. Przeciwnością tych ocen, są oceny ekspertów reprezentujących związki sportowe zrzeszające przedmiotowe kluby (organizatorów) - wszyscy, zgodnie na poziomie 3. Poza organizatorami imprez sportowych żaden podmiot biorący udział w badaniu nie ocenił bezpieczeństwa uczestników tak wysoko. Najniższe oceny w tym zakresie wystawiła służba odpowiedzialna za zapewnienie ładu i porządku publicznego tj. Policja, zgodnie na poziomie 2 oraz przedstawiciele ratownictwa medycznego biorący udział w zabezpieczeniu przedmiotowych zawodów sportowych. Zastanawiająca jest ta dysproporcja pomiędzy optymistycznym podejściem organizatorów do sposobów zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez sportowych, a spojrzeniem na przedmiotową problematykę przez związki sportowe oraz podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego. Autor dysertacji różnicę tej dopatruje się w braku regulacji ustawowych normalizujących obowiązki oraz odpowiedzialność organizatorów sportowych imprez niemasowych.

Ocena podejmowanych przez organizatora środków bezpieczeństwa w czasie trwania sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej zapewniających bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

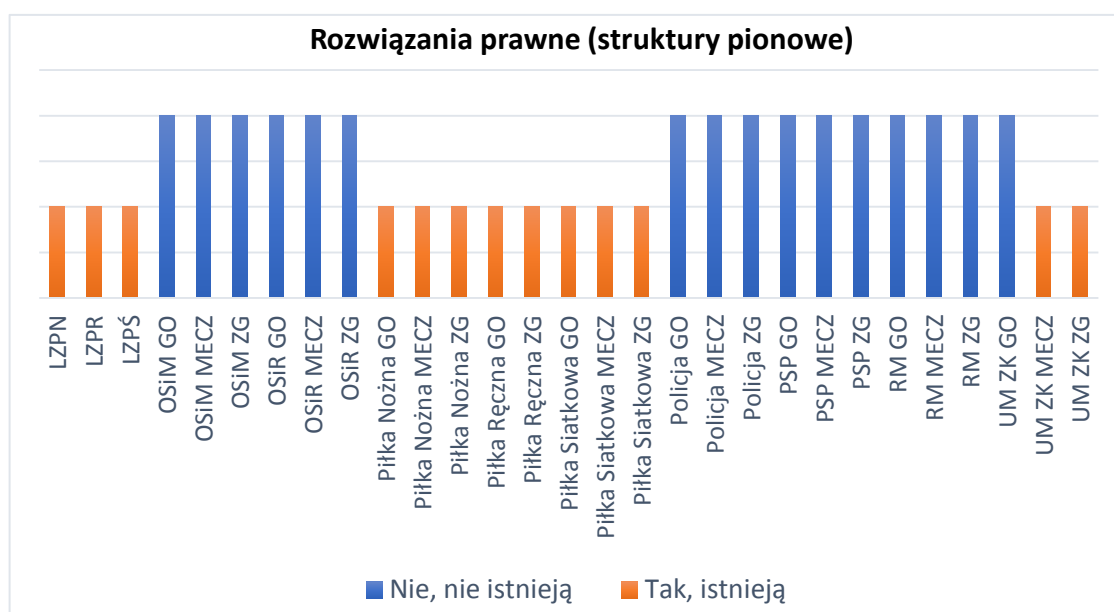
Rysunek 13. Ocena podejmowanych przez organizatora środków bezpieczeństwa w czasie trwania sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej zapewniających bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Dokonując analizy odpowiedzi na pytanie, jak podejmowane przez organizatora sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej środki bezpieczeństwa wpływają na bezpieczeństwo wszystkich uczestników (osób, które przyszły obejrzeć sportowe wydarzenie po wcześniejszym zakupie biletu, ale również wszystkich zaangażowanych w przebieg wydarzenia sportowego, w tym: zawodników, sędziów, trenerów, obsługi zawodów sportowych itp.) oceny podmiotów odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego biorących udział w wywiadzie eksperckim nie zmieniły się w porównaniu do zagadnienia 3.7.1., nie zmieniły się również oceny organizatorów imprez sportowych. Zmieniły się natomiast diametralnie oceny przedstawicieli

związków sportowych. Przedstawiciel Lubuskiego Związku Piłki Nożnej w przedmiotowym zakresie obniżył swoją ocenę o jeden stopień do oceny 2. Ekspert argumentował to tym, że jako delegat meczowy Polskiego Związku Piłki Nożnej dostrzega różnice w zabezpieczeniu i podejściu do spraw bezpieczeństwa organizatorów realizujących zabezpieczenia, gdy impreza sportowa ma status imprezy masowej, a kiedy takiego statusu impreza sportowa nie ma.

Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 14. Rozwiązania normatywne regulujące bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Dokonując analizy odpowiedzi na pytanie, czy w obiegu prawnym są rozwiązania normatywne regulujące bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej, żaden z ekspertów reprezentujących państwowe służby i straże, ekspertów reprezentujących służby ochrony osób i mienia, ratownictwa medycznego oraz ekspertów reprezentujących ośrodki sportu i rekreacji nie wskazał na jakikolwiek akt normatywny regulujący ten zakres tematyczny. Respondenci reprezentujący związki sportowe, kluby sportowe oraz dwóch przedstawicieli wydziałów zarządzania kryzysowego wskazywali, że są takie rozwiązania prawne wprowadzone do użytku przez związki sportowe

poszczególnych dyscyplin sportowych w postaci statutów, regulaminów i uchwał. Przedstawicie związków sportowych biorący udział w wywiadzie eksperckim, w trakcie trwania wywiadu wskazali autorowi dysertacji przedmiotowe regulacje wprowadzone do użytkowania na obszarze województwa lubuskiego, a następnie udostępnili w formie elektronicznej. Po analizie przedmiotowych regulacji:

1. Regulaminu rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon 2023/2024 zatwierdzony na posiedzeniu Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej w dniu 19.06.2023 roku³⁴³.
2. Regulaminu rozgrywek w piłce siatkowej Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej na sezon 2023/2024, wprowadzony do użytku Uchwałą Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej Nr 11/2023 z dnia 4 września 2023 roku³⁴⁴.
3. Regulaminu rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo IV ligi i niższych klas rozgrywkowych Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024 zatwierdzony u dniu 22.06.2023 r. Uchwałą Nr 29/2023 Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Nożnej w Zielonej Górze³⁴⁵.

Należy wskazać, iż wyżej wymienione regulacje prawne mają ograniczony zasięg terytorialny i dotyczą wyłącznie poszczególnych klubów sportowych zrzeszonych we wskazanych związkach sportowych. W znacznej części regulują one działania klubów sportowych w poszczególnych klasach rozgrywek, struktury rozgrywek, licencji klubowych, miejsc rozgrywania zawodów sportowych, trybu zgłaszania zawodników, dokumentacji meczowej i zasad udziału zawodników w meczu, trenerów, sędziów, terminarzy gry, obowiązków gospodarza zawodów, opieki zdrowotnej, sprawy dyscyplinarne, kar i nagród. Nie dotyczą uczestników zawodów sportowych, którzy przyszli rywalizację sportową dopingować jako obserwatorzy.

Jedyną regulacją dotyczącą udziału uczestników, którzy przyszli dopingować rywalizację sportową, jest wprowadzony przez Lubuski Związek Piłki Nożnej:

1. Regulamin meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową organizowanego na terenie województwa lubuskiego, wprowadzony do użytku Uchwałą nr 18/2021 Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Nożnej z dnia 27.04.2021 r. (stanowiący załącznik nr 4), który w znacznej części wzorowany jest na regulacjach ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

³⁴³ Załącznik nr 1 do dysertacji.

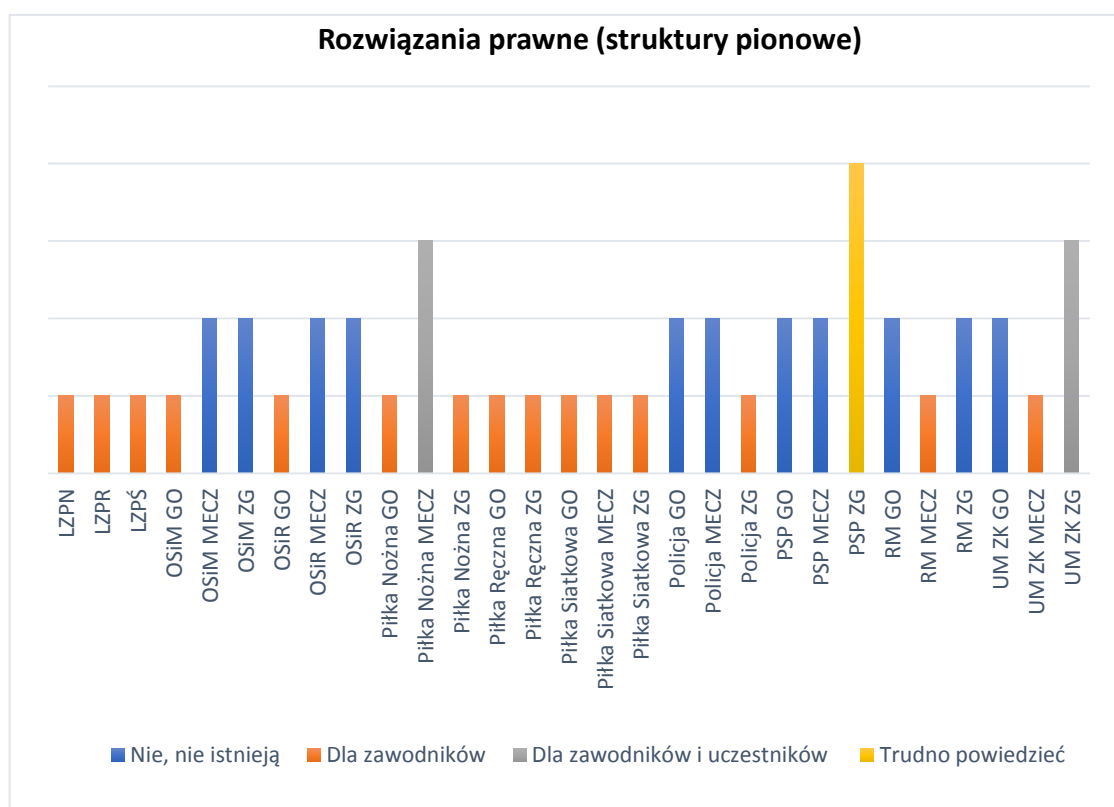
³⁴⁴ Załącznik nr 2 do dysertacji.

³⁴⁵ Załącznik nr 3 do dysertacji.

Kary, jakie zawarte są w poszczególnych regulacjach związków sportowych, ukierunkowane są bardziej na zachowania zawodników na boisku do gry np. par. 18 Regulaminu rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon 2023/2024:

1. Trzecia żółta kartka dla tej samej osoby – kara 300 zł.
2. Niesportowe zachowanie przed, w trakcie i po zawodach – kara od 100 do 400 zł niż w kierunku bezpieczeństwa uczestników zawodów.

Ocena wymogów pod względem medycznym w zakresie zabezpieczenia sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPS – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 15. Ocena wymogów pod względem medycznym w zakresie zabezpieczenia sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Respondenci reprezentujący związki sportowe oraz kluby sportowe zdecydowanie wskazali, iż zabezpieczenie medyczne w zakresie zabezpieczenia sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej dedykowane są wyłącznie zawodnikom uczestniczącym w zawodach sportowych. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w regulaminach poszczególnych związków sportowych

1. §13 pkt 16 i 17 Regulaminu rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon 2023/2024 zatwierdzony na posiedzeniu Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej w dniu 19.06.2023 roku³⁴⁶.
2. Art. 20, 21 i 32 Regulaminu rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo IV ligi i niższych klas rozgrywkowych Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024 zatwierdzony u dniu 22.06.2023 r. - Uchwała Nr 29/2023 Zarządu.
3. §68 ust. 3 pkt 1 lit. b Przepisu Sportowo – Organizacyjne Polskiego Związku Piłki Siatkowej zatwierdzony Uchwałą Zarządu Polskiego Związku Piłki Siatkowej nr 60/2023 z dnia 9 maja 2023 roku³⁴⁷.

Jest to pozytywny aspekt działalności stowarzyszeniowej, gdzie związki sportowe we współpracy z klubami sportowymi mają głęboką wiedzę na temat swoich imprez i są zaangażowane w zapewnienie bezpieczeństwa medycznego. Z drugiej strony negatywnym aspektem tych rozwiązań jest to, że związki sportowe oraz kluby sportowe dbają wyłącznie o swoje interesy, mogą poprzez takie działania nie dostrzegać wszystkich aspektów bezpieczeństwa medycznego.

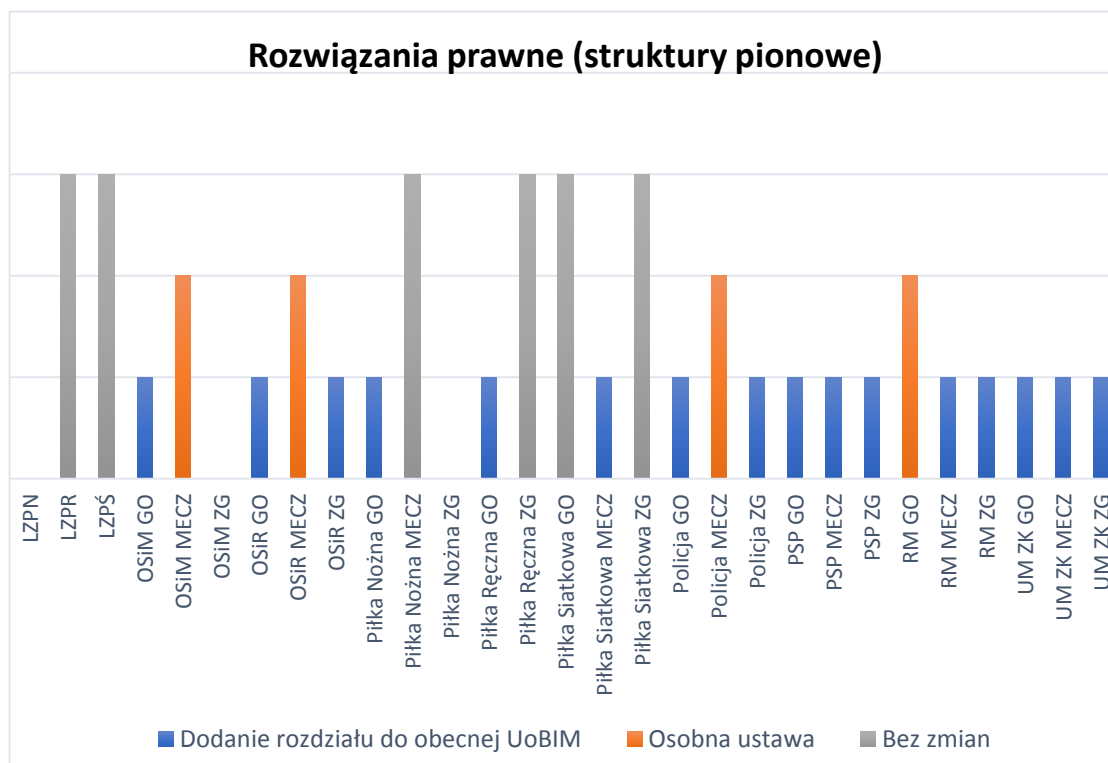
Z perspektywy służb i straży, które mają duże doświadczenie w zarządzaniu bezpieczeństwem publicznym oraz medycznym, ich zdanie może wynikać z braku ogólnych wytycznych lub standardów dotyczących mniejszych wydarzeń sportowych, które nie są uznane za imprezy masowe.

Z uwagi na to, że przepisy te nie są powszechnie obowiązujące i mają w związku z tym ograniczony zasięg, może to stanowić wyzwanie w zakresie standaryzacji bezpieczeństwa dla różnych rodzajów imprez sportowych.

³⁴⁶ Załącznik nr 1 do dysertacji.

³⁴⁷ Załącznik nr 4 do dysertacji.

Proszę o wskazanie proponowanych rozwiązań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasyowych.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 16. Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

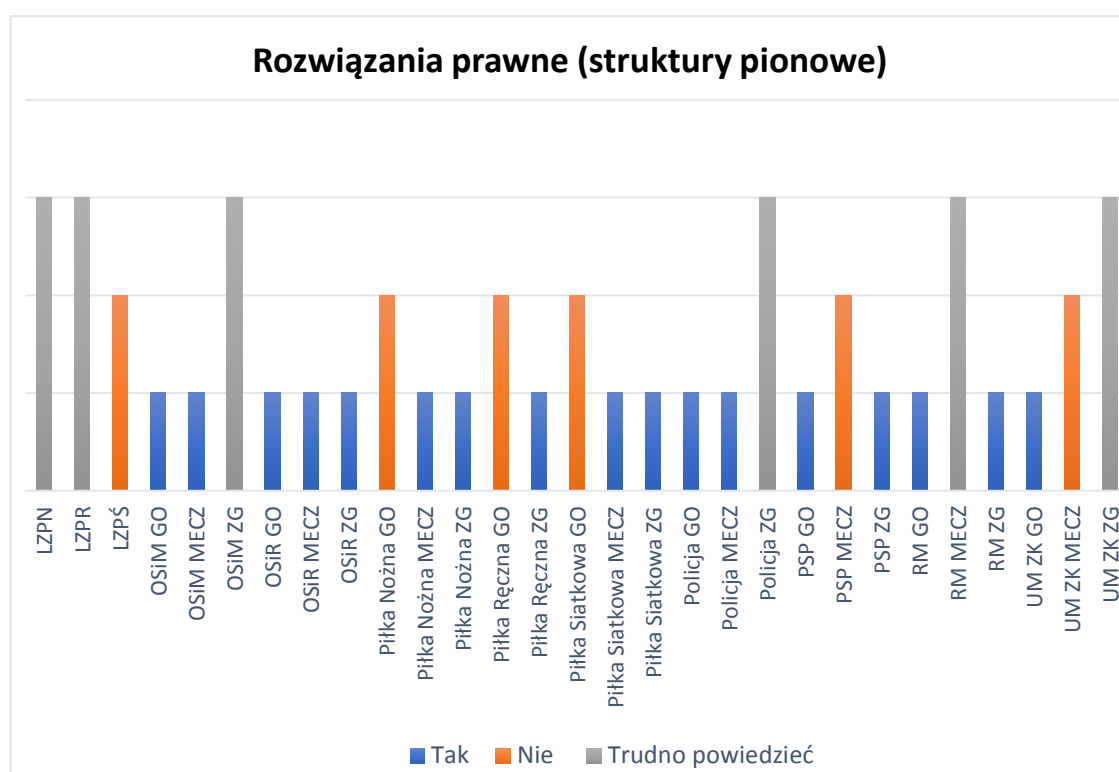
Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Ogólne wskazanie respondentów w zakresie regulacji normatywnych określających bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemasyowych pokazuje, iż 16 z nich dostrzega potrzebę uregulowania tego obszaru poprzez dodanie rozdziału o imprezach niemasyowych do istniejącej UoBIM. Rozszerzenie zakresu aktualnych rozwiązań może przyczynić się do ujednolicenia standardów bezpieczeństwa dla różnego rodzaju imprez sportowych. Jednocześnie część respondentów wskazywała, że specyfika imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej jest inna niż imprez masowych, co może skutkować niedoprecyzowaniem takich regulacji lub ich przeszacowaniem. Przedstawiciel Lubuskiego Związku Piłki Nożnej wskazywał, by uregulowane zostało przeszkolenie oraz uprawnienia służb ochrony osób i mienia zaangażowanych

w zabezpieczenie imprezy sportowej. Zwracał ponadto uwagę na unormowanie sprzedaży alkoholu na sportowych imprezach niemassowych.

Łącznie 20 respondentów wyraziło opinię, by bezpieczeństwo sportowych imprez niemassowych zostało uregulowane na poziomie ustawowym. Wskazywali ponadto, by w ramach tej regulacji zostały określone obowiązki i odpowiedzialność organizatora imprezy sportowej oraz by te obostrzenia dotyczyły organizatorów imprez sportowych po wcześniejszej analizie zagrożeń, jakie ta impreza może generować. W trakcie wywiadu autor dysertacji od kilku respondentów, w tym przedstawicieli Policji, ochrony osób i mienia usłyszał stwierdzenie: „by nie wylać tym działaniem dziecka z kąpielą”. Innymi słowy zwrócili oni uwagę autorowi, by przyjęte rozwiązania nie generowały dodatkowych kosztów i obciążeń organizatorowi imprezy sportowej.

Proszę ocenić, czy zagrożenia, jakie mogą wystąpić w czasie imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej, powinny zostać uwzględnione w siatce bezpieczeństwa?

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPS – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

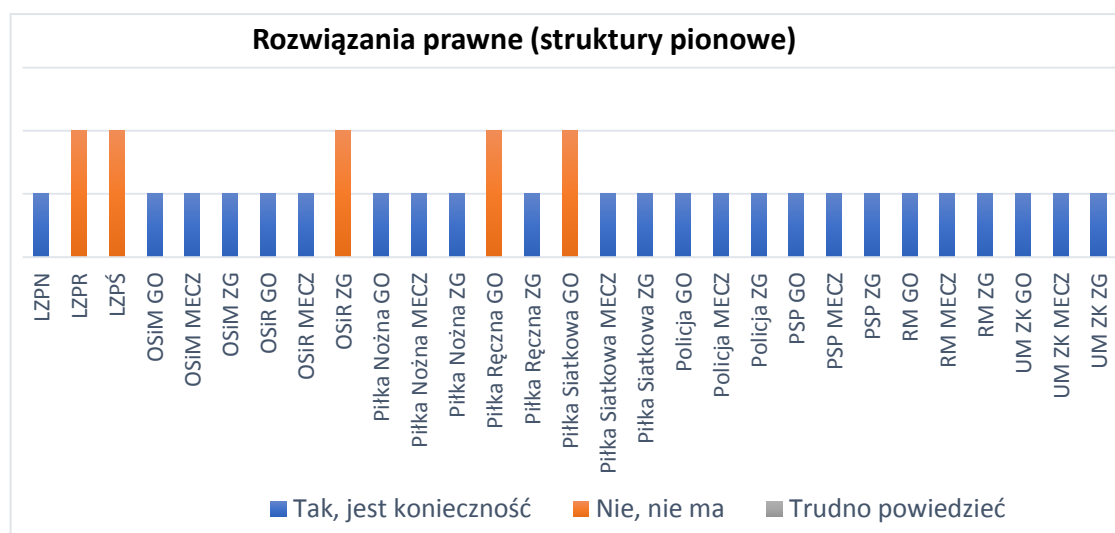
Rysunek 17. Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

W opinii większości respondentów (17) zagrożenia, jakie mogą wystąpić w czasie imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej, powinny zostać uwzględnione w siatce bezpieczeństwa. Biorąc to pod uwagę, można wskazać, że siatka bezpieczeństwa powinna być dostosowana do danego wydarzenia sportowego niezależnie od jego rozmiaru. Część respondentów dowodziła, iż siatka bezpieczeństwa określi zagrożenia, jakie mogą zaistnieć w czasie trwania zawodów sportowych, a tym samym wskaże zadania dla służb, inspekcji i straży zaangażowanych w zabezpieczenie, wskazując jednocześnie podmiot wiodący. Część respondentów (6) wyraziła opinię, że trudno powiedzieć, czy tego rodzaju impreza sportowa powinna być uwzględniona w siatce bezpieczeństwa. Ekspert Lubuskiego Związku Piłki Nożnej zauważył, że nie posiada w tym zakresie doświadczenia ani wiedzy.

Autor dostrzegł, iż istnieją pewne zróżnicowania w postrzeganiu potrzeby uwzględnienia zagrożeń bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w siatce bezpieczeństwa. Organizatorzy tych imprez powinni brać pod uwagę różne zagrożenia i dostosowywać środki bezpieczeństwa do specyfiki tych zagrożeń oraz konkretnego wydarzenia sportowego.

Proszę ocenić, czy jest konieczność uregulowania ustawowego bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej wobec ich deficytu

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 18. Odpowiedzi respondentów w zakresie uregulowania ustawowego bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

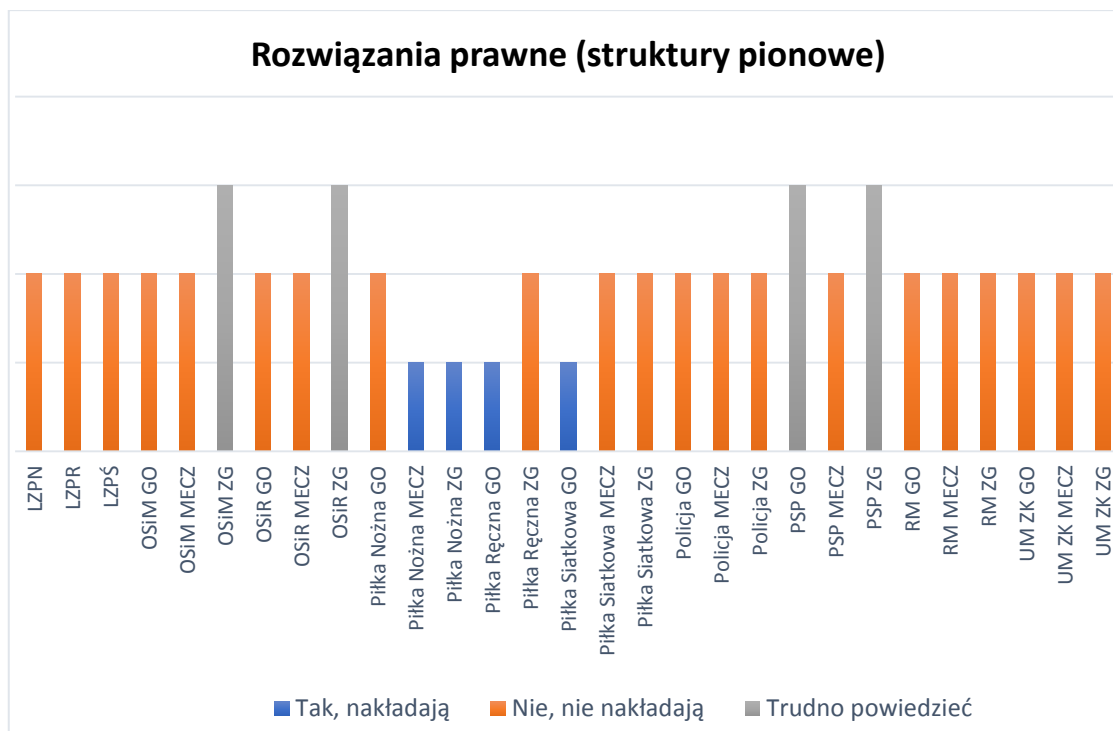
Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski)

Dokonując analizy odpowiedzi respondentów dotyczących uregulowania ustawowego bezpieczeństwa sportowych imprez niemasyowych, 24 spośród 29 respondentów biorących udział w badaniu wskazało, że należałoby to właśnie w ten sposób to uregulować. Przedstawiciel Lubuskiego Związku Piłki Nożnej uszczegóławiając swoją wypowiedź dodał, że unormowanie tego rodzaju imprez sportowych w akcie rangi ustawowej ujednoliciłoby przepisy w tym zakresie na terenie całego kraju. W konsekwencji przyczyniłoby się do poprawy bezpieczeństwa uczestników biorących udział w wydarzeniu sportowym. Przedstawiciel ratownictwa medycznego z Zielonej Góry dodał, że obecnie w zakresie organizacji panuje nieład i dowolność w zakresie organizacji imprezy sportowej, która nie ma statusu imprezy masowej. Kilku przedstawicieli klubów sportowych w tym, wiceprezes klubu sportowego piłki nożnej „Stilon” Gorzów podczas wywiadu wskazywał, że unormowanie tego ustawodawczo ułatwiłoby mu organizację imprezy sportowej.

Przedstawiciele służb ochrony osób i mienia utrzymywali, że unormowanie sportowych imprez niemasyowych w akcie rangi ustawowej spowoduje, że zostanie wskazana liczebność służb tego rodzaju na wzór regulacji ujętych UoBIM. Obecne regulacje zawarte w regulaminach poszczególnych związków sportowych znacząco zaniżają liczbę służb porządkowych lub całkowicie ją pomijają.

Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Gorzowie Wielkopolskim doprecyzował, że poprzez unormowanie tego rodzaju imprez sportowych w akcie prawnym rangi ustawy nałoży na organizatora określone obowiązki i odpowiedzialność, o których będzie wiedział.

Proszę ocenić, czy obecne unormowania normatywne nakładają na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej wymogi w zakresie zapewnienia personelu medycznego, który miałby za zadanie reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia uczestnika imprezy

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPS – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 19. Ocena unormowań normatywnych nakładanych na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej: wymogi w zakresie zapewnienia personelu medycznego, który miałby za zadanie reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia uczestnika imprezy

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Analiza wskazań respondentów przeprowadzona przez autora dysertacji wskazuje, iż istnieją rozbieżności w opinii ekspertów reprezentujących związki sportowe i niektóre kluby sportowe. Eksperci związków sportowych jednoznacznie wskazali, że nie istnieją takie rozwiązania, które nakładałyby na organizatora sportowych imprez niemasowych obowiązek zapewnienie personelu medycznego, który miałby za zadanie reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia uczestników wydarzenia sportowego. Natomiast 4 ekspertów reprezentujących kluby sportowe piłki nożnej z Międzyrzecza, piłki ręcznej i piłki siatkowej z Gorzowa Wielkopolskiego oraz piłki nożnej z Zielonej Góry wskazało na istnienie takich rozwiązań.

Spośród 29 ekspertów biorących udział w wywiadzie 21 z nich wskazało, że nie istnieją rozwiązania normatywne w zakresie zapewniania przez organizatora personelu medycznego, 4 respondentów udzieliło odpowiedzi, że trudno powiedzieć.

Respondenci reprezentujący ratownictwo medyczne wskazywali na brak takich regulacji oraz oparcie się organizatorów w sytuacji zagrożenia zdrowia uczestników wydarzenia sportowego na państwowym ratownictwie medycznym. Przedstawiciel ratownictwa medycznego z Gorzowa Wielkopolskiego wskazywał na całkowitą dowolność organizatorów imprez sportowych w zakresie zabezpieczenia medycznego, ale również na brak precyzyjnych unormowań dotyczących kwalifikacji ubioru umożliwiającego identyfikację, wyposażenia w środki medyczne, posiadanego sprzętu medycznego jak również wyposażenia pojazdu w dedykowany sprzęt.

W ocenie autora trudno jest wskazać, czym kierowali się eksperci, wskazując na istnienie takich rozwiązań.

4.3. Rozwiązania organizacyjne

Organizacja sportowych imprez niemasowych stawia przed jej organizatorem wiele wyzwań wymagających kompleksowego podejścia do zagadnienia z uwzględnieniem wielu czynników, w tym między innymi:

- bezpieczeństwo zarówno uczestników zawodów sportowych, w tym zawodników, sędziów, trenerów, jak i dla uczestników, którzy przyszli obejrzeć wydarzenie sportowe z miejsc przeznaczonych dla publiczności; poprzez zidentyfikowanie zagrożeń, zaangażowanie służb, inspekcji i straży właściwych ze względu na zidentyfikowane lub potencjalne zagrożenia mogące zaistnieć przed, w trakcie lub krótko po zakończeniu zawodów sportowych, a mające wpływ na wszystkich uczestników. Właściwy wybór firmy z zakresu ochrony osób i mienia mającej doświadczenie w zapewnianiu bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom poprzez przygotowanie planów reagowania w sytuacji zaistnienia zidentyfikowanych zagrożeń.
- przyjęcie takiego modelu strukturalno-organizacyjnego, by móc prawidłowo, właściwie zarządzać wydarzeniem sportowym poprzez jego planowanie, koordynację oraz skuteczną komunikację zewnętrzną i wewnętrzną oraz przestrzeganie regulacji prawnych, tych powszechnie obowiązujących, jak i aktów wewnętrznych obowiązujących w danym związku sportowym.

Zidentyfikowane zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym.

Tabela 6. Zidentyfikowane przez ekspertów zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w zarządzaniu kryzysowym na szczeblu powiatowym

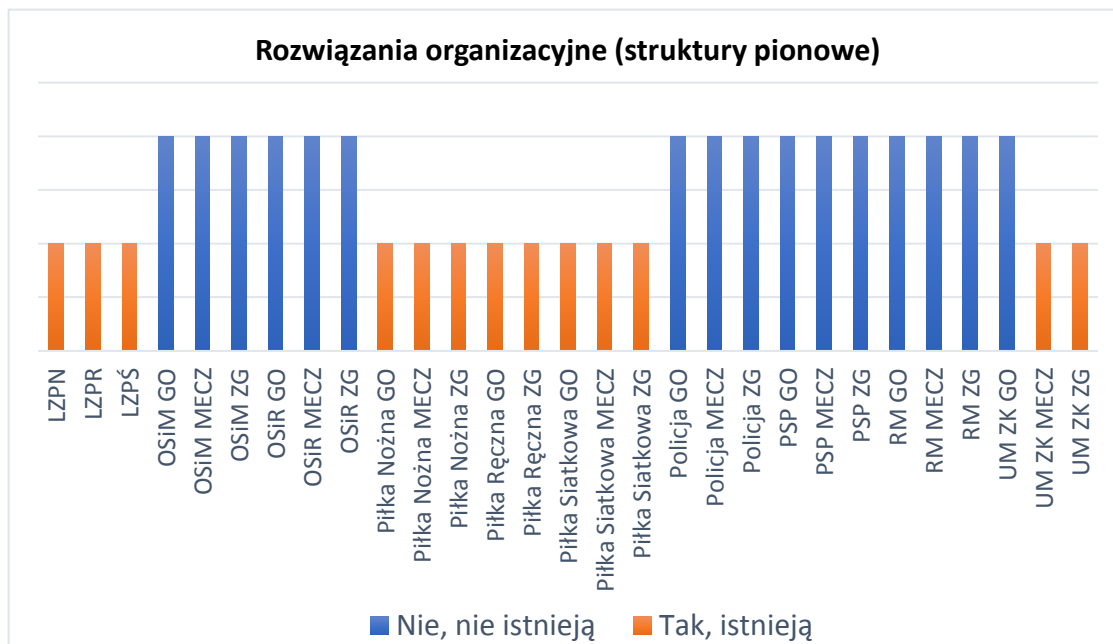
	Atak terrorystyczny – wykorzystanie broni białej	Atak terrorystyczny – wykorzystanie pojazdu	Niekorzystne zjawisko atmosferyczne (opady)	Panika wywołana fałszywym alarmem	Pożar materiałów stałych	Pożar wielkoobszarowy	Sytuacja zakładnicza	Zakłócenie w systemie energetycznym	Zbiorowe zakłócenie porządku publicznego
Lubuski Związek Piłki Nożnej			X	X					X
Lubuski Związek Piłki Ręcznej				X				X	
Lubuski Związek Piłki Siatkowej			X	X					X
Ochrona Osób i Mienia Gorzów Wlkp.				X	X				X
Ochrona Osób i Mienia Międzyrzecz				X				X	X
Ochrona Osób i Mienia Zielona Góra				X				X	X
Ośrodek Sportu i Rekreacji Gorzów Wlkp.				X				X	X
Ośrodek Sportu i Wypoczynku Międzyrzecz				X				X	X
Ośrodek Sportu i Rekreacji Zielona Góra								X	X
Piłka Nożna Gorzów Wlkp.			X		X				X
Piłka Nożna Międzyrzecz			X	X				X	X
Piłka Nożna Zielona Góra									X
Piłka Ręczna Gorzów Wlkp.				X	X				X
Piłka Ręczna Zielona Góra			X					X	X
Piłka Siatkowa Gorzów Wlkp.			X		X				X
Piłka Siatkowa Międzyrzecz									
Piłka Siatkowa Zielona Góra								X	
Policja Gorzów Wlkp.			X	X					X
Policja Międzyrzecz			X	X		X			X
Policja Zielona Góra			X	X					
Państwowa Straż Pożarna Gorzów Wlkp.	X	X	X	X					
Państwowa Straż Pożarna Międzyrzecz				X					X
Państwowa Straż Pożarna Zielona Góra				X	X				
Ratownictwo Medyczne Gorzów Wlkp.			X	X					X
Ratownictwo Medyczne Międzyrzecz	X						X		X
Ratownictwo Medyczne Zielona Góra			X	X				X	
Urząd Miasta Gorzów Wlkp.			X					X	X
Urząd Miasta Międzyrzecz			X		X			X	
Urząd Miasta Zielona Góra			X	X					X
Podsumowanie	2	1	15	19	6	1	1	12	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Dokonując analizy odpowiedzi na pytanie, które zidentyfikowane zagrożenia wpływają na bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym, eksperci spośród 18 (osiemnastu) możliwych do wyboru zagrożeń przygotowanych przez autora dysertacji, mogą

wskazać maksymalnie 3 (trzy) z nich wszystkich, wybrało i wskazało: zbiorowe zakłócenie ładu i porządku publicznego – 21 ekspertów, panikę wywołaną fałszywym alarmem – 19 ekspertów, niekorzystne zjawisko atmosferyczne (gwałtowne opady, silne wiatry) – 15 ekspertów. Analizując odpowiedzi ekspertów, którzy wskazali jako zagrożenie – zbiorowe zakłócenie ładu i porządku publicznego – autor dysertacji zaobserwował, że żaden ekspert Państwowej Straży Pożarnej nie wskazał tego zagrożenia jako istotnego dla stanu bezpieczeństwa. Fakt ten może wynikać z zadań ustawowych Państwowej Straży Pożarnej. Jeden z ekspertów, Dyrektor Klubu Sportowego Lechia Zielona Góra wskazał jako zagrożenie w czasie trwania meczu piłki nożnej, pojawienie się na nim kibiców żużlowych. W czasie wywiadu doprecyzował, że z jego punktu widzenia jest to największe zagrożenie, którego się obawia. Nikt z respondentów nie wskazał jako zagrożeń dla bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych innych zawartych w ankiecie możliwych do zaistnienia zdarzeń, w tym: atak terrorystyczny – samotny wilk, atak terrorystyczny – wykorzystanie broni palnej, eksplozja materiału wybuchowego, katastrofa geologiczna (zapadlisko), pożar cieczy palnych (benzyna, alkohole, lakiery, oleje, aceton i inne), skażenie chemiczne, skażenie promieniotwórcze, terror kryminalny, zagrożenie epidemiologiczne – z użyciem broni biologicznej. Autor dysertacji nie wie, czemu akurat te wymienione zagrożenia nie zostały wskazane przez ani jedną osobę z tak szerokiego grona ekspertów reprezentujących służby państwowe oraz podmioty prywatne.

Ocena rozwiązań organizacyjnych i funkcjonalnych regulujących bezpieczeństwo sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPS – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 20. Wskazanie, czy istnieją rozwiązania organizacyjne i funkcjonalne regulujące bezpieczeństwo sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Analiza wskazań respondentów przeprowadzona przez autora dysertacji wskazuje, że istnieją rozbieżności w opinii ekspertów dotyczące istnienia rozwiązań organizacyjnych i funkcjonalnych regulujących bezpieczeństwo sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej. Eksperti reprezentujący służby, straże państwowe, ośrodki sportu i rekreacji, reprezentujący samorządy oraz podmioty prywatne reprezentujące ratownictwo medyczne oraz ochronę osób i mienia wskazali, że nie istnieją takie rozwiązania. Natomiast respondenci reprezentujący związki i kluby sportowe jednoznacznie zasygnalizowali, że takie rozwiązania istnieją w postaci regulaminów uchwalonych przez związki sportowe. Mają one jednak ograniczony zasięg oddziaływania, dotyczą wskazanych klubów sportowych zrzeszonych w związkach sportowych, nie są prawem powszechnie obowiązującym, są natomiast aktami wewnętrznymi dotyczącymi jedynie związków sportowych stowarzyszających kluby

sportowe jednej konkurencji sportowej np. piłki siatkowej. Przedmiotowe regulacje stanowią załącznik nr 1, 2, 3 i 4 do przedmiotowej dysertacji.

Wskaż podmioty (służba, inspekcja, straż), które powinny zostać zaangażowane w zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym.

Tabela 7. Ocena podmiotów (służb, inspekcji, straży), które powinny zostać zaangażowane w zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w zarządzaniu kryzysowym na szczeblu powiatowym

	Komendant Miejski/ Powiatowy Policji	Komendant Miejski/ Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej	Państwowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	Powiatowy Inspektor Sanitarny	Państwowe Ratownictwo Medyczne	Komendant Oddziału Straży Granicznej
Lubuski Związek Piłki Nożnej	X	X			X	
Lubuski Związek Piłki Ręcznej	X	X			X	
Lubuski Związek Piłki Siatkowej	X	X			X	
Ochrona Osób i Mienia Gorzów Wlkp.	X	X		X	X	
Ochrona Osób i Mienia Międzyrzecz	X	X	X	X	X	
Ochrona Osób i Mienia Zielona Góra	X	X			X	X
Ośrodek Sportu i Rekreacji Gorzów Wlkp.	X	X		X	X	
Ośrodek Sportu i Wypoczynku Międzyrzecz	X	X	X	X	X	
Ośrodek Sportu i Rekreacji Zielona Góra	X	X				
Piłka Nożna Gorzów Wlkp.	X					
Piłka Nożna Międzyrzecz	X	X		X	X	
Piłka Nożna Zielona Góra	X				X	
Piłka Ręczna Gorzów Wlkp.	X	X	X	X	X	
Piłka Ręczna Zielona Góra					X	
Piłka Siatkowa Gorzów Wlkp.	-	-	-	-	-	-
Piłka Siatkowa Międzyrzecz	-	-	-	-	-	-
Piłka Siatkowa Zielona Góra					X	
Policja Gorzów Wlkp.	X	X	X	X	X	
Policja Międzyrzecz	X	X		X	X	
Policja Zielona Góra	X	X		X	X	
Państwowa Straż Pożarna Gorzów Wlkp.	X	X			X	
Państwowa Straż Pożarna Międzyrzecz	X	X	X	X		
Państwowa Straż Pożarna Zielona Góra	X	X			X	
Ratownictwo Medyczne Gorzów Wlkp.	X	X			X	
Ratownictwo Medyczne Międzyrzecz	X	X		X	X	
Ratownictwo Medyczne Zielona Góra	X	X			X	
Urząd Miasta Gorzów Wlkp.	X	X	X	X	X	
Urząd Miasta Międzyrzecz	X	X	X	X	X	
Urząd Miasta Zielona Góra	X	X		X	X	
Podsumowanie	25	23	7	14	24	1

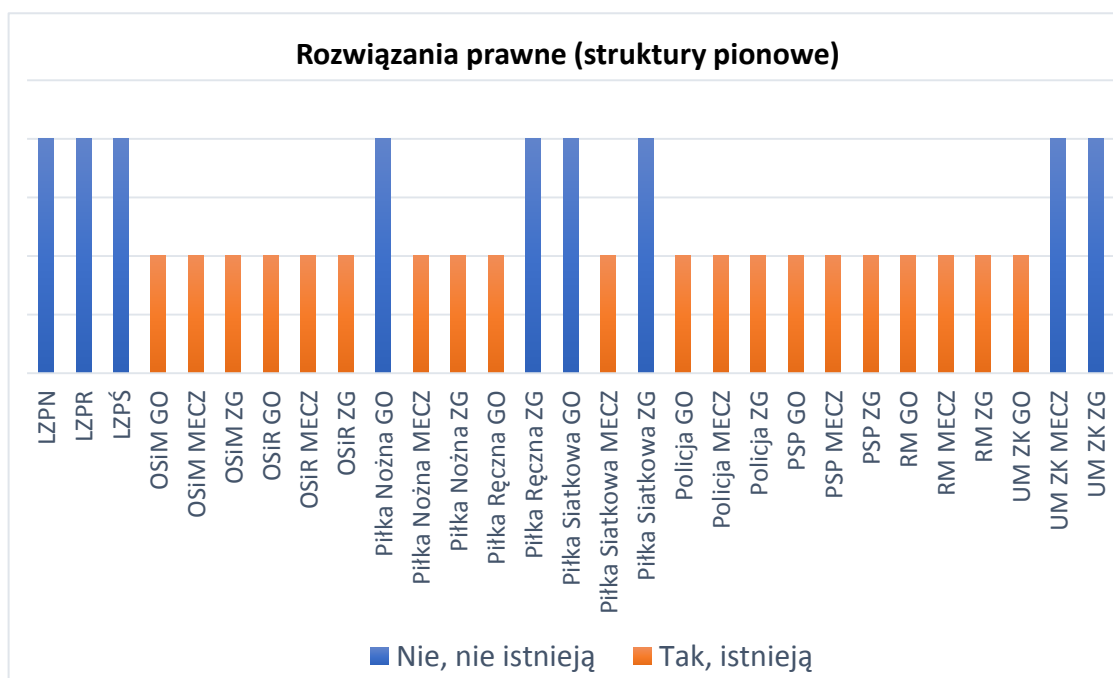
Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Analiza wyników dotyczących podmiotów (służb, inspekcji i straży), które według respondentów powinny zostać zaangażowane w celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasyowych na poziomie powiatowym wykazała: na 29 respondentów biorących udział w wywiadzie eksperckim, na Policję wskazało (25), na Państwowe Ratownictwo Medyczne (24), Państwową Straż Pożarną (23). Na pozostałe podmioty wytypowało kilku lub kilkunastu ekspertów. Dwóch ekspertów nie wyłoniło żadnego podmiotu, argumentując to tym, że nie widzi zagrożeń w czasie trwania wydarzenia sportowego.

Wskazanie respondentów na Policję jako główny podmiot odpowiedzialny za bezpieczeństwo podczas trwania imprezy sportowej może wynikać z jej roli w utrzymaniu porządku publicznego, zarządzaniem tłumem i reagowaniu na kryzysy. Państwowa Straż Pożarna i Państwowe Ratownictwo Medyczne również uzyskały znaczne wskazania. Sugeruje to, że respondentom zależy na gotowości do działania podmiotów ratowniczych i medycznych w przypadku zaistnienia kryzysu. Mimo że pozostałe podmioty uzyskały mniej wskazań, nie znaczy to, że nie odgrywają one kluczowej roli w postrzeganiu bezpieczeństwa sportowych imprez. Może to wynikać z tego, że ich zadania bardziej skupione są na regulacjach budowlanych, sanitarnych, które są ważne, ale niekoniecznie istotne i priorytetowe w kontekście bezpieczeństwa w trakcie trwania imprezy sportowej.

Wskazane służby, inspekcje i straże są ważne dla zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa podczas imprez sportowych, zwłaszcza tych, które nie są klasyfikowane jako imprezy masowe. Ich zaangażowanie może przyczynić się do minimalizowania ryzyk i pomóc w szybkiej reakcji w przypadku kryzysu. Jednakże nadal pozostaje kwestią indywidualnego zarządzania kryzysem i przeciwdziałania jego wystąpieniu, jak również dostosowania działań do konkretnych warunków i potrzeb danej imprezy sportowej.

Ocena modelu strukturalno-organizacyjnego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 21. Ocena modelu strukturalno-organizacyjnego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Przeprowadzona analiza wyników oceny modelu strukturalno-organizacyjnego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych wskazała, że istnieją wyraźne rozbieżności opinii między ekspertami reprezentującymi kluby sportowe. Tylko 4 ekspertów wskazało, że istnieje taki model, natomiast 5 ekspertów było przeciwnego zdania. Jednocześnie wszyscy eksperci reprezentujący służby i straże jednoznacznie stwierdzili, że takie rozwiązania w zakresie modelu strukturalno-organizacyjnego nie istnieją. Sytuacja ta może wynikać z różnych interpretacji przepisów wewnętrznych obowiązujących w poszczególnych związkach sportowych lub braku dostatecznych albo jednoznacznych normatywnych rozwiązań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na czasie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej. Nasuwa się jeszcze jeden wniosek – rozwiązania takie, pomimo że istnieją, nie są znane osobom odpowiedzialnym za zapewnienie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych.

Ocena funkcjonowania służb ochrony osób i mienia zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

Tabela 8. Ocena funkcjonowania służb ochrony osób i mienia zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

	Wypożyczenie – środki łączności	Wypożyczenie – środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej	Wypożyczenie – latarka, notes i długopis, wzory biletów	Wypożyczenie – kajdanki, ręczne miotacze, substancji obojętujących	Uprawienia – legitymowanie osób	Uprawienia – przeglądanie odzieży osoby	Uprawienia – przeglądanie zawartości bagażu	Oznakowanie – kamizelki odblaskowe	Liczba służb ochrony osób i mienia	Przeszkolenie – opracowanie tematyki szkoleń z zakresu bezpieczeństwa imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej
Lubuski Związek Piłki Nożnej	5	4	3	5	4	5	5	5	5	5
Lubuski Związek Piłki Ręcznej	5	5	3	5	5	5	5	5	4	4
Lubuski Związek Piłki Siatkowej	4	5	2	0	1	1	1	4	3	5
Ochrona Osób i Mienia Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ochrona Osób i Mienia Międzyrzecz	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ochrona Osób i Mienia Zielona Góra	5	4	3	4	5	5	5	5	5	5
Ośrodek Sportu i Rekreacji Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ośrodek Sportu i Wypoczynku Międzyrzecz	5	5	2	2	4	3	3	5	5	5
Ośrodek Sportu i Rekreacji Zielona Góra	4	4	0	0	2	2	2	5	5	5
Piłka Nożna Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Piłka Nożna Międzyrzecz	3	3	0	0	0	0	0	3	5	4
Piłka Nożna Zielona Góra	5	3	3	1	4	4	5	5	5	5
Piłka Ręczna Gorzów Wlkp.	5	2	5	4	2	2	2	5	5	5
Piłka Ręczna Zielona Góra	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5
Piłka Siatkowa Gorzów Wlkp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Piłka Siatkowa Międzyrzecz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Piłka Siatkowa Zielona Góra	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5
Policja Gorzów Wlkp.	4	4	2	2	2	4	4	4	5	5
Policja Międzyrzecz	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5
Policja Zielona Góra	5	3	3	2	2	4	5	5	5	5
Państwowa Straż Pożarna Gorzów Wlkp.	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5
Państwowa Straż Pożarna Międzyrzecz	3	5	3	5	5	5	5	5	4	5
Państwowa Straż Pożarna Zielona Góra	4	4	3	4	3	4	4	5	5	4
Ratownictwo Medyczne Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ratownictwo Medyczne Międzyrzecz	5	0	3	5	0	5	5	5	5	4
Ratownictwo Medyczne Zielona Góra	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Urząd Miasta Gorzów Wlkp.	5	3	3	3	3	4	4	5	5	4
Urząd Miasta Międzyrzecz	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5
Urząd Miasta Zielona Góra	5	3	3	3	3	4	5	5	5	5
Podsumowanie	126	111	93	97	99	112	115	131	131	130

Legenda: wybrana liczba – 0 – całkowity brak wpływu na zapewnienie bezpieczeństwa – jest to najniższa możliwa ocena, 1 – bardzo niski poziom wpływu, 2 – przeciętny wpływ, 3 – zadowalający poziom wpływu, 4 – wysoki poziom wpływu, 5 – oznacza najwyższy poziom wpływu – najwyższa możliwa ocena.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Obecne rozwiązania w zakresie funkcjonowania służb ochrony osób i mienia zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemassowych w ocenie wszystkich respondentów w kwestii wyposażenia pracowników ochrony osób i mienia w środki łączności, oznakowania w kamizelki odblaskowe, liczebności w czasie trwania imprezy sportowej oraz przeszkolenia tych służb – są na bardzo wysokim poziomie. Niewątpliwie skuteczna komunikacja nie tylko pomiędzy pracownikami ochrony osób i mienia, ale również organizatorem jest kluczowa. W przypadku oceny wyposażenia pracowników ochrony w środki przymusu bezpośredniego, uprawnienia legitymowania osób oraz przeglądania odzieży eksperci reprezentujący Policję, wydziały zarządzania kryzysowego miast, ośrodki sportu i rekreacji miast oraz część przedstawicieli klubów sportowych wypowiedziały się w tym zakresie bardzo krytycznie, oceniając je niekiedy na poziomie „zero”.

Przedstawiciel klubu sportowego piłki nożnej z Zielonej Góry zaznaczył, że nie chciałby mieć pracowników ochrony osób i mienia posiadających takie uprawnienia w trakcie trwania spotkania sportowego, by nie prowokować uczestników do negatywnych zachowań.

Wartym zaznaczenia jest to, że dwóch respondentów reprezentujących kluby sportowe piłki siatkowej wypowiedziało się, że nie mają doświadczeń w tym zakresie i nie odpowiedziało na żadne z pytań.

Ocena obowiązującego prawa w zakresie nałożenia na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa we skazanych obszarach.

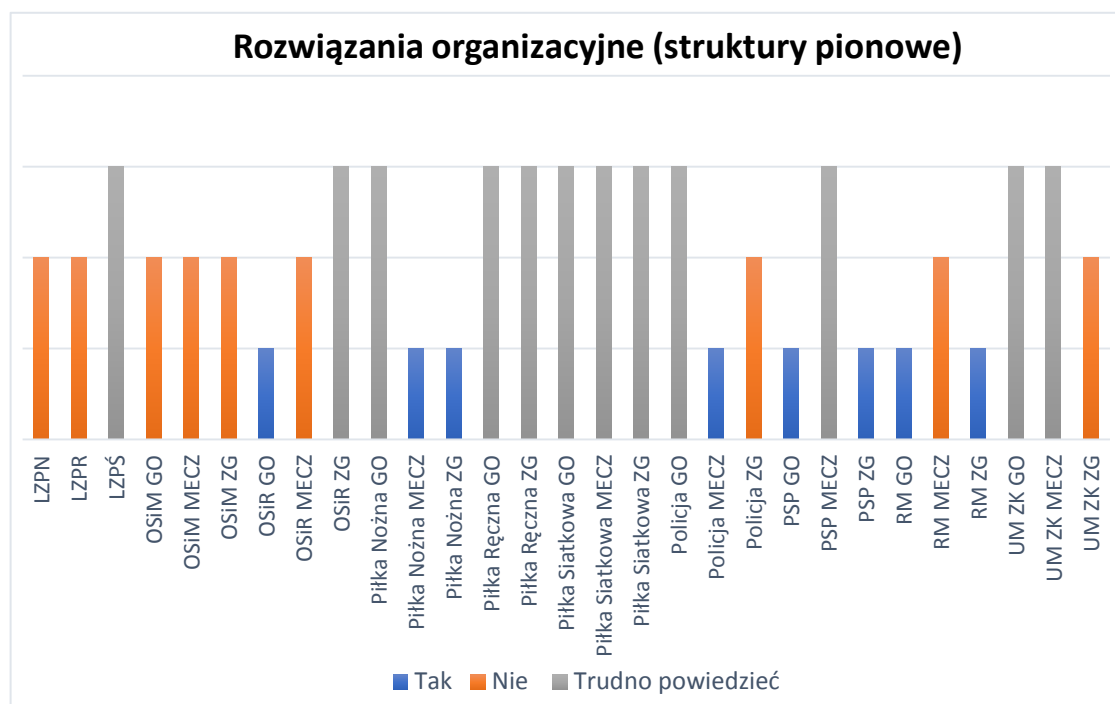
Tabela 9. Ocena obowiązującego prawa w zakresie nałożenia na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa we skazanych obszarach

	Ochrona porządku publicznego	Zabezpieczenie pod względem medycznym	Zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego obiektu	Zapewnienie odpowiedniego stanu instalacji przeciwpożarowej	Zapewnienie odpowiedniego stanu instalacji sanitarnej
Lubuski Związek Piłki Nożnej	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE
Lubuski Związek Piłki Ręcznej	Trudno powiedzieć	TAK	TAK	TAK	Trudno powiedzieć
Lubuski Związek Piłki Siatkowej	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
Ochrona Osób i Mienia Gorzów Wlkp.	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Ochrona Osób i Mienia Międzyrzecz	NIE	NIE	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Ochrona Osób i Mienia Zielona Góra		NIE	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Ośrodek Sportu i Rekreacji Gorzów Wlkp.	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
Ośrodek Sportu i Wypoczynku Międzyrzecz	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Ośrodek Sportu i Rekreacji Zielona Góra	NIE	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Piłka Nożna Gorzów Wlkp.	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Piłka Nożna Międzyrzecz	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Piłka Nożna Zielona Góra	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Piłka Ręczna Gorzów Wlkp.	Trudno powiedzieć	NIE	TAK	TAK	TAK
Piłka Ręczna Zielona Góra	TAK	TAK	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Piłka Siatkowa Gorzów Wlkp.	Trudno powiedzieć	TAK	TAK	TAK	TAK
Piłka Siatkowa Międzyrzecz	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE
Piłka Siatkowa Zielona Góra	TAK	TAK	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Policja Gorzów Wlkp.	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Policja Międzyrzecz	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Policja Zielona Góra	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Państwowa Straż Pożarna Gorzów Wlkp.	Trudno powiedzieć	NIE	TAK	TAK	TAK
Państwowa Straż Pożarna Międzyrzecz	NIE	NIE	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Państwowa Straż Pożarna Zielona Góra	TAK	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Ratownictwo Medyczne Gorzów Wlkp.	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Ratownictwo Medyczne Międzyrzecz	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Ratownictwo Medyczne Zielona Góra	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Urząd Miasta Gorzów Wlkp.	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Urząd Miasta Międzyrzecz	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
Urząd Miasta Zielona Góra	TAK	TAK	TAK	Trudno powiedzieć	Trudno powiedzieć
Podsumowanie	Nie – 15 Tak – 10 TP - 4	Nie – 16 Tak – 11 TP - 2	Nie – 5 Tak – 17 TP - 7	Nie – 5 Tak – 16 TP - 8	Nie – 5 Tak – 15 TP - 9

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Respondenci w oparciu o postawione im pytanie dotyczące ochrony porządku publicznego w różnym stopniu ocenili nałożone na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej takiego obowiązku. 15 respondentów zaznaczyło odpowiedź na „nie”, w tym eksperci reprezentujący Policję. Może to sugerować ze eksperci z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego wyrażają w ten sposób przekonanie o braku konieczności dodatkowego obciążania organizatora. Jednakże 10 respondentów, mimo iż jest to mniejszość popierająca taki obowiązek, to i tak stanowi istotną część próby badawczej. Wskazuje to, że zdaniem tej części zadanie to powinno być powierzone organizatorowi i to na jego barkach powinno spoczywać zapewnienie porządku publicznego w czasie trwania wydarzenia sportowego. Podobnie respondenci odpowiedzieli na pytanie dotyczące zabezpieczania medycznego. Najwięcej respondentów (17) wskazało na odpowiedź „tak” w zakresie zapewnienia przez organizatora wydarzenia sportowego odpowiedniego stanu technicznego obiektu/terenu, na którym wydarzenie to się odbywa. W czasie wywiadów część respondentów wskazywała w tym miejscu na element własności obiektu sportowego. Wszyscy eksperci reprezentujący kluby sportowe wskazali, iż właścicielami obiektów jest miasto, a zarządza tymi obiektami w imieniu Prezydenta - Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Proszę ocenić, czy istnieje konieczność uregulowania wymagań dotyczących organizacji niemasowych imprez sportowych w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 22. Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

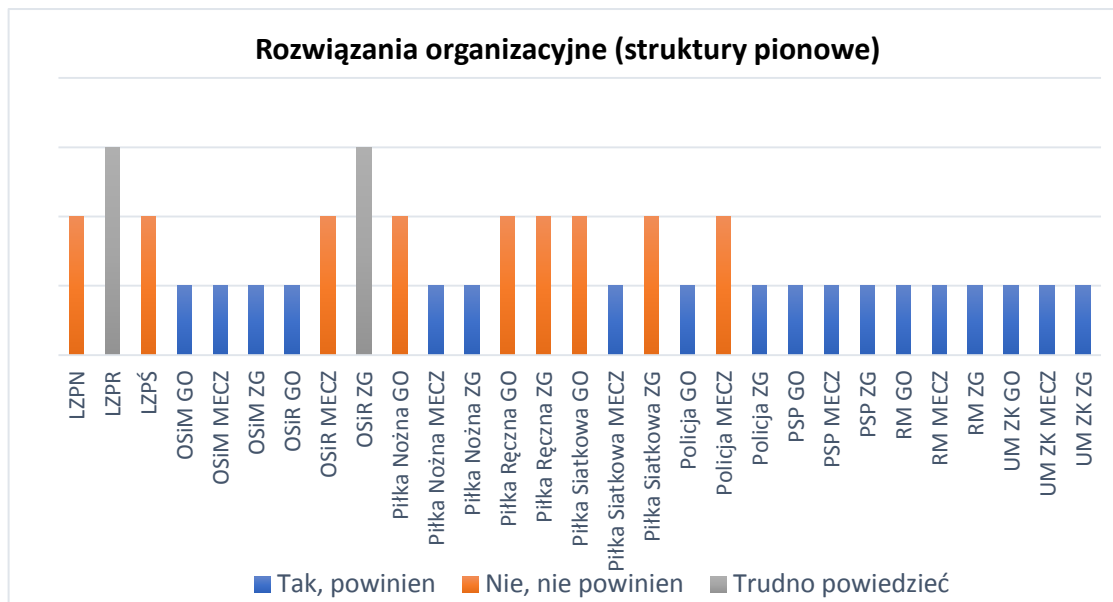
Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Ocena konieczności uregulowania wymagań dotyczących organizacji sportowych imprez niemasowych w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym zależy od wielu czynników. Dokonując oceny, respondenci wyrazili opinię, że trudno powiedzieć (9), czy taka regulacja powinna być, jednocześnie - nie, nie powinno być takich regulacji - wskazało 11 respondentów. Tylko 8 respondentów dowodziło, że takie rozwiązania powinny zostać unormowane.

Ocena konieczności uregulowania tego zakresu z całą pewnością zależy od specyfiki i rodzaju organizowanej imprezy sportowej, jej rangi, doświadczeń z przeszłości jej organizatorów oraz współpracy ze służbami, inspekcjami i strażami.

Biorąc pod uwagę oceny respondentów, autor dysertacji zaobserwował u wielu ekspertów trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Proszę ocenić, czy na organizatorze imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej spoczywać powinien obowiązek poinformowania organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy o czasie jej trwania i sposobie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 23. Ocena respondentów, czy na organizatorze imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej spoczywać powinien obowiązek poinformowania organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy o czasie jej trwania i sposobie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

Obecnie rozwiązania opierające się na „dobrej praktyce”, gdzie każdy podmiot indywidualnie informuje organ gminy oraz służby i straże w ocenie respondentów reprezentujących ochronę osób i mienia, ratownictwo medyczne, Państwową Straż Pożarną, wydziały zarządzania kryzysowego urzędów miast powinny zostać unormowane w taki sposób, by organ gminy, na terenie, którego odbywa się impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, posiadał o niej informację. Respondenci wskazywali różne terminy od dni 7 do 30 dni przed rozpoczęciem planowanej imprezy sportowej. I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Gorzowie Wielkopolskim wskazał ponadto, iż taka informacja uzyskana przed planowanym rozpoczęciem imprezy sportowej pozwoliłaby na przeprowadzenie rzetelnej oceny ryzyka, a w konsekwencji przygotowanie odpowiednich sił i środków do jej zabezpieczenia. Ponadto Naczelnik

Wydziału Operacyjno-Szkoleniowego Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Zielonej Górze dodał, że wiedza taka umożliwiłaby dyżurnemu jednostki skuteczne dysponowanie sił i środków w sytuacji kryzysowej, która zaistniałaby w miejscu i w czasie trwania wydarzenia sportowego.

4.4. Rozwiązania infrastrukturalne

Bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemasowych wymaga od jej organizatora również kompleksowego podejścia do infrastruktury obiektu, na którym odbywają się zawody sportowe obejmującego różne jej aspekty. Organizator imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej skupić się powinien na aspektach mających wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników wynikających z przepisów art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane mówiących o:

- co najmniej raz w roku okresowej kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego, instalacji i przewodów przez właściciela lub zarządcę,
- co najmniej raz na 5 lat okresowej kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia oraz kontroli instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie sprawności połączeń.

Zapewnienie bezpieczeństwa opiera się również na przepisach ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz unormowaniach wynikających z innych ustaw w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, w sytuacji sprzedaży żywności na obiekcie w czasie trwania wydarzenia sportowego, kontroli wody służącej do spożycia na obiekcie oraz funkcjonowania toalet.

Ponadto opracowanie systemu bezpieczeństwa i ewakuacji w sytuacji zaistnienia zagrożenia poprzez opracowanie regulaminów obiektu, oznaczenia dróg ewakuacyjnych, opracowanie planów lub instrukcji postępowania w sytuacji zaistnienia zagrożenia w postaci pożaru lub innego zagrożenia, w tym zbiorowego zakłócenia ładu i porządku publicznego przez uczestników zawodów sportowych.

Niezwykle istotnym elementem bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych jest przeprowadzanie lustracji obiektów, na których odbywają się zawody sportowe przed ich rozpoczęciem w celu wyeliminowania potencjalnego zagrożenia dla jej bezpieczeństwa wynikającego na przykład z prowadzonych doraźnych prac remontowych, sprawdzenia funkcjonowania oświetlenia, w tym oświetlenia i oznakowania dróg ewakuacyjnych, funkcjonowania ogrzewania na obiekcie w okresie zimowym.

Ocena rozwiązań, które mają wpływ na bezpieczeństwo sportowych imprez niemaszowych.

Tabela 10. Ocena rozwiązań, które mają wpływ na bezpieczeństwo sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej

	Regulamin obiektu/ terenu	Regulamin imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej	Oznaczenie dróg ewakuacyjnych	Oznaczenie ciągów komunikacyjnych	Zabezpieczenia techniczne przez antagonistycznie nastawionymi do siebie uczestnikami	Sprzęt gaśniczy i środki gaśnicze	Sprzęt ratowniczy	Instrukcje postępowania w przypadku powstania pożaru	Instrukcje postępowania w przypadku powstania innego zagrożenia
Lubuski Związek Piłki Nożnej	3	3	5	5	5	3	3	3	5
Lubuski Związek Piłki Ręcznej	5	5	5	5	0	5	5	5	5
Lubuski Związek Piłki Siatkowej	4	5	4	4	1	5	3	2	2
Ochrona Osób i Mienia Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	4	3	4	4
Ochrona Osób i Mienia Międzyrzecz	4	4	3	3	1	1	2	3	3
Ochrona Osób i Mienia Zielona Góra	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ośrodek Sportu i Rekreacji Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ośrodek Sportu i Wypoczynku Międzyrzecz	5	5	5	5	0	5	5	5	5
Ośrodek Sportu i Rekreacji Zielona Góra	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Piłka Nożna Gorzów Wlkp.	4	3	5	5	5	5	5	5	5
Piłka Nożna Międzyrzecz	2	3	4	2	2	5	5	2	2
Piłka Nożna Zielona Góra	3	3	2	2	5	3	5	2	2
Piłka Ręczna Gorzów Wlkp.	4	4	5	5	0	5	5	4	4
Piłka Ręczna Zielona Góra	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Piłka Siatkowa Gorzów Wlkp.	5	0	5	5	0	5	2	5	0
Piłka Siatkowa Międzyrzecz	5	0	5	5	0	5	2	5	0
Piłka Siatkowa Zielona Góra	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Policja Gorzów Wlkp.	5	5	3	3	3	5	5	5	5
Policja Międzyrzecz	5	5	5	5	4	5	5	5	4
Policja Zielona Góra	5	5	4	4	5	5	4	5	5
Państwowa Straż Pożarna Gorzów Wlkp.	5	4	5	5	5	5	5	4	4
Państwowa Straż Pożarna Międzyrzecz	5	5	4	4	4	5	5	3	3
Państwowa Straż Pożarna Zielona Góra	5	4	5	5	4	5	5	5	5
Ratownictwo Medyczne Gorzów Wlkp.	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Ratownictwo Medyczne Międzyrzecz	4	3	5	5	0	0	5	5	4
Ratownictwo Medyczne Zielona Góra	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Urząd Miasta Gorzów Wlkp.	4	5	5	5	3	4	4	4	4
Urząd Miasta Międzyrzecz	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Urząd Miasta Zielona Góra	5	5	5	4	4	5	5	4	4
Podsumowanie	130	119	132	129	94	128	125	123	113

Legenda: wybrana liczba – 0 – całkowity brak wpływu na zapewnienie bezpieczeństwa – jest to najniższa możliwa ocena, 1 – bardzo niski poziom wpływu, 2 – przeciętny wpływ, 3 – zadowalający poziom wpływu, 4 – wysoki poziom wpływu, 5 – oznacza najwyższy poziom wpływu – najwyższa możliwa ocena.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

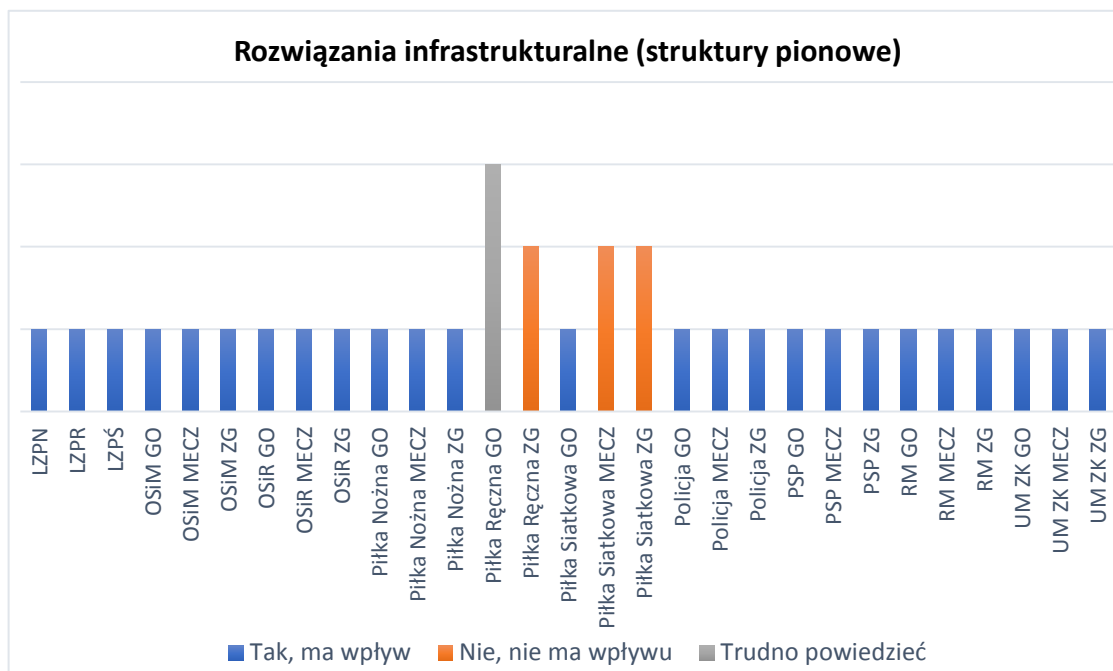
Analizując wypowiedzi respondentów na pytanie, jaki wpływ mają zastosowane rozwiązania na bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych, należy zwrócić uwagę, że o ile według wszystkich obecne rozwiązania w postaci regulaminu obiektu lub terenu, na którym odbywają się zawody sportowe, nie budzi wątpliwości, to już zabezpieczenia techniczne przed antagonistycznie nastawionymi do siebie uczestnikami imprez u wielu respondentów reprezentujących kluby sportowe piłki ręcznej i piłki siatkowej budzą zastrzeżenia. Respondenci podkreślali, że nie ma potrzeby stosowania tego typu zabezpieczeń, ponieważ na ich obiektach/ terenach, na których odbywają się zawody sportowe, nie dochodzi do sytuacji wymagających zastosowania tego typu rozwiązań.

Wartym zaznaczenia jest również fakt, iż respondenci wskazywali jako rozwiązanie, które ma wpływ na bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych w postaci regulaminu takiej imprezy, gdzie w regulacjach wewnętrznych związków sportowych tylko Lubuski Związek Piłki Nożnej taki regulamin posiada³⁴⁸. Pozostałe związki sportowe, a co za tym idzie, kluby sportowe takich regulacji nie ustanowiły.

W tym miejscu wartą przytoczenia według autora dysertacji jest wypowiedź przedstawiciela klubu sportowego piłki nożnej w Zielonej Górze. W jego opinii stosowane rozwiązania w postaci regulaminów, oznaczeń dróg ewakuacyjnych oraz instrukcji postępowania w sytuacji zaistnienia zdarzenia kryzysowego są nie do wyegzekwowania wobec uczestników niestosujących się do ich zapisów z uwagi na brak sankcji karnych.

³⁴⁸ Załącznik nr 3 do dysertacji.

Proszę ocenić, czy przeprowadzona lustracja obiektu/ terenu, na którym organizowana będzie impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, ma wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników.

Legenda: użyte skróty – LZPN – Lubuski Związek Piłki Nożnej, LZPŚ – Lubuski Związek Piłki Siatkowej, LZPR – Lubuski Związek Piłki Ręcznej, GO – Gorzów Wielkopolski, MECZ – Międzyrzecz, ZG – Zielona Góra, PSP – Państwowa Straż Pożarna, UM ZK – Urząd Miasta, Wydział Zarządzania Kryzysowego, OSiM – Ochrona Osób i Mienia, RM – Ratownictwo Medyczne, OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji, Piłka Nożna – Klub Sportowy.

Rysunek 24. Ocena respondentów w zakresie, czy przeprowadzona lustracja obiektu/ terenu, na którym organizowana będzie impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, ma wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: wyniki wywiadów eksperckich (powiat gorzowski, międzyrzecki, zielonogórski).

W opinii zdecydowanej większości respondentów (25) dokonana lustracja terenu/ obiektu, na którym ma być przeprowadzona impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, może pomóc w identyfikacji potencjalnych zagrożeń dla jej bezpieczeństwa. W trakcie wywiadu na tę kwestię zwróciło uwagę kilku respondentów, w tym przedstawiciel Lubuskiego Związku Piłki Nożnej. Ponadto lustracja taka daje możliwość zidentyfikowania zagrożeń jakie może generować infrastruktura dla jej uczestników w czasie trwania wydarzenia sportowego.

I Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Międzyrzeczu podkreślił, że lustracja jest jedną z najważniejszych czynności mającą na celu już na etapie przygotowywania się do zabezpieczenia wyeliminowanie zagrożenia np. w postaci pozostawionego gruzu na obiekcie.

Ekspert ochrony osób i mienia z Zielonej Góry zauważył, iż wobec braku wymaganej dokumentacji (UoBIM) należałoby przed rozpoczęciem zabezpieczenia imprezy sportowej obejść obiekt/ teren nie tylko po to, by się z nim zapoznać, ale również by zidentyfikować potencjalne zagrożenia, jakie mogłyby zaistnieć.

Reasumując, respondenci wskazywali, iż pomimo braku regulacji prawnych nakładających obowiązków na organizatora w zakresie przeprowadzenia lustracji obiektu/ terenu, na którym odbędzie się wydarzenie sportowe, należałoby taką czynność wykonywać cyklicznie, by zidentyfikować, a następnie eliminować zagrożenia.

4.5. Wnioski

W rozdziale IV autor dysertacji skupił się na całościowym procesie: od przygotowania, poprzez czas trwania zawodów sportowych, aż do ich zakończenia, biorąc pod szczególną uwagę bezpieczeństwo wszystkich uczestników wydarzenia sportowego, w tym uczestników, którzy przyszli na miejsce odbywania się wydarzenia sportowego po uprzednim nabyciu biletu wstępu, jeżeli wydarzenie było biletowane. Autor przeprowadził powyższą analizę, biorąc pod uwagę zarówno struktury poziome, jak i pionowe

Autor dokonał szerokiej oceny obowiązujących rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych. Respondenci w swoich odpowiedziach wskazali jednoznacznie na wiele niedoskonałości w obowiązujących obecnie unormowaniach prawnych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom sportowych imprez niemasowych.

Obecnie nie ma regulacji prawa powszechnie obowiązującego, które nakładałyby na organizatora sportowych imprez niemasowych określone obowiązki. Brak jest również unormowań prawnych, które wskazywałyby zakres odpowiedzialności organizatora imprezy tego rodzaju czy też regulacji, w jaki sposób zostanie zrealizowane bezpieczeństwo na obiekcie/ terenie, na którym odbywa się wydarzenie sportowe. Nie zostały również w żaden sposób określone obowiązki uczestnika imprezy sportowej oraz sankcje za nieprzestrzeganie tych obowiązków. Regulacje te mogłyby być zawarte w regulaminie imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej. Jedynie Lubuski Związek Piłki Nożnej opracował taki regulamin³⁴⁹, który w znaczącej części wzorowany jest na regulacji zawartej w UoBIM. Ponadto brak jest opracowanych procedur i standardów dla zabezpieczenia medycznego zapewniającego bezpieczeństwo w trakcie trwania imprezy sportowej, pomimo istniejących rozwiązań opracowanych przez związki sportowe

³⁴⁹ Załącznik nr 4 do dysertacji.

w poszczególnych regulaminach, tych związków. Rozwiązania te są nieprecyzyjne, dają dużą swobodę w interpretacji, co może skutkować brakiem właściwej, szybkiej i skutecznej pomocy medycznej w czasie zaistnienia nagłych incydentów.

Poza unormowaniami ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia brak jest regulacji dotyczących funkcjonowania pracowników ochrony osób i mienia w czasie przed, w trakcie trwania i po zakończeniu imprezy sportowej, co może skutkować brakiem przeprowadzonych analiz ryzyk, zidentyfikowanych zagrożeń, opracowanych planów i algorytmów postępowania, a w konsekwencji brakiem skutecznego działania w czasie zaistnienia niebezpiecznej sytuacji. Jednocześnie wobec braku regulacji pracownicy ochrony osób i mienia nie korzystają z ochrony jak funkcjonariusz publiczny w sytuacji naruszenia ich nietykalności cielesnej przez uczestnika imprezy sportowej. Nie posiadają również podstaw do wydawania wiążących poleceń, które w sytuacji niezastawania się do nich nie są zagrożone żadną sankcją karną, co w konsekwencji powoduje, że w czasie sytuacji niebezpiecznej pracownicy ochrony osób i mienia pozbawieni są skutecznych narzędzi mogących prewencyjnie oddziaływać na uczestników imprezy sportowej, która nie ma statusu imprezy masowej.

Obecnie jedynymi regulacjami normującymi funkcjonowanie bezpieczeństwa uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej w czasie jej trwania są regulacje związków sportowych zawarte w regulaminach opracowanych przez te związki.

W trakcie wywiadu eksperci w swoich wypowiedziach często podkreślają występujące braki prawne objawiające się między innymi: brakiem regulacji dotyczących obowiązku poinformowania o planowanej imprezie sportowej organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy. Obecnie funkcjonujące „dobre praktyki” oparte są najczęściej na zwyczajowej uprzejmości wynikającej ze znajomości osób tym zainteresowanych, ale niebędące w żaden sposób formalnie unormowane, nie są w żaden sposób rozwiązaniem dającym skuteczność i sprawczość. Biorąc taki stan rzeczy pod uwagę można założyć, że może to przyczyniać się do tego, iż organ gminy, a tym samym służby, inspekcje i straż nie będą posiadały informacji o planowanej i odbywającej się imprezie sportowej niemającej statusu imprezy masowej, co w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa tej imprezy może przyczynić się eskalacji zagrożenia z uwagi na brak lub opóźnioną reakcję służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, na wydarzenie mające znamiona sytuacji kryzysowej.

Reasumując, respondenci biorący udział w wywiadzie eksperckim w przeważającej części wyrażają obawy i zastrzeżenia dotyczące wielu kluczowych kwestii związanych z bezpieczeństwem sportowych imprez niemasowych. Często w wypowiedziach wskazują występujące luki prawne, proponując jednocześnie swoje rozwiązania, które według nich mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych.

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym oraz UoBIM były regulacjami prawnymi bardzo potrzebnymi. Dały one autorowi dysertacji możliwość usystematyzowania pojęć, które poruszane były w trakcie wywiadów z ekspertami. Ustawy te ponadto stworzyły autorowi perspektywę do prowadzenia dalszych badań w obszarach, o których autor pisał we wcześniejszych rozdziałach. Obecnie występujące dynamiczne zmiany w obszarze zainteresowania obu ustaw wymagają dostosowania ich do aktualnie występujących zagrożeń i trudności występujących w obszarze organizacji występujących po stronie organizatora imprezy sportowej, ale również w obszarze będącym w zainteresowaniu podmiotów państwowych działających w obszarze bezpieczeństwa.

Respondenci biorący udział w wywiadzie eksperckim podkreślali, jak istotnym i ważnym elementem jest bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemasowych.

Przyjęta trzecia szczegółowa hipoteza badawcza:

Występują istotne różnice w poziomie przygotowania i zabezpieczenia sportowych imprez niemasowych w zależności od przyjętych wewnętrznych regulacji związkowych oraz doświadczenia organizatora.

W toku przeprowadzonych badań została zweryfikowana pozytywnie.

ROZDZIAŁ V

KONCEPCJA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH W ZARZĄDZANIU KRYZYSOWYM NA POZIOMIE POWIATOWYM

Autor dysertacji w przedmiotowym rozdziale podjął próbę scharakteryzowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych poprzez określenie jej uwarunkowań na poziomie powiatowym w zakresie celów i zadań jakie stoją przed jej organizatorami. Projekcji rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych oraz określenia bezpieczeństwa imprez tego rodzaju w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym.

Analiza wcześniejszych rozdziałów przedmiotowej dysertacji, w tym badań empirycznych przeprowadzonych w formie wywiadów eksperckich, literatury przedmiotu oraz aktów normatywnych sprowadziła się do odpowiedzi na szczegółowy problem badawczy wyrażony w pytaniu:

Jakie rozwiązania systemowe i organizacyjne są najskuteczniejsze w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym?

Odpowiedzią na wyartykułowane powyżej szczegółowy problem badawczy są zidentyfikowane przez autora dysertacji braki w teorii i praktyce dotyczące bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych, a w związku z tym zaproponowane poszczególne elementy, jakie powinna zawierać koncepcja.

5.1. Uwarunkowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym: cele, zadania

Zidentyfikowane braki w teorii i praktyce dotyczące bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz przeprowadzone przez autora dysertacji wywiady eksperckie wykazały, iż istnieje deficyt w tym obszarze. Obecnie przyjęty sposób organizacji i zabezpieczeń nie funkcjonuje prawidłowo. Jest wiele obszarów, które obecnie są pomijane w czasie przygotowań, a następnie realizacji zabezpieczenia sportowych imprez tego rodzaju. Zwróciło to uwagę autora, by poprawić, udoskonalić i urealnić do obecnie istniejących zagrożeń cały proces.

Jednym z najczęściej wskazywanych przez respondentów w czasie wywiadu eksperckiego jak i Debaty SafeZone³⁵⁰ rozwiązań było dodanie do obecnie funkcjonującej UoBIM nowego rozdziału dotyczącego sportowych imprez niemasowych. Rozwiązanie to skuteczniej dostosuje zabezpieczenie sportowych imprez niemasowych do realiów dnia dzisiejszego i wpłynie na poprawę bezpieczeństwa.

Koncepcja systemu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych powinna być oparta na:

- zapewnieniu bezpieczeństwa wszystkim osobom uczestniczącym w wydarzeniu sportowym, zarówno zawodnikom, trenerom, sędziom, obsłudze technicznej zawodów sportowych, jak i publiczności, która przyszła obejrzeć wydarzenie sportowe,
- określeniu odpowiedzialności organizatora, w tym sposobu zgłaszania/ informowania/ uzyskania zgody od organu gminy właściwego ze względu na miejsce wydarzenia na organizację wydarzenia sportowego,
- ochronie porządku publicznego,
- zapewnieniu bezpieczeństwa pod kątem medycznym nie tylko opartym na państwowym ratownictwie medycznym,
- zdefiniowaniu uprawnień pracowników ochrony osób i mienia, w tym zadań kierownika do spraw bezpieczeństwa,
- zapewnianiu odpowiedniego stanu technicznego obiektów budowlanych wraz ze służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami,
- zapewnieniu bezpieczeństwa przeciwpożarowego, w tym min.: warunków ewakuacji, sprawności działania urządzeń przeciwpożarowych, dostępu do urządzeń i sprzętu gaśniczego, oznakowaniu dróg ewakuacyjnych oraz miejsc do ewakuacji,
- zapewnianiu bezpieczeństwa sanitarnego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwych i uciążliwych dla środowiska substancji, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych,

Kluczowe założenia tej koncepcji:

- organizator – to osoba prawna, osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, przeprowadzająca imprezę sportową niemającą statusu imprezy masowej. Do obowiązków organizatora należy

³⁵⁰ Załącznik nr 7 do dysertacji.

zabezpieczenie wydarzenia. Ponadto odpowiada on za jej bezpieczeństwo w miejscu i w czasie jej trwania,

- osoby uczestniczące w imprezie sportowej niemającej statusu imprezy masowej
 - to osoba fizyczna, uczestnicząca w imprezie sportowej niemającej statusu imprezy masowej zobowiązana do zachowania niezagrażającego bezpieczeństwa innych osób, w szczególności do przestrzegania postanowień regulaminu obiektu (teren) i regulaminu imprezy niemającej statusu imprezy masowej,
- kierownik do spraw bezpieczeństwa – osoba fizyczna wyznaczona przez organizatora, reprezentująca go w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej,
- ochrona porządku publicznego – realizowana przez osoby podlegające kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej zgodnie z ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, wyznaczone do tego przez organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej. Osoby te realizują swoje zadania na podstawie opracowanej instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia identyfikowanego przez jej organizatora w miejscu i w czasie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej oraz udostępnionego uczestnikom regulaminu obiektu (terenu) oraz regulaminu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej. W celu identyfikacji osób zachowujących się niezgodnie z przyjętymi normami prawnymi obowiązującymi w miejscu i w czasie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej organizator jest uprawniony do rejestracji tych zachowań za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Elementy te mają na celu zapewnienie szybkiej i skutecznej reakcji służb porządkowych organizatora w sytuacji zaistnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa imprezy,
- zabezpieczenie pod kątem medycznym – realizowane przez wykwalifikowany personel medyczny, w tym lekarzy, ratowników medycznych, pielęgniarki, fizykoterapeutów, którzy zapewnią odpowiedni zakres świadczeń medycznych, w tym pierwszej pomocy, zarządzanie urazami, ewakuacji medycznej – triaż oraz opieki medycznej nad wszystkimi uczestnikami. Ponadto realizowane poprzez posiadanie kompletnych zestawów medycznych

- i wyposażenia, w tym defibrylatory AED, opatrunków, narzędzi do stabilizacji urazów i leków. Wszystkie te wymagania mają na celu zapewnienie szybkiej i skutecznej pomocy medycznej w przypadku zaistnienia sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu uczestników imprezy sportowej,
- zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego obiektów budowlanych wraz ze służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami technicznymi, w szczególności przeciwpożarowymi i sanitarnymi – ocena stanu technicznego obiektu budowlanego, w tym instalacji i urządzeń technicznych przez wyspecjalizowane inspekcje i służby rządowej administracji zespolonej – jest kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom sportowych imprez niemasowych. O ile taka ocena przeprowadzana przez inspekcje jest dokonywana według określonych w odrębnych przepisach zasada, to obecnie przez służby nie jest wykonywana wcale w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa. Wprowadzenie oceny cyklicznej przez wyspecjalizowane służby Państwowej Straży Pożarnej i Policji, w postaci dopuszczenia obiektu budowlanego do bezpiecznego przeprowadzenia imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej poprzez ocenę stanu technicznego obiektu, trybun, dróg ewakuacyjnych, oznaczeń tych dróg, dróg rozchodzenia się publiczności, dróg dojazdowych dla pojazdów służb ratowniczych i porządku publicznego, widoczności umieszczonych na obiekcie regulaminów obiektu (terenu) oraz regulaminu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej i innych elementów infrastruktury, w znaczący sposób przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej poprzez eliminację już na etapie planowania imprezy potencjalnych zagrożeń dla jej bezpieczeństwa.

System bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych wymaga odpowiedniego przygotowania, planowania i współdziałania, a następnie skutecznej realizacji założeń, celów, algorytmów postępowania zgodnie z przygotowanym uprzednio planem.

Dobry plan powinien być przede wszystkim celowy, zgodny wewnętrznie, czytelny, zrozumiały, operatywny, czyli łatwy do zastosowania w praktyce. Ponadto powinna cechować go elastyczność, czyli zdolność do modyfikacji w miarę rozwoju sytuacji. Plan musi mieć charakter długofalowy³⁵¹.

³⁵¹ Kotarbiński T., *Traktat o dobrej robocie*, Warszawa 1973, str. 304-306.

Biorąc to pod uwagę na etapie przygotowania, należy uwzględnić skalę tego rodzaju imprez sportowych, która jest zdecydowanie mniejsza niż w przypadku imprez masowych, co nie znaczy, że nie generują one zagrożeń dla bezpieczeństwa. Uwzględnić również trzeba to, w jaki sposób zapewnione zostanie bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom wydarzenia sportowego na każdym etapie uczestnictwa w imprezie sportowej:

- przed jej rozpoczęciem – wejście na obiekt/ teren sportowy,
- w czasie trwania zawodów sportowych,
- po zakończeniu – opuszczenie przez wszystkich uczestników obiektu/ terenu sportowego.

Niezwykle istotnym na etapie planowania i przygotowania jest również wzięcie pod uwagę infrastruktury obiektu/ terenu, na którym zorganizowane zostanie wydarzenie sportowe, a zwłaszcza zagrożeń, jakie może ono generować.

Ponadto takie planowanie zachęciłaby do wymiany informacji pomiędzy Policją, Państwową Strażą Pożarną, wydziałami zarządzania kryzysowego ds. sportu urzędów miast i gmin, władzami związków sportowych, lokalnymi grupami przeciwdziałającymi przemocy wśród kibiców sportowych, organizacjami zrzeszającymi kibiców, ekspertami w obszarze:

- dobrych praktyk mających wpływ na bezpieczeństwo w czasie sportowych imprez niemassowych,
- informacji na temat kibiców stwarzających zagrożenie,
- zapobiegania przemocy, rasizmowi i ksenofobii podczas wydarzeń sportowych i reagowania na takie zjawiska³⁵².

Bezpieczeństwo jest istotnym kryterium zwłaszcza z punktu widzenia uczestnika sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej, które jest dominującym kryterium udziału w wydarzeniu sportowym związane z:

- dojazdem i powrotem z wydarzenia sportowego (za pomocą prywatnych środków komunikacji, komunikacji miejskiej, komunikacji PKP),
- udziału w wydarzeniu sportowym, które często związane jest ze wsparciem drużyny poprzez doping, wspólne śpiewanie, oklaski, gwizdy, udział w tradycjach i rytuałach kibiców – oprawy meczowe,
- poniesieniem kosztu (kupnem koszulek, szalików klubowych, zakupem biletu wstępu na obiekt sportowy, kupnem jedzenia, picia na terenie obiektu).

³⁵² Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu, 2009/C 271 E/07.

Innym istotnym kryterium jest edukacja w sporcie realizowana poprzez kształtowanie wśród młodzieży wartości tolerancyjnych i wzajemnego szacunku, uczciwości i poszanowania zasad *fair play*, w tym profilaktyki ochrony zdrowia.

Zatem cele i zadania systemu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasyowych obejmują:

- sposób zgłaszania/ informowania/ uzyskania zgody od organu gminy właściwego ze względu na miejsce wydarzenia na organizację wydarzenia sportowego,
- zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom,
- odpowiedzialność organizatora za zorganizowanie wydarzenia sportowego,
- przewidywanie przez organizatora zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym planowanie ewakuacji poprzez opracowane instrukcje określające zadania służb organizatora powołanych w tym celu,
- ochronę infrastruktury sportowej, takiej jak: boiska, hale sportowe, trybuny, drogi dojścia, drogi dojazdowe, drogi ewakuacyjne, punkty czerpania wody, sieci sanitarne, sieci elektryczne, sieci wodociągowe, regulaminów obiektu oraz regulaminów imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej,
- współdziałanie ze służbami ratowniczymi, w tym z Policją, Państwową Strażą Pożarną i Państwowym Ratownictwem Medycznym,
- współdziałanie z wydziałami zarządzania kryzysowego, wydziałami sportu, ośrodkami sportu i rekreacji urzędów miast i gmin, na terenie których realizowane są zawody sportowe,
- współdziałanie z Państwową Inspekcją Sanitarną, Inspektorem Nadzoru Budowlanego,
- liczbę udostępnionych miejsc dla osób na imprezie sportowej niemającej statusu imprezy masowej przez jej organizatora,
- określenie minimalnej liczby pracowników ochrony organizatora powołanych do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu i w czasie trwania imprezy niemającej statusu imprezy masowej. Ponadto opracowanie schematu działań pracowników ochrony, oznakowanie, wyposażenie, nadanie im uprawnień do wydawania wiążących poleceń,

- informacje o osobie wyznaczonej na kierownika do spraw bezpieczeństwa w miejscu i w czasie trwania imprezy niemającej statusu imprezy masowej oraz jej uprawnieniach i odpowiedzialności,
- określenie minimalnej liczby personelu medycznego, jego organizacji, składu (lekarz, ratownik medyczny, pielęgniarka), oznakowanie i wyposażenie, dedykowanego do obsługi wszystkich uczestników wydarzenia sportowego,
- informacje o zainstalowanych na obiekcie urządzeniach rejestrujących obraz i dźwięk,
- sposób udostępniania obiektu (terenu) uczestnikom imprezy sportowej oraz harmonogram opuszczania przez nich obiektu (terenu) po zakończeniu wydarzenia sportowego,
- sposób dokumentowania przez organizatora zdarzeń mających znamiona czynów zabronionych,
- edukację uczestników wydarzenia sportowego poprzez kształtowanie pozytywnych postaw oraz idei *fair play*.

System bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej wymaga od jej organizatorów starannego przygotowania i współpracy z różnymi podmiotami. Niezbędne jest przygotowanie planu, który będzie ukierunkowany, celowy, jasny, operacyjny, czytelny, elastyczny i długoterminowy. Tak przygotowany plan powinien uwzględniać skalę wydarzenia sportowego, które pomimo mniejszego zasięgu wciąż może generować zagrożenia dla jego uczestników. Biorąc to pod uwagę, należy zapewnić bezpieczeństwo na każdym etapie uczestnictwa – przed rozpoczęciem się wydarzenia sportowego, w jego trakcie i po jego zakończeniu. Niezwykle istotnym czynnikiem, jaki powinien być wzięty pod uwagę, jest uwzględnienie infrastruktury obiektu/ terenu, który może stwarzać dodatkowe zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników. Skuteczne zabezpieczenie imprezy sportowej wymaga współpracy organizatorów z Policją, Strażą Pożarną, służbami ratowniczymi oraz władzami lokalnymi. Ważne jest także wymieniać się dobrymi praktykami i informacjami na temat potencjalnych zagrożeń ze strony kibiców zarówno miejscowych, jak i przyjezdnych w czasie dojazdu i powrotem z wydarzenia oraz ich aktywnościami podczas imprezy.

Na organizatorze takiego wydarzenia spoczywać powinien obowiązek zapewnienia bezpiecznej infrastruktury sportowej, odpowiedniej liczby pracowników ochrony, personelu medycznego oraz ich organizacji, wyposażenia i uprawnień.

Wreszcie, równie ważna dla zapewnienia bezpieczeństwa podczas wydarzeń sportowych jest edukacja uczestników w zakresie tolerancji, szacunku i zasad *fair play*.

5.2. Projekcja rozwiązań prawnych, organizacyjnych, infrastrukturalnych zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych

Obecnie nie funkcjonują żadne regulacje prawa powszechnie obowiązującego, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasowych. Aby kompleksowo uregulować te kwestie, ale jednocześnie nie spowodować dodatkowych przeszkód do prowadzenia działalności gospodarczej przez stowarzyszenia i związki sportowe oraz nie doprowadzić do niezadowolenia grup kibiców identyfikujących się z klubami sportowymi, autor dysertacji proponuje po uprzednim przeprowadzeniu Debaty SafeZone³⁵³ oraz na podstawie wywiadów eksperckich³⁵⁴ realizowanych na terenie powiatu gorzowskiego, międzyrzeckiego i zielonogórskiego oraz analizy rozwiązań przyjętych w wybranych krajach europejskich dwa scenariusze implementacyjne:

1. Scenariusz pierwszy - znowelizowanie UoBIM i dodanie rozdziału „*Bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych*”³⁵⁵. Rozwiązanie zaproponowane przez ekspertów podczas Debaty „SafeZone” oraz ekspertów biorących udział w wywiadach,
2. Scenariusz drugi – podejście systemowe - poprzez całkowitą zmianę obecnie obowiązujących rozwiązań normatywnych. Scenariusz zaproponowany przez autora dysertacji po analizie systemów zarządzania sportem obowiązujących w wybranych krajach europejskich systemów zarządzania sportem.

Scenariusz pierwszy:

zaproponowana przez autora zmiana ustawowa ma na celu poprawę czytelności, przejrzystości, jakości, skuteczności zadań wykonywanych przez wszystkie podmioty zaangażowane w zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasowych, poczynając od jej organizatora, poprzez służby medyczne, ochronę osób i mienia, aż do zadań podmiotów odpowiedzialnych za szeroko pojęte bezpieczeństwo, a biorących udział w zabezpieczeniu imprez tego rodzaju. Podstawowym celem jest zdefiniowanie pojęcia: „impreza niemającej statusu imprezy masowej” poprzez

³⁵³ Załącznik nr 7 do dysertacji.

³⁵⁴ Załącznik nr 6 do dysertacji.

³⁵⁵ Załącznik nr 9 do dysertacji.

wyodrębnienie i tak już funkcjonującego, aczkolwiek nieujętego w ramy prawne pojęcia „sportowa impreza niemasaowa”, a brzmi ona:

impreza sportowa niemasaowa – należy przez to rozumieć imprezę niemającą statusu imprezy masowej, mającą na celu współzawodnictwo sportowe lub popularyzowanie kultury fizycznej, organizowaną na: stadionie, hali lub innym obiekcie niebędącym budynkiem oraz na terenie umożliwiającym jej przeprowadzenie, na którym organizator udostępnił dla osób w niej uczestniczących miejsca ustalone zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej.

Wskazanie prawnych ram regulujących organizację sportowych imprez niemasyowych są niezbędne i konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w czasie ich trwania. Ujęcie tego zagadnienia w taki sposób określi całość organizacji imprez sportowych tego rodzaju, unormuje odpowiedzialność organizatora oraz odpowiedzialność uczestników za ewentualne incydenty mające wpływ na bezpieczeństwo. Określi uprawnienia służb ochrony osób i mienia, które na wzór UoBIM otrzymają uprawnienia i ochronę prawną z niej wynikające. Ponadto unormuje sposób obiegu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemasyowych. Wdrożenie unormowań normatywnych ma na celu stworzenie środowiska bezpiecznego i przyjaznego dla jej organizatorów, uczestników oraz minimalizację ryzyka zaistnienia zagrożenia dla życia lub zdrowia jej uczestników, również infrastruktury obiektu (terenu), na którym odbywają się zawody sportowe. Określenie minimalnej liczby uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej oraz zadań organizatora w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa poprzez przygotowanie planów działania służb porządkowych i informacyjnych w czasie zaistnienia zidentyfikowanych na podstawie analizy ryzyka zagrożeń, działania służb medycznych i ich reakcji na zaistniałe incydenty. Wdrożenie tego rozwiązania unormuje i ujednolici sposób zabezpieczeń imprez tego rodzaju na terenie całego kraju.

Wskazanie założeń organizacyjnych dla bezpieczeństwa sportowych imprez niemasyowych jest kluczowe dla zapewnienia bezpiecznego przebiegu imprezy sportowej tego rodzaju i wymaga holistycznego podejścia, które obejmować powinno zarówno:

- zadania i zakres odpowiedzialności organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej,
- uzyskanie zgody na organizację imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej od organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy,

- sposób i zakres informowania podmiotów ratowniczych o organizacji i sposobie zabezpieczenia sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej,
- sposób i zakres informowania organu gminy o organizacji i sposobie zabezpieczenia imprezy, która będzie sportową imprezą niemającą statusu imprezy masowej,
- analizę ryzyk w celu zidentyfikowania zagrożeń dla jej bezpieczeństwa,
- skuteczność oraz sprawność zarządzania infrastrukturą obiektu (terenu), na którym odbywają się zawody sportowe,
- ustalenie i wyodrębnienie niezbędnego sprzętu, w tym: systemów alarmowych, systemów monitoringu, sprzętu gaśniczego,
- zarządzanie pracownikami ochrony osób i mienia przez wyznaczonego kierownika do spraw bezpieczeństwa,
- zarządzanie personelem medycznym,
- zarządzanie personelem technicznym,
- wypracowanie skutecznego kanału komunikacji pomiędzy organizatorem imprezy sportowej, a podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny w sytuacji zaistnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa imprezy sportowej,
- odpowiedzialność organizatora za przeprowadzenie imprezy niemającej statusu imprezy masowej bez wymaganego zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu, lub nie przekazuje informacji o jej organizacji do organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy,
- odpowiedzialność uczestników za ewentualne incydenty mające wpływ na bezpieczeństwo.

Elementem istotnym dla bezpieczeństwa imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej jest określenie zadań i odpowiedzialności jej organizatora. To w jego rękach skupia się całość przedsięwzięć w zakresie przygotowania, przeprowadzenia, a następnie zakończenia imprezy sportowej w sposób bezpieczny.

Scenariusz drugi:

zapropnowana autorska zmiana systemowa polegająca na wprowadzeniu do regulacji prawnych w Polsce najlepszych rozwiązań przyjętych na podstawie

doświadczeń w Republice Federalnej Niemiec, Republice Czeskiej i Republice Słowackiej oraz rekomendacji Unii Europejskiej ma na celu unowocześnić i dostosować do nowych zagrożeń obecnie obowiązujące unormowania. Podstawowym celem zaproponowanej zmiany jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom imprezy sportowej na każdym etapie tzn. przez dotarciem kibiców na obiekt sportowy, w trakcie trwania wydarzenia sportowego oraz po jego zakończeniu.

Punktem wyjścia do rozważań nad przedmiotowym scenariuszem jest dokonane założenie, że w Polsce wszystkie wydarzenia sportowe podlegałyby tym samym regulacjom. Tak sformułowane założenie miałyby istotny wpływ na zakres organizacji, nadzoru oraz odpowiedzialności za takie wydarzenie. Autor ma świadomość, iż takie podejście do organizacji wydarzeń sportowych może wiązać się zarówno z korzyściami, którymi w opinii autora byłyby:

- ujednolicenie standardów – wszystkie wydarzenia sportowe niezależnie od ich kwalifikacji byłyby organizowane według tych samych zasad, co wpłynęłoby na przewidywalność i bezpieczeństwo,
- łatwiejszy nadzór i kontrola – organy nadzorujące miałyby uproszczone zadanie, co mogłoby przyczynić się do skuteczniejszego egzekwowania przepisów prawa,
- sprawiedliwość i równość – brak różnic w regulacjach normatywnych oznaczałby równe traktowanie wszystkich organizatorów i uczestników wydarzeń sportowych,
- większa przejrzystość – spójne przepisy zmniejszyłyby ryzyko niejasności prawnych i nadużyć ze strony organizatorów wydarzeń sportowych,

jak i wyzwaniami:

- zróżnicowanie wydarzeń sportowych – różne dyscypliny sportowe mają specyficzne wymagania, a jednolite przepisy mogą nie uwzględniać ich unikalnych potrzeb,
- ograniczenie elastyczności – organizatorzy mogliby mieć mniejsze możliwości dostosowania wydarzenia sportowych do lokalnych uwarunkowań wynikających m.in. z infrastruktury czy specyfiki danej dyscypliny,
- potencjalny wzrost biurokracji – wprowadzenie jednolitych regulacji mogłoby wymagać ponadprogramowych procedur administracyjnych i mieć wpływ

na dodatkowe obciążenia dla organizatorów, co mogłoby doprowadzić do rezygnacji z tych działań,

- możliwe zwiększenie kosztów organizacji wydarzenia sportowego – dostosowanie wszystkich wydarzeń do jednolitych standardów mogłoby wiązać się z wyższymi kosztami organizacyjnymi, zwłaszcza dla mniejszych podmiotów.

Taki system organizacji imprez sportowych miałby zarówno zalety, ale mógłby również generować/ sprawiać potencjalne trudności, a jego skuteczność zależałaby od szczegółowego opracowania i wdrożenia takiej regulacji.

Wskazanie założeń organizacyjnych i funkcjonalnych dla bezpieczeństwa wydarzeń sportowych jest niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa i wymaga systemowego podejścia, które obejmować powinno:

- wdrożenie kompleksowych rozwiązań poprzez przygotowanie aktów normatywnych obejmujących swoim zasięgiem wyłącznie wydarzenia sportowe (na wzór rozwiązań przyjętych w Republice Słowackiej), a skupionych na organizacji wydarzenia sportowego, zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom, współpracy z państwowymi służbami ratowniczymi i porządkowymi oraz z urzędami gmin, na terenie których planowane jest wydarzenie sportowe w zakresie zgłoszenia organizacji wydarzenia sportowego w celu uzyskania zgody na jego organizację,
- przekazanie kompetencji organowi gminy właściwemu z uwagi na miejsce organizacji wydarzenia sportowego (na wzór rozwiązań przyjętych w Republice Słowackiej) wyłączenia wydarzenia sportowego spod regulacji normatywnej np. z uwagi na fakt, iż na podstawie analizy ryzyk obejmujących swoim zasięgiem kolejne trzy lata wstecz, nie doszło do sytuacji kryzysowej podczas organizacji wydarzenia sportowego - byłyby to np. zawody w ping-pong (zawody sportowe o niskim zainteresowaniu uczestników),
- przygotowanie przez organizatora wydarzenia sportowego kompleksowej Koncepcji Bezpieczeństwa (na wzór rozwiązań przyjętych w Republice Federalnej Niemiec), obejmującej swoim zasięgiem nie tylko obiekt, na którym odbędzie się wydarzenie sportowe, ale również drogi dojazdu, parkingi, drogi dojścia,
- wymogi dotyczące organizacji wydarzenia sportowego poprzez dokonywaną przez organizatora analizę ryzyk obejmującą swoim zasięgiem szereg

- elementów: od infrastruktury obiektu po zarządzanie tłumem w czasie zaistnienia sytuacji kryzysowej do czasu przybycia służb państwowych i przejęcia przez nie dowodzenia działaniami ratowniczymi,
- współpracę organizatora wydarzenia sportowego z Policją, Państwową Strażą Pożarną, Państwowym Ratownictwem Medycznym, Inspektorem Sanitarnym, Inspektorem Nadzoru Budowlanego,
 - wprowadzenie jednego regulaminu obejmującego wydarzenia sportowe (zamiast obecnie funkcjonujących dwóch: regulaminu obiektu i regulaminu imprezy masowej), tak by wszystkie wydarzenia były traktowane według tych samych zasad,
 - zapewnienie przez organizatora wydarzenia sportowego odpowiedniej liczby służb porządkowych i informacyjnych, kierownika ds. bezpieczeństwa, przeszkolonych na podstawie przygotowanych programów obejmujących swoim zasięgiem m.in. zagadnienia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, reagowania w czasie zaistnienia sytuacji kryzysowej, psychologii tłumu, stosowania środków przymusu bezpośredniego z zachowaniem zasady równowagi pomiędzy skutecznością działań, a poszanowaniem praw obywatelskich oraz wyposażenie, umundurowanie umożliwiające szybką i skuteczną identyfikację pracownika służb porządkowych i informacyjnych,
 - odpowiedzialność prawną organizatora wydarzenia sportowego za wszelkie zaniedbania, które w konsekwencji mogą doprowadzić do sytuacji kryzysowej lub zagrożenia życia, zdrowia lub mienia jej uczestników. W sytuacji naruszenia przepisów powinny zostać przewidziane wysokie grzywny (na wzór rozwiązań przyjętych w Republice Słowackiej do 20 tys. zł) wraz z możliwością pozbawienia praw do organizacji kolejnych wydarzeń sportowych przez konkretny klub sportowy, który dopuścił się tych zaniedbań,
 - wprowadzenie jednego systemu informatycznego (na wzór rozwiązań przyjętych w Republice Słowackiej i Republice Czeskiej), do którego dostęp miałyby służby (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne) i inspekcje (Sanitarna, Nadzoru Budowlanego) zaangażowane w zapewnienie bezpieczeństwa, organizator wydarzenia sportowego (klub/ związek sportowy), organ gminy (wydział zarządzania kryzysowego/ do spraw sportu), który byłby administratorem systemu informatycznego.

Drugi zaproponowany przez autora scenariusz implementacji regulacji z zakresu bezpieczeństwa wydarzeń sportowych w Polsce oparty został na regulacjach Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej, w szczególności w zakresie kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa, odpowiedzialności organizatorów, jednolitego systemu informatycznego oraz roli organu gminy. Wprowadzenie ujednoliconych standardów bezpieczeństwa dla wszystkich wydarzeń sportowych organizowanych w Polsce mogłoby się przyczynić do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa uczestników.

Autor dostrzega również drugą stronę wprowadzenia przedmiotowej regulacji. Jej wprowadzenie wiązałoby się z różnymi wyzwaniami stojącymi przed organizatorami wydarzeń sportowych, którzy dotychczas nie podlegali żadnej regulacji, a mianowicie: wyższe koszty organizacji, zwiększona biurokracja oraz kontrola organów państwowych i samorządowych nad organizacją wydarzeń sportowych, prawdopodobne zniechęcenie do organizowania wydarzeń sportowych na najniższych poziomach rozgrywek. W autorskiej ocenie kluczowym elementem przedmiotowego rozwiązania będzie znalezienie równowagi pomiędzy bezpieczeństwem uczestników wydarzenia sportowego, a elastycznością wprowadzonej regulacji, tak aby nie zniechęcić organizatorów do organizowania imprez sportowych, szczególnie na poziomie lokalnym.

5.3. Określenie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasywowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym

Autor, opierając się na wnioskach z poprzednich rozdziałów, jak i konkluzji uzyskanych podczas Debaty SafeZone³⁵⁶, doszedł do wniosku, że bezpieczeństwo sportowych imprez niemasywowych nie jest brane pod uwagę przez administrację rządową (zespoloną i niezespoloną) oraz administrację samorządową. Fakt ten wynika z braku definicji imprez sportowych tego rodzaju i ma to swoje konsekwencje w braku regulacji prawnych w tym zakresie. Zagadnienie to nie jest poruszane również na kanwie nauk o bezpieczeństwie, czego efektem jest brak opracowań naukowych w tym temacie. Ma to swoje konsekwencje również w tym, że część administracji rządowej (zespolonej i niezespolonej) oraz samorządowej nie jest informowana o planowanych wydarzeniach sportowych oraz sposobie ich zabezpieczenia, a jeżeli fakt taki ma miejsce, to ma to raczej wymiar koleżeński, oparty na wieloletniej współpracy. Raczej jest to zwyczaj, uprzejmość wypracowana na przestrzeni lat niż wynikający z jakichkolwiek regulacji

³⁵⁶ Załącznik nr 7 do dysertacji.

prawnych fakt. Zwrócił na to uwagę autorowi w trakcie wywiadu ekspert nr 28, stwierdzając, że od wielu lat informacje o tym fakcie, w formie e-mail przekazuje na Policję oraz do Urzędu Miasta. Część natomiast administracji rządowej (zespolonej i niezespólonej) oraz samorządowej w ogóle takich informacji nie otrzymuje i nie posiada. W odczuciu autora dysertacji wiąże się to z daleko idącymi konsekwencjami. Wobec deficytu danych instytucje powołane do zapewnienia ładu i porządku publicznego w sytuacji zaistnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników imprezy nie są w stanie skutecznie zareagować. Zaakcentował to w czasie Debaty SafeZone ekspert Państwowej Straży Pożarnej wskazując, że Państwowa Straż Pożarna nie posiadając informacji o planowanej imprezie sportowej, nie jest w stanie ocenić sytuacji oraz określić sił i środków niezbędnych do zabezpieczenia³⁵⁷. Jedyną instytucją, która prowadzi bieżące rozpoznanie pod kątem zagrożeń, które może generować impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, jest Policja, na co wskazał w czasie I Debaty SafeZone ekspert Policji³⁵⁸. Pozostałe służby, inspekcje i straże, w tym również wydziały zarządzania kryzysowego urzędów miast/ gmin nie posiadają i nie gromadzą informacji w tym zakresie. Nie gromadzi ich również Policja³⁵⁹, chyba, że podjęła czynności „z urzędu” w sytuacji pozyskania informacji o możliwym, potencjalnym zagrożeniu dla bezpieczeństwa uczestników takiej imprezy.

Biorąc powyższe pod uwagę, autor powziął przekonanie, iż na wzór UoBIM, by zapewnić bezpieczeństwo uczestnikom w czasie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej zaangażowane powinny być te same podmioty, jak w cytowanej regulacji prawnej tj. organizator, wójt, burmistrz, prezydent właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy, a także Policja, Państwowa Straż Pożarna, Służba Zdrowia, Państwowa Inspekcja Sanitarna, a w razie potrzeby także na inne właściwe służby i organy. Podmioty te będą miały między innymi dostęp do informacji o planowanych imprezach tego rodzaju, sposobie ich zabezpieczenia przez organizatora. Ponadto przed organizacją imprezy tego rodzaju będą miały możliwość przeprowadzenia lustracji obiektu (terenu), która nie tylko zidentyfikuje potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników, ale również umożliwi zaplanowanie sił i środków niezbędnych do reakcji w sytuacji wystąpienia kryzysu.

³⁵⁷ Załącznik nr 7 do dysertacji, str. 7.

³⁵⁸ Załącznik nr 7 do dysertacji, str.4-6.

³⁵⁹ Art. 37, UoBIM.

Działania administracji rządowej (zespolonej i niezespólonej) oraz samorządowej nie mogą być podejmowane, gdy do zdarzenia kryzysowego dojdzie lub prawdopodobieństwo jego zaistnienia jest bardzo wysokie. Jednocześnie ustanie zagrożenia nie oznacza, że administracja została zwolniona z działań mających na celu zapobieżenie skutkom zaistniałego zdarzenia.

Autor dysertacji na podstawie wywiadów eksperckich zrealizowanych na terenie powiatu gorzowskiego, międzyrzeckiego i zielonogórskiego, wniosków z I Debaty SafeZone³⁶⁰ oraz na podstawie Powiatowych Planów Zarządzania Kryzysowego, wybrał najczęściej wskazywane zagrożenia mogące zaistnieć w czasie trwania sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej. Zagrożenia te w ocenie autora są w pełni reprezentatywne dla przedmiotu niniejszej dysertacji.

Ustawodawca w art. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym wyróżnił cztery fazy zarządzania kryzysowego.

Pierwszą z nich jest faza polegająca na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym. Zasadniczym celem tej fazy jest eliminacja przyczyn rodzącej się sytuacji kryzysowej i minimalizacja prawdopodobieństwa jej ewolucji do stadium kryzysu, który niesie określone następstwa i konsekwencje³⁶¹. Ponadto uświadomienie wszystkim uczestnikom działań spodziewanej skali i charakteru tych zjawisk, które mogą przerodzić się w sytuację kryzysową. Zapobieganie realizowane jest przez powołane do tego podmioty w sposób nieprzerwany – ciągły. Opracowana i przygotowana przez autora tabela 11 wskazuje podmioty, które zaangażowane są w sytuacji zaistnienia wyszczególnionych zagrożeń. Wskazuje również, jaki podmiot jest koordynatorem działań, jaki podmiot jest wiodącym w czasie trwania sytuacji kryzysowej, a jakie podmioty wspomagają działania podmiotu wiodącego. Opracowana tabela ilustruje wyłącznie najważniejsze zagrożenia mogące zaistnieć w czasie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej, które były wskazywane przez respondentów w czasie wywiadu eksperckiego oraz podczas Debaty SafeZone.

W autorskiej ocenie zasadnym jest wskazanie jednego podmiotu pełniącego funkcję podmiotu wiodącego, tak by działania w czasie zaistnienia sytuacji kryzysowej charakteryzowały się sprawnością, szybkim i skutecznym podejmowaniem decyzji, ponoszeniem za nie odpowiedzialności oraz precyzyjnym rozdziałem czynności do wykonania i nadzorem nad ich przebiegiem. W ten sposób wszystkie podmioty

³⁶⁰ Załącznik nr 7 do dysertacji.

³⁶¹ Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str.296.

współdziałające, uczestniczące w realizacji zadań, będą posiadały kompleksową wiedzę z zakresu czynności, jakie mają wykonać, by być skuteczne.

Tabela nr 11 ilustruje tę zależność:

Tabela 11. Siatka bezpieczeństwa fazy zapobiegania

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY RODZAJ ZAGROŻENIA		URZĄD MIASTA WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	ADMINISTRATOR OBIEKTU (TERENU)	ORGANIZATOR IMPREZY SPORTOWEJ NIEMASOWJ	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) POLICJI	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) PSP	PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE	POWIATOWY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO	POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY	KOMENDANT ODDZIAŁU STRAZY GRANICZNEJ	PRYWATNE RATOWNICTWO MEDYCZNE - ORGANIZATORA	PROCOOWNICY OCHRONY OSÓB I MIENIA - ORGANIZATORA	INNE
1.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE BRONI BIAŁEJ												
2.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE POJAZDU												
3.	NIEKORZYSTNE ZJAWISKO ATMOSFERYCZNE (OPADY)												
4.	PANIKA WYWOŁANA FAŁSZYWYM ALARMEM												
5.	POŻAR MATERIAŁÓW STAŁYCH												
6.	POŻAR WIELOOBSZAROWY												
7.	SYTUACJA ZAKŁADNICZA												
8.	ZAKŁÓCENIE W SYSTEMIE ENERGETYCZNYM												
9.	ZBIOROWE ZAKŁÓCENIE PORZĄDKU PUBLICZNEGO												
10.	ZGŁOSZENIE PODŁOŻENIA MATERIAŁU WYBUCHOWEGO												

LEGENDA

KOORDYNATOR

PODMIOT WIODĄCY

PODMIOT WSPÓLDZIAŁAJĄCY

POZOSTAŁE PODMIOTY

Źródło: opracowanie własne.

Drugą fazą wskazywaną przez ustawodawcę w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym jest faza przygotowania, która prawie równocześnie realizowana jest z fazą zapobiegania. Jest fazą dającą kolejną możliwość uniknięcia sytuacji kryzysowej.

Faza ta polega przede wszystkim na szczegółowym planowaniu zachowań i działań podczas zaistnienia kryzysu celem skutecznego zwalczania jego negatywnych skutków i następstw³⁶². Tak więc faza ta daje możliwość opracowania na podstawie analiz, doświadczeń, zidentyfikowanych potencjalnych zagrożeń – planów reagowania kryzysowego. Jest kluczowa dla zdolności organizacyjnych podmiotów zaangażowanych oraz skutecznego radzenia sobie z nieoczekiwanymi sytuacjami.

Tabela nr 8 przedstawia najistotniejsze zagrożenia dla bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych mogące zaistnieć na terenie powiatu gorzowskiego, międzyrzeckiego i zielonogórskiego. Autor dysertacji wskazał podobnie jak w fazie zapobiegania podmioty zaangażowane w realizację działań, wyodrębniając podmiot wiodący, podmioty współdziałające oraz podmiot koordynujący.

Biorąc powyższe pod uwagę, autor dysertacji powziął przekonanie, iż dzięki tej fazie wszystkie podmioty współdziałające, uczestniczące w realizacji zadań, będą posiadały kompleksową wiedzę z zakresu czynności, jakie mają wykonać, by być skuteczne poprzez posiadanie wiedzy, co w danej sytuacji mają robić.

³⁶² Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str.297.

Tabela 12. Siatka bezpieczeństwa fazy przygotowanie

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY RODZAJ ZAGROŻENIA		URZĄD MIASTA WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	ADMINISTRATOR OBIEKTU (TERENU)	ORGANIZATOR IMPREZY SPORTOWEJ NIEMASOWJ	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) POLICJI	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) PSP	PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE	POWIATOWY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO	POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY	KOMENDANT ODDZIAŁU STRAZY GRANICZNEJ	PRYWATNE RATOWNICTWO MEDYCZNE - ORGANIZATORA	PROCONOWNICY OCHRONY OSÓB I MIENIA - ORGANIZATORA	INNE
1.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE BRONI BIAŁEJ												
2.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE POJAZDU												
3.	NIEKORZYSTNE ZJAWISKO ATMOSFERYCZNE (OPADY)												
4.	PANIKA WYWOŁANA FAŁSZYWYM ALARMEM												
5.	POŻAR MATERIAŁÓW STAŁYCH												
6.	POŻAR WIELOOBSZAROWY												
7.	SYTUACJA ZAKŁADNICZA												
8.	ZAKŁÓCENIE W SYSTEMIE ENERGETYCZNYM												
9.	ZBIOROWE ZAKŁÓCENIE PORZĄDKU PUBLICZNEGO												
10.	ZGŁOSZENIE PODŁOŻENIA MATERIAŁU WYBUCHOWEGO												

LEGENDA

KOORDYNATOR

PODMIOT WIODĄCY

PODMIOT WSPÓLDZIAŁAJĄCY

POZOSTAŁE PODMIOTY

Źródło: opracowanie własne.

Fazą trzecią zdefiniowaną przez ustawodawcę w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym jest faza reagowania. Faza ta to swoiste sprawdzenie uprzednio realizowanych czynności przez podmioty zaangażowane we wcześniej opisywanych fazach poprzez wdrożenie, uruchomienie przygotowanych planów, algorytmów

postępowania i procedur. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż pomimo bardzo dobrze przeprowadzonych działań przez podmioty zaangażowane, to nie są one jednak w stanie tymi działaniami zapobiec wystąpieniu zagrożenia. Zasadniczym i podstawowym rodzajem czynności wykonywanych podczas reagowania kryzysowego są działania ratownicze i ewakuacyjne³⁶³. Jednocześnie celem tej fazy jest dostarczanie pomocy poszkodowanym i ograniczenie wtórnych zniszczeń i strat³⁶⁴. Istotnym i ważnym aspektem podejmowanych lub zaniechanych działań przez podmioty zaangażowane jest odpowiedzialność, jaka na nich spoczywa w zakresie przekroczenia lub niedopełnienia nałożonych na nich obowiązków³⁶⁵.

W tabeli 13 autor poza wyodrębnionymi zagrożeniami mogącymi zaistnieć w czasie trwania sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej w poszczególnych powiatach wytypowanych do przeprowadzenia wywiadu eksperckiego, wskazał również podmioty zaangażowane mające status podmiotu koordynującego, wiodącego oraz współdziałającego.

Zdaniem autora wynikającym z podbudowanego elementu praktycznego oraz doświadczenia, faza reagowania to, analiza zdarzenia, szybkie i skuteczne podjęcie działań, podejmowanie decyzji i koordynowanie prac. W początkowym etapie zaistnienia zdarzenia, zanim służby otrzymają informacje o zagrożeniu dla bezpieczeństwa sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej, to na jej organizatorze spoczywać powinien obowiązek zapewnienia skuteczności tych działań. Organizator imprezy mając do tego profesjonalnie przygotowanych pracowników ochrony osób i mienia, ratowników medycznych, plany obiektu, opracowane plany reagowania na zaistniałe zagrożenie, jest w stanie podjąć skuteczne działania mające na celu ewakuowanie osób ze strefy zagrożenia, we wskazane bezpieczne miejsce, udzielenie pomocy osobom poszkodowanym oraz ograniczenie zniszczeń i strat – obecnie organizator imprezy nie podejmuje tych działań.

Faza ta jest najbardziej zauważalna i daje możliwość zaangażowania różnych podmiotów, które do tej pory były pomijane we wcześniejszych etapach, a są niezbędne do realizacji konkretnych celów.

³⁶³ Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str.301.

³⁶⁴ Skomra W., *Zarządzanie kryzysowe – praktyczny przewodnik po nowelizacji ustawy*, Wrocław 2010, str. 39.

³⁶⁵ Art. 231 par. 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U z 2024 r. poz. 17).

Tabela 13. Siatka bezpieczeństwa fazy reagowania

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY RODZAJ ZAGROŻENIA		URZĄD MIASTA WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	ADMINISTRATOR OBIEKTU (TERENU)	ORGANIZATOR IMPREZY SPORTOWEJ NIEMASOWI	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) POLICJI	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) PSP	PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE	POWIATOWY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO	POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY	KOMENDANT ODDZIAŁU STRAZY GRANICZNEJ	PRYWATNE RATOWNICTWO MEDYCZNE - ORGANIZATORA	PROCONWICY OCHRONY OSÓB I MIENIA - ORGANIZATORA	INNE
1.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE BRONI BIAŁEJ												
2.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE POJAZDU												
3.	NIEKORZYSTNE ZJAWISKO ATMOSFERYCZNE (OPADY)												
4.	PANIKA WYWOŁANA FAŁSZYWYM ALARMEM												
5.	POŻAR MATERIAŁÓW STAŁYCH												
6.	POŻAR WIELOOBSZAROWY												
7.	SYTUACJA ZAKŁADNICZA												
8.	ZAKŁÓCENIE W SYSTEMIE ENERGETYCZNYM												
9.	ZBIOROWE ZAKŁÓCENIE PORZĄDKU PUBLICZNEGO												
10.	ZGŁOSZENIE PODŁOŻENIA MATERIAŁU WYBUCHOWEGO												

LEGENDA

KOORDYNATOR

PODMIOT WIODĄCY

PODMIOT WSPÓŁDZIAŁAJĄCY

POZOSTAŁE PODMIOTY

Źródło: opracowanie własne.

Ostatnią fazą wskazywaną przez ustawodawcę w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym jest faza odbudowy. Zasadniczym celem etapu odbudowy jest przywrócenie miejsca tragicznego zdarzenia do stanu pierwotnego sprzed katastrofy, gwarantującego, w oparciu o zdobyte doświadczenie z reguły wyższe standardy bezpieczeństwa i niekiedy nową jakość życia³⁶⁶. W fazie tej zadania administracji zespolonej i niezespolonej są mocno ograniczone i sprowadzają się co najwyżej do wspierania działań właściciela obiektu (terenu), na którym doszło do sytuacji kryzysowej, w celu przywrócenia stanu sprzed zdarzenia.

Ze względu na horyzont czasowy wyróżnić można odbudowę krótkoterminową i długoterminową. Odbudowa krótkoterminowa polega na przywróceniu podstawowych funkcji życiowych niezbędnych dla funkcjonowania obywateli. Odbudowa długoterminowa ukierunkowana jest na umożliwienie społeczności powrotu do stanu sprzed wystąpienia sytuacji kryzysowej oraz lepsze przygotowanie się na ewentualne, powtórne wystąpienie podobnych zagrożeń³⁶⁷.

W autorskiej ocenie zostało to zilustrowane w tabeli 14. Wskazuje on nie tylko podmioty biorące udział w odbudowie, ale przede wszystkim podmiot – właściciela obiektu jako w części współdziałającego w celu przywrócenia stanu sprzed zdarzenia. W ocenie autora jest to niezwykle skomplikowana sytuacja. W czasie wywiadów eksperckich respondenci wskazywali na fakt, iż właścicielem obiektu (terenu) w imieniu Prezydenta Miasta jest Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji (Wypoczynku – w przypadku powiatu międzyszeckiego), który wynajmował obiekt (teren) na podstawie umowy klubowi sportowemu, który w zależności od warunków zawartych w podpisanej umowie odpowiadał za stan infrastruktury obiektu (terenu) lub nie.

³⁶⁶ Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021, str.305.

³⁶⁷ Tamże, str.307.

Tabela 14. Siatka bezpieczeństwa fazy odbudowy

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY RODZAJ ZAGROŻENIA		URZĄD MIASTA WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	ADMINISTRATOR OBIEKTU (TERENU)	ORGANIZATOR IMPREZY SPORTOWEJ NIEMASOWJ	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) POLICJI	KOMENDANT MIEJSKI (POWIATOWY) PSP	PAŃSTWOWE RATOWNICTWO MEDYCZNE	POWIATOWY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO	POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY	KOMENDANT ODDZIAŁU STRAZY GRANICZNEJ	PRYWATNE RATOWNICTWO MEDYCZNE - ORGANIZATORA	PROWONICY OCHRONY OSÓB I MIENIA - ORGANIZATORA	INNE
1.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE BRONI BIAŁEJ												
2.	ATAK TERRORYSTYCZNY – WYKORZYSTANIE POJAZDU												
3.	NIEKORZYSTNE ZJAWISKO ATMOSFERYCZNE (OPADY)												
4.	PANIKA WYWOŁANA FAŁSZYWYM ALARMEM												
5.	POŻAR MATERIAŁÓW STAŁYCH												
6.	POŻAR WIELOOBSZAROWY												
7.	SYTUACJA ZAKŁADNICZA												
8.	ZAKŁÓCENIE W SYSTEMIE ENERGETYCZNYM												
9.	ZBIOROWE ZAKŁÓCENIE PORZĄDKU PUBLICZNEGO												
10.	ZGŁOSZENIE PODŁOŻENIA MATERIAŁU WYBUCHOWEGO												

LEGENDA

KOORDYNATOR

PODMIOT WIODĄCY

PODMIOT WSPÓŁDZIAŁAJĄCY

POZOSTAŁE PODMIOTY

Źródło: opracowanie własne.

5.4. Wnioski

W omawianym rozdziale autor podjął się próby wskazania celów i zadań, jakie występują na poziomie powiatowym w obszarze bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych poprzez wskazanie elementów, jakie powinna zawierać koncepcja systemu bezpieczeństwa imprez tego rodzaju. Dokonał projekcji rozwiązań prawnych, organizacyjnych oraz infrastrukturalnych w obszarze bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych poprzez wyodrębnienie dwóch możliwych do zaimplementowania scenariuszy. Pierwszy scenariusz obejmujący zaproponowany przez ekspertów najłatwiejszy sposób uregulowania tego zagadnienia tj. dodanie do istniejącej regulacji normatywnej rozdziału dotyczącego imprez tego rodzaju, po wcześniejszym zdefiniowaniu tego pojęcia. Drugi scenariusz to całkowita zamiana podejścia do omawianego zagadnienia poprzez podejście systemowe na podstawie regulacji i doświadczeń wybranych państw europejskich oraz Unii Europejskiej. Ostatnim elementem poruszonym przez autora dysertacji w przedmiotowym rozdziale było określenie statusu sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym poprzez wskazanie siatki bezpieczeństwa, a w niej podmiotu wiodącego i podmiotów współdziałających w poszczególnych fazach zarządzania kryzysowego.

Z uwagi na złożoność problematyki badawczej niezbędne było poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

Jakie rozwiązania systemowe i organizacyjne są najskuteczniejsze w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym?

Analiza tematyki we wskazanych obszarach pozwoliła autorowi na sformułowanie następujących wniosków:

- polska regulacja w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestników imprez sportowych wyrażona akcie normatywnym tj. UoBIM oraz rozporządzeniach wykonawczych, na tle innych regulacji w państwach europejskich, nie odstaje od standardów w tym zakresie. Jedynym jej mankamentem jest pozostawienie bez żadnej regulacji aktem normatywnym zadań i obowiązków organizatora wydarzeń sportowych, które nie mieszczą się w ramy UoBIM,
- rozwiązania Republiki Federalnej Niemiec w zakresie Koncepcji Bezpieczeństwa, która kompleksowo podchodzi do bezpieczeństwa wydarzeń sportowych, jest dobrym kierunkiem, by systemowo podejść do bezpieczeństwa uczestników wszystkich imprez sportowych na terenie Polski,

- rozwiązania przyjęte w Republice Czeskiej oraz w Republice Słowackiej w zakresie jednego systemu informatycznego, w którym gromadzone są informacje o planowanych imprezach sportowych, organizatorach i wielu innych są dobrym rozwiązaniem w zakresie obiegu informacji i dostępu do nich przez podmioty,
- z uwagi na brak regulacji normatywnych dotyczących sportowych imprez niemających żaden podmiot nie podejmuje działań w ramach zarządzania kryzysowego tj. siatki bezpieczeństwa, tym samym, kiedy w miejscu i czasie trwania imprezy sportowej dochodzi do sytuacji mającej znamiona sytuacji kryzysowej, może dojść do braku wystarczającej i skutecznej reakcji podmiotów ratowniczych,
- projekcje rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych w obszarze bezpieczeństwa sportowych imprez niemających wymagają szerszej debaty w zakresie zaimplementowania jednego z dwóch zaproponowanych przez autora dysertacji scenariusza.
- Przyjęta czwarta szczegółowa hipoteza badawcza:

Zintegrowana koncepcja obejmująca elementy prawne, organizacyjne i infrastrukturalne zwiększa skuteczność działań w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatu.

W toku przeprowadzonych badań została zweryfikowana pozytywnie.

ROZDZIAŁ VI

MOŻLIWOŚĆ IMPLEMENTACJI KONCEPCJI ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA SPORTOWYCH IMPREZ NIEMASOWYCH Z UWZGLĘDNIENIEM POTENCJAŁU ORGANIZACYJNO-WYKONAWCZEGO ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO NA POZIOMIE POWIATOWYM

W przedmiotowym rozdziale autor dysertacji przedstawił możliwość implementacji koncepcji zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemасowych poprzez wdrożenie skutecznych rozwiązań. Kluczowym, by to zrealizować, jest uwzględnienie potencjału organizacyjnego w ramach zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym, co oznacza, że bezpieczeństwo imprez tego rodzaju powinno być zapewnione na poziomie lokalnym, w oparciu o zasoby, struktury dostępne na tym poziomie zarządzania kryzysowego. Implementacja koncepcji wymaga dostosowania istniejących rozwiązań, najlepszych doświadczeń oraz procedur bezpieczeństwa.

Analiza badań własnych realizowanych w ramach przedmiotowej dysertacji sprowadza się do odpowiedzi na problem szczegółowy wyrażony w pytaniu:

Jakie zmiany należy wprowadzić do obecnych struktury organizacyjno-wykonawczych na poziomie powiatowym, aby skutecznie wdrożyć autorską koncepcję bezpieczeństwa sportowych imprez niemасowych?

Odpowiedzią na wskazany powyżej szczegółowy problem badawczy jest charakterystyka możliwości implementacji koncepcji do obecnie panujących rozwiązań organizacyjno-prawnych w zakresie organizacji imprez sportowych na poziomie powiatowym.

6.1. Charakterystyka możliwości implementacji i antycypowane skutki wdrożenia koncepcji

Sformułowanie systemowych rozwiązań dotyczących przygotowania koncepcji obejmujących swoim zasięgiem zagadnienia w czasie opracowywania przedmiotowej dysertacji nieuregulowane, to znaczy bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemасowych autor poprzedził:

- organizacją i przeprowadzeniem w dniu 18 maja 2023 roku I Debaty SafeZone pt. „Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej³⁶⁸”, do udziału w której zaproszeni zostali eksperci

³⁶⁸ Załącznik nr 7 do dysertacji.

- reprezentujący: Państwową Straż Pożarną, Policję, Służbę Ochrony Kolei, przedstawiciele Urzędu Miasta Gorzów Wielkopolski reprezentujący wydziały – Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego oraz Ośrodka Sportu i Rekreacji, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, przedstawiciele podmiotów prywatnych reprezentujących: ratownictwo medyczne, firmy ochrony osób i mienia świadczące usługi w zakresie zabezpieczenia sportowych imprez niemasowych,
- na przestrzeni od lipca do września 2023 roku wywiadami eksperckimi na terenie powiatu gorzowskiego, międzyrzeckiego i zielonogórskiego, w których udział wzięli przedstawiciele: Państwowej Straży Pożarnej, Policji, dyrektorzy Urzędu Miasta reprezentujący wydziały – Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego i Ośrodka Sportu i Rekreacji (Wypoczynku – powiat międzyrzecki), przedstawiciele podmiotów prywatnych reprezentujących ratownictwo medyczne, firmy ochrony osób i mienia świadczące usługi w zakresie zabezpieczenia sportowych imprez niemasowych, przedstawiciele klubów sportowych reprezentujących piłkę siatkową, piłkę nożną i piłkę ręczną oraz reprezentanci lubuskich związków wymienionych wcześniej klubów sportowych³⁶⁹,
 - szczegółową analizę oraz ocenę regulacji prawnych dotyczących organizacji wydarzeń sportowych, zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i w wybranych krajach europejskich, takich jak Republika Federalna Niemiec, Republika Czech i Republika Słowacka. W tym celu autor dokonał przeglądu przepisów obowiązujących w tych państwach, porównując je z unijnymi standardami i wskazując na kluczowe różnice oraz podobieństwa. Analiza obejmowała również ocenę skuteczności poszczególnych rozwiązań prawnych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa oraz organizacji wydarzeń sportowych. Ponadto, autor wskazał na potencjalne braki w regulacjach, które mogą wpływać na jakość organizacji takich wydarzeń w omawianych krajach. Na tej podstawie zaproponował rekomendacje, które mogą przyczynić się do ulepszania obecnych regulacji i standardów na poziomie krajowym.

W czasie I Debaty „SafeZone” eksperci biorący w niej udział opowiedzieli się za zmianami legislacyjnymi w zakresie uregulowania sportowych imprez niemasowych

³⁶⁹ Załącznik nr 6 do dysertacji.

poprzez zmianę obowiązującej UoBIM i dodanie do niej rozdziału pt. „Sportowe imprezy niemasowe”. Takiego samego zdania była większość ekspertów, z którymi autor dysertacji przeprowadził wywiady eksperckie. Część z nich jednak (nie wszyscy) reprezentujący związki sportowe (województwa lubuskiego) i kluby sportowe (piłka siatkowa, piłka nożna i piłka ręczna) opowiedziało się za pozostawieniem obecnie funkcjonujących rozwiązań bez zmian systemowych. Autor biorąc pod uwagę sugestie ekspertów, zaproponował scenariusz implementacji koncepcji bezpieczeństwa poprzez przygotowanie autorskiego projektu zmian UoBIM³⁷⁰.

Ponadto po analizie regulacji wybranych państw europejskich autor doszedł do przekonania, iż biorąc pod uwagę doświadczenia tych państw, można część z tych rozwiązań przenieść na grunt polskiej regulacji. Biorąc to pod uwagę, zaproponowana została autorska koncepcja bezpieczeństwa obejmująca swoim zainteresowaniem zaimplementowanie najlepszych rozwiązań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez sportowych w Polsce. Rozwiązania te wymagałyby jednak zmiany całkowitej w podejściu do bezpieczeństwa uczestników imprez sportowych (wszystkich typów).

Obie zaproponowane autorskie zmiany mają charakter systemowy, czy to w zakresie nowelizacji UoBIM, czy też poprzez zaimplementowanie części doświadczeń wybranych krajów europejskich na grunt polski. Propozycja zmian dotyczy funkcjonowania administracji rządowej, samorządowej oraz związków sportowych i wymaga zmian w prawie. Aby wybrać jedną z dwóch zaproponowanych koncepcji, a następnie wdrożyć ją w życie, powinny one zostać poddane gruntownym i szerszym konsultacjom społecznym, w których udział wzięliby przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Związki Sportowe o zasięgu krajowym oraz przedstawiciele stowarzyszeń kibiców. Każdy z wymienionych podmiotów mógłby zgłosić swoje uwagi i propozycje zmian, korekt do zaproponowanych koncepcji, a następnie wybrać najkorzystniejsze rozwiązanie z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wydarzeń sportowych.

Wdrożenie koncepcji bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych jest istotne, aby usprawnić, zapewnić oraz zwiększyć bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom wydarzenia sportowego. Ponadto, aby podnieść jakość tego

³⁷⁰ Załącznik nr 9 do dysertacji.

wydarzenia, chronić przed ewentualnymi zagrożeniami zarówno uczestników, jak i jej organizatorów oraz infrastrukturę obiektu (terenu), na którym odbywają się zawody sportowe, niezbędne jest wskazanie i określenie:

- zasad postępowania organizatora, które są konieczne i niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wydarzenia sportowego,
- zadań i odpowiedzialności organizatora wydarzenia sportowego bez względu na jej status (impreza masowa lub niemająca tego statusu),
- zasad i trybu organizacji sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej,
- trybu uzyskiwania zgód od podmiotów odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na organizację imprezy sportowej,
- trybu informowania o planowanym wydarzeniu sportowym, w tym terminie, miejscu i charakterze imprezy, organu gminy oraz podmiotów odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- zasad odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku ze zorganizowaniem imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej,
- minimalnej liczby, wyposażenia, przeszkolenia, uprawnień, oznakowania, podziału obowiązków i zadań pracowników ochrony osób i mienia,
- zadań kierownika do spraw bezpieczeństwa dowodzącego pracownikami ochrony osób i mienia w czasie przed, w trakcie i po zakończonej imprezie sportowej oraz jego oznakowanie,
- na podstawie analizy ryzyk opracowanie planu działania kierownika do spraw bezpieczeństwa w sytuacji zaistnienia zdiagnozowanych zagrożeń dla bezpieczeństwa imprezy sportowej,
- minimalnej liczby, wyposażenia, przeszkolenia, uprawnień, oznakowania pracowników zabezpieczenia medycznego oraz opracowanie planu działania na wypadek wystąpienia zdarzenia kryzysowego,
- regulaminu obiektu (terenu),
- regulaminu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej,
- regulaminu obejmującego swoją regulacją oba wcześniej wymienione regulaminy,
- trybu sprzedaży napojów alkoholowych o obniżonej zawartości alkoholu w czasie trwania imprezy sportowej,

- odpowiedzialności uczestników sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej niestosujących się do poleceń służb ochrony osób i mienia, regulaminu obiektu (terenu) czy regulaminu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej.

Zdaniem autora dysertacji wprowadzenie wyżej wymienionych uwarunkowań bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych podniesie jakość tego rodzaju imprez poprzez poprawę bezpieczeństwa we wszystkich omawianych obszarach oraz spowoduje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze i prawne. Wdrożenie omówionych środków bezpieczeństwa spowoduje ograniczenie liczby zagrożeń, wypadków i incydentów. Ponadto przyczyni się do uregulowania statusu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym, określenia zadań i odpowiedzialności organizatora oraz do zmniejszenia ryzyk potencjalnych roszczeń prawnych w przypadku wypadków. W autorskiej ocenie wdrożenie przedmiotowych rozwiązań może wymagać dodatkowych nakładów finansowych zwłaszcza ze strony organizatora oraz właściciela obiektu (terenu), na którym przeprowadzane będą wydarzenia sportowe.

6.2. Ocena implementacyjności koncepcji według scenariusza pierwszego na podstawie przeprowadzonych badań

Wypowiedzi respondentów wyartykułowane podczas Debaty SafeZone³⁷¹ oraz zebrane w czasie wywiadów eksperckich³⁷² wypowiedzi ekspertów jednoznacznie wskazały na luki i braki w obecnie obowiązującej UoBIM. Ponadto większość ekspertów wyraziła oczekiwanie na zmianę tego stanu poprzez nowelizację regulacji prawnych w wyniku dodania do UoBIM rozdziału pt. „Sportowe imprezy niemasowe.

Obecnie pomimo wielokrotnych nowelizacji UoBIM nie definiuje, jak również nie określa, czym jest impreza sportowa, która nie mieści się w określone ramy wskazane w ustawie, czyli nie jest imprezą masową.

Autor, będąc wieloletnim praktykiem (Zastępca/ Naczelnik Sztabu Policji Komendy Miejskiej/ Wojewódzkiej Policji) związanym między innymi z planowaniem, zabezpieczaniem sportowych imprez niemasowych na terenie województwa lubuskiego, jest świadomy występujących braków, luk i niedoskonałości, które mają bezpośredni i pośredni wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników.

³⁷¹ Załącznik nr 7 do dysertacji.

³⁷² Załącznik nr 6 do dysertacji.

Celem wprowadzenia proponowanej autorskiej koncepcji według scenariusza pierwszego jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas trwania sportowych imprez niemasyowych. Wejście w życie proponowanych przez autora dysertacji rozwiązań wpłynie na bezpieczeństwo uczestników imprez tego rodzaju.

Aby poprawić i jednocześnie zwiększyć skuteczność bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasyowych, należy uwzględnić kluczowe aspekty. Poniżej autor dysertacji przedstawił najważniejsze z nich, które należy uwzględnić:

- definicję, czym jest impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej i nazywanie jej imprezą niemasyową,
- zdefiniowanie zakresu zadań i odpowiedzialności organizatora – na podstawie dzisiaj obowiązujących norm prawa powszechnie obowiązującego organizator sportowych imprez niemasyowych wobec braku legalnej definicji nie ma określonych zadań, a tym bardziej odpowiedzialności. Ujęcie obowiązków organizatora w proponowanej przez autora dysertacji nowelizacji ustawy i zrównanie go z organizatorem imprez masowej ujednolici terminologię w tym zakresie i sprawi, że każdy organizator wydarzenia sportowego będzie znał swoje obowiązki, zadania i zakres odpowiedzialności za niewywiązanie się z nich,
- standardy bezpieczeństwa – wprowadzone zmiany wpłyną na ujednolicenie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej standardów bezpieczeństwa dla każdego rodzaju sportowych imprez niemasyowych, tak, aby zapewnić spójność działań podmiotów ratowniczych, podmiotów zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa oraz zminimalizować ryzyka zaistnienia zagrożeń dla bezpieczeństwa,
- współpracę administracji rządowej – poprzez zaciśnięcie współpracy pomiędzy Policją, Państwową Strażą Pożarną, Państwowym Ratownictwem Medycznym, Inspekcją Sanitarną i Inspektorem Nadzoru Budowlanego na każdym etapie, tak aby skutecznie reagować na zagrożenia,
- wymianę informacji – powołanie efektywnego systemu wymiany informacji pomiędzy wszystkimi stronami zaangażowanymi w zapewnienie bezpieczeństwa, począwszy od organizatora imprezy niemającej statusu imprezy masowej, organu gminy – wydziału zarządzania kryzysowego (wydziału

- sportu), organów ścigania, służb ratowniczych, inspekcji do innych istotnych podmiotów dla zapewnienia bezpieczeństwa,
- szybką reakcję na zagrożenia – nowelizacja UoBIM otworzyłaby drogę do ujęcia imprez tego rodzaju w systemie zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym, a tym samym spowodowałaby opracowanie i wdrożenia algorytmów, procedur postępowania na identyfikowane zagrożenia przez służby ratownicze, tak by zminimalizować ich skutki w sytuacji ich zaistnienia,
 - szkolenia dla pracowników mających status służby porządkowej i informacyjnej oraz kierownika do spraw bezpieczeństwa obejmujące szkolenia z zakresu: bezpieczeństwa imprez sportowych, zezwolenia na przeprowadzenie imprezy, misji służb organizatora, zabezpieczenie imprezy sportowej, zagadnień prawnych, zasad wykonywania zadań członka służby porządkowej i informacyjnej, zasad współpracy ze służbami ratowniczymi zaangażowanymi w zabezpieczenie imprezy, zabezpieczenia medycznego i sanitarnego, aspektów prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej imprezy sportowej, ewakuacji uczestników imprezy w sytuacji zaistnienia zagrożenia dla jej bezpieczeństwa,
 - działania prewencyjne – wprowadzenie programów edukacyjnych oraz kampanii prewencyjnych mających na celu zminimalizowanie agresji i niezgodnego z prawem zachowań kibiców doprowadzi do zwiększenia świadomości uczestników tych imprez sportowych oraz przyczyni się do zmniejszenia potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa. W działania te zaangażowane powinny zostać związki sportowe, stowarzyszenia kibiców oraz podmioty państwowe, w tym służby ratownicze,
 - poprawę współpracy z sektorem prywatnym – poprzez nawiązanie współpracy służb ratowniczych z organizatorami imprez w zakresie wzmocnienia wspólnego podejścia do bezpieczeństwa, między innymi poprzez poprawę infrastruktury obiekty (terenu), na którym odbywają się imprezy sportowe, współpracę z kierownikiem do spraw bezpieczeństwa i podległymi mu służbami porządkowymi i informacyjnymi w sytuacji zaistnienia zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej oraz z innymi podmiotami tak, aby wzmocnić wspólne podejście w tym zakresie,

- skuteczność w ściganiu sprawców incydentów w czasie trwania wydarzenia sportowego – obecnie sprawcy incydentów w czasie trwania sportowych imprez niemasyowych podlegają w sytuacji przekroczenia normy prawnej kodeksowi wykroczeń³⁷³, kodeksowi karnemu³⁷⁴ i ustawom szczególnym, na przykład: ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi³⁷⁵. Po wprowadzeniu proponowanej przez autora dysertacji zmianie obecnie niemające uprawnień w tym zakresie służby ochrony osób i mienia³⁷⁶ otrzymają uprawnienia wynikające z UoBIM³⁷⁷, co w konsekwencji przyczyni się ograniczenia zdarzeń społecznie nieakceptowanych,
- wykorzystanie technologii – ciągły rozwój technologii, w tym technologii cyfrowej może przyczynić się do zwiększenia efektywności działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa poprzez prewencyjne oddziaływanie w zakresie zainstalowanego monitoringu, systemów alarmowych, kontroli dostępu do miejsc nieprzeznaczonych dla publiczności czy zastosowanie narzędzi do zarządzania danymi osób, wobec których orzeczono środki karne za czyny zabronione,
- zbieranie i wykorzystanie informacji – utworzony na podstawie art. 37 UoBIM - Krajowy Punkt Kontaktowy do spraw imprez masowych³⁷⁸ otrzyma uprawnienia w zakresie zbierania, przetwarzania i udostępniania informacji, w tym podmiotom międzynarodowym o osobach łamiących przepisy prawa w czasie trwania wydarzenia sportowego.

Wprowadzenie zaproponowanej zmiany w zakresie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasyowych poprzez zaimplementowanie scenariusza pierwszego, ma na celu ujednolicenie standardów bezpieczeństwa, usprawnienie współpracy służb ratowniczych oraz odpowiedzialnych za stan porządku publicznego, administracji rządowej oraz samorządowej, a także efektywniejszą wymianę informacji między wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w organizację tych wydarzeń. Zaproponowane rozwiązanie umożliwi szybszą reakcję na zagrożenia, lepsze przygotowanie służb porządkowych i ratowniczych oraz stworzenie skutecznych procedur przygotowujących organizatora i jego służby do reakcji w czasie wystąpienia sytuacji kryzysowej.

³⁷³ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

³⁷⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.).

³⁷⁵ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).

³⁷⁶ Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1995).

³⁷⁷ Art. 20, UoBIM.

³⁷⁸ <https://kpk.policja.gov.pl/> [dostęp: 10.10.2024 r.].

6.3. Ocena implementacyjności koncepcji według scenariusza drugiego na podstawie przeprowadzonych badań

Przeprowadzone badania wyartykułowane w rozdziale III przedmiotowej dysertacji dotyczące regulacji prawnych, doświadczeń i rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa wydarzeń sportowych przyjętych w Republice Federalnej Niemiec, Republice Czeskiej i Republice Słowackiej umożliwiły autorowi dysertacji przyjęcie szerszej perspektywy w zakresie rozwiązań stosowanych w tych krajach i dały możliwość przygotowania drugiego scenariusza implementacji przedmiotowych rozwiązań na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem wprowadzenia proponowanych autorskich rozwiązań zawartych w koncepcji według scenariusza drugiego jest zapewnienie bezpieczeństwa organizowanych na terenie Polski wszystkich wydarzeń sportowych poprzez zastąpienie obecnej regulacji prawnej, tj. UoBIM, nową regulacją obejmującą swoim zainteresowaniem wyłącznie wydarzenia sportowe poprzez zaimplementowanie do niej najlepszych rozwiązań obowiązujących w badanych krajach europejskich, w tym propozycji przedstawionych przez Unię Europejską w aktach nienormatywnych.

Wejście w życie proponowanych przez autora dysertacji rozwiązań wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo uczestników wydarzeń sportowych. Poniżej autor przedstawił najważniejsze z nich, które należy uwzględnić:

- w proponowanej koncepcji zawrzeć wyłącznie rozwiązania dedykowane dla wydarzeń sportowych, z pominięciem imprez artystyczno-rozrywkowych, które są uwzględnione w obecnej regulacji tj. UoBIM,
- definicję wydarzenia sportowego oraz dokonanie podziału na:
 - ✓ imprezy sportowe wymagające wydania zgody na ich organizację przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce odbywania się imprezy sportowej, w tym na imprezy sportowe podwyższonego ryzyka (obecne imprezy masowe³⁷⁹),
 - ✓ imprezy sportowe, o których jej organizator zobowiązany jest do powiadomienia (wyłącznie) organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy sportowej o sposobie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom (obecnie nieuregulowane imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej),

³⁷⁹ Art. 3 ust. 3 UoBIM.

- uprawnienie organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy sportowej do wskazania imprez sportowych niepodlegających regulacjom prawnym (na podstawie precyzyjnie określonych kryteriów, w tym m.in. analizy ryzyk),
- definicję organizatora wydarzenia sportowego oraz określenie jego obowiązków i odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z organizacją wydarzenia sportowego,
- liczebność służb porządkowych i informacyjnych dla poszczególnych wydarzeń sportowych, z uwzględnieniem jej minimalnej, nieprzekraczalnej liczby (skuteczność podjęcia akcji ewakuacyjnej w czasie zaistnienia sytuacji kryzysowej), uprawnienia, obowiązki, wyposażenie i identyfikacja,
- obowiązki osób uczestniczących w wydarzeniu sportowym – jednolite, tożsame nienależnie od kategorii imprezy sportowej,
- sprzedaż, podawanie i spożywanie napojów alkoholowych o niskiej zawartości alkoholu, w tym ograniczenia w sprzedaży, podawaniu i spożywaniu napojów alkoholowych (np. podczas imprezy sportowej podwyższonego ryzyka),
- zasady utrwalania przebiegu wydarzenia sportowego za pomocą obrazu i dźwięku,
- zasady sprzedaży biletów wstępu, karnetów, wejściówek na wydarzenie sportowe,
- opracowanie Koncepcji Bezpieczeństwa do każdego wydarzenia sportowego na wzór koncepcji bezpieczeństwa przygotowywanej przez organizatorów w Republice Federalnej Niemiec,
- uregulowanie kwestii osób uczestniczących w wydarzeniu sportowym poprzez wyłączenie regulacji UoBIM (gdzie to organizator na podstawie przepisów prawa budowlanego oraz przepisów przeciwpożarowych udostępnia liczbę miejsc dla uczestników) i skorelowanie tego czynnika z liczbą sprzedanych biletów/ karnetów/ wejściówek, co w konsekwencji przełoży się na faktyczną liczbę uczestników będących na wydarzeniu sportowym,
- zaimplementowanie obecnie funkcjonujących w prawodawstwie polskim rozporządzeń wykonawczych do UoBIM (obecnie 11 Rozporządzeń –

- z pominięciem Instrukcji przeciwpożarowej³⁸⁰ z uwagi na włączenie jej uregulowań do koncepcji bezpieczeństwa),
- zasady ubiegania się o zezwolenie na przeprowadzenie imprezy sportowej,
 - zasady zgłaszania imprez sportowych,
 - zasady kontroli bezpieczeństwa wydarzenia sportowego przez uprawniony organ,
 - jednolity system informatyczny, którego administratorem byłby minister właściwy do spraw wewnętrznych, a użytkownikami urzędy gmin, służby ratunkowe, porządkowe, inspekcje zaangażowane w zapewnienie bezpieczeństwa wydarzeń sportowych, z określonymi czasokresami rejestracji wydarzeń sportowych, na których przeprowadzenie wymagane jest:
 - ✓ zezwolenie od organu gminy właściwego ze względu na odbywanie się imprezy sportowej,
 - ✓ zgłoszenie do organu gminy właściwego ze względu na odbywanie się imprezy sportowej,
- lub
- ✓ zostały decyzją organu gminy właściwego ze względu na odbywanie się imprezy sportowej wyłączone z trybu informowania o sposobie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom,
 - zwiększenie udziału stowarzyszeń kibiców przy organizacji wydarzenia sportowego (m.in. w sprzedaży biletów, karnetów, wejściówek, zapewnieniu bezpieczeństwa na obiekcie w zakresie ograniczenia wejścia osób stwarzających zagrożenie) oraz odpowiedzialności za szkody powstałe w czasie trwania wydarzenia sportowego (na wzór rozwiązań stosowanych w Republice Federalnej Niemiec).

Wejście w życie proponowanych przez autora dysertacji rozwiązań, zgodnie ze scenariuszem drugim, przyczyniłoby się do poprawy bezpieczeństwa uczestników wydarzeń sportowych. Propozycje te obejmują m.in. wprowadzenie i zdefiniowanie wydarzenia sportowego, oddzielenie wydarzeń sportowych od imprez artystyczno-rozrywkowych oraz wprowadzenie podziału wydarzeń sportowych na imprezy sportowe, które wymagają zgody gminy na ich organizację oraz te, których organizacja wymaga

³⁸⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 sierpnia 2009 r. w sprawie zakresu instrukcji postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie imprezy masowej (Dz. U. Nr 135, poz. 1113).

jedynie zgłoszenia do organu gminy. Dodatkowo, zaproponowano określenie roli organizatorów, ich odpowiedzialności za bezpieczeństwo oraz szczegółowe regulacje dotyczące: służb porządkowych i informacyjnych, sprzedaży alkoholu o niskiej zawartości, biletów i zasad bezpieczeństwa. Kolejne zmiany to wprowadzenie jednolitego systemu informatycznego do rejestracji wydarzeń sportowych, opracowanie koncepcji bezpieczeństwa na wzór niemiecki oraz zwiększenie roli i odpowiedzialności stowarzyszeń kibiców.

Zaproponowana koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa wydarzeń sportowych na celu objęcie swoją regulacją wszystkich imprez sportowych organizowanych na obszarze Polski, dostosowanie obecnych rozwiązań do najlepszych doświadczeń krajów europejskich w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wydarzeń sportowych, zwiększenie roli organizatorów, stowarzyszeń kibiców, organu gminy oraz poprawę koordynacji służb, inspekcji i straży odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny na poziomie powiatowym.

6.4. Wnioski

W rozdziale tym zaproponowane zostały dwie autorskie koncepcje bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających.

Na podstawie przeprowadzonych badań przy wykorzystaniu różnych metod badawczych, w tym ilościowej, jakościowej, analitycznej oraz dokumentacyjnej, wyrażających się w zrealizowanych wywiadach eksperckich³⁸¹, Debatach w ramach konferencji pt. „SafeZone”³⁸², analizie literatury przedmiotu, aktów normatywnych, w tym rozwiązań międzynarodowych wybranych krajów europejskich, rozmów z prawnikami oraz przeprowadzonych rozważań, analiz i porównań autor dysertacji dokonał charakterystyki możliwości implementacji i antycypowanych skutków wdrożenia Koncepcji Bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających według dwóch scenariuszy.

Podjęta przez autora dysertacji problematyka analizowana była w następujących obszarach badawczych:

- przyjęcie regulacji prawnej poprzez dodanie do istniejących rozwiązań w zakresie UoBIM dodatkowego rozdziału, obejmującego swoim zainteresowaniem sportowe imprezy niemające oraz nazwanie go „Imprezy sportowe niemające”,

³⁸¹ Załącznik nr 6 do dysertacji.

³⁸² Załącznik nr 7 do dysertacji.

- zastąpienie obecnej regulacji dotyczącej bezpieczeństwa imprez masowych wyrażonej w UoBIM i wdrożenie nowych rozwiązań poprzez zaimplementowanie najlepszych rozwiązań obecnie funkcjonujących w Polsce oraz w badanych krajach europejskich.

Z uwagi na złożoność problematyki badawczej niezbędne było poszukiwanie odpowiedzi na pytania:

Jakie zmiany należy wprowadzić do obecnych struktury organizacyjno-wykonawczych na poziomie powiatowym, aby skutecznie wdrożyć autorską koncepcję bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych?

Analiza tematyki we wskazanych obszarach pozwoliła autorowi na sformułowanie następujących wniosków:

- pierwszy scenariusz implementacji obejmujący swoim zainteresowaniem wprowadzenie do obecnej regulacji (UoBIM) dodatkowego rozdziału normującego bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych pozwala na szybkie rozszerzenie istniejącego systemu prawnego, co może być tańsze i mniej skomplikowane, doprecyzuje status obecnie pomijanych sportowych imprez niemasowych. Wprowadzenie nowego rozwiązania przez uregulowanie zasad i procedur ich organizacji może przyczynić się do skuteczniejszego zarządzania imprezami tego rodzaju, a w konsekwencji wpłynąć na lepszą ich organizację. Może również przyczynić się do klarowności przepisów oraz transparentności działań organizatora w tym obszarze. Jednak wprowadzenie tego rozwiązania może też napotkać trudności i wyzwania w obszarze zwiększenie obciążenia organizatorów, wymagań nieproporcjonalnych do skali imprezy sportowej, wzrostu odpowiedzialności prawnej związanej z regulacją w obszarze prawa cywilnego i karnego. Zatem jej wprowadzenie może znaczenie przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa osób w niej uczestniczących, jak również do podniesienia poziomu funkcjonowania służb i podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Jednak istotne będzie staranne zrównoważenie wymogów bezpieczeństwa z rzeczywistymi potrzebami i specyfiką poszczególnych imprez sportowych,
- drugi zaproponowany scenariusz implementacji obejmuje swoim zainteresowaniem dużo szerszą regulację niż zaproponowana w pierwszej koncepcji. Jest ona oparta na najlepsze rozwiązania i doświadczenia polskich oraz

europejskich regulacji normatywnych w zakresie bezpieczeństwa wydarzeń sportowych. Nowa regulacja prawna może być bardziej elastyczna i lepiej dostosowana do zmieniających się warunków bezpieczeństwa (np. pandemia, zmiany w organizacji wydarzeń sportowych, systemy informatyczne) oraz różnego rodzaju wydarzeń sportowych i ich specyfiki, uwzględniając różnice w skali wydarzenia (od najmniejszych do największych), liczbę uczestników, poziom zagrożenia, zwiększenie roli stowarzyszeń kibiców. Zaproponowane rozwiązania mogą wpłynąć na efektywniejsze zarządzanie bezpieczeństwem na poziomie powiatowym, w czasie organizacji i przebiegu wydarzenia sportowego. Wprowadzenie jednolitych zasad odpowiedzialności, zgodnych z międzynarodowymi standardami, mogłoby przyczynić się do rozwoju bardziej transparentnych procesów decyzyjnych. Pozwoliłoby to na bardziej konsekwentne egzekwowanie odpowiedzialności zarówno od organizatorów, jak i jej uczestników (zakaz wstępu na imprezę³⁸³, zakaz klubowy³⁸⁴), a w konsekwencji przyczyniłoby się do podniesienia standardów bezpieczeństwa. Nowa regulacja wymaga stworzenia nowego systemu przepisów, co może wiązać się z kosztami zarówno po stronie państwa (tworzenie – konsultacje, wdrożenie, monitorowanie, szkolenia), jak i organizatorów (przygotowanie do spełnienia nowych wymogów). Może to stanowić barierę w procesie implementacji koncepcji poprzez napotkany opór i trudności w realizacji jej na każdym poziomie,

- wdrożenie koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych ma potencjał, ale wymaga starannego przygotowania, konsultacji i współpracy na poziomie lokalnym,
- wdrożenie koncepcji może przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w obszarze zarządzania kryzysowego, na poziomie powiatowym.

Przyjęta piąta szczegółowa hipoteza badawcza:

Wdrożenie koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych jest możliwe po wcześniejszych konsultacjach społecznych, zmianach legislacyjnych, zintegrowaniu służb, inspekcji i straży na poziomie powiatu.

W toku przeprowadzonych badań została zweryfikowana pozytywnie.

³⁸³ Art. 65 UoBIM.

³⁸⁴ Art. 14 UoBIM.

ZAKOŃCZENIE

W przedmiotowej dysertacji zatytułowanej „*Koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasingowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych*” autor podjął się próby rozwiązania problemu głównego badawczego sformułowanego w postaci pytania:

Jak zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasingowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych oraz usprawnić współdziałanie podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ramach tzw. „siatki bezpieczeństwa”?

W czasie procesu badawczego oraz prowadzonych badań naukowych autor dokonał diagnozy i oceny stanu obecnych uwarunkowań bezpieczeństwa sportowych imprez niemasingowych oraz przedstawił koncepcję bezpieczeństwa i implementacji do obowiązującego systemu prawnego na podstawie przyjętej przez autora dysertacji procedury badawczej, wyników przeprowadzonych wywiadów eksperckich oraz wniosków płynących z konferencji naukowych w formie debat. Wobec braku regulacji normatywnych w zakresie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasingowych i pozostawienia tych aktywności niedookreślonych autor dysertacji dostrzegł potrzebę wzmocnienia tego obszaru działalności człowieka. Wobec powyższego zasadnym było uporządkowanie wiedzy z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasingowych i rozszerzenie jej o rozwiązania zaimplementowane w wybranych krajach europejskich.

Zdaniem autora uzyskane wyniki badań w pełni wypełniają zdiagnozowane braki w wiedzy w tym obszarze oraz mogą zostać zaimplementowane do systemu prawnego i wykorzystane do dalszych badań przez podmioty zajmujące się tym zagadnieniem.

W rozdziale pierwszym autor dysertacji skoncentrował się na podstawach metodologicznych badań.

W rozdziale drugim autor dysertacji, korzystając z wyników przeprowadzonych badań, przeprowadził analizę pierwszego szczegółowego problemu badawczego wyrażonego w pytaniu:

Jakie są podstawy teoretyczne i praktyczne definiowania bezpieczeństwa sportowych imprez niemasingowych na poziomie powiatowym?

W wyniku przeprowadzonych rozważań autor dysertacji wyciągnął następujące wnioski:

- sportowa impreza niemasaowa to wydarzenie sportowe, które nie spełnia kryteriów określonych w UoBIM. Jej organizacja nie wiąże się z koniecznością zastosowania szczególnych środków bezpieczeństwa, które obowiązują w przypadku organizacji imprez masowych. Z tego względu organizatorzy takich imprez nie mają nałożonych żadnych obowiązków i nie są zobowiązani do przestrzegania wymogów UoBIM, wprowadzie nadal są zobowiązani zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa w obrębie organizowanego wydarzenia sportowego wynikający z wewnętrznych regulacji związków sportowych,
- nie ma jednej definicji określającej, czym jest bezpieczeństwo i jak je zapewnić,
- brak jest unormowań prawnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemasyowych nakładającej określone obowiązki na organizatora imprezy sportowej tego rodzaju,
- w zakresie rozwiązań organizacyjnych związki sportowe opracowały swoje regulacje dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom w czasie trwania sportowych imprez niemasyowych, jednak regulacje te są nieprecyzyjne, w związku z czym dają dużą swobodę interpretacyjną organizatorom,
- w zakresie rozwiązań funkcjonalnych na organizatorów sportowych imprez niemasyowych nie został nałożony obowiązek przeprowadzania oceny ryzyk, aby zidentyfikować potencjalne zagrożenia związane z organizacją i przebiegiem wydarzenia sportowego, nie zostały również nałożone żadne obowiązki wynikające z zabezpieczenia infrastruktury obiektu sportowego,
- na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej działają związki sportowe, zrzeszone w stowarzyszenia, które w zdecydowanej większości rozgrywek sportowych realizują je poza regulacjami UoBIM,
- na organ gminy, ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, nakłada określone obowiązki, również te związane z kulturą fizyczną i zaspokajaniem zbiorowych potrzeb wspólnoty poprzez urządzenia

sportowe³⁸⁵, co ma swoje odzwierciedlenie w postaci budowania infrastruktury przeznaczonej do uprawiania sportu (boiska, hale sportowe). O ile organ gminy na podstawie obowiązujących przepisów prawa spełnia wszystkie wymogi bezpieczeństwa (projektowe, infrastrukturalne, techniczne, prawne, organizacyjne), to na organizatorze imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej nie spoczywa żaden obowiązek z tego zakresu,

- istnieją różne źródła powstawania zagrożeń i można dokonać ich klasyfikacji. Ponadto można wyodrębnić kryterium, na podstawie którego możliwe jest dokonanie podziału zagrożeń, których zaistnienie w czasie trwania sportowej imprezy niemającej statusu imprezy masowej jest prawdopodobne. Wiedza o zagrożeniach i możliwych skutkach, jakie mogą powstać, umożliwia tworzenie odporności na nie poprzez tworzenie systemów ograniczających ich wystąpienie.

Wnioski sformułowane na podstawie przeprowadzonych analiz umożliwiły pozytywną weryfikację pierwszej szczegółowej hipotezy badawczej, która brzmi:

W literaturze przedmiotu istnieją definicje sportowych imprez niemających, jednak brak ustawowej regulacji utrudnia jednoznaczne określenie obowiązków podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Podjęte przez autora dysertacji badania w rozdziale trzecim, podyktowane rozważaniem nad kolejnym szczegółowym problemem badawczym, wyrażone zostało w pytaniu:

W jakim stopniu rozwiązania prawne w wybranych państwach Unii Europejskiej wspierają skutecznie zapewnienie bezpieczeństwa sportowych imprez?

Rozważania podjęte przez autora dysertacji umożliwiły sformułowanie poniższych wniosków:

- na obszarze Unii Europejskiej prowadzona jest wspólna polityka w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w sporcie, jednakże są to regulacje prawne w większości mające charakter aktów nienormatywnych,
- w różnych krajach europejskich przyjęty został odmienny model ingerencji państwa w sprawy sportu (model nieinterwencyjny lub interwencyjny), co ma wpływ na ustawodawstwo z zakresu bezpieczeństwa wydarzeń sportowych,

³⁸⁵ Art. 7 ust. 1 pkt 10, Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.).

- unormowania prawne w omawianych krajach europejskich różnią się od siebie w znaczący sposób, czy to w aspekcie uzyskania zgody na organizację wydarzenia sportowego, wymaganych dokumentów, ponoszonych odpowiedzialności, sankcji karnych, normowań regulaminowych itp.,
- na organizatorze wydarzenia sportowego spoczywa obowiązek poinformowania organu gminy ze względu na miejsce jej organizacji o zamiarze zorganizowania takiego wydarzenia sportowego (bez względu na przewidywaną liczbę uczestników lub z uwagi na pojemność obiektu sportowego przyjętą na podstawie przepisów budowlanych i przeciwpożarowych). Organ gminy może określić wydarzenia sportowe, które nie są objęte obowiązkiem zgłaszania (Republika Słowacka),
- w wziętych pod uwagę przez autora dysertacji państwach europejskich ustawodawca tylko w jednym przypadku (Republika Słowacji) wydał akt normatywny regulujący kwestię bezpieczeństwa wydarzeń sportowych na wzór regulacji polskiej,
- jedno wydarzenie mające znamiona sytuacji kryzysowej może przyczynić się do debaty publicznej, a następnie zmian systemowych oraz prawnych w danym kraju (Republika Słowacji),
- Koncepcja Bezpieczeństwa przygotowywana przez organizatora wydarzenia sportowego w Republice Federalnej Niemiec jest kompleksowym spojrzeniem na kwestię bezpieczeństwa, nie tylko w obszarze odbywającego się wydarzenia sportowego, ale również w jego otoczeniu.

Uzyskane wyniki badań i przeprowadzona analiza pozwoliły na pozytywną weryfikację drugiej szczegółowej hipotezy badawczej, sformułowanej w następujący sposób:

Państwa posiadające zintegrowane i dedykowane regulacje normatywne osiągają wyższy poziom skuteczności w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez.

Badania podjęte przez autora dysertacji w czwartym rozdziale podyktowane rozważaniem nad kolejnym szczegółowym problemem badawczym wyrażone zostało w pytaniu:

Jakie wyzwania, w tym zagrożenia i słabości istnieją w obowiązujących regulacjach normatywnych dotyczące sportowych imprez niemasowych i jak one wpływają na ich poziom bezpieczeństwa?

W wyniku przeprowadzonych analiz autor dysertacji przedstawił następujące wnioski:

- respondenci w przeważającej części wyrazili obawy i zastrzeżenia dotyczące wielu kluczowych kwestii związanych z bezpieczeństwem sportowych imprez niemasowych,
- respondenci w swoich odpowiedziach wskazali jednoznacznie na wiele niedoskonałości w obowiązujących obecnie unormowaniach w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom sportowych imprez niemasowych,
- respondenci podkreślali, jak niezwykle istotnym elementem jest bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemasowych, które obecnie nie jest zapewniane,
- respondenci wskazali na występujące luki prawne, proponując jednocześnie swoje rozwiązania, które według nich mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych,
- respondenci zwracali uwagę na brak opracowanych procedur i standardów dla zabezpieczenia medycznego realizującego swoją misję w czasie trwania sportowych imprez niemasowych oraz pracowników ochrony osób i mienia,
- respondenci wskazywali również na braki regulacji normatywnych w zakresie obowiązków nakładanych na organizatora imprez tego rodzaju, uczestnika wydarzenia sportowego, realizowanego zabezpieczenia osobowego obiektu/terenu, prowadzonych analiz ryzyk, identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa imprezy sportowej i biorących w niej udział uczestników, a w konsekwencji braku skutecznej reakcji w czasie wystąpienia sytuacji kryzysowej,
- respondenci podkreślali, iż organ gminy, a tym samym służby, inspekcje i straże nie posiadają informacji o planowanej i odbywającej się imprezie sportowej niemającej statusu imprezy masowej, co w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa tej imprezy może przyczynić się eskalacji zagrożenia z uwagi na brak lub opóźnioną reakcję służb.

W świetle przeprowadzonych badań możliwa stała się pozytywna weryfikacja trzeciej szczegółowej hipotezy badawczej, wyrażonej w następujący sposób:

Występują istotne różnice w poziomie przygotowania i zabezpieczenia sportowych imprez niemasowych w zależności od przyjętych wewnętrznych regulacji związkowych oraz doświadczenia organizatora.

Badania przeprowadzone przez autora dysertacji w rozdziale piątym stanowią odpowiedź na rozważania dotyczące kolejnego szczegółowego problemu badawczego, wyrażonego w pytaniu:

Jakie rozwiązania systemowe i organizacyjne są najskuteczniejsze w zapewnieniu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatowym?

Na podstawie przeprowadzonych analiz autor sformułował następujące wnioski:

- polska regulacja w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez sportowych wyrażona akcie normatywnym tj. UoBIM oraz rozporządzeniach wykonawczych, na tle innych regulacji w państwach europejskich nie odstaje od standardów w tym zakresie. Jedynym jej mankamentem jest pozostawienie bez żadnej regulacji aktem normatywnym zadań i obowiązków organizatora wydarzeń sportowych, które nie mieszczą się w ramy UoBIM,
- rozwiązania Republiki Federalnej Niemiec w zakresie Koncepcji Bezpieczeństwa, która kompleksowo podchodzi do bezpieczeństwa wydarzeń sportowych, są dobrym kierunkiem, by systemowo podejść do bezpieczeństwa uczestników wszystkich imprez sportowych na terenie Polski,
- rozwiązania przyjęte w Republice Czeskiej oraz w Republice Słowackiej w zakresie jednego systemu informatycznego, w którym gromadzone są informacje o planowanych imprezach sportowych, organizatorach i wielu innych zagadnieniach są dobrym rozwiązaniem w zakresie obiegu informacji i jej dostępu przez podmioty,
- z uwagi na brak regulacji normatywnych dotyczących sportowych imprez niemasowych żaden podmiot nie podejmuje działań w ramach zarządzania kryzysowego tj. siatki bezpieczeństwa, tym samym, kiedy w miejscu i czasie trwania imprezy sportowej dochodzi do sytuacji mającej znamiona sytuacji kryzysowej, może dojść do braku wystarczającej i skutecznej reakcji podmiotów ratowniczych,

- projekcje rozwiązań prawnych, organizacyjnych i infrastrukturalnych w obszarze bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych wymagają szerszej debaty w zakresie zaimplementowania jednego z dwóch zaproponowanych przez autora dysertacji scenariuszy.

Wyniki analizy materiału badawczego potwierdziły zasadność czwartej szczegółowej hipotezy badawczej, sformułowanej w następujący sposób:

Zintegrowana koncepcja obejmująca elementy prawne, organizacyjne i infrastrukturalne zwiększa skuteczność działań w zarządzaniu kryzysowym na poziomie powiatu.

Autor dysertacji w szóstym, ostatnim rozdziale podjął badania, których celem było odpowiedzenie na pytanie:

Jakie zmiany należy wprowadzić do obecnych struktury organizacyjno-wykonawczych na poziomie powiatowym, aby skutecznie wdrożyć autorską koncepcję bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych?

Badania te, będące odpowiedzią na kolejny szczegółowy problem badawczy, pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- pierwszy scenariusz implementacji obejmujący swoim zainteresowaniem wprowadzenie do obecnej regulacji (UoBIM) dodatkowego rozdziału normującego bezpieczeństwo sportowych imprez niemasowych pozwala na szybkie rozszerzenie istniejącego systemu prawnego, co może być tańsze i mniej skomplikowane, doprecyzuje status obecnie pomijanych sportowych imprez niemasowych. Wprowadzenie nowego rozwiązania przez uregulowanie zasad i procedur ich organizacji może przyczynić się do skuteczniejszego zarządzania imprezami tego rodzaju, a w konsekwencji wpłynąć na lepszą ich organizację. Może również przyczynić się do klarowności przepisów oraz transparentności działań organizatora w tym obszarze. Jednak wprowadzenie tego rozwiązania może też napotkać trudności i wyzwania w obszarze zwiększenia obciążenia organizatorów, nieproporcjonalnych wymagań do skali imprezy sportowej, wzrostu odpowiedzialności prawnej związanej z regulacją w obszarze prawa cywilnego i karnego. Zatem jej wprowadzenie może znaczenie przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa osób w niej uczestniczących, jak również funkcjonowania służb i podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, jednak istotne będzie staranne zrównoważenie

wymogów bezpieczeństwa z rzeczywistymi potrzebami i specyfiką poszczególnych imprez sportowych,

- drugi scenariusz implementacji obejmujący swoim zainteresowaniem dużo szerszą regulację niż zaproponowana w pierwszej koncepcji. Jest ona oparta na najlepszych rozwiązaniach i doświadczeniach polskich oraz europejskich w zakresie bezpieczeństwa wydarzeń sportowych. Nowa regulacja prawna może być bardziej elastyczna i lepiej dostosowana do zmieniających się warunków bezpieczeństwa (np. pandemia, zmiany w organizacji wydarzeń sportowych, systemy informatyczne) oraz różnego rodzaju wydarzeń sportowych i ich specyfiki, uwzględniając różnice w skali wydarzenia (od najmniejszych do największych), liczbę uczestników, poziom zagrożenia, zwiększenie roli stowarzyszeń kibiców. Zaproponowane rozwiązania mogą wpłynąć na efektywniejsze zarządzanie bezpieczeństwem na poziomie powiatowym w czasie organizacji i przebiegu wydarzenia sportowego. Wprowadzenie jednolitych zasad odpowiedzialności, zgodnych z międzynarodowymi standardami, mogłoby przyczynić się do rozwoju bardziej transparentnych procesów decyzyjnych. Pozwoliłoby to na konsekwentne egzekwowanie odpowiedzialności zarówno od organizatorów, jak i jej uczestników (zakaz wstępu na imprezę³⁸⁶, zakaz klubowy³⁸⁷), a w konsekwencji przyczyniłoby się do podniesienia standardów bezpieczeństwa. Nowa regulacja wymaga stworzenia nowego systemu przepisów, co może wiązać się z kosztami zarówno po stronie państwa (tworzenie – konsultacje, wdrożenie, monitorowanie, szkolenia), jak i organizatorów (przygotowanie do spełnienia nowych wymogów). Może to stanowić barierę w procesie implementacji koncepcji poprzez napotkany opór i trudności w jej realizacji na każdym poziomie,
- wdrożenie koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych ma potencjał, ale wymaga starannego przygotowania, konsultacji i współpracy na poziomie lokalnym,
- wdrożenie koncepcji może przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w obszarze zarządzania kryzysowego na poziomie powiatowym.

³⁸⁶ Art. 65 UoBIM.

³⁸⁷ Art. 14 UoBIM.

Wyniki przeprowadzonych analiz umożliwiły empiryczne potwierdzenie piątej szczegółowej hipotezy badawczej, sformułowanej w następujący sposób:

Wdrożenie koncepcji bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych jest możliwe po wcześniejszych konsultacjach społecznych, zmianach legislacyjnych, zintegrowaniu służb, inspekcji i straży na poziomie powiatu.

Badania przeprowadzone przez autora dysertacji, w tym zastosowana procedura badawcza oraz wyciągnięte wnioski, przyczyniły się do osiągnięcia celu badawczego, jakim było opracowanie koncepcji bezpieczeństwa uczestników imprez sportowych niemasowych pozwalającej udoskonalić proces zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu poprzez eliminację zaobserwowanych dysfunkcji, a tym samym zwiększenie poziomu bezpieczeństwa uczestników imprez tego rodzaju.

Decyzja o podjęciu badań naukowych i opracowaniu przedmiotowej dysertacji dotyczącej bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych wynika z dotychczasowej ścieżki zawodowej autora dysertacji oraz jego osobistych zainteresowań. Zawodowe doświadczenie autora w służbach odpowiedzialnych za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas organizowania, planowania i zabezpieczania różnych wydarzeń sportowych, jak również jego zainteresowanie tematyką bezpieczeństwa, ukształtowały jego podejście do analizy ryzyk i identyfikacji zagrożeń związanych z imprezami o mniejszej randze. Zainteresowanie tym obszarem znalazło swoje odzwierciedlenie w pracy naukowej autora dysertacji, w której skupił się on na szczegółowych rozwiązaniach prawnych, organizacyjnych i funkcjonalnych w zakresie bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych. Autor dysertacji uznał, że takie badania są niezbędne, aby zwiększyć efektywność działań służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo publiczny oraz doprecyzować zakres odpowiedzialności organizatora imprez tego rodzaju, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy standardów bezpieczeństwa w tej dziedzinie.

BIBLIOGRAFIA

Pozycje książkowe

1. Burkiel, R., Poradnik organizatora imprez sportowych i rekreacyjnych, Warszawa, 2000.
2. Buzan, B., Wæver, O., de Wilde, J. *Security: A New Framework for Analysis*, Lynne Rienner Publishers 1998.
3. Chabasińska A., *Perspektywy bezpieczeństwa w teorii i praktyce*, Warszawa, 2019.
4. Chmielarz K., Żórawski T., *Bezpieczeństwo imprez masowych: środki przymusu bezpośredniego, broń i amunicja, ochrona osób i mienia, detektywistyka*, Włocławek, 2018.
5. Dawidczyk A., Jurczak J., *Metodologia bezpieczeństwa w przykładach i zastosowaniach*, Warszawa 2022.
6. Dawidczyk A., *Poradnik dla doktorantów i habilitantów nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa 2023.
7. *Dictionary of the Social Sciences*, London 1964.
8. Drozd K., *Bezpieczeństwo imprez masowych: leksykon*, Lublin, 2018.
9. Drożdż M., *Odpowiedzialność odszkodowawcza organizatora imprez masowych*, Warszawa, 2021.
10. Dworczyk A., Jurczak J., Łuka P., *Metody, techniki, narzędzia nauk o bezpieczeństwie*, Warszawa 2019.
11. Falecki J., *Dylematy zarządzania kryzysowego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Sosnowiec 2016.
12. Falecki J., Kochańczyk R., Sowizdraniuk P., *Współczesne uwarunkowania zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym państwa*, Katowice, 2018.
13. Fałdowski M., Mocarska D., *Systemowe ujęcie bezpieczeństwa wewnętrznego. Problematyka prawno-społeczna*, tom 1, Szczytno, 2018.
14. Ficoń K., *Alfabet bezpieczeństwa. Suplement do trylogii bezpieczeństwa*, Warszawa 2022.
15. Ficoń K., *Bezpieczeństwo narodowe i jego typologie*, Warszawa 2020.
16. Ficoń K., *Logistyka kryzysowa. Procedury, potrzeby, potencjał*, Warszawa 2011.
17. Ficoń K., *Łańcuch bezpieczeństwa. Zagrożenia, ryzyko, kryzysy*, Warszawa 2021.

18. Ficoń K., Propedeutyka bezpieczeństwa. Filozofia, nauka, fenomen, Bel-Studio, Warszawa 2020.
19. Flis J., Jakubczak R., Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI wieku, Warszawa 2006.
20. Gaszyński W., Intensywna terapia i medycyna ratunkowa: wybrane zagadnienia, Warszawa 2018.
21. Glen A., Podstawy poznania bezpieczeństwa przedmiotu: aksjologia, antologia, epistemologia, metodologia, Siedlce 2021.
22. Gocalski W., *Barwy i cienie bezpieczeństwa*, Warszawa, 2013.
23. Górniewicz M., Prognozowanie kulturowe zagrożeń bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, Warszawa, 2018.
24. Grocki R., Zarządzanie kryzysowe. Dobre praktyki, Warszawa 2020.
25. Haas U., Martens D., Sportrecht - Eine Einführung in die Praxis, 2012.
26. Hamernik P., *Sportovní právo*, Praha 2012.
27. Jagusiak B., Bezpieczeństwo socjalne współczesnego państwa, Warszawa 2015.
28. Jakubczak R., Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP, Warszawa 2003,
29. Jaroszyńska M., Bezpieczeństwo narodowe Polski w erze społeczeństwa informacyjnego, Warszawa, 2019.
30. Jurczak J., Mikołajczyk Z., Struniawski J, Bezpieczeństwo imprez masowych na przykładzie wybranych państw europejskich, Szczytno 2018.
31. Kąkol C., Bezpieczeństwo imprez masowych – komentarz, Wolters Kluwer 2020.
32. Kąkol C., Prawnokarne aspekty bezpieczeństwa imprez masowych, Warszawa 2019.
33. Kitler W., Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System, Warszawa 2011.
34. Kitler W., Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa, Bielsko-Biała, 2006.
35. Kołodziejczyk A., Marciniak M., Adamkiewicz J., Poradnik metodyczny dla dyplomantów kierunków bezpieczeństwo narodowe i obronność państwa WAT, Warszawa 2023.
36. Korff N., *Sportrecht*, 2014.
37. Korycki S., *System bezpieczeństwa Polski*, AON, Warszawa 1994.
38. Kosowski J. (red.), Sport w szkole wyższej. Aspekty formalno-prawne, Lublin 2018.

39. Kotarbiński T., *Traktat o dobrej robocie*, Warszawa 1973.
40. Koziej S., *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Toruń 2006.
41. Králík M., *Právo ve sportu*. 1. vydání. Praha, 2001.
42. Králík M., Sportovní legislativa a její význam v současném právním světě, *Právní rozhledy*, 1/2001.
43. Krzesiak J., *Ustawa o sporcie – Komentarz*, Warszawa 2020.
44. Krześniak E., *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim na tle rozwiązań zagranicznych*, Warszawa 2016.
45. Kubas S., *Samorząd terytorialny w Republice Czeskiej. Kwestie ustrojowe i społeczne odbiór funkcjonowania samorządu*, Warszawa, 2022.
46. Leciak M. (red.), *Leksykon prawa sportowego. 100 podstawowych pojęć*, Warszawa 2017.
47. Lenartowicz M., Mosz J., *Stadiony i widowiska: społeczne przestrzenie sportu*, Warszawa, 2018.
48. Loranty K., *Bezpieczeństwo społeczne*, AON Warszawa 2004.
49. Lutostański M., *Podstawy bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Toruń 2015.
50. Łobożewicz T., *Bezpieczeństwo, higiena i ochrona zdrowia w sporcie, wychowaniu fizycznym i turystyce*, Warszawa 1978.
51. *Mała encyklopedia sportu*, Tom 2, Warszawa 1986.
52. Masłow A., *Motywacja i osobowość*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2006.
53. Matyi D (red.) *Leksykon PWN – Sport*, Warszawa 2000.
54. Misiuk A., *Bezpieczeństw wewnętrzne państwa – wybrane problemy teorii i praktyki*, Szczytno, 2018.
55. Morreal S.P., Spitzberg B.H., Barge J.K., *Komunikacja między ludźmi. Motywacja, wiedza i umiejętności*, Warszawa 2007.
56. Napelski M., *Dowodzenie zorganizowanymi działaniami Policji*, Warszawa 2020.
57. Nowicka I., Tunia A., *Współdziałanie organów bezpieczeństwa i porządku publicznego w zakresie wykrywania i ścigania ich sprawców*, Lublin 2012.
58. Pawłowski R., *Kultura fizyczna w perspektywie polskiego prawa*, Kielce, 2017.
59. Pieter J., *Ogólna metodyka pracy naukowej*, Wrocław-Warszawa-Kraków, 1967.
60. Piwowarski J., *Fenomen bezpieczeństwa. Pomiedzy zagrożeniem a kulturą bezpieczeństwa*, Kraków 2015.

61. Podgórski R.A., Metodologia badań socjologicznych. Kompendium wiedzy metodologicznej dla studentów, Bydgoszcz-Olsztyn 2007.
62. Pokruszyński W., Bezpieczeństwo teoria i praktyka - podręcznik akademicki, Józefów 2012.
63. Pokruszyński W., Piwowarski J., *Bezpieczeństwo teoria i praktyka*, Kraków 2019.
64. Ryba B. (red.), Organizacja imprez sportowych, wydanie III, Warszawa 2001.
65. Simpson J. A., Weiner E. S. C., *The Oxford Dictionary*, Oxford 1991.
66. Skomra W., Zarządzanie kryzysowe – praktyczny przewodnik po nowelizacji ustawy, Wrocław 2010.
67. Słownik języka polskiego, Wyd. 1, Warszawa 2021.
68. Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, Wyd. 6, Warszawa 2008.
69. Stańczyk J., Formułowanie kategorii pojęciowej bezpieczeństwa, Poznań 2017.
70. Stańczyk J., Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa, Warszawa 1996.
71. Staša J., *Právnický slovník*, 3. vydání, 2009.
72. Struniawski J. (red.) Nepelski M., *Zarządzanie bezpieczeństwem imprez masowych i zgromadzeń publicznych*, Tom I i Tom II, Szcztyno 2015.
73. Suski P., Zgromadzenia i imprezy masowe, Warszawa 2014.
74. Szczurek T., Bezpieczeństwo w kontekście stereotypowego postrzegania rzeczywistości społecznej, Warszawa 2010.
75. Szczurek T., Wyzwania dla bezpieczeństwa – niepewna przyszłość – między zagrożeniami a szansami, Warszawa, 2019.
76. Ścibiorek Z., Wiśniewski B., Kuc R., Dawidczyk A., *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki*, Warszawa 2021.
77. Ściborek Z., Zamiar Z., Teoretyczne i metodologiczne podstawy problemów z zakresu bezpieczeństwa – podręcznik akademicki, Toruń 2016.
78. Śmiałek K., Zarządzanie kryzysowe wobec wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, Warszawa 2020.
79. Tlučáková L., Organizácia športových podujatí, Preszów 2020.
80. Tołwiński M., Kategorie wojny i pokoju w koncepcjach bezpieczeństwa społecznego Ericha Fromma i Bertranda Russella, Siedlce 2021.
81. Tomanek M., Raniszewski S. (red.), Problemy kultury fizycznej – aspekty ekonomiczne, prawne, pedagogiczne, Bydgoszcz 2015.
82. Tyrała P., Zarządzanie bezpieczeństwem, Kraków 2000.

83. Tyrała P., Zarządzanie kryzysowe. Ryzyko – bezpieczeństwo – obronność, Toruń 2001.
84. Uliasz B., Wykonywanie i organizowanie sportu w Polsce. Studium administracyjno-prawne, Toruń 2019,
85. Wilk-Woś Z., Kornacki P., *Bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe*, Łódź-Warszawa 2016.
86. Williams, P. D., McDonald, M., *Security Studies: An Introduction*. London 2017.
87. Wiśniewski B., Bezpieczeństwo w teorii i badaniach naukowych, Szczepko 2021.
88. Wojtala J., Milewicz M., Ochrona fizyczna osób i mienia: II stopień licencji oraz ochrona imprez masowych, Toruń 2013.
89. Wróblewski R., Wprowadzenie do nauk o bezpieczeństwie, Siedlce 2017.
90. Zalewski S., Bezpieczeństwo polityczne państwa, Siedlce 2010.
91. Załoga W., Wybrane zagadnienia bezpieczeństwa międzynarodowego, Warszawa, 2018.
92. Załucka – Stępień Beata, Wybrane *prawne i ekonomiczne uwarunkowania sportu*, Rzeszów 2018.
93. Zaskórski P., Zarządzanie organizacją w warunkach ryzyka utraty informacyjnej ciągłości działania, Warszawa, 2011.
94. Zaskórski P., Zaskórski W., Woźniak J., Świadomość sytuacyjna a bezpieczeństwo i informacyjna ciągłość działania w organizacjach rozproszonych, Warszawa 2021.
95. Zelkowski J., Zastosowanie metody SWOT/TOWS do analizy otoczenia przedsiębiorstwa produkcyjnego, Warszawa 2015.
96. Zieliński L., Bezpieczeństwo zdrowia i życia uczestników imprez sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, Warszawa 2001.
97. Zięba R. (red.) Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie, Warszawa 2008.
98. Zięba R. (red.), Bezpieczeństwo międzynarodowe XXI wieku, Warszawa 2018.
99. Zięba R., Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego, Warszawa 2004.
100. Zięba R., *Leksykon pokoju*, Warszawa 1987.

Artykuły w czasopismach

1. Biliński M., *II. Samodzielna działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego w ramach sportu* [w:] *Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego*, red. M. Mączyński, M. Stec, Warszawa 2016.
2. Breuer C., Nowy T., *Germany: Autonomy, Partnership and Subsidiarity*, [w:] *Sport Federations a Cross-National Perspective*, red. Scheerder J., Willem A., Claes E., Belgium 2017.
3. Chrobak R., *Analiza strategicznego środowiska bezpieczeństwa Polski w kontekście inicjatywy Smart Defence*, [w:] M. Kubiński, R. Chrobak, D. Smolny (red.), „Inteligentna obrona – Smart Defence” strategiczne podejście do osiągania zdolności obronnych państwa i sojuszu, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2016.
4. Chromy J., *Devět let s trestem zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce*, *Trestněprávní revue* 6/2019.
5. Ciekanowski Z., Żurawski S., *Państwowa Straż Pożarna jako grupa dyspozycyjna w systemie zarządzania kryzysowego*, [w:] *Aviation and security issues*, nr 1/2022, Warszawa 2022.
6. Fałdowski M., *Współczesny wymiar bezpieczeństwa*, *Zeszyty Naukowe SGSP* 2018, Nr 66 (tom 2).
7. Fehler W., *Zagrożenie – kluczowa kategoria teorii bezpieczeństwa*, [w:] Jałoszyński K., Wiśniewski B., Wojtuszek T. (red.), *Współczesne postrzeganie bezpieczeństwa*, Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko Biała 2007.
8. Ferenc, P., Varmus, M. *Public security in field of sport. Public Security and Public Order*, (2018). (20).
9. Ferenc, P., Varmus, M. *Public security in field of sport. Public Security and Public Order*, (2018). (20).
10. Jagusiak B., *Bezpieczeństwo socjalne – warunek bezpieczeństwa państwa* [w:] (red.), *Zagrożenia bezpieczeństwa państwa – geneza i charakter uwarunkowań*, WAT, Warszawa 2015.
11. Kania K., *Wybrane wyzwania prawne klubów sportowych w kontekście sekcji e-sportowych*, w: Załuska Stępień B. (red), *Wybrane prawne i ekonomiczne uwarunkowania sportu*, Rzeszów 2018.
12. Kitler W., *Bezpieczeństwo wewnętrzne w świetle współczesnych wyzwań, teorii i praktyki problemu*, [w:] *Wiedza Obronna*, Tom nr 1, Warszawa 2023.

13. Kitler W., *Koncepcja SBN RO w ustaleniach Białej Księgi Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej (Biała Księga) oraz strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej (strategia rozwoju SBN RP) – analiza porównawcza*, [w:] Wiedza Obronna, Tom nr 4, Warszawa 2015.
14. Králík M., *Sportovní legislativa a její význam v současném právním světě*, Právní rozhledy, 1/2001.
15. Maciejewski D., *Bezpieczeństwo imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej w systemie zarządzania kryzysowego*, Gorzów Wlkp., 2023.
16. Maciejewski D., *Działania służby wiodącej w fazie reagowania w czasie wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym*, Gorzów Wlkp., 2020.
17. Marczak J., *Współczesny charakter, potrzeby i organizacja bezpieczeństwa narodowego*, [w:] Wojskowe wsparcie władz cywilnych i społeczeństwa – założenia przygotowania i użycie, red. W. Kitler, A. Skrabacz, Warszawa 2004.
18. Nowocień J., *Sport jako istotny składnik interakcyjności społeczno – kulturowej*, [w:] Dziubiński Z, Mazur Z. (red.), *Kultura fizyczna w interakcyjnej perspektywie*, Warszawa 2021.
19. Pawlas M., *Wybrane aspekty organizacji imprez masowych w Niemczech i na Słowacji na tle polskich regulacji*, w „Gubernaculum et Administratio” 2 (26), Częstochowa 2022.
20. Ryba B., *Organizowanie imprez sportowych*, [w:] Ryba B. (red.) *Organizacja imprez sportowych*, Warszawa 1998.
21. Struniawski J., *Bezpieczeństwo zorganizowanych zbiorowości społecznych*, Szczytno 2018.
22. Struniawski J., *Organizacja imprez (nie) masowych przez uczelnie wyższe*, Poznań 2017.
23. Tyburska A., *Bezpieczeństwo w dobie współczesnych zagrożeń – wybrane aspekty działań hybrydowych*, [w:] *Sytuacje kryzysowe spowodowane działaniami o charakterze hybrydowym*, red. R. Jakubczak, Szczytno 2023.
24. Woźniak J., Zimon D., Chudy-Laskowska K., *Analiza wpływu wybranych aspektów organizacji imprezy masowej na bezpieczeństwo uczestników*, 2018, International Journal for Quality Research 13 (1).
25. Zieliński M., *Nauki o bezpieczeństwie a sfera dydaktyki*, [w:] *Przegląd Europejski* tom 2020, nr 2, Warszawa 2020.

26. Zięba R., *Kategoria bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych*, [w:] Bobrow D.B., Haliżak E., Zięba R. (red.), *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe u schyłku XX wieku*, Warszawa 1997.
27. Zięba R., *O tożsamości nauk o bezpieczeństwie*, „Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej” 2012, nr 1(86).
28. Zięba R., *Pojęcie bezpieczeństwa wewnętrznego*, Warszawa 1981.
29. Żarna K., *Przed rozwojem. Sytuacja polityczna na Słowacji w ramach Czeskiej i Słowackiej Republiki Federacyjnej (1990-1992)*, „Środkowoeuropejskie studia polityczne”, Poznań, 2018 (2).

Akty prawne

1. Biała księga na temat sportu Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu (2007/2261(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2009 r. poz. 271) – akt nienormatywny.
2. Bürgerliches Gesetzbuch von 18 August 1896 roku (BGBl.2024 I nr 240) – Kodeks Cywilny RFN.
3. Decyzja Nr 46 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 21 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia "Programu Ministra Sportu i Turystyki KIBICE RAZEM dotyczącego poprawy organizacji i bezpieczeństwa imprez sportowych w Polsce poprzez budowę struktur dialogu i współpracy ze środowiskiem kibiców na lata 2019-2021" (Dz. Urz. MSiT z 2018 r. poz. 68).
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/555 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni (tekst jednolity) (Dz. U. UE. L. z 2021 r. Nr 115, str. 1).
5. Gesetz zur Regelung des öffentlichen Vereinsrechts (Vereinsgesetz) von 5 August 1964r. (BGBl.I s.593) – ustawa regulująca prawo o stowarzyszeniach RFN.
6. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
7. Konwencja Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych, sporządzona w Strasburgu dnia 4 maja 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2099).
8. Opinia Komitetu Regionów "Biała księga na temat sportu" (Dz. U. UE. C. z 2008 r. Nr 105, str. 40).

9. Polizei- und Ordnungsbehördengesetz (POG) in der Fassung vom 10. November 1993.
10. Regulamin meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową organizowanego na terenie woj. lubuskiego, zatwierdzony Uchwałą Nr 18/2021 Lubuskiego Związku Piłki Nożnej z dnia 27.04.2021 r.
11. Regulamin rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon 2023/2024 zatwierdzony na posiedzeniu Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej w dniu 19.06.2023.
12. Regulamin rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo IV ligi i niższych klas rozgrywkowych, Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024 zatwierdzony w dniu 22.06.2023 r. Uchwałą Nr 29/2023 Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Nożnej w Zielonej Górze.
13. Regulamin rozgrywek w piłce siatkowej na sezon 2023/2024, Uchwała Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej Nr 11/2023 z dnia 4 września 2023 roku w przedmiocie zatwierdzenia Regulaminu Rozgrywek LZPS w piłce siatkowej na sezon 2023/2024.
14. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie europejskiego wymiaru sportu (2011/2087(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2013 r. poz. 239).
15. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie zintegrowanego podejścia do polityki w dziedzinie sportu: dobre zarządzanie, dostępność i uczciwość (2016/2143(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2018 r. Nr 252, str. 2).
16. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu, 2009/C 271 E/07.
17. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie białej księgi na temat sportu (2007/2261(INI)) (Dz. U. UE. C. z 2009 r. poz. 271).
18. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie kluczowych cech europejskiego modelu sportu (2021/C501/01) (Dz. U. UE. C. z 2021 r. Nr 501, str. 1).
19. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 lipca 2024 r. - 31 grudnia 2027) (Dz. U. UE. C. z 2024 r. poz. 3527).

20. Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać kanały technologiczne i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 1039).
21. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatorów imprez masowych (Dz. U. Nr 54, poz. 323).
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemów ciepłowniczych (Dz. U. Nr 16, poz. 92).
23. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).
24. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. poz. 819 z późn. zm.).
25. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.).
26. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 sierpnia 2023 r. w sprawie uzgadniania projektu zagospodarowania działki lub terenu, projektu architektoniczno-budowlanego, projektu technicznego oraz projektu urządzenia przeciwpożarowego pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. poz. 1563).
27. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030).
28. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 822).
29. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 maja 2013 r. w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 786).

30. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących zabezpieczenia pod względem medycznym imprezy masowej (Dz. U. poz. 181).
31. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 283).
32. Słowacja – Informacje o kraju UE | Unia Europejska (europa.eu) [dostęp:15.10.2024].
33. Traktat między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej, podpisany w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864 z późn. zm.).
34. Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.).
35. Traktat Ustanawiające Europejską Wspólnotę Gospodarczą (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.).
36. Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569).
37. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 92 z późn. zm.).
38. Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1483).
39. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416).
40. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.).

41. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1752).
42. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 714 z późn. zm.).
43. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1047 z późn. zm.).
44. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.).
45. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).
46. Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).
47. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1622).
48. Ustawa z dnia 21 kwietnia 2017 r. o ratyfikacji Konwencji Rady Europy w sprawie zintegrowanego podejścia do bezpieczeństwa, zabezpieczenia i obsługi podczas meczów piłki nożnej i innych imprez sportowych, sporządzonej w Strasburgu dnia 4 maja 2016 r. (Dz. U. poz. 1108).
49. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 320).
50. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2500).
51. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.).
52. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571).
53. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 275).
54. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r., o sporcie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2048).
55. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 194).
56. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).

57. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 122).
58. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).
59. Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).
60. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977).
61. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).
62. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).
63. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (Dz. U. z 2024 r. poz. 101).
64. Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2110).
65. Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2189 z późn. zm.).
66. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17).
67. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902).
68. Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 537 z późn. zm.).
69. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.).
70. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1541 z późn. zm.).
71. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 633 z późn. zm.).
72. Ustawy Zasadniczej z dnia 23 maja 1949 roku dla Republiki Federalnej Niemiec.
73. Verfassung des Landes Brandenburg vom. 20. August 1992 (GVBl. I S.298). Konstytucja kraju związkowego RFN – Brandenburgia.
74. Verordnung über Bau und Betrieb von Sonderbauten (Sonderbauverordnung – SBauVO) (Artikel 1 der Verordnung vom 2. Dezember 2016 (GV. NRW. 2017 S. 2) – rozporządzenie w sprawie budowy i eksploatacji budynków specjalnych RFN.

75. Zákon České národní rady ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně, č. 133/1985 Sb.
76. Zákon České národní rady ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii, č. 553/1991 Sb.
77. Zákon ze dne 12. července 2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, č. 250/2016 Sb.
78. Zákon ze dne 12. dubna 2000 o obcích, č. 128/2000 Sb.
79. Zákon ze dne 15. června 2016 o některých přestupcích, č. 251/2016 Sb.
80. Zákon ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, č. 236/2000 Sb.
81. Zákon ze dne 28. února 2001 o podpoře sportu U.V., č. 115/2001Sb.
82. Zákon ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád), č. 141/1961 Sb.
83. Zákon ze dne 3 února 2012 občanský zákoník, č. 89/2012 Sb.
84. Zákon ze dne 8. Ledna 2009 trestní zákoník, č. 40/2009 Sb.
85. Zákon ze dne ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky, č. 273/2008 Sb.
86. Załącznik I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 88 z 04.04.2011, str. 5, z późn. zm.).
87. Zarządzenia nr 20 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie metod i form przygotowywania i realizacji działań policyjnych w związku ze zdarzeniami szczególnymi (t.j. Dz. Urz. z 2020 r. poz. 35).
88. Odpowiedź za zapytanie w ramach dostępu do informacji publicznej Biura Kadr i Szkolenia Komendy Głównej Policji, pismo l.dz. Kwo-2022/21/JK z dnia 18 października 2021 roku.

Źródła internetowe

1. 1/2014 Z.z. – Zákon o organizovaní verejných športových podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (slov-lex.sk) [dostęp: 15.10.2024 r.].
2. 4981-Uchwała Licencyjna dla Klubów III ligi na sezon 2022_2023.pdf (pzpn.pl) [dostęp: 21.03.2024 r.].
3. 5127-Uchwała nr IX140 z 3 i 7 lipca 2008 r. - organizacja rozgrywek w piłkę nożną tj 21.02.2023.pdf (pzpn.pl) [dostęp: 10.02.2024 r.].

4. Czechy – Informacje o kraju UE | Unia Europejska [dostęp: 20.10.2024 r.].
5. Czechy_pol_010811.pdf [dostęp: 20.10.2024 r.].
6. Dane statystyczne - Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Sportowych - Portal polskiej Policji (policja.gov.pl) [dostęp: 25.10.2023 r.].
7. Dane statystyczne - Krajowy Punkt Informacyjny ds. Imprez Sportowych - Portal polskiej Policji (policja.gov.pl) [Dostęp: 03.10.2024 r.].
8. [http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/DA36C82C8CD734EDC12574DA002C0991/\\$file/1074.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/DA36C82C8CD734EDC12574DA002C0991/$file/1074.pdf) - Uzasadnienie projektu ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych, druk nr 1074 [dostęp: 14.08.2023 r.].
9. http://stadiony.net/stadiony/pol/stadion_osir_gorzow [dostęp: 18.03.2024 r.].
10. <http://www.bip.osir.gorzow.pl/index.php?k=4> – uchwalenie Statut Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gorzowie Wlkp. [dostęp: 10.01.2024 r.].
11. http://www.pzps.home.pl/page.php?id=1_10 [dostęp: 28.02.2024 r.].
12. <https://alert.rcb.gov.pl> [dostęp: 10.10.2024 r.].
13. <https://arenagorzow.pl/wp-content/uploads/2023/12/Regulamin-Obiektu.pdf> [dostęp: 10.02.2024 r.].
14. https://bip.wrota.lubuskie.pl/umgorzow/procedury/85/494/Organizowanie_impresy_artystycznej_lub_rozrywkowej__28niebedacej_imprensa_masowa_29/ [dostęp: 22.12.2023 r.].
15. <https://bravors.brandenburg.de/gesetze/bbgpolg#31> [dostęp: 14.10.2024 r.].
16. https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/doc252_en.pdf [dostęp: 14.10.2024 r.].
17. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=OJ%3AC%3A2007%3A306%3AATOC> [dostęp: 21.08.2024 r.].
18. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/structure_pl [dostęp: 21.08.2024 r.].
19. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_pl [dostęp: 21.08.2024 r.].
20. https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/single-market_pl [dostęp: 21.08.2024 r.].
21. <https://g.co/kgs/n6dHzXe> [dostęp: 26.02.2024 r.].
22. <https://gol24.pl/skandal-na-meczu-okregowki-w-konopiskach-pseudokibice-przerwali-mecz/ar/c1-18780165> [dostęp: 03.09.2024 r.].

23. <https://lzps.pl/wp-content/uploads/2023/09/Przepisy-Sportowo-Organizacyjne-PZPS-2023.2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].
24. <https://lzps.pl/wp-content/uploads/2023/09/regulamin-rozgrywek-o-wejscie-do-ii-ligi-kobiet-i-mezczyzn-na-sezon-2023-2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].
25. <https://mosiw.pl/stadion-miejski/> [dostęp: 10.02.2024 r.].
26. <https://msit.gov.pl/download.php?s=1&id=12245> – Najlepsze praktyki zarządzanie obiektami sportowymi [dostęp: 12.12.2023 r.].
27. https://novy.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/300/vyhlasene_znenie.html [dostęp: 15.10.2024 r.].
28. https://novy.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/479/vyhlasene_znenie.html#paragraf-7.odsek-2 [dostęp: 15.10.2024 r.].
29. <https://novy.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/440/20240201> [dostęp: 15.10.2024 r.].
30. https://orlen-superliga.pl/wp-content/uploads/2023/08/Regulamin_rozgrywek_Superliga_23_24.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].
31. <https://polizei.nrw/artikel/nationales-konzept-sport-und-sicherheit-1> [dostęp: 08.10.2024 r.].
32. <https://prawosportowe.pl/a/umowy-zawierane-przez-kluby-sportowe> [dostęp: 10.02.2024 r.].
33. <https://pzpn.pl/federacja/dokumenty> [dostęp: 11.02.2024 r.].
34. https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/1065/5626-Podrecznik%20Licencyjny%20dla%20Klubów%20Ekstraklasy%20na%20sezon%202023_2024%20i%20następne.pdf [dostęp: 21.03.2024 r.].
35. https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/4415-3403-Podręcznik%20Licencyjny%20dla%20klubów%20IV%20ligi%20i%20niższych%20klas%20na%20sezon%202020_2021%20i%20następne.pdf [dostęp: 21.03.2024 r.].
36. https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/5422-Regulamin%20Ekstraklasy%202023-2024%20z%20dn.%2027.03.2023.pdf [dostęp: 20.03.2024 r.].
37. https://pzpn.pl/public/system/files/site_content/941/4725-Przepisy%20Gry%202022-23.pdf [dostęp: 20.03.2024 r.].
38. <https://pzpn.pl/rozgrywki-klubowe/licencje-klubowe/dokumenty> [dostęp: 21.03.2024 r.].
39. <https://pzps-rejestracja.pl/klub> [dostęp: 28.02.2024 r.].

40. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/sport/kultura-fizyczna-w-latach-2021-i-2022,1,7.html>, Raport Głównego Urzędu Statystycznego – data publikacji 30.11.2023 [dostęp:12.04.2024 r.].
41. <https://szps.pl/wp-content/uploads/2023/08/przepisy-gry-2021-2024.pdf> [dostęp: 28.02.2024 r.].
42. <https://tech.wp.pl/w-polsce-mamy-ogromny-slad-po-uderzeniu-meteorytu-geolog-wyjasnia-skad-pochodzi,7024233431305152a> [dostęp: 24.10.2024 r.].
43. <https://www.bbn.gov.pl/pl/informacje-o-bbn/publikacje/6815,Biala-Ksiega-Bezpieczenstwa-Narodowego-RP.html> [dostęp:17.09.2023 r.].
44. <https://www.bundestag.de/resource/blob/638146/ea71a8b8146df94129de6127f318e3f3/ley.pdf> [dostęp: 06.10.2024 r.]
45. <https://www.bvb.de/de/de/signal-iduna-park/stadionbesuch/stadionordnung.html> [dostęp:14.10.2024 r.].
46. <https://www.dosb.de> [dostęp:14.10.2024 r.].
47. <https://www.futbalbfz.sk/wp-content/uploads/dokumenty/Prirucka-BM-WEB.pdf> [dostęp: 15.10.2024 r.].
48. https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_123.html [dostęp:15.10.2024 r.].
49. <https://www.gov.pl/web/kgpsp/obowiazuja-nowe-zasady-organizacji-ratownictwa-chemicznego-i-ekologicznego-w-ksrg> [dostęp: 27.09.2023 r.].
50. <https://www.gov.pl/web/mswia/dotychczas-wprowadzane-stopnie-alarmowe-i-stopnie-alarmowe-crp-na-terytorium-rp> [dostęp: 10.10.2024 r.].
51. <https://www.gov.pl/web/numer-alarmowy-112> [dostęp:12.04.2024 r.].
52. https://www.im.nrw/system/files/media/document/file/or_ivsicherheitskonzepte.pdf [dostęp:11.10.2024 r.].
53. https://www.im.nrw/system/files/media/document/file/or_ivsicherheitskonzepte.pdf [dostęp:11.10.2024 r.].
54. https://www.im.nrw/system/files/media/document/file/or_merkblatt dus_sk.pdf [dostęp:11.10.2024 r.].
55. https://www.im.nrw/system/files/media/document/file/or_merkblatt dus_sk.pdf [dostęp:11.10.2024 r.].
56. <https://www.inspq.qc.ca/en/quebec-collaborating-centre-safety-promotion-and-injury-prevention/definition-concept-safety> [dostęp: 20.12.2024 r.].
57. <https://www.karvina.cz/file/2706/> [dostęp:15.10.2024 r.].
58. <https://www.karvina.cz/file/7292/> [dostęp:15.10.2024 r.].

59. <https://www.mfkkarvina.cz/> [dostęp: 15.10.2024 r.].
60. <https://www.mfkkarvina.cz/zobraz.asp?id=navstevni-rad> [dostęp: 15.10.2024 r.].
61. <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicky-material-c-24.aspx>
[dostęp: 15.10.2024 r.].
62. <https://www.pgenarodowy.pl/o-stadionie/operator-stadionu-pl2012/o-pl2012>
[dostęp: 10.02.2024 r.].
63. <https://www.pkn.pl> - Polski Komitet Normalizujący [dostęp: 11.12.2023 r.].
64. https://www.pls.pl/dl/615491/a93195/Regulamin_Profesjonalnego_Wspolzawodnictwa_w_Pilce_Siatkowej.pdf [dostęp: 28.02.2024 r.].
65. https://www.pls.pl/dl/615492/ed210d/Regulamin_rozgrywek_I_Ligi_w_pilce_siatkowej_mezczyzn.pdf [dostęp: 28.02.2024 r.].
66. <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2024-10-05/bojka-na-meczu-v-ligi-chuligani-wbiegli-na-murawe/> [dostęp: 05.10.2024 r.].
67. <https://www.prawo.pl/samorzad/organizacja-impres-niemasowych-brakuje-przepisow,356785.html> [dostęp: 15.10.2023 r.].
68. <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/nowa-strategia-bezpieczenstwa-narodowego-rp-,1752> [dostęp: 17.09.2023 r.].
69. https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/4798-1349-2016_03_30_Regulamin_pracy_Spikera_zawodow_piłki_nożnej_szczebla_centralnego.pdf [dostęp: 12.04.2024 r.].
70. https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/47Statut%20Polskiego%20Związku%20Piłki%20Nożnej.pdf [dostęp: 11.02.2024 r.].
71. https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/5368-Regulamin%201.%20Ligi,%202.%20Ligi%20i%203.%20Ligi%20na%20sezon%202023-2024.pdf [dostęp: 21.03.2024 r.].
72. https://www.sfd.pl/Struktury_kibicow_w_Polsce-t116915.html [dostęp: 08.02.2023 r.].
73. https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/274/vyhlasene_znenie.html
[dostęp: 15.10.2024 r.].
74. https://zprp.pl/wp-content/uploads/2016/12/Przepisy_-gry_pilka_reczna_2016.pdf
[dostęp: 25.02.2024 r.].
75. https://zprp.pl/wp-content/uploads/2023/08/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-II-ligi-kobiet-i-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-1.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].
76. https://zprp.pl/wp-content/uploads/2024/04/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-I-ligi-kobiet-i-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-aktualny.pdf [dostęp: 25.02.2024 r.].

77. https://zprp.pl/wp-content/uploads/2024/04/Regulamin-rozgrywek-w-pilce-recznej-Ligi-Centralnej-mezczyzn-w-sezonie-2023_2024-aktualny.pdf [25.02.2024 r.].
78. Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego - Rządowe Centrum Bezpieczeństwa – Portal Gov.pl. [dostęp: 25.10.2023 r.].
79. Masowy problem - Najwyższa Izba Kontroli (nik.gov.pl) [dostęp: 12.08.2023 r.].
80. MOSiR Zielona Góra - Stadion - Boisko główne [dostęp: 10.02.2024 r.].
81. Najlepsze_praktyki_zarzadzanie_obiektami_sportowymi%20(13).pdf [dostęp: 12.12.2023 r.].
82. Największe tragedie na stadionach piłkarskich - Polsat Sport [dostęp: 10.12.2023 r.].
83. Regulamin-Obiektu.pdf (arenagorzow.pl) [dostęp: 10.03.2024 r.].
84. SIGNAL IDUNA PARK | Stadionordnung [dostęp: 14.10.2024 r.].
85. Stadion OSiR Gorzów Wielkopolski (Stadion GKP Gorzów) – Stadiony.net [dostęp: 10.02.2024 r.].
86. Symbole graficzne, barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa, zarejestrowane znaki bezpieczeństwa - PN-EN ISO 7010:2020-07 - wersja polska (pkn.pl). [dostęp: 12.04.2024 r.].
87. Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego – część I – Plan główny – AKTUALIZACJA 2023 r. [dostęp: 15.09.2023 r.].

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Polsce.....	52
Rysunek 2. Struktura ligi zawodowej i ligi amatorskiej Polskiego Związku Piłki Nożnej w zakresie wymogów licencyjnych dotyczących posiadania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej wydanej przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy sportowej.....	59
Rysunek 3. Struktura ligi zawodowej i ligi amatorskiej Związku Polskiego Ręcznej Piłki w zakresie wymogów posiadania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej wydanej przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy sportowej.....	62
Rysunek 4. Struktura ligi profesjonalnej i ligi amatorskiej Związku Polskiego Piłki Siatkowej w zakresie wymogów posiadania zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej wydanej przez organ gminy właściwy ze względu na miejsce organizacji imprezy sportowej.....	66
Rysunek 5. Stosunek liczby odbywających się wydarzeń sportowych realizowanych w formule imprezy masowej zgodnie z regulacjami UoBIM do liczby wydarzeń sportowych odbywających się poza regulacjami UoBIM	67
Rysunek 6. Zależność ujęć przedmiotowych, podmiotowych i funkcjonalnych w aspekcie bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej	76
Rysunek 7. Realizacja zadań własnych gminy w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. realizowanego poprzez budowę obiektów sportowych	77
Rysunek 8. Zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprezy sportowej przez właściciela obiektu sportowego na etapie projektowania, budowy oraz kontroli stanu technicznego po odbiorze obiektu sportowego.....	83
Rysunek 9. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Republice Federalnej Niemiec	110
Rysunek 10. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Republice Czeskiej	118
Rysunek 11. Piramida funkcjonalności wykonywania działalności sportowej w Republice Słowackiej	124
Rysunek 12. Ocena bezpieczeństwa zapewnianego przez organizatora sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej jej uczestnikom	132

Rysunek 13. Ocena podejmowanych przez organizatora środków bezpieczeństwa w czasie trwania sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej zapewniających bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom	134
Rysunek 14. Rozwiązania normatywne regulujące bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.	135
Rysunek 15. Ocena wymogów pod względem medycznym w zakresie zabezpieczenia sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej	137
Rysunek 16. Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej	139
Rysunek 17. Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.	140
Rysunek 18. Odpowiedzi respondentów w zakresie uregulowania ustawowego bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej	141
Rysunek 19. Ocena unormowań normatywnych nakładanych na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej: wymogi w zakresie zapewnienia personelu medycznego, który miałby za zadanie reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia uczestnika imprezy	143
Rysunek 20. Wskazanie, czy istnieją rozwiązania organizacyjne i funkcjonalne regulujące bezpieczeństwo sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.	147
Rysunek 21. Ocena modelu strukturalno-organizacyjnego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej	150
Rysunek 22. Ocena rozwiązań normatywnych regulujących bezpieczeństwo uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.	155
Rysunek 23. Ocena respondentów, czy na organizatorze imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej spoczywać powinien obowiązek poinformowania organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy o czasie jej trwania i sposobie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom	156
Rysunek 24. Ocena respondentów w zakresie, czy przeprowadzona lustracja obiektu/terenu, na którym organizowana będzie impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej, ma wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników.	160

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz liczbowy sportowych imprez realizowanych w formule imprezy masowej zgodnie z UoBIM i sportowych imprez niemasyowych	22
Tabela 2. Zakres obowiązywania aktów normatywnych przy organizacji imprezy sportowej.....	38
Tabela 3. Istota bezpieczeństwa w ujęciu podmiotowym, przedmiotowym i funkcjonalnym	71
Tabela 4. Wewnętrzne regulacje związków sportowych w zakresie zapewnienia porządku w czasie trwania imprezy niemającej statusu imprezy masowej	72
Tabela 5. Wewnętrzne regulacje związków sportowych w zakresie zapewnienia zabezpieczenia medycznego imprezy niemającej statusu imprezy masowej	73
Tabela 6. Zidentyfikowane przez ekspertów zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w zarządzaniu kryzysowym na szczeblu powiatowym	145
Tabela 7. Ocena podmiotów (<i>śłużb, inspekcji, straży</i>), które powinny zostać zaangażowane w zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w zarządzaniu kryzysowym na szczeblu powiatowym	148
Tabela 8. Ocena funkcjonowania służb ochrony osób i mienia zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej	151
Tabela 9. Ocena obowiązującego prawa w zakresie nałożenia na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa we wskazanych obszarach	153
Tabela 10. Ocena rozwiązań, które mają wpływ na bezpieczeństwo sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.....	158
Tabela 11. Siatka bezpieczeństwa fazy zapobiegania	180
Tabela 12. Siatka bezpieczeństwa fazy przygotowanie.....	182
Tabela 13. Siatka bezpieczeństwa fazy reagowania	184
Tabela 14. Siatka bezpieczeństwa fazy odbudowy.....	186

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Płyta CD.

Załącznik nr 2 – Regulaminu rozgrywek w piłce siatkowej Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej na sezon 2023/2024, wprowadzony do użytku Uchwałą zarządu Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej Nr 11/2023 z dnia 4 września 2023 roku.

Załącznik nr 3 – Regulamin rozgrywek piłkarskich o mistrzostwo IV ligi i niższych klas rozgrywkowych Lubuskiego Związku Piłki Nożnej na sezon 2023/2024 zatwierdzony

u dniu 22.06.2023 r. Uchwałą Nr 29/2023 Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Nożnej w Zielonej Górze.

Załącznik nr 4 – Regulamin meczu piłki nożnej niebędącego imprezą masową organizowanego na terenie województwa lubuskiego, wprowadzony do użytku Uchwałą nr 18/2021 Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Nożnej z dnia 27.04.2021 r.

Załącznik nr 5 – Regulamin rozgrywek Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej na sezon 2023/2024 zatwierdzony na posiedzeniu Zarządu Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej w dniu 19.06.2023. Płyta CD.

Załącznik nr 6 – Formularze wywiadów eksperckich.

Załącznik nr 7 – Sprawozdanie z I Debata Safe Zone „Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej.

Załącznik nr 8 – Zawiadomienie o zamiarze zorganizowania imprezy artystycznej lub rozrywkowej, niebędącej imprezą masową – Urzędu Miasta Gorzów Wielkopolski.

Załącznik nr 9 – Koncepcja zmiany ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

Załącznik nr 6

<i>Lp</i>	<i>Nazwisko, imię</i>	<i>Instytucja</i>	<i>data</i>
1	Rojek Grzegorz	Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Gorzów Wielkopolskim	23.06.2023
2	Podinsp. Gorący Sławomir	I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Gorzowie Wielkopolskim	28.06.2023
3	Sołtys Robert	Podmiot prywatny – ratownictwo medyczne w Gorzowie Wielkopolskim	27.06.2023
4	Kpt. Nowiczak Michał	Naczelnik Wydziału Kontrolno – Rozpoznawczego Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim	03.07.2023
5	Hrebuś Beata	Podmiot prywatny – firma ochrony osób i mienia – kierownik do spraw bezpieczeństwa w Gorzowie Wielkopolskim	04.07.2023
6	Słomiński Mariusz	V Prezes ZKS Stilon Gorzów – III liga piłki nożnej	05.07.2023
7	Jach Sebastian	Pomiot prywatny – firma ochrony osób i mienia – koordynator do spraw ochrony Międzyrzecz	06.07.2023
8	Serpina Oskar	Menager – trener Stal Gorzów – piłka ręczna Stal Gorzów	06.07.2023
9	Boguta Jerzy	Z-ca Prezesa, Trener – piłka siatkowa KS Atak Gorzów Wielkopolski	17.07.2023
10	Rój Włodzimierz	Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gorzów Wielkopolski	07.09.2023
11	Nadkom. Staszewski Krzysztof	I Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Międzyrzeczu	18.08.2023
12	Kubik Mariusz	Główny Specjalista ds. zarządzania kryzysowego Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu	21.08.2023
13	Stafiniak Dariusz	Vice Prezes Klubu Sportowego Orzeł Międzyrzecz – piłka siatkowa	22.08.2023
14	Dyokanicz Grzegorz	Dyrektor Międzyrzeckiego Ośrodka Sportu i Wypoczynku	22.08.2023
15	Janz Mirosław	Podmiot prywatny – ratownictwo medyczne, Z-ca Szefa Sztabu Kryzysowego Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej - Międzyrzecz	22.08.2023
16	Bryg. Rzepecki Dariusz	Naczelnik Wydziału operacyjno, kontrolno- rozpoznawczego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu	08.09.2023
17	Chamienia Maciej	V-ce Prezes Międzyrzeckiego Klubu Sportowego Orzeł	12.09.2023
18	Andrzej Góra	Prezes Międzyrzeckiego Klubu Sportowego Orzeł, Klub się rozwiązał – brak autoryzacji wywiadu	12.09.2023
19	Stacewicz Krzysztof	Dyrektor Klubu Sportowego Lechia Zielona Góra	12.09.2023
20	Gajda Krzysztof	Kierownik Biura Zarządzania kryzysowego w Departamencie Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Zielona Góra	14.09.2023
21	Podkom. Karasiński Piotr	Zastępca Naczelnika Wydziału sztab Policji Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze	14.09.2023
22	Lemański Marek	Dyrektor Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Zielonogórskiego – piłka siatkowa, piłka ręczna	19.09.2023
23	Niciński Krzysztof	Szef Sztabu Ratownictwa Zielona Góra – organizacja społeczna	19.09.2023
24	Jagielowicz Robert	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze	21.09.2023
25	Łuczek Roman	Sekretarz Lubuskiego Związku Piłki Siatkowej z siedzibą w Zielonej Górze	21.09.2023
26	Żeberski Kamil	Dyrektor Biura Lubuskiego Związku Piłki Nożnej, Delegat Meczowy PZPN z siedzibą w Zielonej Górze	27.09.2023
27	St. Kapt. Kowalski Piotr	Naczelnik Wydziału Operacyjno – Szkoleniowego Komendy Miejskiej Państwowej Starzy Pożarnej w Zielonej Górze	27.09.2023
28	Walczak Andrzej	Właściciel firmy – Walczak Andrzej Agencja Ochrony osób i Mienia Walczak-Security, kierownik ds. bezpieczeństwa w Zielonej Górze	27.09.2023
29	Książkiewicz Marek	Prezes Lubuskiego Związku Piłki Ręcznej z siedzibą w Zielonej Górze	27.09.2023

WYWIAD EKSPERCKI

Numer badania eksperckiego	
-----------------------------------	--

1. Pytania metryczkowe:

1.1. Jakie Pani/Pan* zajmuje aktualnie stanowisko służbowe?

1.2. Jaki jest Pani/ Pana* staż pracy (wyrażony w latach) na aktualnie zajmowanym stanowisku?

1.3. Jakie Pani/ Pan* zajmował/a stanowisko służbowe przed objęciem aktualnego?

1.4. Jaki był Pani/ Pana* staż pracy na dawniej zajmowanym stanowisku (wyrażony w latach)?

**niepotrzebne proszę skreślić*

2. Zakres merytoryczny:

Przyjęta skala ocen w przedmiotowym wywiadzie eksperckim:

Ocena zdecydowanie pozytywna – plus pięć (5), ocena brak rozwiązań – minus pięć (0),

Wywiad ekspercki obejmuje krótkie, pisemne uzasadnienie wskazanej wartości.

0	1	2	3	4	5

Proszę o wybranie „X” odpowiedź na pytanie, w przypadku odpowiedzi „TAK” proszę o wskazanie jakie?

Tak, istnieją – wskaz jakie?	
Nie, nie istnieją	
Trudno powiedzieć	

Ocena zdecydowanie pozytywna – pięć (5), ocena brak rozwiązań – zero (0),

	0	1	2	3	4	5

PYTANIA DO EKSPERTA

2.1. Proszę ocenić, jak obecnie zapewnione jest bezpieczeństwo uczestnikom sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej przez organizatora?

0	1	2	3	4	5

2.2. Proszę ocenić, czy podejmowane przez organizatora środki bezpieczeństwa podczas imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej są wystarczające, aby zapewnić bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom?

0	1	2	3	4	5

2.3. Proszę ocenić czy można zidentyfikować zagrożenia dla bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej w zarządzaniu kryzysowym na szczeblu powiatowym (wskaż trzy najistotniejsze)?

Katalog	Zaznacz właściwą (max 3)
Atak terrorystyczny – samotny wilk	
Atak terrorystyczny – wykorzystanie broni białej	
Atak terrorystyczny – wykorzystanie broni palnej	
Atak terrorystyczny – wykorzystanie pojazdu	
Eksplozja ładunku wybuchowego	
Katastrofa geologiczna (np. zapadliska)	
Niekorzystne zjawisko atmosferyczne (gwałtowne opady, silne wiatry)	
Panika wywołana fałszywym alarmem	
Pożar cieczy palnych (benzyna, alkohole, lakiery, oleje, aceton i inne)	
Pożar materiałów stałych (papier, plastik, drewno i inne)	
Pożar wieloobszarowy	
Skazenie chemiczne	
Skazenie promieniotwórcze	
Sytuacja zakładnicza	
Terror kryminalny	
Zagrożenie epidemiologiczne – atak z użyciem broni biologicznej	
Zakłócenie w systemie energetycznym	
Zbiorowe zakłócenie porządku publicznego	
Inne, jakie wymień?	

2.4. Proszę ocenić, czy istnieją rozwiązania normatywne dla zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej, jeżeli tak to proszę wymienić jakie?

Tak, istnieją – wskaż jakie?	
Nie, nie istnieją	
Trudno powiedzieć	

2.5. Proszę wskazać, czy istnieją rozwiązania organizacyjne i funkcjonalne obecnie regulujące bezpieczeństwo niemaszowych imprez sportowych?

Tak, istnieją – wskaż jakie?	
Nie, nie istnieją	
Trudno powiedzieć	

2.6. Proszę wskazać, jakie podmioty (służby, inspekcje, stráže) powinny być zaangażowane w zapewnianie właściwego poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemaszowych w zarządzaniu kryzysowym na szczeblu powiatowym?

Katalog	Zaznacz właściwe
Komendant Miejski/ Powiatowy Policji	
Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej	
Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	
Powiatowy Inspektor Sanitarny	
Państwowe Ratownictwo Medyczne	
Komendant Oddziału Straży Granicznej	
Inne – wymień jakie?	

2.7. Proszę wskazać, czy istnieje model strukturalno-organizacyjny w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemaszowych?

Tak, istnieje – wskaż jaki?	
Nie, nie istnieje	
Trudno powiedzieć	

2.8. Proszę ocenić, w jakim stopniu wskazane rozwiązania wpływają na bezpieczeństwo sportowych imprez niemaszowych?

Katalog	0	1	2	3	4	5
Regulamin obiektu/ terenu						
Regulamin imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej						
Oznaczenie dróg ewakuacyjnych						
Oznaczenie ciągów komunikacyjnych						
Zabezpieczenia techniczne przez antagonistycznie nastawionymi do siebie uczestnikami						
Sprzęt gaśniczy i środki gaśnicze						
Sprzęt ratowniczy						
Instrukcje postępowania w przypadku powstania pożaru						
Instrukcje postępowania w przypadku powstania innego zagrożenia						
Inne, jakie wymień?						

2.9. Proszę ocenić, jaki wpływ na bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej ma funkcjonowanie służb ochrony osób i mienia zaangażowanych w zabezpieczenie imprezy?

Katalog	0	1	2	3	4	5
Wypożyczenie – środki łączności						
Wypożyczenie – środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej						
Wypożyczenie – latarka, notes i długopis, wzory biletów						
Wypożyczenie – kajdanki, ręcznych miotaczy substancji obeszładniających						
Uprawnienia – legitymowanie osób						
Uprawnienia – przeglądanie odzieży osoby						
Uprawnienie – przeglądanie zawartości bagażu						
Oznakowanie – kamizelki odbłaskowe						
Liczebność służb ochrony osób i mienia						
Przeszkolenie – opracowanie tematyki szkoleń z zakresu bezpieczeństwa imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej						
Inne, jakie wymienić?						

2.10. Proszę wskazać, czy istnieją wymogi w zakresie zabezpieczenia imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej pod względem medycznym?

Tak, tylko dla zawodników – wskaż jakie?	
Tak, dla zawodników i uczestników – wskaż jakie?	
Nie, nie istnieją	
Trudno powiedzieć	

2.11. Proszę wskazać, czy obowiązujące prawo nakłada na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej obowiązki zapewnienia bezpieczeństwa we skazanych obszarach?

Katalog	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Uwagi
Ochrona porządku publicznego				
Zabezpieczenie pod względem medycznym				
Zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego obiektu				
Zapewnienie odpowiedniego stanu instalacji przeciwpożarowej				
Zapewnienie odpowiedniego stanu instalacji sanitarnej				
Inne, wskaż jakie?				

2.12. Proszę o wskazanie proponowanych rozwiązań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

--

2.13. Proszę ocenić, czy zagrożenia jakie mogą wystąpić w czasie imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej powinny zostać uwzględniona w siatce bezpieczeństwa?

Tak, powinna – krótko uzasadnij, dlaczego?	
Nie, nie powinna	
Trudno powiedzieć	

2.14. Proszę ocenić, czy istnieje konieczność uregulowania wymagań dotyczących organizacji niemasywowych imprez sportowych w systemie zarządzania kryzysowego na szczeblu powiatu?

Tak, istnieje konieczność – krótko uzasadnij, dlaczego?	
Nie, nie istnieje	
Trudno powiedzieć	

2.15. Proszę ocenić, czy przeprowadzona lustracja obiektu/ terenu, na którym organizowana będzie impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej ma wpływ na bezpieczeństwo jej uczestników?

Tak, ma wpływ – krótko uzasadnij, dlaczego?	
Nie, nie wpływu	
Trudno powiedzieć	

2.16. Proszę ocenić, czy na organizatorze imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej spoczywać powinien obowiązek poinformowania organu gminy właściwego ze względu na miejsce odbywania się imprezy o czasie jej trwania i sposobie zapewnienia bezpieczeństwa jej uczestnikom?

Tak, powinien – krótko uzasadnij, dlaczego?	
Nie, nie powinien	
Trudno powiedzieć	

2.17. Proszę ocenić, czy jest konieczność uregulowania ustawowego bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej wobec ich deficytu?

Tak, jest taka konieczność – krótko uzasadnij, dlaczego?	
Nie, nie takiej konieczności	
Trudno powiedzieć	

2.18. Proszę ocenić, czy obecne unormowania normatywne nakładają na organizatora imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej wymogi w zakresie zapewnienia personelu medycznego, który miałby za zadanie reagować w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia uczestnika imprezy?

Tak, nakładają – krótko uzasadnij jakie?	
Nie, nie nakładają	
Trudno powiedzieć	

ma zaszczyt zaprosić do udziału w

I DEBACIE - SAFE ZONE

***BEZPIECZEŃSTWO UCZESTNIKÓW
IMPREZ SPORTOWYCH NIEMAJĄCYCH
STATUSU IMPREZY MASOWEJ***

Gorzów Wielkopolski, 18 maja 2023 roku
ul. Chopina 52, budynek nr 5, w Auli im. prof. Stanisława Kirkora

Patronat honorowy:
JM Rektor Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim
Prof. dr hab. Elżbieta Skorupska – Raczyńska

I Debata SAFE ZONE
Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej

Czas i miejsce:

18 maja 2023 roku, godz. 10:00 – 13:00

Aula im. prof. Stanisława Kirkora w budynku Akademii im. Jakuba z Paradyża,
ul. Chopina 52 (budynek nr 5)

Patronat honorowy:

JM Rektor Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Organizator:

Wydział Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego Akademii im. Jakuba z Paradyża

Obszary tematyczne Debaty:

- działania organów administracji rządowej i samorządowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej, przed jej rozpoczęciem, w czasie jej trwania oraz po jej zakończeniu
- bezpieczeństwo uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej w czasie dojazdu i powrotu po jej zakończeniu do miejsca zamieszkania *(z wykorzystaniem różnych środków transportu, w tym: pojazdy osobowe, autobusy, komunikacja miejska, taxi, PKP, pieszo, inne)*
- zapewnienie bezpieczeństwa uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej pod względem medycznym i sanitarno - epidemiologicznym
- podstawy prawne i prawnokarne zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej
- infrastruktura budynku, budynku tymczasowego, obszaru, terenu na którym organizowana jest impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej *(regulaminy, drogi ewakuacyjne, ciągi komunikacyjne, zabezpieczenia techniczne przed antagonistycznie nastawionymi do siebie uczestnikami, sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze, instrukcje postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie trwania imprezy)* i jej wpływ na bezpieczeństwo uczestników
- organizacja, funkcjonowanie, uprawnienia, wyposażenie, oznakowanie, ŚPB i liczebność służb ochrony osób i mienia w trakcie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej
- zapobieganie i przygotowanie w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej
- reagowanie w sytuacji zaistnienia sytuacji kryzysowej w czasie przed, podczas trwania i po zakończeniu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej
- odbudowa bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej

Adresaci Debaty:

- przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej
- funkcjonariusze Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Ochrony Kolei
- zarządzający bezpieczeństwem budynków użyteczności publicznej
- funkcjonariusze sektora ratownictwa medycznego
- pracownicy ochrony osób i mienia
- naukowcy, eksperci, studenci

Komitet Naukowy Debaty:**Przewodniczący Komitetu Naukowego**

- prof. dr hab. Bogusław Jagusiak, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie

Członkowie Komitetu Naukowego:

- **prof. AJP dr hab. Beata Orłowska**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Joanna Lubimow**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Anna Chabasińska**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Tomasz Marcinkowski**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Juliusz Sikorski**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Andrzej Skwarski**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Waldemar Zakrzewski**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, **dr Paweł Tomaszewski**, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Komitet Organizacyjny Debaty:**Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego**

- mgr Dariusz Maciejewski, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

Członkowie Komitetu Naukowego:

- dr Waldemar Kaak, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim
- mgr Marek Kannchen, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

PROGRAM

09³⁰ – 10⁰⁰ **Rejestracja uczestników**

(Aula im. prof. Stanisława Kirkora, ul. Chopina, Blok 5)

10⁰⁰ – 10¹⁵ **Otwarcie konferencji:**

prof. dr hab. Elżbieta Skorupska-Raczyńska, JM Rektor Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

10¹⁵ – 10³⁵ **Wykład inauguracyjny:**

mgr Dariusz Maciejewski, Asystent Wydziału Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego, Akademii im. Jakuba z Paradyża, *Bezpieczeństwo uczestników imprez niemających statusu imprezy masowej*

10³⁵ – 10⁴⁵ Przerwa **kawowa**

(Aula im. prof. Stanisława Kirkora, ul. Chopina, Blok 5, sala 201)

10⁴⁵ – 13⁰⁰ **Debata – uczestnicy:**

Moderatorzy: dr Waldemar Kaak, mgr Dariusz Maciejewski – Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

<i>Grzegorz Ławrynowicz</i>	Komendant Regionalnej Straży Ochrony Kolei w Zielonej Górze
<i>ml. bryg. Jarosława Rojna</i>	p.o. Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim
<i>podinsp. Sławomir Gorący</i>	I Zastępca Komenda Miejskiego Policji w Gorzowie Wielkopolskim
<i>Grzegorz Rojek</i>	Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Gorzowie Wielkopolskim
<i>Włodzimierz Rój</i>	Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta w Gorzowie Wielkopolskim
<i>Bolesław Romańczyk</i>	Zastępca Komendanta Straży Miejskiej w Gorzowie Wielkopolskim
<i>Stanisław Panek</i>	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wielkopolskim
<i>Robert Soltys</i>	Ratownictwo Medyczne – podmiot prywatny
<i>Beata Herbuś</i>	Kierownik ds. bezpieczeństwa – firmy ochrony osób i mienia – podmiot prywatny
<i>Sebastian Jach</i>	Kierownik ds. bezpieczeństwa – firmy ochrony osób i mienia – podmiot prywatny

13⁰⁰ **Zakończenie Debaty**

Sprawozdanie I Debata Safe Zone

„Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej”

W dniu 18 maja 2023 roku odbyła się I Debata *Safe Zone* „Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej”. Organizatorem Debaty był Wydział Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim. Przewodniczącym Komitetu Naukowego Debaty był prof. dr hab. Bogusław Jagusiak z Wojskowej Akademii im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie, Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Debaty był mgr Dariusz Maciejewski z Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim.

Debata odbyła się w Auli im. prof. Stanisława Kirkora znajdującej się w budynku Akademii im. Jakuba z Paradyża przy ul. Chopina 52, w Gorzowie Wielkopolskim.

Adresatami Debaty byli: przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, funkcjonariusze Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Ochrony Kolei, zarządzający bezpieczeństwem budynków użyteczności publicznej, funkcjonariusze sektora ratownictwa medycznego, pracownicy ochrony osób i mienia, naukowcy, eksperci oraz studenci.

I Debata obejmowała swoim zasięgiem obszary z zakresu:

1. Działania organów administracji rządowej i samorządowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej, przed jej rozpoczęciem, w czasie jej trwania oraz po jej zakończeniu.
2. Bezpieczeństwo uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej w czasie dojazdu i powrotu po jej zakończeniu do miejsca zamieszkania (*z wykorzystaniem różnych środków transportu, w tym: pojazdy osobowe, autobusy, komunikacja miejska, taxi, PKP, pieszo, inne*).
3. Zapewnienie bezpieczeństwa uczestników imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej pod względem medycznym i sanitarno-epidemiologicznym.

4. Podstawy prawne i prawnokarne zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej.
5. Infrastruktura budynku, budynku tymczasowego, obszaru, terenu na którym organizowana jest impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej (*regulaminy, drogi ewakuacyjne, ciągi komunikacyjne, zabezpieczenia techniczne przed antagonistycznie nastawionymi do siebie uczestnikami, sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze, instrukcje postępowania w przypadku powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia w miejscu i w czasie trwania imprezy*) i jej wpływ na bezpieczeństwo uczestników.
6. Organizacja, funkcjonowanie, uprawnienia, wyposażenie, oznakowanie, ŚPB i liczebność służb ochrony osób i mienia w trakcie trwania imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej.
7. Zapobieganie i przygotowanie w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej.
8. Reagowanie w sytuacji zaistnienia sytuacji kryzysowej w czasie przed, podczas trwania i po zakończeniu imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej.
9. Odbudowa bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej.

I Debatę rozpoczęła się wykładem inauguracyjnym wygłoszonym przez mgr Dariusza Maciejewskiego pt. *„Bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej”*.

Po zakończonym wykładzie inauguracyjnym zaproszeni goście – uczestnicy Debaty, na zaproszenie moderatorów dr Waldemara Kaaka i mgr Dariusza Maciejewskiego usiedli w półokręgu na środku Auli.

Uczestnicy I Debaty:

1. Grzegorz Ławrynowicz – Komendant Regionalnej Straży Ochrony Kolei w Zielonej Górze.
2. Kpt. Michał Mołodczak – Naczelnik Wydziału Kontrolno-Rozpoznawczego Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wielkopolskim.
3. Podinsp. Sławomir Gorący – I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Gorzowie Wielkopolskim.

4. Grzegorz Rojek – Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Gorzowie Wielkopolskim.
5. Włodzimierz Rój – Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta Gorzów Wielkopolski.
6. Bolesław Romańczyk – Zastępca Komendanta Straży Miejskiej w Gorzowie Wielkopolskim.
7. Stanisław Panek – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wielkopolskim.
8. Robert Sołtys – Ratownictwo Medyczne podmiot prywatny w Gorzowie Wielkopolskim.
9. Beata Herbuś – firma ochrony osób i mienia – podmiot prywatny w Gorzowie Wielkopolskim.
10. Sebastian Jach – firma ochrony osób i mienia – podmiot prywatny w Gorzowie Wielkopolskim.

Moderatorze I Debaty SafeZone dr Waldemar Kaak i mgr Dariusz Maciejewski rozpoczęli Debatę od zadawania pytań ekspertom:

1. Bolesław Romańczyk – Zastępca Komendanta Straży Miejskiej w Gorzowie Wlkp.,

Pytanie: ogólne, bo może o czymś nie wiemy, może któraś służba radzi sobie z regulacjami prawnymi – czy wiesz o jakimś przepisie, czy istnieje i jak sobie radziłeś z zabezpieczeniem imprez sportowych niemających statusu imprezy?

Odpowiedz: Straż Miejska ma bardzo ograniczone możliwości, co tak naprawdę wynika z przepisów prawa, w tym ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. Jak wiemy imprezy niemasowe odbywają się nie do końca w miejscach publicznych – stadion czy hala sportowa nie jest miejsce ogólnie dostępnym, jest miejscem dostępnym dla osób, które min. zakupiły bilet wstępu na daną imprezę sportową. W związku z tym Straż Miejska skupia się na zabezpieczaniu imprez niemasowych nie na ich terenie, ale na obszarze okalającym teren, na którym impreza się odbywa tj. miejsc publicznych. Obecnie nie ma żadnych uregulowań prawnych dotyczących zabezpieczenia niemasowych imprez sportowych.

Z moich doświadczeń wcześniejszych jako Naczelnika Sztabu Policji komendy miejskiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim wynika, że różnie sobie radziliśmy najczęściej na zasadzie porozumienia z organizatorem – próśb i w zależności od organizatora albo on je spełniał, albo nie był skłonny tych

prośb spełniać. Wówczas nasze działania przy zabezpieczeniu tego rodzaju imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej miały różne podejście. Gdy były imprezy, gdzie nie było zagrożeń dla bezpieczeństwa zależało nam wówczas by organizator spełnił minimalne wymagania dla bezpieczeństwa tej imprezy. Gorzej jak były imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej, które generowały zagrożenia, wówczas z organizatorem takiej imprezy były: przepychanki”. Wówczas realizowane były analizy bezpieczeństwa i jeżeli były przesłanki zagrożenia bezpieczeństwa takiej imprezy wówczas komendant miejski Policji występował do Organu (red. Prezydent Miasta Gorzów Wlkp.), aby objąć taką imprezę statusem imprezy masowej podwyższonego ryzyka (red. art. 5 ust.3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 616).

2. Podinsp. Sławomir Gorący I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Gorzowie Wlkp.:

Pytanie: *Jak współcześnie wygląda zabezpieczenie imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej i jak sobie radzicie?*

Odpowiedz: bardzo chciałem podziękować organizatorom zwłaszcza Darkowi, że w ogóle poruszył ten problem imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej bardzo mnie nurtował, uważam, że my (red. Policja) tak naprawdę przy zabezpieczaniu imprez tego typu tak naprawdę „pływamy”. Nie mamy żadnych aktów normatywnych które jasno i klarownie określiłyby zadania organizatora takiej imprezy sportowej. Ja nie ukrywam że bardzo często posiłkuję się ustawą o bezpieczeństwie imprez masowych podpowiadając organizatorowi że impreza jest bardzo zbliżona do imprezy masowej pod względem rodzących się w związku z jej organizacją zagrożeń, ale je spełnia jej warunków (red. ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 616) z uwagi na miejsce lub liczbę osób w niej uczestniczących i też staram się im podpowiadać żeby zapewniali te podstawowe bezpieczeństwo uczestnikom imprezy, czyli by zapewnili udział służb medycznych, udział służb ochrony, zapewnienie zaplecza sanitarnego itd.

Nawiązując do sytuacji zabezpieczenia meczów piłkarskich Stilonu Gorzów (red. 3 liga piłki nożnej) imprezy te odbywają się generalnie jako imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej, czyli do 999 osób na stadionie,

niemiej jednak uzyskaliśmy informację że na pierwszy mecz z Polonią Bytom jaki miał się odbyć miało przyjechać jak na gorzowskie warunki (choć ja pamiętam czasy gdy kibiców było więcej) ponad 500 kibiców pociągiem specjalny z Bytomia, wysiedli na dworcu PKP w Gorzowie Wlkp., i tam kolumną przy dużym zaangażowaniu sił policyjnych przyprowadziliśmy ich na stadion piłkarski i tam zostali wprowadzeni do sektora dla kibiców przyjezdnych, ale kuluary żeby ta impreza jednak stała się imprezą masową podwyższonego ryzyka było duże zagrożenie pod kątem zachowań kibiców zarówno pomiędzy sobą, jak również podpalanie środków pirotechnicznych. Jak jako przedstawiciel Policji uważam że mamy więcej argumentów podczas trwania imprezy mającej statusu imprezy masowej, gdyż każde użycie środków pirotechnicznych, każde wniesienie alkoholu itd. to już są wykroczenia lub przestępstwa ścigane w trybach, są zakazy stadionowe i również kibice doskonale zdają sobie dobrze sprawę, że podczas takich imprez muszą zachowywać się inaczej.

Następny mecz z Odra Wodzisław, który jak państwo wiecie odbył się ze zbiorowym zakłóceniem ładu i porządku publicznego, wtargnięciem kibiców Stilonu Gorzów Wlkp., na płytę boiska i to, gdyby to nie był mecz zakwalifikowany jako mecz podwyższonego ryzyka jako impreza masowa, nie dostalibyśmy dodatkowych sił wsparcia oddziałami prewencji Policji, wówczas ten mecz mógłby się skończyć różnie. Reasumując staram się wykorzystywać zapisy ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych by uświadomić organizatorów imprez niemających statusu imprezy masowej by spełniali warunki jakie są zawarte w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych. Oczywiście jest to prośba, ale na zasadzie argumentacji w rozmowie z organizatorem takiej imprezy. Obecnie znaczna część organizatorów decyduje się z organizację imprez jednak mających charakter imprezy masowej. Problemem są jeszcze imprezy sportowe które odbywają się jednak poza obiektami zamkniętymi, na otwartej przestrzeni. Obecnie generalnie organizatorzy przychylają się jednak do podstawowych potrzeb zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprez niemających statusu imprezy masowej.

3. Kpt. Michał Mołodczak – Naczelnik Wydziału Kontrolno – Rozpoznawczego Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp.:

Pytanie: Panie kapitanie, jak wy jako Państwowa Straż Pożarna radzicie sobie z tematem imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej?

Odpowiedz: jeżeli chodzi o imprezy niemasowe to jest bardzo fajny temat podjęty, bo problem jaki wynika z imprez niemasowych to jest informacja i przekaz informacji. Żeby podjąć jakieś działanie mające na celu ocenę sytuacji, czy na podstawie oceny sytuacji uwzględnić wielkość sił i środków przy zabezpieczeniu to najważniejszym aspektem jest informacja, która powinna wpłynąć. A jak wiemy nie ma takiego wymogu. Przy imprezach tylko kulturalnych występuje konieczność zgłoszenia takiej imprezy. Jeżeli chodzi o imprezy sportowe niemasowe to nie mamy informacji. Jeżeli nie mamy informacji to nie możemy podjąć się lustracji obiektu i oceny tak naprawdę. To jest największa problematyka, jeżeli chodzi o to. Jeżeli już mamy konkretną informację to za każdym razem staramy się podjąć czynności w postaci lustracji obiektu oraz kontrolno-rozpoznawcze. Mogę powiedzieć, jak to wygląda ogólnie. Mamy bazę obiektów – na których mogą odbyć się imprezy to znaczy w budynkach, gdzie występują przegrody budowlane, materiały budowlane, są to pomieszczenia zamknięte oraz imprezy niemasowe które odbywają się na terenach otwartych to znaczy na boiskach, orlikach, na stadionach otwartych. Generalnie ocena problematyka jest bardzo duża, jeżeli chodzi o ocenę zagrożeń jakie wpływają na tą imprezę. Wiadomo inne zagrożenia będą przy budynkach – mamy przegrody, instalacje, instalacje przeciwpożarowe, przejścia ewakuacyjne, wyjścia ewakuacyjne, drzwi ewakuacyjne. Ponadto mamy jakieś materiały wykończeniowe, znaki kierunkowe. Chce zwrócić uwagę na to, że nie mając informacji nie możemy ocenić sytuacji, określić sił i środków niezbędnych do zabezpieczenia. Dlatego też mamy bazę obiektów, w których odbywają się imprezy sportowe niemasowe, które kontrolujemy. Ta baza pozwala nam stworzyć informację ogólną jakie te obiekty rodzą zagrożenia. Inaczej jest, kiedy imprezy odbywają się na zewnątrz, gdzie nie mamy rozpoznanego terenu – dlatego musimy do tego podejść lustracyjnie (red. art. 28 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych) i zbierać na bieżąco informacje. W ten sposób to wygląda. Jest to podstawowa informacja, której zazwyczaj nie mamy i to jest

podstawowy problem. Jeżeli chodzi o imprezy masowe wydajemy opinie zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie imprez masowych i wywcześnie zabezpieczamy taką imprezę najlepiej jak się da.

Moderator mgr Dariusz Maciejewski: jest to prawda, przy imprezach masowych jest rozpisany scenariusz, organizator musi zwrócić się do odpowiednich instytucji o wydanie opinii i tak naprawdę ustawa szczegółowo określa zadania organizatora w tym zakresie. W niej jest zapisana ścieżka dla organizatora co ma uczynić by uzyskać zezwolenie na organizację imprezy masowej. Ale dziś rozmawiamy o imprezach niemasmowych, które nie mają tak naprawdę swojej definicji ustawowej.

4. Włodzimierz Rój – Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji Urzędu Miejskiego w Gorzowie Wlkp.:

Pytanie: *OSiR ma w swoim zarządzaniu infrastrukturę, na której odbywają się imprezy sportowe niemasmowe tj. stadion piłkarski (Stilon Gorzów), hale sportowe, ośrodek wodny jeziora Nierzym, gdzie odbywają się zawody siatkówki plażowej. Jak wy sobie radzicie w zakresie infrastruktury, przygotowania jej by w sposób bezpieczny odbywały się na nich zawody?*

Odpowiedź: nasunęła mi się myśl, że jak tu wszyscy siedzimy, a znamy się od wielu lat w związku z zabezpieczaniem imprez masowych, ale i niemasmowych to współpraca była zawsze bardzo dobra. Chodzi o to, że bez względu czy impreza jest masowa czy niemasmowa, to my jako OSiR, kiedy jesteśmy organizatorami imprez niemasmowych do zabezpieczenia podchodzimy w taki sposób, że zatrudniamy odpowiednią liczbę służb porządkowych (*red. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1995*), jak by była to impreza masowa. Kieruję się w dużym stopniu prewencją i to współdziałanie ze służbami, strażami i inspekcjami stworzyliśmy w związku z tym naprawdę niezły zespół w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa. Co do obiektów mamy tą szczęśliwą sytuację, że przeżywają falę rozkwitu, a w związku z tym stawiamy na prewencję. Wyszliśmy z założenia jako OSiR, że do każdej imprezy sportowej bez względu na jej status podchodzimy tak samo – jako punkt wyjścia biorą zapisy ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. Kolejny apel do organizatorów imprez niemasmowych – nie chowajcie się za tym, że brak jest

uregulowań. Proszę wiedzieć że będzie zarzut prokuratorski, wyrzuty sumienia że ktoś stracił zdrowie lub życie w czasie trwania imprezy sportowej niemasowej.

5. Robert Soltys – Ratownictwo Medyczne – podmiot prywatny w Gorzowie Wlkp.:

Pytanie: *jak wygląda zabezpieczenie medyczne uczestników sportowych imprez niemasowych?*

Odpowiedz: w przypadku imprez sportowych niemasowych każda organizacja sportowa ma swoje przepisy, które są bardzo różne, dziwne, taki przykład koszykówka – na mecz ekstraklasy koszykówki kobiet jest tylko jedna karetka i jeden patrol, na mecz tej samej klasy mężczyzn są dwie karetki, w tym jedna z lekarzem plus jeden patrol. Na I lidze koszykówki kobiet jest tylko jedna osoba, na II lidze jedna osoba, I lidze koszykówki mężczyzn jest karetka plus patrol. Czym to się wszystko różni. Zabezpieczenie medyczne na zawodach sportowych niemasowych jest tylko dla zawodników, nie dla uczestników, którzy przyszli oglądać te zawody, ilość tych osób. Na podstawie moich obserwacji w czasie zawodów bardziej walczą kobiety niż mężczyźni, więc nie wiem skąd takie różnice w zabezpieczeniu medycznym tych zawodów sportowych. Często jest to wszystko zaniżane, po to by było jak najtaniej. Jak najmniej służby ochrony, służb medycznych – tylko tyle by zapewnić jakieś minimum i to koniec. Poza tym nie ma żadnej kontroli kto zabezpiecza pod kątem medycznym. Służby mają mundury, legitymacje – wyróżniają się tym. Pod względem medycznym, to że ja mam jakąś koszulkę, napis – nikt tego nie sprawdza. Innymi słowy wystarczy coś ubrać, obok nawet może stać karetka, w której tak naprawdę nic nie ma poza torbą R1 (*red. praktyczny zestaw ratunkowy, który pozwala przeprowadzić działania z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy*) i AED (*red. defiblator*). Czy to jest karetka pod kątem wyposażenia? No nie – ona wygląda jak karetka, a nic tam nie ma. Pod tym względem właśnie są problemy. Organizatorzy bardzo często zaniżają ilości, nie sprawdzają kto zabezpiecza imprezę pod kątem medycznym. Na chwilę obecną nie ma żadnych regulacji w tym zakresie. Pokutuje takie myślenie, że nic się nie wydarzy nic się nie stanie. Podsumowując w czasie imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej zabezpieczenie medyczne jest tylko dla zawodników, sędziów, a i tak nie ma regulacji, co do kwalifikacji tych osób,

niezbędnego wyposażenia oraz przeprowadzenia kontroli posiadania odpowiednich kwalifikacji tych osób przez podmiot zewnętrzny.

6. Stanisław Panek – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp.:

Pytanie: *o tym często zapominamy, o bezpieczeństwie wody, bezpieczeństwo żywności jaką spożywamy w czasie imprez niemasowych lub innych zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych jakie mogą zaistnieć w czasie trwania tych imprez?*

Odpowiedz: słusznie została zwracana uwaga, że o bezpieczeństwie imprez to przede wszystkim mamy na myśli bezpieczeństwo, które zapewnia Policji, bezpieczeństwo przeciwpożarowe, ale często zapominamy o bezpieczeństwie sanitarnym. Jeżeli chodzi o różnice pomiędzy organizacją imprezy masowej, a imprezą niemającą statusu imprezy masowej to podobnie jak w przypadku pozostałych służb, inspekcja sanitarna wydaje opinie w zakresie organizacji imprezy masowej. W przypadku imprezy niemającej statusu imprezy masowej o ile jeszcze to organizator do organu np. imprez kulturalnych informuje, zgłasza że będzie taką imprezę organizował. Często również informuje o takiej imprezie Policję, Państwową Straż Pożarną, to o bezpieczeństwie sanitarnym niema nigdzie mowy. Często też inspekcja sanitarna nie wie o tym, że jakaś impreza się odbywa. W zakresie bezpieczeństwa sanitarnego są tak naprawdę dwa ważne aspekty – po pierwsze: jest zaplecze sanitarno-higieniczne, które trzeba zapewnić uczestnikom, po to by można było normalnie funkcjonować na tej imprezie. Po drugie bezpieczeństwo żywności i żywienia w sytuacji, gdy oferowane są do sprzedaży produkty spożywcze. Przed dzisiejszą Debata poprosiłem inspektorów powiatowych (*red. na terenie woj. lubuskiego jest 12 powiatów*), czy w związku z organizowaniem imprez o charakterze niemasowym uzyskali jakikolwiek informacje, które świadczyłyby o jakichś zagrożeniach sanitarnych będących przedmiotem zainteresowania Inspekcji. Okazuje się, że w roku oku 2022 roku nie odnotowano żadnego takiego przypadku, gdzie to potencjale zagrożenie przeistoczyło się w realne zagrożenie. Jednakże w ostatnim okresie około 2 miesięcy temu w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia uczestników imprezy niemasowej – konkretnie wydarzenie sportowe, które dotyczyło uczestników, a bezpośrednio zawodników

dostarczane produkty żywnościowe, w postaci cateringu spowodowały zbiorowe zatrucie. Postępowanie epidemiologiczne jest w trakcie. Więc to są dość ważne sprawy. Z drugiej strony przepisy, które regulują te kwestie w zakresie sanitarno-epidemiologicznego dotyczących obiektów budowlanych są uwzględniane już na etapie ich projektowania. W zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, są one dość konkretnie uregulowane w aktach normatywnych rangi ustawowej.

7. Grzegorz Ławrynowicz – Komendant Regionalnej Straży Ochrony Kolei w Zielonej Górze:

***Pytanie:** kibice na odbywające się imprezy sportowe niemające statusu imprezy masowej muszą w jakiś sposób dojechać i dojeżdżają różnymi środkami transportu. Mamy dobrze zorganizowane drogi szybkiego ruchu, autostrady, nowoczesne samochody. A jak to wygląda ze strony Straży Ochrony Kolei w zakresie dojazdu kibiców na imprezy i ich późniejszego powrotu do miejsca zamieszkania?*

Odpowiedz: My jako Straż Ochrony Kolei bardzo dziękujemy planistom, którzy z reguły tak planują, że albo na imprezę można dojechać, albo z niej wrócić. Nigdy nie ma tak by było można na imprezę dojechać i wrócić. Więc zdecydowane większość kibiców na imprezy sportowe jedzie z wykorzystaniem samochodów. Nie mamy żadnych instrukcji w zakresie imprez niemających statusu imprezy masowej. Natomiast mamy takie uregulowania w przypadku imprez masowych np. Instrukcja 101, która określa szczegółowo organizację i planowanie pociągów specjalnych na imprezy masowe. Dzięki dobrej współpracy z Policją, której wywiadowcy mają wcześniej niż my informacje, że będą przemieszczać się kibice, to wtedy jako Straż Ochrony Kolei kanałami informacyjnymi, naszymi przekazujemy te informacje o przemieszczających się kibicach. Jednak staramy się docierać do klubów sportowych, by kibice jechali pociągami specjalnymi i takich pociągów specjalnych w tym roku było już 16. Udaje się to zrobić. Dla nas jest to o tyle łatwiej że wtedy organizator, czyli klub kibica odpowiada za stan tego taboru i wtedy nie dochodzi do zniszczenia mienia. Najgorsze są jednak te sytuacje, kiedy pociągami rejsowymi jadą małe grupki 10 do 20 kibiców i wtedy spotykamy się z różnego rodzaju sytuacji np. wyrzucaniem rac na stacjach postoju pociągów, wyrzucanie butelek z okien.

Moderator mgr Dariusz Maciejewski: kibice przyjechali do miasta, weszli już na obiekt wówczas organizator swoimi siłami ochrony osób i mienia zajął się przybyłymi kibicami.

8. Beata Herbuś – podmiot prywatny – kierownik ds. bezpieczeństwa

Pytanie: *jak służby ochrony osób i mienia radzą sobie z zabezpieczaniem imprez niemających statusu imprezy masowej?*

Odpowiedz: jak już moi przedmówcy mówili jest to duży problem, w momencie, kiedy zajmujemy się ochroną takiej imprezy w dużym stopniu współpracujemy z Policją. W tym momencie obowiązuje nas ustawa o ochronie osób i mienia, która nie do końca spełnia swoje zadanie, jak przy imprezie masowej. W tej ustawie tj. o ochronie osób i mienia nie mam nic na temat bezpieczeństwa imprez. Nie ma również nic na temat odpowiedzialności uczestnika w związku ze złamaniem przepisów. I tu pojawiają się duże problemy, bo gdyby nie współpraca ze służbami to zabezpieczenie takiej imprezy mogłoby się skończyć różnie.

9. Sebastian Jach - podmiot prywatny – kierownik ds. bezpieczeństwa

Pytanie: *jak chronieni są pracownicy ochrony osób i mienia w czasie trwania imprezy niemającej statusu imprezy masowej?*

Odpowiedz: w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych pracownicy ochrony osób i mienia w sytuacji naruszenia nietykalności cielesnej chronieni są jak funkcjonariusze publiczni (*red. art. Ust.60 ust. 3 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych*). W przypadku organizacji imprez niemających statusu imprezy niemającej statusu imprezy masowej nie ma żadnych regulacji w tym zakresie, pozostaje więc tylko droga dochodzenia spraw w tym zakresie poprzez prawo powszechnie obowiązujące np. kodeks karny.

W przypadku organizacji imprez niemających statusu imprezy masowej dużo zależy tak naprawdę od organizatora takiej imprezy jak do tego podejście. Przykład Dyrektora OSiR – przy organizacji imprezy przygotowaliśmy wszystko jak do imprezy masowej, a impreza nie miała takiego statusu – była niemasaowa. Z innymi organizatorami imprez np. piłka ręczna jest jednak różnie. Przy tym zabezpieczeniu mam do dyspozycji pięciu pracowników ochrony osób i mienia, niech się coś wydarzy np. panika, niech ktoś coś wrzuci na trybunę, gdzie są kibice jakiś zwykły ładunek pirotechniczny. Trzeba wszystkich

ewakuować w tym przypadku na płytę, gdzie są wyjścia ewakuacyjne. Ale tam nie mam pracowników ochrony, bo jak jest pięciu ochraniarzy to w tym czasie zabezpieczamy wejście i wyjście i sektor VIP. I to jest wszystko. Jak w tej sytuacji przeprowadzić bezpiecznie ewakuację? Tak naprawdę może się wydarzyć coś nieprzewidywalnego.

10. Kpt. Michał Mołodczak – Naczelnik Wydziału Kontrolno-Rozpoznawczego Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: czy mogę odpowiedzieć tak króciutko? Ja chciałbym bardzo podziękować, bo służby ochrony bardzo wspierają Straż Pożarną właśnie przy ewakuacji. To jest właśnie ten problem, który poruszamy tj. imprezy niemające statusu imprezy masowej, które nie są uregulowane prawnie i to jak widać problem ten wszyscy dostrzegamy. W związku z tym musimy polegać na wzajemnej współpracy, własnym doświadczeniu i wiedzy tak naprawdę. Jeżeli chodzi o liczebność uczestników na imprezę niemającą statusu imprezy masowej jest to problem, z którym zderzamy się w czasie ich trwania – niestety, dlatego jest bardzo dobry temat Debaty.

11. Grzegorz Rojek – Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Gorzowie Wlkp.:

Pytanie: z punktu widzenia miasta – zarządzanie kryzysowe, bo stwierdziliśmy że zagrożenia są, a takie zagrożenia mogą przekształcić się w sytuację kryzysową. Czy macie to przewidziane w Planie zarządzania kryzysowego i czy są scenariusze?

Odpowiedz: jeżeli chodzi o zarządzanie kryzysowe to trzeba wyjść na początku od jednej rzeczy. Co to jest sytuacja kryzysowa i nie chodzi o zacytowanie tak jak mówi ustawa. Sytuacja kryzysowa jest to zdarzenie czy wystąpienie okoliczności, które ze względu na swój charakter powodują zaburzenie poczucia bezpieczeństwa dla ludzi, mienia znacznej wartości, środowiska, które powoduje zaburzenie funkcjonowania administracji publicznej ze względu na nieadekwatność sił i środków, którymi te instytucje w danym momencie dysponują. Wychodząc z definicji czym jest sytuacja kryzysowa można zadać pytanie – czy sama organizacja imprezy niemającej statusu imprezy masowej jest sytuacją kryzysową? –nie, nie jest. Ale rzeczy, które mogą wystąpić w czasie trwania

imprezy już takowe są. Katalog zagrożeń, który jest określone, a były cytowany na początku, określa sytuacje te już, gdy wystąpią i mogą zagrozić funkcjonowaniu ze względu na nieadekwatność sił i środków. W tym momencie praktycznie większość rzeczy z tego katalogu – celowe działanie człowieka od terroryzmu, zamachu, poprzez wywołanie paniki, zakłócenie porządku publicznego. Jest to już skutek, który może wystąpić, ale już nie sama impreza. Następnie w zależności, gdzie impreza ma miejsce. Skupiliśmy się na obiekcie i stadionach, ale mamy również imprezy sportowe – plenerowe. Większość katalogu zagrożeń pokrywa się w każdej organizowanej imprezie. Specyfika i charakter miejsca mogą dodać lub bądź odjąć zagrożenia, które mogą wystąpić. Równie dobrze skupiamy się też na zdarzeniach, które mogą wystąpić z celowego działania człowieka np. zbiorowe zakłócenie ładu i porządku publicznego przez kibiców, ale możemy mieć również awarie techniczną, uszkodzenie infrastruktury budowlanej, również warunki atmosferyczne, kiedy mamy do czynienia z imprezą na terenie otwartym.

I teraz zataczając koło – dobry i odpowiedzialny organizator imprezy sportowej niemającej statusu imprezy masowej powinien zrobić ocenę, gdzie chce to zorganizować, jak chce zapewnić bezpieczeństwo. Powinien przeprowadzić lustrację obiektu/ terenu, a następnie zastanowić się, jakie zagrożenia mogą w danym miejscu wystąpić i co powinien przewidzieć. Jeżeli oceni sobie w zależności od tego jaka to będzie impreza sportowa – zagrożenia wystąpią te same. Prawdopodobieństwo ich wystąpienia będzie różne. Przede wszystkich tutaj katalog jest ten sam – oceniamy w zależności jacy kibice przyjadą, jacy uczestnicy wezmą w niej udział, co będzie wykorzystywane do przeprowadzenia tej imprezy. Ocenia prawdopodobieństwo wystąpienia danego zagrożenia i wtedy dobiera adekwatnie siły i środki oraz stosowne zabezpieczenie. I tu organizator się zderza z tym co powinien zrobić: odpowiednie zabezpieczenie, a z drugiej strony finanse niezbędne do prawidłowego zabezpieczenia, i zaczyna się organizator zastanawiać z czego zejść. I teraz jeżeli organizator na szali postawi z jednej strony swoje wydatki, które powinien mieć odpowiednio zabezpieczone do poziomu bezpieczeństwa, z drugiej zapewni siły i środki – to wtedy cokolwiek by się wydarzyło ma odpowiednie siły i środki by odpowiednio zareagować, a wtedy nie dojdzie do sytuacji kryzysowej.

12. Moderator dr Waldemar Kaak:

Pytanie hipotetyczne – organizowana jest impreza sportowa niemająca statusu imprezy masowej na 299 osób, zatrudnia firmę ochrony osób i mienia – 4 pracowników ochrony. Dochodzi na terenie imprezy do zdarzenia ktoś zostaje ranny poważnie. I teraz pytanie: czy zdecydowałbyś się na zarzuty pod adresem organizatora imprezy i ewentualnie firmy ochrony?

13. Stanisław Panek – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: to zależy. Generalnie żaden z przepisów nie obliuguje organizatora takiej imprezy do zapewnienia bezpieczeństwa. Zawsze trzeba będzie się zastanawiać w jakim zakresie organizator przyczynił się do tego. Jeżeli będzie można przypisać organizatorowi winę i znajdzie się odpowiedni artykuł w kodeksie karnym, w tym zakresie to bez wątpliń poniesie odpowiedzialność. Jednakże co do zasady nie widzę podstaw do tego. Oczywiście postępowanie zostanie wszczęte. Prokurator będzie się zastanowił, czy i w jakim zakresie działania organizatora mogły się przyczynić do tego, że do takiego zdarzenia doszło. I pytanie czy to zachowanie organizatora jest penalizowane w przepisie karnym.

14. Bolesław Romańczyk - Zastępca Komendanta Straży Miejskiej w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: uważam tak jak **Stanisław Panek**. Odpowiedzialność organizatora i służb ochrony będzie zależała od tego co się stanie i w jakiej sytuacji będzie miał ten uszczerbek na zdrowiu. Ważne jak powstaje ten uszczerbek na zdrowiu. Organizator imprez sportowych niemających statusu imprezy masowej odpowiada na ogólnych zasadach, więc na podstawie kodeksu karnego, w którym mamy przepis narażenie człowieka na bezpośrednio utratę życia lub uszczerbku na zdrowiu (*red. rozdział XIX przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.*) i teraz trzeba się zastanowić, ponieważ przestępstwo można popełnić przez działanie lub zaniechanie organizatora czy też służb ochrony osób i mienia. Jest to trudny proces dowodowy.

15. Podinsp. Sławomir Gorący I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: Ja bym jeszcze dodał, że właśnie to, iż nie jest przypisana odpowiedzialności organizatorowi, czy też służb odpowiedzialnych za zabezpieczenie danej imprezy niemającej statusu imprezy masowej – a organizatorzy wiedzą o tym i doskonale zdają sobie z tego sprawę, że jako służby nie jesteśmy w stanie pociągnąć ich (*red. organizatorów*) do jakiegokolwiek odpowiedzialności karnej. Na szczęście u nas się tak nie dzieje i mam nadzieję, że długo się nie zadzieje, choć to tak naprawdę wynika z naszej współpracy koleżeńskej.

16. Włodzimierz Rój – Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji Urzędu Miejskiego w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedź: Proszę państwa tu chodzi nie tylko o odpowiedzialność karną, bo przysłuchując się ekspertom od spraw „zarzutów” to powiem że każdy dobry prawnik to wybroni. Ale jest jeszcze odpowiedzialność moralna każdego człowieka, jego sumienie i my po prostu w mieście się tym kierujemy, żeby na naszym sumieniu nie było nic takiego co nam będzie ciążyć i to jest odpowiedź.

Zgadzam się z Robertem (*red. ratownictwo medyczne – podmiot prywatny*), że wiele imprez jest niedoinwestowanych i są duże oszczędności robione przez organizatorów, o czym powiedział Sebastian (*red. kierownik ds. bezpieczeństwa – podmiot prywatny*), ale nie tędy droga.

17. Moderator dr Waldemar Kaak, mgr Dariusz Maciejewski:

Pytanie: czy jest pomysł co zrobić by poprawić tą sytuację? Pytamy was jako ekspertów. Temat tej Debaty jest przedmiotem rozprawy doktorskiej realizowanej przez mgr Dariusza Maciejewskiego, którego nikt w Polsce nie porusza. Poproszę by każdy z Państwa wypowiedział się w tej kwestii.

18. Beata Herbuś – firma ochrony osób i mienia – podmiot prywatny w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: moim zdaniem powinny zmienić się przepisy by zostało to uregulowane prawnie, tak jak jest w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych, powinno to zostać zebrane w jeden konspekt przepisów, np. ustawa o imprezach –

ogólnie, nie że jest to 300 osób, czy 1000 osób, żeby było odpowiednie zabezpieczenie, żeby organizator, bo nie wszyscy są tacy jak Pan Włodzimierz Rój, bo z różnymi organizatorami miałam styczność i najczęściej kończy się tak „*ale ja nie mam pieniędzy*”, przepraszam bardzo, jeżeli nie mamy pieniędzy, to nie organizujemy imprezy z odpowiednim zabezpieczeniem i nie robimy tego, „*Ale tu się nic nie wydarzyło*”, ale może. Nie może być tak że organizator mówi „*u mnie na imprezach jest spokój*” – nie mam czegoś takiego jak spokój na imprezach, zawsze może się coś wydarzyć, a my jesteśmy po to, aby temu zapobiec, a nie później płakać że coś się wydarzyło i co my mamy z tym zrobić. **Moderator: mgr Dariusz Maciejewski: ta strona moralna o której mówił Włodzimierz Rój.** Tak dokładnie. Podsumowując: uważam, że to powinno być uregulowane. Wszystkie przepisy dotyczące Policji, służb ochrony, straży, organizatorów znaleźć się w jednej ustawie o imprezach niemasowych.

**19. Robert Sołtys – Ratownictwo Medyczne podmiot prywatny
w Gorzowie Wlkp.:**

Odpowiedz: to powinno być uregulowane w przepisach. Najprościej, najłatwiej nie ma, że imprezy masowe czy niemasowe tylko po prostu imprezy. Czy to będzie sportowa, czy to będzie inna, to ciągle jest impreza. To powinno być powiedziane wprost - ogólnie na imprezy, a nie tak jak obecnie. Przy organizacji imprez masowych jest dokładnie sprecyzowane jakie potrzeba mieć uprawnienia, wyposażenie, ubezpieczenie, a w przypadku imprez niemasowych jest wolna amerykanka w tym zakresie, niestety.

**20. Włodzimierz Rój – Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji Urzędu Miasta
Gorzów Wlkp.:**

Odpowiedz: dla mnie zmiana prawa, to jest najprostsza odpowiedź. Jesteśmy w takim gremium, dzięki organizatorom Debaty, myślę że wspólnym wnioskiem z tej Debaty powinny być zmiana ustawy bezpieczeństwie imprez masowych. Myślę, że jest to kwintesencja tego spotkania.

**21. Grzegorz Rojek – Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania
Kryzysowego Urzędu Miasta w Gorzowie Wlkp.:**

Odpowiedz: moi przedmówcy już o tym wspominali – inicjatywa ustawodawcza. Ponadto zebranie wszystkich ustaw regulujących organizację imprez w jeden akt normatywny rangi ustawy – tak by to zostało uporządkowane. Tak by ktoś kto chce imprezę zorganizować przeczytał jedną ustawę i by wiedział z niej jakie ma obowiązki.

**22. Grzegorz Ławrynowicz – Komendant Regionalnej Straży Ochrony
Kolei w Zielonej Górze:**

Odpowiedz: krótko odpowiem – inicjatywa ustawodawcza w zakresie unormowania imprez niemających statusu imprezy masowej.

**23. Podinsp. Sławomir Gorący – I Zastępca Komendanta Miejskiego Policji
w Gorzowie Wlkp.:**

Odpowiedz: Skupiłbym się na ujednoliceniu słownictwa bez podziału na imprezy masowe, niemasowe, czyli o organizacji imprez.

**24. Bolesław Romańczyk – Zastępca Komendanta Straży Miejskiej
w Gorzowie Wlkp.:**

Odpowiedz: jeżeli chodzi o zmiany, jak wiadomo żadne przepisy tego nie regulują i powinny być zmiany ustawowe. Czy w tej ustawie czy w innej to już jest rzecz drugorzędna. Jednakże jakieś regulacje prawne powinny być. Myślę że powinny powstać katalog imprez sportowych niemasowych, które by podlegały tym obostrzeniom, regulacją tak byśmy nie wylali dziecka z kąpielą. Na przykład gry zespołowe ligi centralnej, piłka nożna do IV ligi, inne imprezy również tak skatalogować. I myślę że dla takich imprez, jeżeli chodzi o zabezpieczenie przeciwpożarowe, medyczne, sanitarne powinny być stałe standardy. Natomiast jeżeli chodzi o bezpieczeństwo uczestników imprez sportowych niemających statusu imprezy masowych, czyli zabezpieczenie pod kątem służb ochrony osób i mienia, policji powinny zostać wprowadzone regulacje na podstawie analizy zagrożeń. Można by było stworzyć rejestr takich imprez, które byłyby prowadzone przez wydziały w urzędach miast np. wydział sportu, w porozumieniu z policją, która realizuje analizy ryzyk.

25. Doprecyzowanie moderator: mgr Dariusz Maciejewski: jeżeli dobrze zrozumiałem: zmiany legislacyjne i stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy Urzęd Miasta, Policją, Państwową Strażą Pożarną, Sanepidem i Państwowym Ratownictwem Medycznym.

Odpowiedz: Tak, a także wymogi dotyczące infrastruktury, czy to stadionu, obiektu, miejsca takiej imprezy, które powinny mieć jakieś określone wymagania i standardy, czyli dodałbym Inspektora Nadzoru Budowlanego.

26. Kpt. Michał Mołodczak – Naczelnik Wydziału Kontrolno-Rozpoznawczego Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: kontynuując temat, zgadzam się z koniecznością zmian legislacyjnych. Obecnie czego mi brakuje przy imprezach niemasowych, to tak jak rozmawiamy informacji i zgłoszenia. To to by trzeba ściśle wyregulować. Brakuje mi jeszcze tego, co jest w regulacji imprez masowych to znaczy lustracji obiektu, terenu i to również też powinno się znaleźć w nowej regulacji, np. impreza odbywa się przy cieku wodnym i jakie to może powodować zagrożenia. Bez przeprowadzonej lustracji terenu trudno jest przygotować niezbędne do zabezpieczenia siły i środki.

27. Stanisław Panek – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: po tylu odpowiedziach już trudno coś dodać, ale przyznam, że przydałby się jeden akt normatywny, który by regulował bezpieczeństwo ogólnie powiem imprez i odpowiedzialności jej organizatora.

28. Sebastian Jach – firma ochrony osób i mienia – podmiot prywatny w Gorzowie Wlkp.:

Odpowiedz: dodałbym, że gdybyśmy stworzyli akt rangi ustawy trzeba by było pamiętać o aktach wykonawczy by nie była ona martwa.

Dziękuję Państwu za udział w Debacie.

Załącznik nr 8

WKU-07-01

Gorzów Wielkopolski,

Imię i nazwisko/nazwa organizatora:

.....

Adres

.....

Numer telefonu

Prezydent Miasta

Gorzowa Wielkopolskiego
ul. Sikorskiego 4
66-400 Gorzów Wielkopolski
(za pośrednictwem Wydziału
Kultury)

ZAWIADOMIENIE o zamiarze zorganizowania imprezy artystycznej lub rozrywkowej, niebędącej imprezą masową

Zawiadamiam o zamiarze zorganizowania imprezy artystycznej lub rozrywkowej.

1. Imię i nazwisko lub nazwa organizatora oraz adres do korespondencji:

.....

.....

2. Nazwa imprezy:

.....

.....

3. Rodzaj i charakter imprezy (opis planowej imprezy):

.....

.....

4. Miejsce organizacji imprezy (w przypadku organizacji imprezy na terenie należącym do Miasta należy wpisać nazwę administratora i datę złożenia wniosku/podpisania umowy o dzierżawę/użyczenie/wynajem miejsca organizacji imprezy):

.....

.....

5. Data imprezy:

.....

6. Godzina rozpoczęcia imprezy i czas jej trwania:

.....

7. Przewidywana liczba uczestników:

.....

8. Środki zapewniające bezpieczeństwo uczestników:

.....

.....

.....

.....

.....

9. Do zawiadomienia załączam:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

.....

podpis wnioskodawcy

Pomieszczenia, obiekty lub miejsca, w których odbywają się imprezy, a także urządzenia techniczne używane przy ich organizowaniu lub w trakcie ich odbywania, powinny odpowiadać wymaganiom przewidzianym prawem, dlatego organ samorządu terytorialnego może zażądać załączenia do zawiadomienia zaświadczenia właściwego organu o spełnieniu tych wymagań.

Załącznik nr 9

Art. 1. W ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2023 r. poz.616) wprowadza się następujące zmiany:

1) Tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:

„o bezpieczeństwie imprez masowych oraz imprez sportowych niemasowych”;

2) Art. 1 otrzymuje brzmienie:

ust. 1 „po wyrazach imprez masowych „średnik” dodaje się wyrazy oraz imprez sportowych niemasowych”

ust. 2 „po wyrazach imprez masowych „średnik” dodaje się wyrazy oraz imprez sportowych niemasowych”;

ust. 3 „po wyrazach imprez masowych „średnik” dodaje się wyrazy oraz imprez sportowych niemasowych”;

ust. 5 „po wyrazach imprez masowych „średnik” dodaje się wyrazy oraz imprez sportowych niemasowych”;

3) Art. 2 „po wyrazach nieodpłatnych imprez masowych, dodaje się wyrazy oraz imprez sportowych niemasowych, po wyrazach organizatorami imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprez sportowych niemasowych”;

4) Art. 3 dodaje się ust. 5a, który otrzymuje brzmienie:

ust. 5a „impreza sportowa niemasowa – należy przez to rozumieć imprezę niemającą statusu imprezy masowej, mającą na celu współzawodnictwo sportowe lub popularyzowanie kultury fizycznej, organizowaną na:

a. stadionie, hali lub innym obiekcie niebędącym budynkiem oraz na terenie umożliwiającym jej przeprowadzenie, na którym organizator udostępnił dla osób w niej uczestniczących miejsca ustalone zgodnie z przepisami prawa budowlanego oraz przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej”;

ust. 6 „po wyrazach czasie trwania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach terenu uczestnikom imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust. 7 „po wyrazach liczbie miejsc dla osób na imprezie, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej, po wyrazach umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust.9 „po wyrazach przeprowadzającą imprezę masową, dodaje się wyrazy oraz imprezę sportową niemasową”;

ust.11 „po wyrazach bezpieczeństwa uczestnikom imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust.14 „po wyrazach terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach bezpieczne przeprowadzenie imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust. 16 „po wyrazach zabezpieczeniu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach w związku z imprezą masową, dodaje się wyrazy oraz imprezę sportową niemasową”;

ust. 18 „po wyrazach na przeprowadzenie imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach na miejsce przeprowadzenia imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

5) Tytuł Rozdziału 2 otrzymuje brzmienie:

„Bezpieczeństwo imprez masowych oraz imprez sportowych niemasowych”;

6) Art.5 ust.1 „po wyrazach za bezpieczeństwo imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust. 2 „po wyrazach bezpieczeństwo imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust.3 „po wyrazach zabezpieczenia imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust.4 „po wyrazach pod względem medycznym imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

7) Art.6 ust. 1 pkt. 6 „po wyrazach w zabezpieczeniu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

pkt. 7 „po wyrazach do zabezpieczenia imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

ust.2 dodaje się pkt. 1a, który otrzymuje brzmienie:

„w przypadku imprezy sportowej niemasowej – co najmniej 7 członków służb: porządkowej i informacyjnej na 50 osób, które mogą być obecne na imprezie sportowej niemasowej, i co najmniej 1 członek służby porządkowej lub informacyjnej na każde następne 100 osób, przy czym nie mniej niż 20% ogólnej liczby członków służb stanowią członkowie służby porządkowej”;

- ust. 2 pkt. 3 „po wyrazach uczestniczących w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz w imprezie sportowej niemasowej”;
- ust. 2 pkt. 4 „po wyrazach w czasie imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 5 pkt. 5 „po wyrazach bezpieczeństwa imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 8) Art. 8 ust. 1 „po wyrazach uczestniczące w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej, po wyrazach i regulaminu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- ust. 2 „po wyrazach wnoszenia na imprezę masową, dodaje się wyrazy oraz imprezę sportową niemasową”;
- 9) Art. 8a ust. 1 „po wyrazach Na imprezie masowej, dodaj się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- ust. 5 „po wyrazach na przeprowadzenie imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 10) Art. 11 ust.1 „po wyrazach, przebiegu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 2 „po wyrazach przebiegu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach miejsce przeprowadzonej imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 3 „po wyrazach przebiegu imprezy masowej dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach zakończeniu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 11) Art. 19 ust.1 „po wyrazach trwania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 2 „po wyrazach uczestników imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 12) Art. 20 ust. 1 pkt. 1 „po wyrazach uczestnictwa w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowe, po wyrazach opuszczenia imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 4 „po wyrazach regulaminem imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach opuszczenia imprezy masowej dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;

- 13) Art.21 ust. 3 lit. 3 „po wyrazach zabezpieczenia imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 14) Art. 22 ust. 1 „po wyrazach na imprezę masową, dodaje się wyrazy oraz imprezę sportową niemasową”
ust. 1 pkt. 1a „po wyrazach na imprezę masową, dodaje się wyrazy oraz imprezę sportową niemasową, po wyrazach na imprezę masową, dodaje się wyrazy oraz imprezę sportową niemasową”;
ust. 1 pkt. 2 „po wyrazach przeprowadzania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach regulaminem imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
pkt. 3 „po wyrazach uczestniczących w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
pkt. 4 „po wyrazach uczestniczących w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
pkt. 7 „po wyrazach regulaminu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
pkt. 8 „po wyrazach w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- 15) Art. 23 ust. 2 „po wyrazach rodzaju imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
ust. 3 „po wyrazach uczestniczenia w imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej, po wyrazach uczestników imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
ust. 4 „po wyrazach w imprezie masowej, dodaje się oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- 16) Dodaje się Rozdział 5a, który otrzymuje brzmienie „Powiadomienie o planowanej imprezie sportowej niemasowej”
Art. 30a ust. 1 „Powiadomienie o planowanej imprezie sportowej niemasowej, organizator nie później niż na 30 dni przed planowanym terminem jej rozpoczęcia przekazuje do właściwych miejscowo: organu gminy, komendanta powiatowego (rejonowego, miejskiego) Policji i komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, powiatowego inspektora sanitarnego”;
ust. 2 „Termin, o którym mowa w ust.1, może zostać skrócony do 14 dni w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach”;

ust. 3 „Do informacji, o której mowa w ust.1 organizator załącza:

pkt. 1 „dokumentację i informację, o których mowa w art. 30b”;

pkt. 2 „program i regulamin imprezy sportowej niemasowej, wraz z informacją o sposobie udostępnienia go uczestnikom imprezy sportowej niemasowej”;

pkt. 3 „regulamin obiektu (terenu), wraz z informacją o sposobie udostępnienia go uczestnikom imprezy sportowej niemasowej”;

pkt. 4 „pisemną instrukcję określającą zadania służby porządkowej i służby informacyjnej, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 2 pkt.1a”;

Art. 30b ust. 1 „Organizator do powiadomienia, o którym mowa w art. 30a *powiadomienie o planowanej imprezie sportowej niemasowej*, ust. 1, dołącza:

pkt. 1 „graficzny plan obiektu (terenu), na którym ma być przeprowadzona impreza sportowa niemasowa, wraz z jego opisem, zawierający: a) oznaczenie dróg dojścia i rozchodzenia się osób uczestniczących w imprezie sportowej niemasowej, dróg ewakuacyjnych i dróg dojazdowych dla pojazdów służb ratowniczych i Policji, b) oznaczenie punktów pomocy medycznej, punktów czerpalnych wody do celów przeciwpożarowych oraz punktów informacyjnych, c) oznaczenie lokalizacji hydrantów przeciwpożarowych, zaworów, przyłączy wody, gazu i energii elektrycznej oraz innych elementów mających wpływ na bezpieczeństwo użytkowników obiektu lub terenu, d) informacje o rozmieszczeniu służb porządkowych oraz służb informacyjnych, z zastrzeżeniem art. 6 ust. 2 pkt.1a, e) informacje o rozmieszczeniu osób uczestniczących w imprezie sportowej niemasowej i ewentualnym rozdzieleniu ich według sektorów oraz o rozmieszczeniu punktów gastronomicznych i sanitariatów”;

pkt. 2 „instrukcję, o której mowa w art. 6 *obowiązki organizatora imprezy* ust. 4, z zastrzeżeniem ust. 2”;

pkt. 3. „terminarz rozgrywek meczów piłki nożnej lub terminarz innych imprez sportowych niemasowych – w przypadku imprez sportowych niemasowych organizowanych cyklicznie”;

pkt. 4. „informację o: a) liczbie miejsc dla osób na imprezie sportowej niemasowej, b) przewidywanych zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego, c) liczbie, organizacji, oznakowaniu, wyposażeniu i sposobie rozmieszczenia służby porządkowej oraz służby informacyjnej;

pkt. 5” informację o osobie wyznaczonej na kierownika do spraw bezpieczeństwa, w tym jej dane obejmujące: imię, nazwisko, numer PESEL – o ile został nadany,

numer i datę wydania zaświadczenia o ukończeniu szkolenia dla kierowników do spraw bezpieczeństwa imprez masowych oraz imprez sportowych niemasowych”;

Art. 30c „Żądania od organizatora imprezy dodatkowej dokumentacji”

Ust. 1 „Organ może zażądać od organizatora dodatkowej dokumentacji w postaci:

pkt. 1 „kopii aktualnych protokołów z kontroli, o których mowa w art. 62 *kontrole obiektów budowlanych w czasie ich użytkowania* ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.);

pkt. 2 „dokumentu poświadczającego spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 53 *obowiązek zawarcia przez organizatora imprezy umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody osób* ust. 1”;

Art. 30d „Lustracja obiektu (terenu) na którym ma być przeprowadzona impreza sportowa niemasowa”

ust. 1 „Właściwy miejscowo komendant powiatowy (rejonowy, miejski) Policji i właściwy miejscowo komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej po otrzymaniu dokumentacji, o której mowa w art.30a przeprowadza lustrację obiektu (terenu) na którym ma być przeprowadzona impreza sportowa niemasowa”;

ust. 2 „Właściwy miejscowo komendant powiatowy (rejonowy, miejski) Policji, na podstawie przedłożenie dokumentacji, o której mowa w art. 30a, na podstawie lustracji, o której mowa w art. 30d, dodatkowo na podstawie analizy ryzyk określających przewidywane zagrożenia dla bezpieczeństwa i porządku publicznego mogących wystąpić w związku z imprezą sportową niemasową może ją zakwalifikować jako imprezę masową o której mowa w art.3 ust. 3, o czym niezwłocznie powiadamia organizatora”;

ust. 3 „Do decyzji, o której mowa w ust. 2 nie ma zastosowania art. 106 *wymóg uzyskania stanowiska innego organu* Kodeksu postępowania administracyjnego”

Art. 30 e „Powiadomienie o imprezach przeprowadzanych cyklicznie”;

ust. 1 „Jeżeli imprezy sportowe niemasowe są przeprowadzane przez tego samego organizatora, w tych samych obiektach (terenach) umożliwiającym przeprowadzenie imprezy sportowej niemasowej, co najmniej 2 razy w roku, dla których opracowano terminarz imprez sportowych niemasowych organizowanych cyklicznie, organizator informuje o tym podmioty wskazane w art. 30a ust. 1 raz w roku kalendarzowym”;

ust. 2 „W przypadku zmiany terminu imprezy sportowej niemasowej mającej odbyć się jednorazowo lub według ustalonego terminarza, o którym mowa w 30b ust. 1 pkt. 3,

organizator na 7 dni przed terminem jej rozpoczęcia zawiadamia organ oraz podmioty wskazane w art. 30a ust. 1.

- 17) Art. 53 ust. 1 „po wyrazach Organizator imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
ust. 2 „po wyrazach z imprezami masowymi, dodaje się wyrazy oraz imprezami sportowymi niemasowymi”;
- 18) Art. 54 ust. 1 „po wyrazach miejscu imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
ust. 2 pkt. 1 „po wyrazach imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
pkt. 2 „po wyrazach masowej imprezy sportowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach na imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- 19) Art. 55 „po wyrazach trwania imprezy masowej, dodaje się imprezy sportowe niemasowe”;
- 20) Art. 56 „po wyrazach na imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- 21) Art. 57 „po wyrazach bezpieczeństwa imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 22) Art. 57a „po wyrazach masowej imprezy sportowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 23) Art. 58 ust. 3 „po wyrazach bezpieczeństwa imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 24) Dodaje się art. 58a „Odpowiedzialność karna za zorganizowanie imprezy bez powiadomienia oraz niezachowania warunków bezpieczeństwa”
ust. 1 „Kto organizuje imprezę sportową niemasową bez wymaganego powiadomienia, podlega grzywnie nie mniejszej niż 240 stawek dziennych, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 2”
ust. 2 „Kto, organizując imprezę sportową niemasową, nie zachowuje wymogów i warunków bezpieczeństwa określonych w art. 5 *wymogi w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa imprezy i obowiązek zabezpieczenia imprezy*, ust. 2 lub w art. 6 *obowiązki organizatora imprezy*, ust. 1, podlega grzywnie nie mniejszej niż 180 stawek dziennych.

- 25) Art. 59 „po wyrazach na imprezie masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezie sportowej niemasowej”;
- 26) Art. 60 ust. 1 „po wyrazach masowej imprezy sportowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 1a „po wyrazach trwania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach jest impreza masowa, dodaje się wyrazy oraz impreza sportowa niemasowa”;
- ust. 2 „po wyrazach trwania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej, po wyrazach odbywa się impreza masowa, dodaje się wyrazy oraz impreza sportowa niemasowa”;
- ust. 3 „po wyrazach trwania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- ust. 5 „po wyrazach trwania imprezy masowej, dodaje się wyrazy oraz imprezy sportowej niemasowej”;
- 27) Art. 61 „po wyrazach masowej imprezy sportowej, dodaje się wyrazy imprezy sportowej niemasowej”;

Uzasadnienie

Celem projektu jest wzmocnienie bezpieczeństwa sportowych imprez niemających statusu imprezy masowej.

W celu osiągnięcia powyższego projekt przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych.